

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को वार्षिक प्रतिवेदन

नेपाल राष्ट्र बैंक

कात्तिक २०७६

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को
वार्षिक प्रतिवेदन

नेपाल राष्ट्र बैंक

नेपाल राष्ट्र बैंक
अनुसन्धान विभाग

विषय सूची

कार्यकारी सारांश

i

भाग १

समष्टिगत आर्थिक स्थिति तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य	१
नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति	१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना	२
कृषि	२
उद्योग	२
सेवा	३
वचत तथा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	३
मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	४
उपभोक्ता मुद्रास्फीति	४
नेपाल र भारतबीचको उपभोक्ता मुद्रास्फीति अन्तर	४
थोक मुद्रास्फीति	४
राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	४
वाह्य क्षेत्र	५
वैदेशिक व्यापार	५
चालु खाता तथा समग्र शोधनान्तर स्थिति	६
विदेशी विनिमय संचिति	७
संचिति पर्याप्तता सूचक	७
वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व स्थिति	७
विनिमय दर प्रवृत्ति	८
निर्यात-आयात मूल्य सूचकाङ्क	८
सरकारी वित्त स्थिति	८
सरकारी राजस्व	८
सरकारी खर्च	९
राजस्व सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था	१०
करका दरहरु	१२
सार्वजनिक संस्थानहरुको स्थिति	१३
मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति	१३
मौद्रिक स्थिति	१३
अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोगको स्थिति	१४
तरलता व्यवस्थापन	१४
विदेशी विनिमय कारोबार	१५
अल्पकालीन ब्याजदर	१५

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको स्थिति	१६
वाणिज्य बैंक	१६
विकास बैंक	१६
वित्त कम्पनी	१७
लघुवित्त वित्तीय संस्था	१७
बीमा कम्पनी	१७
कर्मचारी सञ्चय कोष	१७
नागरिक लगानी कोष	१८
हुलाक बचत बैंक	१८
निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१८
कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेड	१८
वित्तीय संरचना	१८
वित्तीय विस्तार	१९
धितोपत्र बजार	२०

तालिका सूची

तालिका १.१	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीय र तृतीय क्षेत्रको अंश (प्रचलित मूल्यमा)	२
तालिका १.२	कुल खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)	३
तालिका १.३	सञ्चित पर्याप्तता परिसूचकहरू	७
तालिका १.४	विनिमय दर प्रवृत्ति	८
तालिका १.५	प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरू	८
तालिका १.६	सरकारी ऋणको स्थिति	१०
तालिका १.७	करका दरहरू	१२
तालिका १.८	सार्वजनिक संस्थानहरूको अवस्था	१३
तालिका १.९	अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोग	१४
तालिका १.१०	विदेशी विनिमय कारोबार स्थिति	१५
तालिका १.११	वाणिज्य बैंकहरूको व्याजदर	१६
तालिका १.१२	हुलाक बचत बैंकको कारोबार विवरण	१८
तालिका १.१३	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको कारोबार विवरण	१८
तालिका १.१४	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या	१९

चार्ट सूची

चार्ट १.१	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर (आधारभूत मूल्यमा)	१
चार्ट १.२	क्षेत्रगत आर्थिक वृद्धिदर	२
चार्ट १.३	वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति	४
चार्ट १.४	वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति	४
चार्ट १.५	निर्यात आयात मूल्य सूचकाङ्क	८
चार्ट १.६	आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को राजस्व परिचालनको संरचना	८
चार्ट १.७	नगद प्रवाहमा आधारित सरकारी खर्चको संरचना (आर्थिक वर्ष २०७५/७६)	९
चार्ट १.८	नेपालको वित्तीय प्रणालीमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको अंश २०७६ असार	१९
चार्ट १.९	शेयर बजार परिसूचक-नेप्सेको प्रवृत्ति	२०

भाग १ तालिकाहरू

तालिका १	विश्वको आर्थिक वृद्धि, मूल्य तथा व्यापार	२१
तालिका २	समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू	२२
तालिका ३	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर (२०५७/५८ को मूल्यमा)	२३
तालिका ४	राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क	२४
तालिका ५	राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क	२५
तालिका ६	राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	२६
तालिका ७	नेपाल र भारतको उपभोक्ता मुद्रास्फीति	२७
तालिका ८	वैदेशिक व्यापार स्थिति	२८
तालिका ९	भारततर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	२९
तालिका १०	भारतबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३०
तालिका ११	चीनतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३१
तालिका १२	चीनबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३२
तालिका १३	अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३३
तालिका १४	अन्य मुलुकबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३४
तालिका १५	शोधनान्तर स्थिति	३५
तालिका १६	विदेशी विनिमय संचिति	३६
तालिका १७	वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	३७
तालिका १८	सरकारको वित्त स्थिति	३८
तालिका १९	नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण	३९
तालिका २०	मौद्रिक सर्भेक्षण	४०
तालिका २१	केन्द्रीय बैंक सर्भेक्षण	४१
तालिका २२	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४२
तालिका २३	वाणिज्य बैंकहरूको सम्पत्ति तथा दायित्वको विवरण	४३
तालिका २४	विकास बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४४
तालिका २५	वित्त कम्पनीहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४५
तालिका २६	वाणिज्य बैंकहरूको लगानीमा रहेको कर्जाको क्षेत्रगत विवरण	४६
तालिका २७	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई नेपाल राष्ट्र बैंकबाट उपलब्ध गराइएको पुनरकर्जाको बक्यौता विवरण	४६
तालिका २८	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४७
तालिका २९	सीमित बैंकिङ कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाहरूको वित्तीय साधन तथा उपयोगको विवरण	४७
तालिका ३०	बीमा कम्पनीहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४८
तालिका ३१	कर्मचारी संचयकोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४८
तालिका ३२	नागरिक लगानी कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४९
तालिका ३३	नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना	४९
तालिका ३४	शेयर बजार परिसूचक	५०
तालिका ३५	नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका धितोपत्रहरू	५०
तालिका ३६	सूचीकृत कम्पनीहरू र बजार पूँजीकरणको स्थिति	५१

भाग १ अनुसूची

अनुसूची १.१ : वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नामावली	५२
--	----

भाग २
नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को मौद्रिक नीति	६१
उद्देश्य तथा लक्ष्यहरु	६१
मौद्रिक नीतिको अन्तरिम तथा संचालन लक्ष्य	६२
मौद्रिक नीतिका उपकरणहरु	६२
राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन	६४
निष्कासन तथा व्यवस्थापन	६४
ट्रेजरी बिल्स	६४
विकास ऋणपत्र	६४
नागरिक बचतपत्र/राष्ट्रिय बचतपत्र/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	६५
खुद आन्तरिक ऋण निष्कासन	६५
भुक्तानी गर्न बाँकी नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व	६६
नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेको सरकारी ऋणपत्र	६६
वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन	६६
ग्रामीण स्वावलम्बन कोष तथा लघुवित्त सम्बन्धी परियोजना	७०
ग्रामीण स्वावलम्बन कोष	७०
लघुवित्त सम्बन्धी परियोजना	७२
बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	७२
बैंक सुपरिवेक्षण	७२
विकास बैंक सुपरिवेक्षण	७३
वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण	७४
लघुवित्त वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	७५
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन	७५
मुद्रा व्यवस्थापन	७९
जनशक्ति व्यवस्थापन	८०
विविध	८२
बजेट व्यवस्थापन, संस्थागत जोखिम न्यूनीकरण तथा रणनीतिक योजना	८२
सूचना प्रविधि	८३
वित्तीय जानकारी इकाई	८३
कानून तथा बहस/पैरवी	८५
आन्तरिक लेखापरीक्षण	८५
सामान्य सेवा	८६
भुक्तानी प्रणाली	८७
बैंकिङ कारोबार	८७
सञ्चालक समितिको बैठक	८८
तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	८८
अध्ययन अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यहरु	८९

तालिका सूची

तालिका २.१	मुद्रास्फीति तथा शोधनान्तर बचत	६२
तालिका २.२	मुद्राप्रदाय तथा आन्तरिक कर्जा	६२
तालिका २.३	बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात र वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशतमा)	६३
तालिका २.४	विकास ऋणपत्र निष्कासन	६४
तालिका २.५	खुद आन्तरिक ऋण परिचालन	६५
तालिका २.६	नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व	६६
तालिका २.७	नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको विवरण	६६
तालिका २.८	स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकका शाखा (२०७६ असार)	६७
तालिका २.९	बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखाहरु	६७
तालिका २.१०	एक-आपसमा मर्ज/गाभिने तथा प्राप्त भएका संस्थाहरु	६८
तालिका २.११	सैद्धान्तिक सहमति-पत्र प्रदान गरिएका संस्थाहरु	६८
तालिका २.१२	ग्रामीण स्वावलम्बन कोषको कर्जा प्रवाह स्थिति	७२
तालिका २.१३	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको साधनको स्रोत तथा उपयोगको स्थिति	७३
तालिका २.१४	वित्त कम्पनीहरुको प्रमुख परिसूचकहरु	७५
तालिका २.१५	आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा स्टकबाट निष्काशित नोट तथा छपाई खर्चको विवरण	७९
तालिका २.१६	चलनचल्तीमा रहेको नोटको विवरण	८०
तालिका २.१७	आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य नोटहरु जलान गरेको विवरण	८०
तालिका २.१८	कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण	८१
तालिका २.१९	आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा भएको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण	८२
तालिका २.२०	आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को सीमा कारोबार सम्बन्धी विवरण	८४
तालिका २.२१	आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा प्राप्त शंकास्पद कारोबार सम्बन्धी विवरण	८४
तालिका २.२२	मुद्दाको विवरण	८५

भाग २ तालिकाहरु

तालिका १	चलनचल्तीमा रहेका विभिन्न दरका नोटहरु	९०
तालिका २	नोटको सुरक्षण	९०
तालिका ३	बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट संचालित तालिमहरु	९१
तालिका ४	वैदेशिक तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरु	९२
तालिका ५	काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरुबाट आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा भएको तोडा चलान एवम् विदेशी मुद्रा खरिद-बिक्री कारोबारको विवरण	९७

भाग २ अनुसूची

अनुसूची २.१	“क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएका निर्देशनहरु	९८
अनुसूची २.२	समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वाणिज्य बैंकहरु	१०१
अनुसूची २.३	२०७६ असारमसान्तसम्म कारोबार संचालन गरेका “ख” वर्गका वित्तीय संस्थाहरुको विवरण	१०२
अनुसूची २.४	समष्टिगत निरीक्षण गरिएका विकास बैंकहरु	१०३
अनुसूची २.५	ग्रामीण बैंकिङ्ग अनुशरणकर्ताको रूपमा निजी क्षेत्रबाट स्थापित लघुवित्त कारोबार गर्ने संस्थाहरु	१०४
	लघुवित्त सम्बन्धी थोक कर्जाको कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु	१०४

अनुसूची २.६	बजार निर्माताको इजाजतप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु	१०५
अनुसूची २.७	वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको बिक्री एजेण्टको कार्य गर्न इजाजतप्राप्त बैंक तथा रेमिटयान्स कम्पनीहरु	१०६
अनुसूची २.८	संचालक समिति	१०७
अनुसूची २.७	विशिष्ट श्रेणी र प्रथम श्रेणी अधिकृतहरुको नामावली	१०७

भाग ३

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

सम्पत्ति तथा दायित्व	१०९
आय विवरण	११०
वार्षिक वित्तीय विवरण	१११

कार्यकारी सारांश

१. अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF) ले सन् २०१९ अक्टोबरमा सार्वजनिक गरेको World Economic Outlook अनुसार विश्वको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०१९ र २०२० मा क्रमशः ३ प्रतिशत र ३.४ प्रतिशत रहने अनुमान छ। सन् २०१९ मा विकसित देशको आर्थिक वृद्धिदर १.७ प्रतिशतले, उदीयमान र विकासोन्मुख देशको ३.९ प्रतिशत, उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशियाली अर्थतन्त्रको ५.९ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान रहेको छ। त्यसैगरी, सन् २०१९ मा छिमेकी राष्ट्र भारत र चीनको आर्थिक वृद्धिदर ६.१ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान कोषको रहेको छ।
२. सन् २०१९ मा विकसित देशमा १.५ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशमा ४.७ प्रतिशत मुद्रास्फीति रहने अनुमान छ। सन् २०१८ मा विकसित देशहरूको मुद्रास्फीतिदर २.० प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूको ४.८ प्रतिशत रहेको थियो।
३. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा नेपालको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा ६.८ प्रतिशत र उत्पादकको मूल्यमा ७.१ प्रतिशत रहेको अनुमान छ। समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन ५.० प्रतिशत र गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ७.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ।
४. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर ४.६४ प्रतिशत रहेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीतिदर ४.१५ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको औसत मूल्य वृद्धिदर क्रमशः ३.०९ प्रतिशत र ५.८६ प्रतिशत रहेको छ।
५. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल वस्तु निर्यात रु. ९७ अर्ब ११ करोड र कुल वस्तु आयात रु. १४१८ अर्ब ५४ करोड रहेको छ। फलस्वरूप, कुल वस्तु व्यापार घाटा रु. १३२१ अर्ब ४३ करोड पुगेको छ। यो कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ३८.१ प्रतिशत हो।
६. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा चालु खाता रु. २६५ अर्ब ३७ करोडले र शोधनान्तर स्थिति रु. ६७ अर्ब ४० करोडले घाटामा रथ्यो। २०७६ असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति रु. १०३८ अर्ब ९२ करोड कायम भएको छ। उक्त सञ्चितिले ८.९ महिनाको वस्तु आयात र ७.८ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न पुग्ने देखिन्छ।
७. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा नेपाल सरकारको राजस्व १९.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८६५ अर्ब ५५ करोड पुगेको छ भने बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित कुल सरकारी खर्च ०.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १०६७ अर्ब ६७ करोड पुगेको छ। समीक्षा वर्षमा बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित बजेट रु. १८७ अर्ब ५२ करोडले घाटामा रहेको छ।
८. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा विस्तृत मुद्राप्रदाय १५.८ प्रतिशतले र संकुचित मुद्राप्रदाय ८.६ प्रतिशतले बढेको छ। त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा कुल आन्तरिक कर्जा २१.४ प्रतिशतले तथा मौद्रिक क्षेत्रको निजी क्षेत्रमाथिको दावी १९.१ प्रतिशतले बढेको छ। साथै, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप १८.० प्रतिशतले र ती संस्थाहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा १९.४ प्रतिशतले बढेको छ।
९. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा खुला बजार कारोबारका विभिन्न उपकरणहरूमार्फत् कुल रु. १०० अर्ब ३५ करोड तरलता प्रशोचन गरिएको छ भने कुल रु. १६८ अर्ब १६ करोड बराबरको तरलता प्रवाह गरिएको छ। समीक्षा वर्षमा रु. १५४ अर्ब ३३ करोड बराबरको स्थायी तरलता सुविधा उपयोग भएको छ।
१०. २०७६ असारमा वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर क्रमशः १२.१३ प्रतिशत र ६.६० प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकहरूको अन्तरबैंक ब्याजदर २०७६ असारमा ४.५२ प्रतिशत रहेको छ।
११. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १७.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३६११ अर्ब ९३ करोड, विकास बैंकहरूको २८.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४५७ अर्ब ६६ करोड र वित्त कम्पनीहरूको १६ प्रतिशत रु. ११० अर्ब १ करोड पुगेको छ। त्यसैगरी, लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व ५.८ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७६ असार मसान्तमा रु. २७३ अर्ब ६ करोड पुगेको छ।

१२. यस बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको संख्या २०७६ असार मसान्तमा १७१ रहेको छ । जस अनुसार २८ वाणिज्य बैंक, २९ विकास बैंक, २३ वित्त कम्पनी, ९० लघुवित्त वित्तीय संस्था र १ पूर्वाधार विकास बैंक रहेका छन् ।
१३. निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले २०७६ असार मसान्तसम्ममा रु. २५ अर्ब ६६ करोड कर्जा र रु. ६०३ अर्ब ३९ करोड निक्षेप सुरक्षण गरेको छ । २०७६ असार मसान्तसम्ममा कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेडबाट कालोसूचीमा सूचीकृत ऋणीहरुको संख्या ८,६२० पुगेको छ ।
१४. नेप्से सूचकाङ्क २०७६ असार मसान्तमा १२५९.० विन्दुमा पुगेको छ भने बजार पुँजीकरण रु. १५६७ अर्ब ५० करोड पुगेको छ । बजार पुँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ४५.२ प्रतिशत रहेको छ ।
१५. समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्दै सरकारको लक्षित आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुर्याउने उद्देश्य लिई यस बैंकले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को मौद्रिक नीति २०७५ असार २७ गते सार्वजनिक गरेको थियो ।
१६. आर्थिक क्रियाकलापको विस्तारसँगै माग पक्षबाट मुद्रास्फीति तथा बाह्य क्षेत्र स्थायित्वमा प्रतिकूल प्रभाव पर्न नदिन उपयुक्त मौद्रिक व्यवस्थापन गर्ने, लक्षित आर्थिक वृद्धिदरलाई सहजीकरण गर्न रोजगारी प्रवर्द्धन र उद्यमशीलता विकास तथा प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रतर्फ वित्तीय साधन परिचालन गर्ने मौद्रिक नीतिका प्रमुख उद्देश्य रहेका थिए ।
१७. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपातलाई वाणिज्य बैंकको लागि ६ प्रतिशत, विकास बैंकको लागि ५ प्रतिशत र वित्त कम्पनीको लागि ४ प्रतिशत रहेकोमा वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरुले समेत ४ प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको थियो । त्यसैगरी, वैधानिक तरलता अनुपात वाणिज्य बैंकहरुका लागि १२ प्रतिशतबाट १० प्रतिशत, विकास बैंकका लागि ९ प्रतिशतबाट ८ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरुका लागि ८ प्रतिशतबाट ७ प्रतिशत कायम गरिएको थियो । अन्तिम ऋणदाता सुविधा तथा सुरक्षणपत्रहरुको डिष्काउण्ट गर्ने प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिने बैंकदरलाई ७ प्रतिशतबाट ६.५ प्रतिशत कायम गरिएको थियो ।
१८. वाणिज्य बैंकहरुले आफ्नो कुल कर्जाको न्यूनतम २५ प्रतिशत प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी कृषि क्षेत्रमा न्यूनतम १० प्रतिशत र उर्जा तथा पर्यटन क्षेत्रमा न्यूनतम १५ प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको थियो ।
१९. वाणिज्य बैंक, विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरुले आफ्नो कुल कर्जा लगानीको क्रमशः ५ प्रतिशत, ४.५ प्रतिशत र ४ प्रतिशत विपन्न वर्गमा लगानी गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी तीनै वर्गका संस्थाहरुका लागि यस्तो कर्जाको न्यूनतम सीमा ५ प्रतिशत कायम गरिएको थियो ।
२०. समीक्षा वर्षमा कुल १४ वटा इजाजतपत्रप्राप्त संस्था एकआपसमा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रियामा सामेल भई ७ वटा संस्था कायम भएका छन् भने ७ वटा इजाजतपत्रप्राप्त (गाभ्ने/गाभिनेतर्फ-२ र प्राप्ति-५) संस्थाहरुको अनुमतिपत्र खारेज भएको छ ।
२१. वित्तीय संस्थाहरुको सञ्जाल विस्तारसँगै वित्तीय पहुँच बढ्दै गएको छ । सरकारको प्रत्येक स्थानीय तहमा कम्तीमा एउटा वाणिज्य बैंकको शाखा पुर्याउने लक्ष्य अनुरूप कुल ७५३ स्थानीय तह मध्ये २०७५ असार मसान्तमा ६३१ स्थानीय तहमा मात्र वाणिज्य बैंकको उपस्थिति रहेकोमा २०७६ असार मसान्तमा सो संख्यामा उल्लेख्य मात्रामा वृद्धि भई ७३५ स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकको पहुँच पुगेको छ । त्यसैगरी, २०७६ असार मसान्तसम्ममा “क” वर्गका ३,५८५, “ख” वर्गका १,२६७, “ग” वर्गका २०६ र “घ” वर्गका ३,६२९ गरी बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको शाखा संख्या कुल ८,६८७ पुगेको छ ।
२२. २०७५ असार मसान्तसम्म विभिन्न दरका गरी रु. ४९४ अर्ब ३७ करोड बराबरका नोटहरु चलनचल्तीमा रहेकोमा २०७६ असार मसान्तसम्ममा २.६ प्रतिशतले वृद्धि भई चलनचल्तीमा रहेको कुल नोट रु. ५०७ अर्ब ६ करोड पुगेको छ ।
२३. २०७६ असार मसान्तमा बैंकमा प्रशासनतर्फ ९३४ र प्राविधिकतर्फ ९० गरी कुल १,०२४ कर्मचारीहरु कार्यरत रहेका छन् । कार्यरत कुल जनशक्तिमध्ये अधिकृततर्फ ५२६, सहायकतर्फ ३७६ र श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगीतर्फ १२२ जना रहेका छन् ।
२४. २०७२ बैशाख १२ गतेको विनाशकारी भूकम्पले क्षतिग्रस्त बालुवाटार र थापाथलीस्थित भवनहरु पुनर्निर्माण गर्न यस बैंक र नेपाल सरकार, सहरी विकास मन्त्रालय, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाईबीच भएको

MOU बमोजिम नियुक्त परामर्शदाताहरूद्वारा तयार गरिएको स्वीकृत Master Plan, Drawing, Design बमोजिम भवन निर्माण कार्यको लागि बोलपत्र आह्वान गरिएको थियो । सोहि बमोजिम नेपाल सरकार, राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) ले श्री BILIL-Contech J/V सँग थापाथलीस्थित भवन पुनरनिर्माण सम्झौता गरेको र समीक्षा अवधिमा करिब २५ प्रतिशत निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ । नेपाल सरकार, राष्ट्रिय पुनरनिर्माण प्राधिकरण, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) ले श्री CICO Samanantar JV सँग बालुवाटारस्थित भवन पुनरनिर्माण सम्झौता गरेको र हाल भवन निर्माण कार्य करिब १० प्रतिशत सम्पन्न भइसकेको छ ।

२५. सुरक्षित, स्वस्थ तथा सक्षम भुक्तानी प्रणालीको विकास, विस्तार, सोसँग सम्बन्धित कार्यको नियमन, सुपरिवेक्षण एवम् निगरानी गर्ने उद्देश्यले तयार गरिएको “भुक्तानी तथा फस्यौट ऐन, २०७५” जारी भई कार्यान्वयनमा रहेको छ ।
२६. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को विदेशी विनिमय तथा अन्य सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन लाभ/हानि समायोजन अधिको खुद आय अधिल्लो वर्षको तुलनामा २३.४६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३४ अर्ब ४३ करोड २० लाख ८७ हजार कायम भएको छ । यस्तो खुद आय आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा रु. २७ अर्ब ८९ करोड २ लाख ४४ हजार रहेको थियो ।
२७. २०७६ असार मसान्तको वासलात अनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकको सम्पत्ति तथा दायित्व २०७५ असार मसान्तको तुलनामा ७.२३ प्रतिशतले ह्रास आई रु. १० खर्ब ७१ अर्ब ७० करोड ४९ लाख ४५ हजार कायम भएको छ ।

भाग

समष्टिगत आर्थिक स्थिति तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य	१
नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति	१
• कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१
• मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	४
• वाह्य क्षेत्र	५
• सरकारी वित्त स्थिति	८
• मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति	१३
तालिकाहरू	२१
अनुसूचीहरू	५२

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

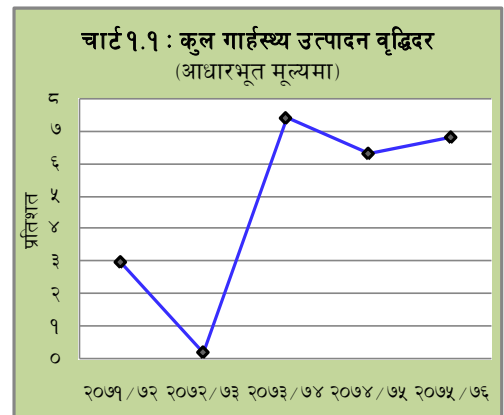
विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य

- १.१ संयुक्त राज्य अमेरिका लगायतका विकसित मुलुकहरू तथा उदीयमान एवम् विकासोन्मुख मुलुकहरूको आर्थिक गतिविधिमा आएको संकुचनले विश्वको आर्थिक वृद्धिदर कमजोर हुँदै गएको छ। अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF) द्वारा प्रकाशित World Economic Outlook, अक्टोबर, २०१९ अनुसार सन् २०१७ मा विश्वको आर्थिक वृद्धिदर ३.८ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०१८ मा ३.६ प्रतिशतमा झरेको छ। सन् २०१९ मा यस्तो वृद्धिदर ३ प्रतिशत रहने अनुमान छ। सन् २०२० मा भने उक्त वृद्धिदर ३.४ प्रतिशत पुग्ने प्रक्षेपण छ।
- १.२ विकसित देशहरूको समग्र उत्पादन सन् २०१८ मा २.३ प्रतिशतले बढेकोमा सन् २०१९ मा १.७ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ। उदीयमान र विकासोन्मुख देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०१८ मा ४.५ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०१९ मा ३.९ प्रतिशत हुने अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषको अनुमान छ। सन् २०१८ मा उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशियाली अर्थतन्त्र ६.४ प्रतिशतले बढेकोमा सन् २०१९ मा ५.९ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान रहेको छ। छिमेकी राष्ट्र भारत र चीनको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०१८ मा क्रमशः ६.८ प्रतिशत र ६.६ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०१९ मा दुवै अर्थतन्त्र ६.१ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान रहेको छ।
- १.३ सन् २०१८ मा विकसित देशहरूको मुद्रास्फीतिदर २.० प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूको ४.८ प्रतिशत रह्यो। सन् २०१९ मा विकसित देशहरूमा मुद्रास्फीतिदर १.५ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ४.७ प्रतिशत रहने अनुमान छ। सन् २०१८ मा ३.६ प्रतिशतले बढेको वस्तु तथा सेवाको विश्व व्यापार सन् २०१९ मा १.१ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ।

नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति

कुल गार्हस्थ्य उत्पादन

- १.४ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ आर्थिक वृद्धिका हिसाबले उत्साहजनक रह्यो। केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा देशको यथार्थ कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा ६.८ प्रतिशत र उत्पादकको मूल्यमा ७.१ प्रतिशत रहेको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष त्यस्तो वृद्धिदर क्रमशः ६.३ प्रतिशत र ६.७ प्रतिशत रहेको थियो। अनुकूल मौसम, निर्माण कार्यमा आएको तीव्रता, पर्यटक आगमनमा भएको वृद्धि तथा व्यावसायिक वातावरणमा आएको सुधारका कारण समीक्षा वर्षमा आर्थिक वृद्धिदर उत्साहजनक रहन गएको हो।

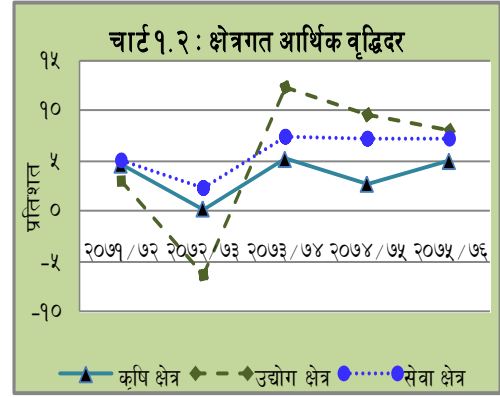

- १.५ समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन ५.० प्रतिशत र गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ७.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.८ प्रतिशत तथा गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ७.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षमा गैर-कृषि क्षेत्र अर्न्तगत उद्योग क्षेत्रको उत्पादन ८.१ प्रतिशत र सेवा क्षेत्रको

उत्पादन ७.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष उद्योग क्षेत्र ९.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो भने सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर ७.२ प्रतिशत रहेको थियो।

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना

१.६ समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि, उद्योग तथा सेवा क्षेत्रहरूको अंश क्रमशः २७.० प्रतिशत, १५.२ प्रतिशत र ५७.८ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यी क्षेत्रहरूको अंश क्रमशः २८.० प्रतिशत, १४.९ प्रतिशत र ५७.० प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको अंश सीमान्त रूपमा घटेको छ भने उद्योग तथा सेवा क्षेत्रको अंश वृद्धि भएको छ।

१.७ वृहत औद्योगिक वर्गीकरणको आधारमा समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक क्षेत्र (कृषि तथा वन, मत्स्यपालन र खानी तथा उत्खनन्), द्वितीय क्षेत्र (उत्पादनमूलक उद्योग, विद्युत् ग्याँस तथा पानी र निर्माण) तथा तृतीय (सेवा) क्षेत्रको अंश क्रमशः २७.६ प्रतिशत, १४.६ प्रतिशत र ५७.८ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यी क्षेत्रहरूको अंश क्रमशः २८.७ प्रतिशत, १४.३ प्रतिशत र ५७.० प्रतिशत रहेको थियो।

तालिका १.१ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीय र तृतीय क्षेत्रको अंश (प्रचलित मूल्यमा)

(प्रतिशतमा)

क्षेत्र	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा अंश #				
	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५ सं.	२०७५/७६ प्रा.
प्राथमिक क्षेत्र*	३२.४	३२.२	३०.२	२८.७	२७.६
द्वितीय क्षेत्र**	१४.२	१३.६	१३.९	१४.३	१४.६
तृतीय क्षेत्र***	५३.४	५४.२	५५.९	५७.०	५७.८

वित्तीय मध्यस्थता सहितको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कायम अंश

* कृषि, वन तथा मत्स्यपालन र खानी तथा उत्खनन्

** उत्पादनमूलक उद्योग, विद्युत्, ग्याँस तथा पानी र निर्माण

*** सेवा क्षेत्र

प्रा. प्रारम्भिक अनुमान

सं. संशोधित अनुमान

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

कृषि

१.८ अनुकूल मौसम, कृषि क्षेत्रको व्यावसायीकरण तथा कृषिजन्य आगतहरूको सहज उपलब्धताका कारण आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कृषि उत्पादन ५.० प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। समीक्षा वर्षमा धान, तरकारी, मकै, गहुँ र आलुको उत्पादन बढेको छ भने तेलहनको उत्पादन १.६८ प्रतिशतले घटेको छ। अघिल्लो वर्ष कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.७ प्रतिशतले बढेको थियो।

उद्योग

१.९ समीक्षा वर्षमा उद्योग क्षेत्रको वृद्धिदर ८.१ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर ९.६ प्रतिशत रहेको थियो। पुनर्निर्माण कार्यको निरन्तरता तथा उर्जा आपूर्तिमा भएको सुधारका कारण उद्योग क्षेत्रको उत्पादन विस्तार भएको हो।

१.१० समीक्षा वर्षमा उद्योग क्षेत्रअन्तर्गत उत्पादनमूलक उद्योगको उत्पादन ५.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो उत्पादन ९.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। अघिल्लो वर्ष ९.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको विद्युत्, ग्याँस तथा पानीको उत्पादन समीक्षा वर्षमा १२.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। त्यसैगरी, समीक्षा

वर्षमा निर्माण क्षेत्रको वृद्धिदर ८.९ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष निर्माण क्षेत्र १०.० प्रतिशतले बढेको थियो ।

सेवा

१.११ समीक्षा वर्षमा सेवा क्षेत्र ७.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ । अघिल्लो वर्ष यस क्षेत्रको वृद्धिदर ७.२ प्रतिशत रहेको थियो । पर्यटक आगमनमा भएको वृद्धि, व्यापारमा भएको विस्तार तथा व्यावसायिक वातावरणमा आएको सुधारका कारण सेवा क्षेत्रको उत्पादनमा वृद्धि भएको हो ।

१.१२ समीक्षा वर्षमा सेवा क्षेत्र अन्तर्गत थोक तथा खुद्रा व्यापार क्षेत्र १०.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष यो क्षेत्र १२.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । अघिल्लो वर्ष होटल तथा रेष्टुरेन्ट क्षेत्र ९.८ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा समीक्षा वर्षमा ८.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । त्यसैगरी, अघिल्लो वर्ष ४.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको यातायात, भण्डारण तथा सञ्चार क्षेत्र समीक्षा वर्षमा ५.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । समीक्षा वर्षमा वित्तीय मध्यस्थता क्षेत्र ६.२ प्रतिशतले एवम् रियल स्टेट, भाडा तथा व्यावसायिक क्षेत्र ६.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त क्षेत्रहरूको वृद्धिदर क्रमशः ६.४ प्रतिशत र ५.२ प्रतिशत रहेको थियो ।

बचत तथा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय

१.१३ अघिल्लो आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल उपभोगको अंश ८२.२ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ७९.५ प्रतिशत रहेको अनुमान छ । फलस्वरुप कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल गार्हस्थ्य बचतको अंश बढेको छ ।

१.१४ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय (Gross National Disposable Income at Current Prices) १६.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १०.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आयको अनुपात १३१.९ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात १२९.३ प्रतिशत रहेको थियो ।

तालिका १.२ : कुल खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)

विवरण	रु. करोडमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७४/७५*	२०७५/७६**
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)	२६७,४४९.३	३०३,१०३.४	३४६,४३१.९	१३.३	१४.३
खुद साधन आय	३,०९९.५	२,२६१.५	४,२४१.२	-२७.०	८७.५
खुद चालु ट्रान्सफर	८५,१८०.१	८६,४६७.१	१०६,२७२.८	१.६	२२.९
कुल खर्चयोग्य आय	३५५,७२८.९	३९१,८३२.०	४५६,९४५.९	१०.१	१६.६

* संशोधित अनुमान

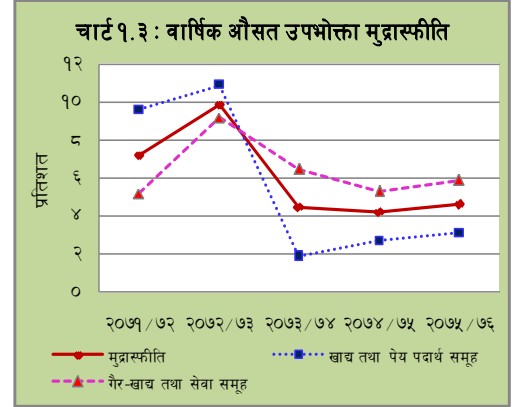
**प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क

उपभोक्ता मुद्रास्फीति

- १.१५ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीतिदर ४.६४ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीतिदर ४.१५ प्रतिशत रहेको थियो ।
- १.१६ समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको औसत मूल्य वृद्धिदर क्रमशः ३.०९ प्रतिशत र ५.८६ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्षमा यी समूहहरूको औसत मूल्य वृद्धिदर क्रमशः २.७४ प्रतिशत र ५.२६ प्रतिशत रहेको थियो ।
- १.१७ समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूहको खाद्य तथा खाद्यजन्य पदार्थ, घ्यू तथा तेल, फलफूल र मसला उपसमूह र गैर खाद्य तथा सेवा समूहको घरायसी सामान तथा सेवा, लत्ताकपडा तथा जुता, फर्निचर र यातायात उपसमूहको मूल्य वृद्धि दर अघिल्लो वर्षको तुलनामा बढ्न गएको छ ।
- १.१८ समीक्षा वर्षमा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति पहाडमा ५.०० प्रतिशत, हिमालमा ४.९९ प्रतिशत, काठमाडौं उपत्यकामा ४.८६ प्रतिशत र तराईमा ४.२६ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति दर पहाडमा ४.५९ प्रतिशत, हिमालमा ५.८६ प्रतिशत, काठमाडौं उपत्यकामा ३.२५ प्रतिशत र तराईमा ४.३९ प्रतिशत रहेको थियो ।

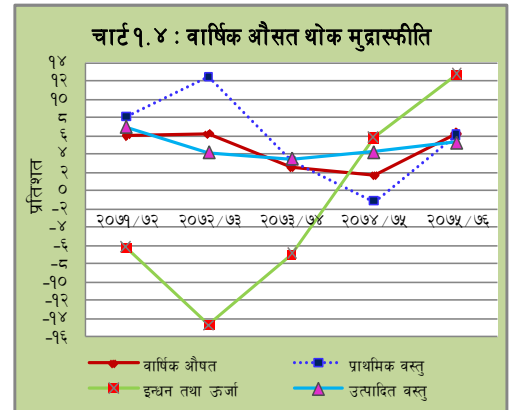

नेपाल र भारतबीचको उपभोक्ता मुद्रास्फीति अन्तर

- १.१९ समीक्षा वर्षमा नेपालको औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर ४.६४ प्रतिशत र भारतको २.९२ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षमा नेपाल तथा भारतको मुद्रास्फीति दर क्रमशः ४.१५ प्रतिशत र ४.४ प्रतिशत रहेको थियो ।

थोक मुद्रास्फीति

- १.२० समीक्षा वर्षमा औसत थोक मुद्रास्फीति ६.२३ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति दर १.७३ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा थोक मूल्य अन्तर्गत प्राथमिक वस्तुहरूको औसत मूल्य ६.१२ प्रतिशत, इन्धन तथा ऊर्जाको १२.६५ प्रतिशत र उत्पादित वस्तुहरूको ५.३१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष प्राथमिक वस्तुहरूको औसत मूल्य १.२५ प्रतिशतले घटेको थियो भने इन्धन तथा ऊर्जा र उत्पादित वस्तुहरूको औसत मूल्य क्रमशः ५.८२ प्रतिशत र ४.३३ प्रतिशतले बढेको थियो ।

- १.२१ वृहत आर्थिक वर्गीकरणको आधारमा हेर्दा समीक्षा वर्षमा उपभोग्य वस्तु, मध्यवर्ती वस्तु तथा पुँजीगत वस्तुको औसत मूल्य वृद्धिदर क्रमशः ५.५ प्रतिशत, ७.३ प्रतिशत र २.९ प्रतिशत रहेको छ ।

राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क

- १.२२ समीक्षा वर्षमा राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क ९.२७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो सूचकाङ्क ६.१९ प्रतिशतले बढेको थियो । समीक्षा वर्षमा तलब सूचकाङ्क र ज्यालादर सूचकाङ्कको औसत वृद्धिदर क्रमशः ६.६५ प्रतिशत र १०.०१ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्षमा उक्त सूचकाङ्कहरूको औसत वृद्धिदर क्रमशः ९.५९ प्रतिशत र ५.२७ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा ज्यालादर सूचकाङ्क अन्तर्गत कृषि मजदूर, औद्योगिक मजदूर र निर्माण मजदूरको ज्यालादर सूचकाङ्कको औसत वृद्धिदर क्रमशः ११.४७ प्रतिशत, ६.९६ प्रतिशत र ९.५३ प्रतिशत रहेको छ ।

बाह्य क्षेत्र

१.२३ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा वैदेशिक व्यापार अन्तर्गत वस्तु निर्यातमा वृद्धि तथा वस्तु आयातको वृद्धिदरमा कमी आएको कारणले गर्दा व्यापार घाटा वृद्धिदरमा सुधार भएको छ। अमेरिकी डलरको तुलनामा नेपाली मुद्राको अवमूल्यन, अन्तराष्ट्रिय बजारमा कच्चा तेलको मुल्यमा आएको गिरावटका साथै पाम तेल, पोलिस्टर यार्न, जुटका सामान, दाल, चाउचाउको निर्यात बढेको तथा सिमेन्ट, यातायातका साधन तथा पार्टपुर्जा, दुरसंचारका साधन तथा पार्टपुर्जा, स्वास्थ्य उपकरणको आयात घटेका कारण वैदेशिक व्यापार घाटा सुधार भएको छ।

वैदेशिक व्यापार

- १.२४ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल वस्तु निर्यात १९.४ प्रतिशतले बढ्न गई रु. ९७ अर्ब ११ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो निर्यात ११.४ प्रतिशतले बढेको थियो। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल वस्तु निर्यातको अनुपात अघिल्लो वर्ष २.७ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा २.८ प्रतिशत रहेको छ।
- १.२५ कुल वस्तु निर्यातमध्ये भारततर्फको निर्यात गत वर्ष १२.७ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ३४.३ प्रतिशतले बढेर रु. ६२ अर्ब ७३ करोड पुगेको छ। वस्तुगत आधारमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा भारततर्फ मुख्यतया पाम तेल, पोलिस्टर यार्न, जुटका सामान, चाउचाउ लगायतका वस्तुहरूको निर्यात बढेको छ।
- १.२६ चीनतर्फको निर्यात गत वर्ष ४३.३ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १३.५ प्रतिशतले घटेर रु. २ अर्ब ११ करोड पुगेको छ। वस्तुगत आधारमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा चीनतर्फ मुख्यतया चाउचाउ, हस्तकलाका सामान लगायतका वस्तुहरूको निर्यात बढेको छ।
- १.२७ अन्य मुलुकतर्फको निर्यात गत वर्ष ७.७ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ०.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३२ अर्ब २७ करोड पुगेको छ। समीक्षा वर्षमा अन्य मुलुकतर्फ मुख्यतया दाल, हस्तकलाका सामान, जडिबुटी, चाँदीका गरगहना लगायतका वस्तुहरूको निर्यात बढेको छ।
- १.२८ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल वस्तु आयात १३.९ प्रतिशतले बढेर रु. १४१८ अर्ब ५४ करोड पुगेको छ। गत वर्ष यस्तो आयात २५.८ प्रतिशतले बढेको थियो। कुल वस्तु आयातको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात गत वर्ष ४१.१ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ४०.९ प्रतिशत रहेको छ।
- १.२९ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा भारतबाट भएको वस्तु आयात १२.८ प्रतिशतले बढेर रु. ९१७ अर्ब ९१ करोड पुगेको छ। गत वर्ष यस्तो आयात २८.५ प्रतिशतले बढेको थियो। वस्तुगत आधारमा पेट्रोलियम पदार्थ, मेशिनरी तथा पार्टपुर्जा, एम.एस.बिलेट, विद्युतीय उपकरण लगायतका वस्तुको आयात बढेको छ।
- १.३० चीनबाट भएको आयात गत वर्ष २५.७ प्रतिशतले बढेको तुलनामा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा २८.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २०५ अर्ब ५३ करोड पुगेको छ। वस्तुगत आधारमा तयारी पोशाक, विद्युतीय सामान, जुता तथा चप्पल, भिडियो टेलिभिजन तथा पार्टपुर्जा लगायतका वस्तुहरूको आयात बढेको छ।
- १.३१ अन्य मुलुकबाट भएको आयात गत वर्ष १८.२ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ८.९ प्रतिशतले बढेर रु. २९५ अर्ब १० करोड पुगेको छ। वस्तुगत आधारमा कच्चा पाम तेल, कोइला, सुन, रासायनिक मल, लगायतका वस्तुहरूको आयात बढेको छ।
- १.३२ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल वस्तु व्यापार घाटा १३.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १३२१ अर्ब ४३ करोड पुगेको छ। गत वर्ष यस्तो व्यापार घाटा २६.९ प्रतिशतले बढेको थियो। व्यापार घाटा र कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपात गत वर्ष ३८.४ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ३८.१ प्रतिशत कायम भएको छ। कुल वस्तु व्यापार घाटामध्ये भारतसँगको व्यापार घाटा ११.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८५५ अर्ब १८ करोड, चीनसँगको व्यापार घाटा २९.१ प्रतिशतले बढी रु. २०३ अर्ब ४२ करोड र अन्य मुलुकसँगको व्यापार घाटा १०.१ प्रतिशतले बढेर रु. २६२ अर्ब ८३ करोड पुगेको छ।
- १.३३ कुल वस्तु व्यापार गत वर्ष २४.८ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १४.३ प्रतिशतले बढेर रु. १५१५ अर्ब ६४ करोड पुगेको छ। कुल व्यापार कुल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात गत वर्ष ४३.८ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा समेत ४३.८ प्रतिशत नै रहेको छ। कुल व्यापारमा

भारतसँगको व्यापार गत वर्ष २७.५ प्रतिशतले बढेको तुलनामा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १३.९ प्रतिशतले बढी रु. ९८० अर्ब ६४ करोड पुगेको छ । चीनसँगको व्यापार गत वर्षको २६ प्रतिशत वृद्धिको तुलनामा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा २७.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २०७ अर्ब ६४ करोड पुगेको छ । त्यसैगरी, अन्य मुलुकसँगको कुल व्यापार गत आर्थिक वर्ष १७ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ८ प्रतिशतले बढेर रु. ३२७ अर्ब ३७ करोड पुगेको छ ।

- १.३४ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा निर्यात-आयात अनुपात ६.८ प्रतिशतमा पुगेको छ । गत वर्ष यस्तो अनुपात ६.५ प्रतिशत रहेको थियो । कुल निर्यातमा भारतसँगको अंश गत वर्ष ५७.४ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ६४.६ प्रतिशत, कुल आयातमा गत आर्थिक वर्ष ६५.४ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ६४.७ प्रतिशत, कुल वस्तु व्यापार घाटामा गत आर्थिक वर्ष ६५.९ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ६४.७ प्रतिशत र कुल व्यापारमा गत आर्थिक वर्ष ६४.९ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ६४.७ प्रतिशत रहेको छ ।

सेवा खाता

- १.३५ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा सेवा क्षेत्रको आयको तुलनामा खर्चमा भएको उच्च वृद्धिका कारण सेवा खाता रु. १६ अर्ब ५२ करोडले ऋणात्मक रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यो खाता रु. २ अर्ब २७ करोडले बचतमा रहेको थियो ।
- १.३६ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा सेवा क्षेत्रतर्फको आय ५.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १८६ अर्ब ८१ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष सेवा आय १२.१ प्रतिशतले बढेको थियो । यस अन्तर्गत भ्रमण शीर्षकको आय ९.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७३ अर्ब ५७ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १४.६ प्रतिशतले बढेको थियो ।
- १.३७ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल सेवा भुक्तानी १६.१ प्रतिशतले बढी रु. २०३ अर्ब ३२ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो खर्च १२.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । सेवा खर्चतर्फ भ्रमण खर्च १२.५ प्रतिशतले बढी रु. ८९ अर्ब ५८ करोडले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो खर्च ०.४ प्रतिशतले घटेको थियो ।

ट्रान्सफर

- १.३८ खुद ट्रान्सफर आय आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९९४ अर्ब ७९ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १.५ प्रतिशतले बढेको थियो ।
- १.३९ ट्रान्सफर आय आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १५.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १००५ अर्ब ५९ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १.७ प्रतिशतले बढेको थियो । त्यसैगरी, ट्रान्सफर भुक्तानी आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ८६.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १० अर्ब ८० करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो भुक्तानी ४८.६ प्रतिशतले बढेको थियो ।
- १.४० कामदारको विप्रेषण आप्रवाह आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १६.५ प्रतिशतले बढी रु. ८७९ अर्ब २७ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आप्रवाह ८.६ प्रतिशतले बढेको थियो । विप्रेषण आप्रवाहको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात अघिल्लो आर्थिक वर्ष २४.९ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा २५.४ प्रतिशत रहेको छ ।
- १.४१ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा पेन्सन आय १३.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६१ अर्ब ५३ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १८.८ प्रतिशतले बढेको थियो ।

चालु खाता तथा समग्र शोधनान्तर स्थिति

- १.४२ वार्षिक तथ्याङ्कका आधारमा चालु खाता लगातार तेस्रो वर्ष घाटामा गएको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा चालु खाता रु. २६५ अर्ब ३७ करोडले घाटामा रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यो खाता रु. २४७ अर्ब ५७ करोडले घाटामा रहेको थियो । चालु खाता घाटाको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ७.७ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ८.२ प्रतिशत रहेको थियो । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा व्यापार घाटाको विस्तार उल्लेख्य रहेको कारण चालु खाता घाटामा विस्तार भएको हो ।

- १.४३ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा शोधनान्तर स्थिति रु. ६७ अर्ब ४० करोडले घाटामा रह्यो । अधिल्लो वर्ष शोधनान्तर स्थिति रु. ९६ करोडले बचतमा रहेको थियो ।
- १.४४ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा पुँजी खातातर्फको ट्रान्सफर १२.८ प्रतिशतले कमी आई रु. १५ अर्ब ४६ करोड रह्यो । वित्तीय खाता अर्न्तगत प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानीको वार्षिक आप्रवाह अधिल्लो वर्ष २९.७ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा २५.४ प्रतिशतले घटी रु. १३ अर्ब ७ करोड पुगेको छ ।
- १.४५ अधिल्लो आर्थिक वर्ष सरकारी ऋण आप्रवाह ५९.४ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १८.३ प्रतिशतले घटी रु. ८१ अर्ब ४८ करोड पुगेको छ भने साँवा भुक्तानी अधिल्लो वर्ष ४.३ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ७.८ प्रतिशतले बढी रु. २० अर्ब ४ करोड पुगेको छ ।

विदेशी विनिमय सञ्चिति

- १.४६ २०७६ असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति २०७५ असार मसान्तको तुलनामा ५.८ प्रतिशतले कमी आई रु. १०३८ अर्ब ९२ करोड कायम भएको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो सञ्चिति २.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ११०२ अर्ब ५९ करोड पुगेको थियो । अमेरिकी डलरमा भने बैकिङ्ग क्षेत्रको कुल सञ्चिति ५.८ प्रतिशतले हास आई ९ अर्ब ५० करोड डलर कायम भएको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो सञ्चिति ३.९ प्रतिशतले घटेको थियो ।
- १.४७ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति २०७५ असार मसान्तको रु. ९८९ अर्ब ४० करोडको तुलनामा २०७६ असार मसान्तमा ८.८ प्रतिशतले घटेर रु. ९०२ अर्ब ४४ करोड पुगेको छ । कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमा नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रहेको सञ्चितिको अंश ८६.९ प्रतिशत पुगेको छ । त्यसैगरी, कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमा भारतीय मुद्रा सञ्चितिको अंश २३.६ प्रतिशत रहेको छ ।

सञ्चिति पर्याप्तता सूचक

- १.४८ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को कुल आयातलाई आधार मान्दा २०७६ असार मसान्तमा कायम विदेशी विनिमय सञ्चितिले ८.९ महिनाको वस्तु आयात र ७.८ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्ने देखिन्छ ।

- १.४९ समीक्षा वर्षमा विदेशी विनिमय सञ्चितिको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन, कुल आयात, विस्तृत मुद्राप्रदाय र सञ्चित मुद्रासँगको अनुपातहरू क्रमशः

३०.० प्रतिशत, ६४.९ प्रतिशत, २९.० प्रतिशत र १४८.६ प्रतिशत रहेका छन् । अधिल्लो वर्ष यस्ता अनुपातहरू क्रमशः ३६.४ प्रतिशत, ७८.६ प्रतिशत, ३५.६ प्रतिशत र १५५.३ प्रतिशत रहेका थिए ।

वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व स्थिति

- १.५० २०७६ असार मसान्तमा मुलुकको वैदेशिक सम्पत्ति रु. १०८० अर्ब १० करोड तथा दायित्व रु. ९२१ अर्ब ९४ करोड रहेको छ । फलस्वरूप खुद वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको स्थिति (IIP) रु. १५८ अर्ब १६ करोडले धनात्मक रहेको छ । २०७५ असार मसान्तमा यस्तो रकम रु. २८२ अर्ब १२ करोडले धनात्मक थियो ।

विवरण	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६
१) विदेशी विनिमय सञ्चितिले आयात खान्ने स्थिति (महिनामा)			
क) वस्तु	१३.२	१०.८	८.९
ख) वस्तु तथा सेवा	११.४	९.४	७.८
२) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रतिशतमा)			
	४०.४	३६.४	३०.०
३) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / आयात * (प्रतिशतमा)			
	९५.२	७८.६	६४.९
४) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / विस्तृत मुद्रा प्रदाय (प्रतिशतमा)			
	४१.६	३५.६	२९.०
५) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / सञ्चित मुद्रा (प्रतिशतमा)			
	१६४.३	१५५.३	१४८.६

* वस्तु तथा सेवा आयात

विनिमय दर प्रवृत्ति

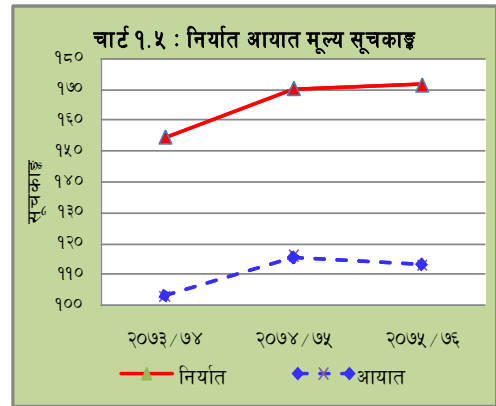
१.५१ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा पनि नेपाली रुपैयाँको भारतीय रुपैयाँसँगको विनिमय दर स्थिर राखिएको छ । २०७५ असार मसान्तको तुलनामा २०७६ असार मसान्तमा नेपाली रुपैयाँ अमेरिकी डलरसँग ०.०२ प्रतिशत र जापानी येनसँग ४.०४ प्रतिशतले अवमूल्यन तथा पाउण्ड स्टर्लिंगसँग ५.४४ प्रतिशत र यूरोसँग ३.५९ प्रतिशतले अधिमूल्यन भयो ।

तालिका १.४ : विनिमय दर प्रवृत्ति

विदेशी मुद्रा	खरिद दर (नेपाली रुपैयाँमा)			अधिमूल्यन(+)/ अवमूल्यन(-) (प्रतिशतमा)	
	असार मसान्त				
	२०७४	२०७५	२०७६	२०७५	२०७६
१ अमेरिकी डलर	१०२.८६	१०९.३४	१०९.३६	-५.९३	-०.०२
१ पाउण्ड स्टर्लिंग	१३३.३२	१४४.७१	१३७.२५	-७.८७	५.४४
१ यूरो	११७.४०	१२७.७७	१२३.३४	-८.१२	३.५९
१० जापानी येन	९.०८	९.७३	१०.१४	-६.६८	-४.०४

निर्यात आयात मूल्य सूचकाङ्क

१.५२ २०७६ असार महिनामा भन्सार तथाङ्कमा आधारित वार्षिक बिन्दुगत आधारमा निर्यातको एकाइ मूल्य सूचकाङ्क (Unit Value Index) ०.८ प्रतिशतले बढेको छ भने आयात मूल्य सूचकाङ्क २.३ प्रतिशतले घटेको छ । २०७५ असार महिनामा वार्षिक बिन्दुगत आधारमा २ प्रतिशतले घटेको व्यापारको शर्त (Terms of Trade) २०७६ असार महिनामा ३.२ प्रतिशतले बढेको छ ।

सरकारी वित्त स्थिति

१.५३ नेपालको संविधान २०७२ मा व्यवस्था भए बमोजिम आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को बजेट २०७५ जेठ १५ गते व्यवस्थापिका-संसदमा प्रस्तुत भएको थियो । बजेट कार्यान्वयनलाई थप प्रभावकारी बनाउन बजेटले खर्च गर्ने अख्तियारीमा समेत परिवर्तन ल्याएको थियो ।

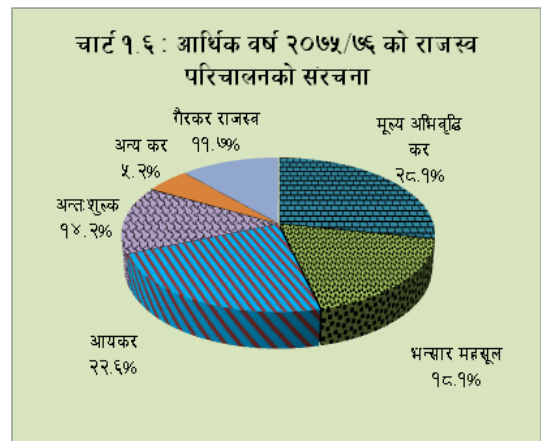
१.५४ समीक्षा वर्षमा कूल खर्चमा चालु, पुँजीगत तथा वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतको खर्चको अंश क्रमशः ६६.७ प्रतिशत, २१.८ प्रतिशत र ११.५ प्रतिशत रह्यो । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा भएको बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित चालु, पुँजीगत र वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतका खर्चहरूको २०.६ प्रतिशत, ६.७ प्रतिशत र ३.५ प्रतिशत कायम भएको छ । अधिल्लो वर्ष यी अनुपातहरू क्रमशः २२.९ प्रतिशत, ८.७ प्रतिशत र ३.६ प्रतिशत रहेका थिए ।

तालिका १.५ : प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरू

विवरण	(कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात)		
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६
कुल खर्च	३०.५	३५.२	३०.८
चालु खर्च	१९.२	२२.९	२०.६
पुँजीगत खर्च	७.४	८.७	६.७
राजस्व	२२.८	२४.०	२५.०
कर राजस्व	२०.५	२१.८	२१.९
वित्त घाटा	-७.१	-१०.१	-५.४

सरकारी राजस्व

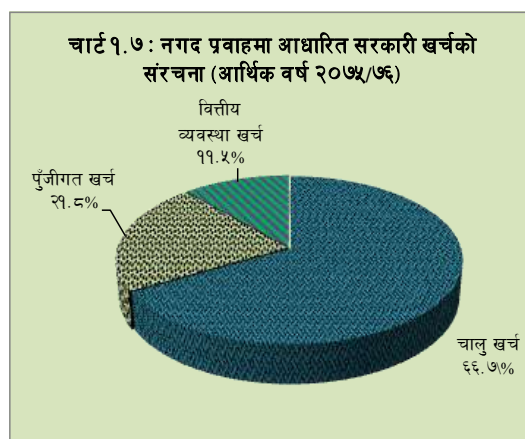
१.५५ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा नेपाल सरकारको राजस्व १९.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८६५ अर्ब ५५ करोड पुग्यो । अधिल्लो वर्ष सरकारको राजस्व १९.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७२६ अर्ब ७२ करोड पुगेको थियो । समीक्षा वर्षमा राजस्व/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात २५ प्रतिशत पुगेको छ । आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा यस्तो अनुपात २४ प्रतिशत रहेको थियो ।

- १.५६ समीक्षा वर्षमा मूल्य अभिवृद्धि कर राजस्व १६.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २४१ अर्ब ६१ करोड परिचालन भएको छ। अघिल्लो वर्ष सो राजस्व २९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २०६ अर्ब ७९ करोड पुगेको थियो।
- १.५७ समीक्षा वर्षमा आयकर राजस्व २१.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १९४ अर्ब २८ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो राजस्व ७.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १५९ अर्ब ९० करोड पुगेको थियो।
- १.५८ समीक्षा वर्षमा भन्सार महसूलबाट प्राप्त हुने राजस्व १२.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १५५ अर्ब ३७ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो राजस्व २१.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १३७ अर्ब ७९ करोड रहेको थियो।
- १.५९ समीक्षा वर्षमा अन्तःशुल्कबाट प्राप्त राजस्व १८.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १२१ अर्ब ८६ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष अन्तःशुल्क राजस्व २१.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १०२ अर्ब ५८ करोड पुगेको थियो।
- १.६० समीक्षा वर्षमा कुल राजस्व परिचालनमा मूल्य अभिवृद्धि करको अंश सबैभन्दा बढी अर्थात् २८.१ प्रतिशत रहेको छ। त्यसपछि क्रमशः आयकर (२२.६ प्रतिशत), भन्सार महसूल (१८.१ प्रतिशत) र अन्तःशुल्क (१४.२ प्रतिशत) रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यी अनुपातहरू क्रमशः २८.२ प्रतिशत, २१.८ प्रतिशत, १८.८ प्रतिशत र १४ प्रतिशत रहेका थिए।
- १.६१ समीक्षा वर्षमा गैर-कर राजस्व परिचालन ३८.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १०० अर्ब ५९ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष गैर-कर राजस्व १७.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७२ अर्ब ७४ करोड पुगेको थियो।
- १.६२ समीक्षा वर्षमा कुल राजस्वमा कर राजस्वको अंश ८८.३ प्रतिशत र गैर-कर राजस्वको अंश ११.७ प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी, कर राजस्वमा प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ३१.६ प्रतिशत र अप्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ६८.४ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल राजस्वमा कर राजस्वको अंश ९०.१ प्रतिशत र गैर-कर राजस्वको अंश ९.९ प्रतिशत रहेको थियो भने कर राजस्वमा प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ३२.२ प्रतिशत र अप्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ६७.८ प्रतिशत रहेको थियो।

सरकारी खर्च

- १.६३ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित कुल सरकारी खर्च ०.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १०६७ अर्ब ६७ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष कुल सरकारी खर्च ३०.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १०६६ अर्ब १८ करोड कायम भएको थियो।
- १.६४ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित चालु खर्च २.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७१२ अर्ब ३१ करोड पुगेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्ष चालु खर्च ३५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६९३ अर्ब ४६ करोड पुगेको थियो।

- १.६५ समीक्षा वर्षमा पूँजीगत खर्च रु. २३२ अर्ब ४२ करोड (बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित) भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो पूँजीगत खर्च ३२.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २६३ अर्ब ५५ करोड भएको थियो।
- १.६६ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतको खर्च अघिल्लो वर्षको ६.२ प्रतिशत वृद्धिको तुलनामा १२.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १२२ अर्ब ९४ करोड कायम भएको छ।

बजेट घाटा

- १.६७ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित बजेट रु. १८७ अर्ब ५२ करोडले घाटामा रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा यस्तो बजेट रु. ३०५ अर्ब ५० करोडले घाटामा रहेको थियो।

बजेट घाटा पूर्तिका स्रोतहरू

- १.६८ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल आन्तरिक ऋण रु. ९६ अर्ब ३८ करोड परिचालन भएको छ। उक्त ऋणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसंगको अनुपात २.८ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष रु. १४४ अर्ब ७५ करोड बराबरको आन्तरिक ऋण परिचालन भएको थियो।

१.६९ समीक्षा वर्षमा रु.३४ अर्ब ३१ करोड आन्तरिक ऋणको भुक्तानी भएको छ भने समीक्षा वर्षको अन्त्यमा नेपाल सरकारको नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रु. ५८ अर्ब ६४ करोड नगद मौज्जात रहेको छ । अधिल्लो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा यस्तो मौज्जात रु. ८९ अर्ब ५० करोड रहेको थियो ।

सरकारी ऋण

१.७० २०७६ असार मसान्तमा नेपाल सरकारको कुल तिर्न बाँकी वाह्य ऋण रु. ५९४ अर्ब ६९ करोड र आन्तरिक ऋण रु. ४५२ अर्ब ९७ करोड गरी कुल ऋण रु. १०४७ अर्ब ५८ करोड रहेको छ । अधिल्लो वर्षको असार मसान्तमा तिर्न बाँकी कुल ऋण रु. ९९६ अर्ब २५ करोड रहेको थियो । सरकारी कुल ऋणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ३०.२ प्रतिशत रहेको छ ।

	सरकारी ऋण परिसूचकहरू	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६
१.	कुल ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	२६.९	३०.२	३०.२
२.	वाह्य ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१५.५	१७.३	१७.२
३.	आन्तरिक ऋण/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१०.६	१२.९	१३.१
४.	वाह्य ऋण/निर्यात	५६६.७	६४५.७	६९२.३
५.	वाह्य ऋण भुक्तानी/निर्यात	३९.९	२२.८	२०.६
६.	कुल ऋण भुक्तानी/राजस्व	१०.९	७.७	६.३
७.	आन्तरिक ऋण भुक्तानी/राजस्व	६.४	५.२	४.०
८.	वाह्य ऋण भुक्तानी/राजस्व	३.७	२.६	२.३

नोट : आन्तरिक ऋणमा आई.एम.एफ. प्रमिसरी नोट र नेपाल राष्ट्र बैंकबाट भएको अधिविक्रयको रकम समावेश नभएको ।

राजस्व सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था

१.७१ नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को बजेटमा उल्लिखित राजस्व नीतिका उद्देश्यहरू :

- सबै आर्थिक क्रियाकलापहरूलाई करको दायरामा ल्याई राजस्वको आधार फराकिलो बनाउने ।
- आर्थिक क्रियाकलापको विस्तारमा सहयोग पुग्ने गरी कर प्रणालीलाई लगानी मैत्री बनाई उत्पादनमूलक उद्योग तथा व्यवसायको प्रवर्द्धन गर्ने,
- करको संरचना र करका दरहरूमा समय सापेक्ष सुधार गरी कर प्रणालीलाई थप प्रगतिशील र समन्यायिक बनाउने,
- राजस्व प्रशासनमा सुधार गरी करदातालाई दक्ष, व्यवसायिक, स्वच्छ एवम् सुदृढ कर प्रशासनको सुनिश्चितता दिने,
- कर कानूनको पालनामा जोड दिई कर छली तथा चुहावट नियन्त्रण गर्ने,
- गैर-कर राजस्वको क्षेत्र विस्तार एवम् करका दरहरूलाई समायोजन गरी राजस्व वृद्धि गर्ने,

१.७२ उल्लिखित राजस्व नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन बजेटले अंगिकार गरेका प्रमुख रणनीति तथा कार्यक्रमहरू :

अप्रत्यक्ष कर

- शिक्षा सेवा शुल्क र स्वास्थ्य सेवा कर खारेज गरिएको ।
- मदिना, चुरोट तथा सूतीजन्य पदार्थ जस्ता स्वास्थ्यको लागि हानिकारक वस्तुमा अन्तःशुल्क वृद्धि तथा महानगर तथा उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा यस्ता वस्तु विक्रेताले मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता हुनु पर्ने व्यवस्था गरिएको । चुरोटको उत्पादन र पैठारीमा प्रति खिल्ली २५ पैसाका दरले स्वास्थ्य जोखिम कर लगाउने व्यवस्था गरिएको ।
- मूल्य अभिवृद्धि कर सोभै फिर्ता लिने व्यवस्था खारेज गरिएको तथा मोबाइल सेट पैठारीमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता दिने व्यवस्था खारेज गरिएको ।
- मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण नबुझाउने करदाताहरूले नियमित हुन चाहेमा जरिवाना छुट गरिने व्यवस्था गरिएको ।
- १००० सी सी भन्दा माथिका चारपाङ्गे सवारी साधन र १५० सी सी भन्दा माथिका मोटरसाइकलमा अन्तःशुल्क वृद्धि गरिएको ।

- सामुदायिक विद्यालयले पैठारी गर्ने तीस वा सो भन्दा बढी क्षमता भएको प्रति विद्यालय एक थान बसमा बुझाउनु पर्ने कर महसुल मध्ये ७५ प्रतिशत भन्सार महसुल तथा अन्तःशुल्क र मूल्य अभिवृद्धि कर पुरै छुट गरिएको ।
- विदेशबाट फर्किएका नेपालीले महशुल तिरी १०० ग्रामसम्म काँचो सुन महशुल तिरी पैठारी गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको ।

प्रत्यक्ष कर

- न्यायोचित कर प्रणाली विकासका लागि व्यक्तिगत आयकरमा कायम पन्ध्र र पच्चीस प्रतिशतको सट्टा दश, बीस र तीस प्रतिशतका दरहरू कायम गरिएको । २० लाख भन्दा अतिरिक्त आयकरयोग्य आयमा २० प्रतिशत अतिरिक्त कर लगाउने व्यवस्था गरिएको ।
- घर जग्गाको कारोबारमा पुँजीगत लाभकर नलाग्ने सीमा तीस लाखबाट घटाएर दश लाख कायम गरिएको ।
- सञ्चित मुनाफालाई आफ्नै उद्योगमा पुनर्लगानी गरेमा लाभांश कर छुट हुने हालको व्यवस्थालाई विस्तार गरी सबै उत्पादनमूलक र पर्यटन उद्योगलाई समेत यस्तो व्यवस्था लागु गरिएको । साथै १०० भन्दा बढी रोजगारी सृजना गर्ने उद्योगलाई करमा सहूलियत दिने व्यवस्था गरिएको ।
- चिया, कपडा एवम् डेरी उद्योगमा लागू आएको करमा ५० प्रतिशत छुट दिइएको । लघु उद्यम व्यवसायलाई पाँच वर्षका लागि आयकर छुट र महिलाहरूले सञ्चालन गरेको यस्तो व्यवसायलाई थप दुई वर्ष आयकर छुट दिइएको ।
- ५० करोड वा सो भन्दा बढि चुक्ता पुँजी भएका प्राइभेट लि. कम्पनीहरूलाई पब्लिक लि. कम्पनीमा रुपान्तरण हुन प्रोत्साहन स्वरुप तीन वर्षका लागि आयकरमा १० प्रतिशत छुट दिइएको ।
- सामुदायिक अस्पतालले तिर्नुपर्ने आयकरमा २० प्रतिशत छुट दिने । सामाजिक संस्थाहरूले आयकर ऐनका प्रावधान अनुसार विवरण पेश गरेमा विगतका कर तथा शुल्कहरू छुट दिइएको ।
- योगदानमा आधारित निवृत्तीभरण कोषमा सहभागी भएमा सामाजिक सुरक्षा कर छुट हुने व्यवस्था गरिएको । जीवन बीमाको प्रिमियम वापत आयकरमा खर्च कट्टी पाउने रकमको सीमालाई वृद्धि गरी रु. २५ हजार पुऱ्याइएको ।

कर प्रशासन

- राजस्व चुहावट गर्ने र कर कानुनको पालना नगर्ने उपर कठोर कारबाही गरिने । कर परिपालना नभएको वा बिजक जारी गरेको नपाइएमा विशेष जरिवाना लगाइने ।
- व्यवसायीहरूले कर प्रशासनमा पेश गरेको वित्तीय विवरण र बैंक तथा वित्तीय संस्थामा पेश गरेको वित्तीय विवरणको सुचना आदान प्रदान गर्ने स्वचालित प्रणालीको विकास गरिने ।
- विगतमा कर सहभागिता जनाउन नसकेका करदाताहरूले विगत तीन वर्षको विवरण पेश गरेमा करको दायरामा ल्याउने व्यवस्था गरिएको ।
- प्रतितपत्रको मध्यमबाट हुने व्यापारलाई प्रोत्साहन गरिने, भन्सार जोखिम व्यवस्थापनलाई अनुसन्धानमा आधारित बनाइने, एक पटकमा निश्चित प्रकृति र परिमाणका मालवस्तु बाहेकका सामान आयात गर्न नपाउने व्यवस्था मिलाउने, र अवैध व्यापार नियन्त्रणका लागि सीमा क्षेत्रमा सघन अनुसन्धान गर्ने व्यवस्था मिलाइने ।
- अन्तर्देशीय भन्सार प्रशासनसँग विद्युतीय सूचना आदानप्रदान गरी भन्सार कारोबारलाई मूल्यमा आधारित बनाइने ।
- मदिरा, वियर, चुरोट तथा सूतीजन्य उद्योगहरू सरकारले तोकेको औद्योगिक क्षेत्रभित्रको निश्चित स्थानमा मात्र स्थापना गर्न पाइने ।

- करदाता सूचना व्यवस्थापन प्रणालीको विकास गरिने । विक्रेतालाई विद्युतीय माध्यमबाट बिजक जारी गर्न अनिवार्य गरिने र यस्ता बिजकलाई आन्तरिक राजस्व विभागको केन्द्रीय बिजक अनुगमन प्रणालीमा आवद्ध गरिने ।
- गैर करलाई लागत प्रभावी बनाई यसका दरहरुलाई पुनरावलोकन गरिने । गैरकर संकलन सम्बन्धी विद्यमान नीतिगत व्यवस्थामा परिमार्जन गरिने ।

करका दरहरु

१.७३ आयात महसुलतर्फ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा ५, १०, १५, २०, ३० र ८० प्रतिशत गरी छ वटा दरहरु कायम रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुनै पनि दरमा परिवर्तन नगरिएको । त्यसैगरी, अन्तःशुल्कतर्फ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा ५, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५ र ६० प्रतिशत गरी नौ वटा दरहरु कायम रहेकोमा सो दरहरुलाई आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९० र १०० प्रतिशत गरी १६ वटा दरहरु कायम गरिएको । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा आयकरका दर, संस्थागत करका सीमा र दरहरु परिवर्तन गरिएको छ भने आयकर नलाग्ने सीमा, अन्य करका सीमा र दरहरु यथावत राखिएको छ ।

तालिका १.७ : करका दरहरु

शीर्षक	२०७४/७५	२०७५/७६
१. पैठारी महसुल (प्रतिशतमा)	५, १०, १५, २०, ३०, ८०	५, १०, १५, २०, ३०, ८०
२. निकासी महसुल (प्रतिशतमा)	१०, २००	१०, २००
३. अन्तःशुल्क (प्रतिशतमा)	५, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०	५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९० र १००
४. मूल्य अभिवृद्धि कर (प्रतिशतमा)	१३ प्रतिशत	१३ प्रतिशत
५. आयकर		
(क) आयकर नलाग्ने हद		
(१) व्यक्तिको लागि	रु. ३,५०,०००।	रु. ३,५०,०००।
(२) दम्पति वा परिवारको लागि	रु. ४,००,०००।-	रु. ४,००,०००।-
(ख) आयकरको दर (प्रतिशतमा)		
आयकर नलाग्ने हदभन्दा माथिको	पहिलो रु. १००,०००।-मा १५ प्रतिशत त्यसपछि बाँकी रकममा २५ प्रतिशत रु. २५ लाख भन्दा बढी करयोग्य आयमा थप ४० प्रतिशत अतिरिक्त कर लाग्ने	पहिलो रु. १००,०००।-मा १० प्रतिशत त्यसपछि रु. २००,०००।- मा २० प्रतिशत त्यसपछि बाँकी रकममा ३० प्रतिशत र रु. २० लाख भन्दा बढी करयोग्य आयमा थप २० प्रतिशत अतिरिक्त कर लाग्ने
संस्थागत कर		
(क) कर्पोरेट खुद आयमा समदरले		
(१) बैंक, वित्त कम्पनी लगायत वित्तीय संस्थाहरु	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(२) दूरसंचार तथा इन्टरनेट सेवा प्रदायक, रेमिट्यान्स सेवा प्रदायक, धितोपत्र व्यवसाय, मर्चेन्ट बैकिग व्यवसाय र कर्पोरेटि दलाल व्यवसाय	२५ प्रतिशत	३० प्रतिशत
(३) अन्य	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
(ख) साभेदारी फर्म	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
घरजग्गा बहाल कर	१० प्रतिशत	१० प्रतिशत
मिटिङ्ग भत्ता	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
कमिसन	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
चिट्ठा, उपहार, पुरस्कार	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
व्याज कर	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
संचयकोष तथा पेन्सन	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
सरकारी ऋणपत्र	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
लाभांश कर	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत

सार्वजनिक संस्थानहरूको स्थिति

१.७४ नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा संचालित ४० वटा सार्वजनिक संस्थानहरूको वित्तीय स्थिति विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा २६ वटा संस्थानहरूले खुद

तालिका १.८ : सार्वजनिक संस्थानहरूको अवस्था

	रु. करोडमा			वृद्धिदर (प्रतिशत)	
	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७३/७४	२०७४/७५
सरकारको लगानी	२७००३	३१२०८	३६४७९	१५.६	१६.९
शेयर लगानी	१३९५२	१५९५७	२००३७	१४.४	२५.६
ऋण लगानी	१३०५१	१५२५१	१६४४२	१६.९	७.८
शेयर धनी कोष	२१७४५	२८९५६	५०९६२	३३.२	७६.०
कोषमा व्यवस्था नभएको दायित्व	३२३४	३८५७	३८८३	१९.३	०.७
संचालन आय	२३८८४	३२२०६	३९०८३	३४.८	२१.३
खुद नाफा/नोक्सान	३४९६	४१४३	४३४५	१८.५	४.९
संचित नाफा/नोक्सान	२२३६	२७७७	४२३३	२४.२	५२.४

स्रोत: सार्वजनिक संस्थानहरूको वार्षिक स्थिति समीक्षा, अर्थमन्त्रालय, नेपाल सरकार २०७४, २०७५ र २०७६

नाफा आर्जन गरेका तथा ११ वटा संस्थानहरू खुद नोक्सानीमा संचालनमा रहेका छन् भने बाँकी ३ वटा संस्थानहरूको वित्तीय विवरण प्राप्त हुन सकेको छैन ।

१.७५ आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा संस्थानहरूको खुद नाफा रु. ४१ अर्ब ४३ करोड रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा उक्त नाफा बढेर ४३ अर्ब ४५ करोड पुगेको छ । नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. (रु. १७ अर्ब ४८ करोड), नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (रु. ४ अर्ब ४४ करोड), राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि. (रु. ३ अर्ब ६६ करोड), नेपाल आयल निगम (रु. ३ अर्ब ५९ करोड), कृषि विकास बैंक लि. (रु. ३ अर्ब ४४ करोड), र नेपाल बैंक लि. (रु. ३ अर्ब २२ करोड) लगायत अन्य केही संस्थानहरू समेत खुद नाफामा रहेकाले सार्वजनिक संस्थानहरूको खुद नाफा बढेको हो ।

१.७६ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा सार्वजनिक संस्थानहरूको कुल शेयरधनी कोष वृद्धि हुनुका साथै नेपाल सरकारको शेयर तथा ऋण लगानी समेत वृद्धि भएको छ । सरकारको शेयर तथा ऋण लगानी अधिल्लो वर्षको तुलनामा १६.९ प्रतिशतले बढेको छ ।

१.७७ सार्वजनिक संस्थानहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा सरकारलाई रु. ९ अर्ब ८९ करोड लाभांश प्राप्त भएको छ । यो सरकारी शेयर लगानीको ४.९४ प्रतिशत हुन आउँछ । अधिल्लो वर्ष यस्तो लाभांश रु. ७ अर्ब ७८ करोड प्राप्त भएको थियो । समीक्षा वर्षमा नेपाल दूर सञ्चार कम्पनी लि., नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, कृषि विकास बैंक लि., जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी लि., नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड, औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि. र नागरिक लगानी कोष बाट नेपाल सरकारलाई लाभांश प्राप्त भएको छ ।

१.७८ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा सार्वजनिक संस्थानहरूको खुद संचित नाफा रु. ४२ अर्ब ३३ करोड रहेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो नाफा रु. २७ अर्ब ७७ करोड रहेको थियो ।

१.७९ सार्वजनिक संस्थानमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई सेवा निवृत्त भएपछि उपदान, निवृत्तभरण, औषधी उपचार, बीमा, विदाको रकम जस्ता विभिन्न शीर्षकहरूबाट दिइने सुविधाको कारण हरेक संस्थानको कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्वको अंश उल्लेख्य रहने गरेको छ । आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा उक्त दायित्व ०.७ प्रतिशतले बढेर रु. ३८ अर्ब ८३ करोड पुगेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो दायित्व रु. ३८ अर्ब ५७ करोड रहेको थियो ।

मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति

मौद्रिक स्थिति

१.८० आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा विस्तृत मुद्राप्रदाय १५.८ प्रतिशतले बढेको छ । अधिल्लो वर्ष उक्त मुद्राप्रदाय १९.४ प्रतिशतले बढेको थियो । समीक्षा वर्षमा संकुचित मुद्राप्रदाय ८.६ प्रतिशतले बढेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो मुद्राप्रदाय १७.६ प्रतिशतले बढेको थियो ।

- १.८१ समीक्षा वर्षमा चलनचल्तीमा रहेको मुद्रा १.७ प्रतिशतले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रा १५.० प्रतिशतले बढेको थियो । अघिल्लो वर्ष २२.० प्रतिशतले वृद्धि भएको चल्ती निक्षेप समीक्षा वर्षमा १९.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ ।
- १.८२ समीक्षा वर्षमा खुद वैदेशिक सम्पत्ति (विदेशी विनिमय मूल्याङ्कन नाफा/नोक्सान समायोजित) रु. ६७ अर्ब ४० करोड (६.४ प्रतिशत) ले घटेको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त सम्पत्ति रु. ९६ करोड (०.१ प्रतिशत)ले बढेको थियो ।
- १.८३ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल आन्तरिक कर्जा २१.४ प्रतिशतले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त कर्जा २६.५ प्रतिशतले बढेको थियो ।
- १.८४ समीक्षा वर्षमा मौद्रिक क्षेत्रको नेपाल सरकारमाथिको खुद दावी ४०.३ प्रतिशत (रु. १०९ अर्ब ९३ करोड) ले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो दावी ८२.४ प्रतिशतले बढेको थियो । समीक्षा वर्षको अन्त्यमा नेपाल राष्ट्र बैंकमा नेपाल सरकारको रु. ५८ अर्ब ६४ करोड नगद मौज्जात रहेको थियो ।
- १.८५ समीक्षा वर्षमा मौद्रिक क्षेत्रको निजी क्षेत्रमाथिको दावी १९.१ प्रतिशत (रु. ४६७ अर्ब ४९ करोड) ले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो दावी २२.३ प्रतिशतले बढेको थियो ।
- १.८६ समीक्षा वर्षमा सञ्चित मुद्रा १.५ प्रतिशतले घटेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रा ८.१ प्रतिशतले बढेको थियो ।
- १.८७ समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप १८.० प्रतिशतले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप १९.२ प्रतिशतले बढेको थियो । त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा १९.४ प्रतिशतले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा २२.५ प्रतिशतले बढेको थियो ।

अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोगको स्थिति

- १.८८ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा वाणिज्य बैंकहरूले रु. १७७५ अर्ब ११ करोड र बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (वाणिज्य बैंकहरूबीच बाहेक) ले रु. २०९ अर्ब ५५ करोड बराबरको अन्तर-बैंक कारोबार गरेका छन् । अघिल्लो वर्ष यस्तो कारोबारहरू क्रमशः रु. ११६१ अर्ब ३१ करोड र रु. ४९ अर्ब ४३ करोड रहेको थियो ।

तालिका १.९ : अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोग

विवरण	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६
वाणिज्य बैंकहरूको अन्तर-बैंक कारोबार (रु. अर्बमा)	१०६२.०४	११६१.३१	१७७५.११
वाणिज्य बैंकहरूको अन्तर-बैंक कारोबारको ब्याजदर (प्रतिशतमा)*	०.६४	२.९६	४.५२
अन्य वित्तीय संस्थाहरू (वाणिज्य बैंकहरूबीच बाहेक) को अन्तर-बैंक कारोबार (रु. अर्बमा)	३८१.०२	४९.४३	२०९.५५
अन्य वित्तीय संस्थाहरूको अन्तर-बैंक कारोबारको ब्याजदर (प्रतिशतमा)*	४.४७	५.४०	६.२४
स्थायी तरलता सुविधा उपयोग (रु. करोडमा)	६२.३९	३८.३३	१५४.३३

* असार महिनाको भारत औसत ब्याजदर ।

तरलता व्यवस्थापन

- १.८९ नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१ को अधिनमा रही बैंकिङ्ग प्रणालीमा विद्यमान तरलताको स्थितिका आधारमा खुला बजार कारोबार सञ्चालन समितिको निर्णय बमोजिम आवश्यकता अनुसारका उपकरणहरू (रिपो, रिभर्स रिपो, आउटराईट सेल, आउटराईट पर्चेज, निक्षेप संकलन तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र) प्रयोग गरी बैंकिङ्ग प्रणालीको तरलताको व्यवस्थापन गर्ने गरिएको छ ।
- १.९० आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा बैंकिङ्ग प्रणालीमा देखिएको तरलताको उतार चढावलाई सम्बोधन गर्नका लागि खुला बजार कारोबारका विभिन्न उपकरणहरू प्रयोगमा ल्याइएको छ । यसै आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीतिमा उल्लेख भएको ब्याजदर करिडोरसम्बन्धी व्यवस्थालाई सम्बोधन गर्नका लागि “ब्याजदर करिडोरसम्बन्धी कार्यविधि, २०७४ (प्रथम संशोधन २०७५ सहित) कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।

- १.९१ चालु आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीतिमा नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१ को विनियम १७ बमोजिम प्रदान गरिदै आएको स्थायी तरलता सुविधा (Standing Liquidity Facility SLF) प्रदान गर्ने अवधिलाई अधिकतम सात कार्यदिन कायम गरिएबमोजिम स्थायी तरलतासम्बन्धी कार्यविधि, २०७३ संशोधन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।
- १.९२ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रिभर्स रिपोमार्फत रु. २० अर्ब ७० करोड, नियमित प्रकारको निक्षेप संकलनमार्फत रु. ७९ अर्ब ६५ करोड गरी कुल रु. १०० अर्ब ३५ करोड (टर्न ओभरको आधारमा) तरलता प्रशोधन गरिएको छ । यसैगरी सोही अवधिमा ब्याजदर करिडोर अन्तर्गतको १४ दिने रिपोमार्फत रु. ५ अर्ब ७० करोड तथा नियमित प्रकारको रिपोमार्फत रु. १६२ अर्ब ४६ करोड गरी कुल रु.१६८ अर्ब १६ करोडको तरलता प्रवाह गरिएको छ ।
- १.९३ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा छोटो अवधिको तरलता व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले सरकारी ऋणपत्र (ट्रेजरी बिल र विकास ऋणपत्र) तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रको धितोमा मागकर्ता बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई अधिकतम ७ कार्य दिनको लागि ६.५ प्रतिशत ब्याजदर (बैंकदर) मा १५६ पटक गरी रु.१५४ अर्ब ३३ करोड (टर्नओभरको आधारमा) स्थायी तरलता सुविधा प्रदान भएको छ ।

विदेशी विनिमय कारोबार

- १.९४ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस बैंकले विदेशी विनिमय बजार (वाणिज्य बैंकहरु) बाट अमेरिकी डलर ३ अर्ब १९ करोड खुद खरिद गरी रु. ३६० अर्ब ९१ करोड बराबरको खुद तरलता प्रवाह गरेको छ । अघिल्लो वर्ष विदेशी विनिमय बजारबाट अमेरिकी डलर ४ अर्ब ५ करोड खुद खरिद गरी रु. ४२२ अर्ब ३४ करोड बराबरका खुद तरलता प्रवाह भएको थियो । समीक्षा वर्षमा अमेरिकी डलर ४ अर्ब २४ करोड लगायत अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा बिक्री गरी रु. ५१६ अर्ब ९७ करोड बराबरको भारतीय रुपैयाँ खरिद भएको छ । अघिल्लो वर्ष यो प्रक्रियाबाट रु. ५२२ अर्ब ३ करोड बराबरको भारतीय रुपैयाँ खरिद भएको थियो ।

तालिका १.१० : विदेशी विनिमय कारोबारको स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष		
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६
१. अमेरिकी डलर खरिद	४३५८५.९	४३१४८.१	३६८६२.८
१. अमेरिकी डलर बिक्री	-	९१४.६	७७१.९
३. खुद तरलता प्रवाह	४३५८५.९	४२२३३.६	३६०९१.०
४. अमेरिकी डलर बिक्री गरी भा.रु. खरिद	४३७७२.८४	४९८६३.८	४७८९२.२
५. अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा बिक्री गरी भा.रु. खरिद	१४१६.२२	७३७.८	३८०४.८

अल्पकालीन ब्याजदर

- १.९५ २०७५ असारको तुलनामा २०७६ असारमा ९१-दिने ट्रेजरी बिल एवम् अन्तर-बैंक कारोबार दुवैको भारित औसत ब्याजदर बढेको छ । २०७५ असारमा ९१-दिने ट्रेजरी बिलको भारित औसत ब्याजदर ३.७४ प्रतिशत रहेकोमा २०७६ असारमा ४.९७ प्रतिशत पुगेको छ । त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकहरुबीचको अन्तर-बैंक कारोबारको भारित औसत ब्याजदर २०७५ असारमा २.९६ प्रतिशत रहेकोमा २०७६ असारमा ४.५२ प्रतिशत कायम रहेको छ । बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु (वाणिज्य बैंकहरुबीच बाहेक) को अन्तर-बैंक कारोबारको भारित औसत ब्याजदर २०७५ असारमा ५.४० प्रतिशत रहेकोमा २०७६ असारमा ६.२४ प्रतिशत रहेको छ ।
- १.९६ २०७६ असारमा वाणिज्य बैंकहरुको कर्जा तथा निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर क्रमशः १२.१३ प्रतिशत र ६.६० प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्षको असारमा यस्तो ब्याजदर क्रमशः १२.४७ प्रतिशत र ६.४९ प्रतिशत रहेको थियो । त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकहरुको औसत आधारदर २०७५ असारको १०.४७ प्रतिशतको तुलनामा २०७६ असारमा ९.५७ प्रतिशत कायम हुन आएको छ ।

तालिका १.११ : वाणिज्य बैंकहरूको ब्याजदर

विवरण	२०७४ असार	२०७५ असार	२०७६ असार
कर्जाको भारित औसत ब्याजदर	११.३३	१२.४७	१२.१३
निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर	६.१५	६.४९	६.६०
औसत आधार ब्याजदर	९.८९	१०.४७	९.५७

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको स्थिति

वाणिज्य बैंक

- १.९७ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १७.७ प्रतिशत (रु.५४२ अर्ब ६९ करोड) ले वृद्धि भई रु. ३६११ अर्ब ९३ करोड पुगेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व १८.८ प्रतिशत (रु. ४८६ अर्ब २० करोड) ले बढेको थियो।
- १.९८ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल निक्षेप परिचालन १५.६ प्रतिशत (रु. ३८३ अर्ब ८४ करोड) ले वृद्धि भई २०७६ असार मसान्तमा रु. २८४३ अर्ब ६ करोड पुगेको छ। अधिल्लो वर्ष वाणिज्य बैंकहरूको कुल निक्षेप परिचालन १८.२ प्रतिशत (रु. ३७८ अर्ब ८३ करोड) ले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूको चल्ती, बचत तथा मुद्दती निक्षेप दायित्व क्रमशः २१.६ प्रतिशत, ११ प्रतिशत र १९.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप दायित्वहरूको वृद्धिदर क्रमशः २९.४ प्रतिशत, १५.५ प्रतिशत र २१.५ प्रतिशत रहेको थियो।
- १.९९ वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी समीक्षा वर्षमा १८.८ प्रतिशत (रु.४५६ अर्ब ८१ करोड) ले वृद्धि भई २०७६ असार मसान्तमा रु. २८८४ अर्ब ९५ करोड पुगेको छ। अधिल्लो वर्ष यी बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी २३.२ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा १७.५ प्रतिशत (रु. ३६६ अर्ब ११ करोड) ले बढेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा २२.३ प्रतिशत (रु. ३८९ अर्ब ४९ करोड) ले बढेको थियो। २०७६ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूबाट निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपात ७०.९ प्रतिशत कायम भएको छ।
- १.१०० आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा वाणिज्य बैंकहरूबाट प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा कुल कर्जाको १७.७ प्रतिशत (रु.४४० अर्ब ८४ करोड) पुगेको छ। यस अन्तर्गत कृषि क्षेत्रतर्फ ८.८ प्रतिशत, उर्जा क्षेत्रतर्फ ४.५ प्रतिशत, पर्यटन क्षेत्रतर्फ ४.३ प्रतिशत कर्जा प्रवाहित भएको छ।
- १.१०१ समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूले सरकारी ऋणपत्रमा गरेको लगानी २८.६ प्रतिशत (रु. ७९ अर्ब ३ करोड) ले बढेर २०७६ असार मसान्तमा रु. ३५४ अर्ब ८९ करोड कायम भएको छ। अधिल्लो वर्ष उक्त लगानी रु. ७२ अर्ब ८० करोडले बढेको थियो।
- १.१०२ २०७६ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु. ७३० अर्ब ५६ करोड रहेको छ। यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको २५.७ प्रतिशत हुन आउँछ। अधिल्लो वर्ष उक्त अनुपात २६.२ प्रतिशत रहेको थियो। तरल सम्पत्तिका अंशहरूमध्ये तरल कोष समीक्षा अवधिमा २.२ प्रतिशतले बढेको छ। वाणिज्य बैंकहरूको विदेशी बैंक मौज्जात २२.३ प्रतिशत (रु. २४ अर्ब ५९ करोड) ले बढेर २०७६ असार मसान्तमा रु. १३४ अर्ब ९८ करोड कायम भएको छ भने नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात १३.२ प्रतिशत (रु. २५ अर्ब १८ करोड) ले कमी आई रु. १६५ अर्ब ९० करोड कायम भएको छ।

विकास बैंक

- १.१०३ समीक्षा वर्षमा विकास बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २८.३ प्रतिशत (रु. १०० अर्ब ८२ करोड) ले बढेर २०७६ असार मसान्तमा रु. ४५७ अर्ब ६६ करोड पुगेको छ। साधन परिचालनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको कुल निक्षेप समीक्षा वर्षमा ३१.२ प्रतिशत (रु. ८९ अर्ब ८५ करोड) ले बढेर रु. ३७८ अर्ब १९ करोड पुगेको छ। २०७६ असार मसान्तमा विकास बैंकहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु. ३९ अर्ब ३ करोड रहेको छ। यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको १०.३ प्रतिशत हुन आउँछ।

अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात ९.८ प्रतिशत रहेको थियो । तरल सम्पत्तिका अंशहरूमध्ये समीक्षा वर्षमा तरल कोष १५.६ प्रतिशतले बढेर रु. २३ अर्ब ३६ करोड कायम भएको छ ।

- १.१०४ समीक्षा वर्षमा विकास बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी २९.५ प्रतिशत (रु. ९५ अर्ब ३७ करोड) ले बढेर २०७६ असार मसान्तमा रु. ४१८ अर्ब ७४ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष कर्जा तथा लगानी २८.४ प्रतिशतले बढेको थियो । कर्जा तथा लगानीका अंशहरूमध्ये निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा ३५.७ प्रतिशतले बढेर २०७६ असार मसान्तमा रु. ३४२ अर्ब ११ करोड पुगेको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ९.९ प्रतिशत हुन आउँछ ।

वित्त कम्पनी

- १.१०५ समीक्षा वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १६ प्रतिशत (रु. १५ अर्ब १५ करोड) ले बढेर २०७६ असार मसान्तमा रु. ११० अर्ब १ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व १८.५ प्रतिशतले बढेर ९४ अर्ब ८६ करोड कायम भएको थियो । साधन परिचालनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको निक्षेप परिचालन समीक्षा वर्षमा १८.८ प्रतिशत (रु. ११ अर्ब ८५ करोड) ले वृद्धि भई २०७६ असार मसान्तमा रु. ७४ अर्ब ७९ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यी कम्पनीहरूको निक्षेप परिचालनमा २१.६ प्रतिशतले बढेको थियो । २०७६ असार मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु. ११ अर्ब ५९ करोड रहेको छ । यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको १५.५ प्रतिशत हुन आउँछ । अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात १४.६ प्रतिशत रहेको थियो । तरल सम्पत्तिका अंशहरूमध्ये तरल कोष समीक्षा अवधिमा १३.६ प्रतिशतले बढेर २०७६ असार मसान्तमा रु. ६ अर्ब २७ करोड कायम भएको छ ।

- १.१०६ समीक्षा वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानी १६.१ प्रतिशत (रु. १४ अर्ब ३ करोड) ले वृद्धि भई २०७६ असार मसान्तमा रु. १०० अर्ब ९८ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यी कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानी १९ प्रतिशतले बढेको थियो । कर्जा तथा लगानीका अंशहरूमध्ये निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा १७.९ प्रतिशतले बढी २०७६ असार मसान्तमा रु. ६७ अर्ब ४९ करोड रहेको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको १.९ प्रतिशत हुन आउँछ ।

लघुवित्त वित्तीय संस्था

- १.१०७ २०७६ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको संख्या ९० रहेको छ । यी मध्ये ग्रामीण बैकिङ्ग पद्धति अनुशरणकर्ता ८६ रहेका छन् भने ४ वटा संस्थाले लघुवित्त सम्बन्धी थोक कर्जाको कारोबार गर्दै आएका छन् ।
- १.१०८ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व ५८.८ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७६ असार मसान्तमा रु. २७३ अर्ब ६ करोड पुगेको छ । त्यसैगरी, यी संस्थाहरूको कुल निक्षेप र सापटी क्रमशः रु. ८५ अर्ब ६३ करोड र रु. १२६ अर्ब ४८ करोड पुगेको छ भने कुल कर्जा तथा लगानी क्रमशः रु. २३५ अर्ब १५ करोड तथा रु. २ अर्ब ५७ करोड पुगेको छ ।

बीमा कम्पनी

- १.१०९ २०७६ असार मसान्तमा १९ जीवन, २० निर्जीवन र १ पुनरबीमा कम्पनी गरी कुल ४० बीमा कम्पनी कार्यरत छन् । बीमा समितिबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार बीमा कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २०७५ असार मसान्तमा रु. २६० अर्ब ३२ करोड रहेकोमा २०७६ असार मसान्तमा ३३.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३४७ अर्ब १६ करोड पुगेको छ ।

कर्मचारी सञ्चय कोष

- १.११० कर्मचारी सञ्चय कोषबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार उक्त कोषको सम्पत्ति/दायित्व समीक्षा वर्षमा ९.८ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७६ असार मसान्तमा रु. ३४२ अर्ब ७२ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त रकम २४.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३१२ अर्ब १५ करोड रहेको थियो । संचयकर्ताहरूको सञ्चित रकम २०७५ असारमा रु. २७८ अर्ब ७५ करोड रहेकोमा २०७६ असार मसान्तमा ११.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३०९ अर्ब ८५ करोड पुगेको छ ।

नागरिक लगानी कोष

- १.१११ नागरिक लगानी कोषबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार उक्त कोषको सम्पत्ति/दायित्व ३०.६ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७६ असार मसान्तमा रु. १४८ अर्ब ९१ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व रु. ११४ अर्ब ६ करोड रहेको थियो। यस कोषको दायित्वतर्फ उल्लेख्य अंश ओगट्ने कोष संकलन अघिल्लो वर्ष रु. १०७ अर्ब ६१ करोड रहेकोमा २०७६ असार मसान्तमा १७.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १२६ अर्ब पुगेको छ। कर्जा तथा सापटी अघिल्लो वर्ष रु. २६ अर्ब ४ करोड रहेकोमा २०७६ असार मसान्तमा ५६.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४० अर्ब ६५ करोड पुगेको छ।

हुलाक बचत बैंक

- १.११२ नेपाल सरकार, हुलाक सेवा विभागद्वारा संचालित हुलाक बचत बैंकबाट निक्षेप संकलन गर्ने स्वीकृति पाएका ११७ कार्यालयहरूमध्ये ६६ वटा कार्यालयहरूले मात्र निक्षेप संकलन गरेका छन्। २०७६ असार मसान्तमा हुलाक बचत बैंकको कुल निक्षेप रु. १ अर्ब ३२ करोड तथा रु. ३७ करोड ७८ लाख कर्जा लगानीमा रहेको छ।

तालिका १.१२ : हुलाक बचत बैंकको कारोबार विवरण

विवरण	२०७४ असार	२०७५ असार	२०७६ असार
निक्षेप संकलन गर्न स्वीकृति पाएका कार्यालयहरूको संख्या	११७	११७	११७
निक्षेप संकलन गरेका कार्यालयहरूको संख्या	६८	६५	६६
लगानी गरेका कार्यालयहरूको संख्या	५९	५७	५७
कुल खाता संख्या	६९६९५	७२९४७	६३३९६
कुल निक्षेप (रु. करोडमा)	२११.४३	३४०.३२	१३२.७३
लगानीमा रहिरहेको रकम (रु. करोडमा)	६५.७८	५९.३६	३७.७८

स्रोत: नेपाल सरकार, केन्द्रीय धनादेश कार्यालय।

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष

- १.११३ निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले प्राथमिकता-प्राप्त क्षेत्र लगायत पशुधन तथा तरकारी वाली सुरक्षण, वैदेशिक रोजगार कर्जा सुरक्षण, लघु तथा विपन्न वर्ग कर्जा सुरक्षण र साना तथा मझौला उद्यम कर्जा सुरक्षण गर्ने कार्यहरू गर्दै आएको छ। यस कोषले २०७६ असार मसान्तसम्ममा रु. २५ अर्ब ६६ करोड कर्जा र रु. ६०३ अर्ब ३९ करोड निक्षेप सुरक्षण गरेको छ (तालिका १.१३)।

तालिका १.१३ : निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको कारोबार विवरण

विवरण	२०७४ असार	२०७५ असार	२०७६ असार	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७४/७५	२०७५/७६
कुल निक्षेप सुरक्षण रकम (रु. करोडमा)	३८१८९	४३०७४	६०३३८	१२.८	४०.०८
कर्जा सुरक्षण रकम (रु. करोडमा)*	९४६	१४३५	२५६६	३०.८	७८.८२

स्रोत: निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष।

कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेड

- १.११४ कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेडबाट प्राप्त विवरण अनुसार २०७५ असार मसान्तसम्ममा कालोसूचीमा सूचीकृत ऋणीहरूको संख्या ६,२४१ रहेकोमा २०७६ असार मसान्तसम्ममा यस्तो संख्या ८,६२० पुगेको छ।

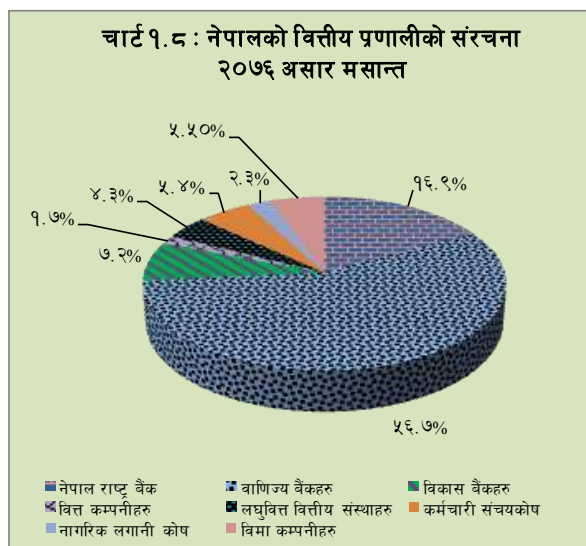
वित्तीय संरचना

- १.११५ २०७६ असार मसान्तमा १८२ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त १७१ र ११ वटा अन्य), ४० बीमा कम्पनीहरू, कर्मचारी संचयकोष, नागरिक लगानी कोष र हुलाक बचत बैंक समेत गरी कुल २२५ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू संचालनमा रहेका छन्। अघिल्लो वर्ष २४१ वटा यस्ता संस्थाहरू संचालनमा रहेका थिए।

तालिका १.१४ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	२०७४ असार मसान्त	२०७५ असार मसान्त	२०७६ असार मसान्त
वाणिज्य बैंक	२८	२८	२८
विकास बैंक	४०	३३	२९
वित्त कम्पनी	२८	२५	२३
लघुवित्त कारोबार गर्ने संस्थाहरू	५३	६५	९०
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र-प्राप्त सहकारी संस्थाहरू (सीमित बैंकिङ कारोबार गर्ने)	१४	१४	-
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र-प्राप्त गैर-सरकारी संस्थाहरू (सीमित बैंकिङ कारोबार गर्ने)	२५	२४	-
पूर्वाधार विकास बैंक			१
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट बैंकिङ कारोबार गर्न इजाजतपत्र-प्राप्त संस्थाहरू	१८८	१८९	१७१
अन्य संस्थाहरू*	१०	१०	११
बीमा कम्पनी	२८	३९	४०
कर्मचारी संचय कोष	१	१	१
नागरिक लगानी कोष	१	१	१
हलाक बचत बैंक	१	१	१
जम्मा	२२९	२४१	२२५

१.११६ २०७६ असार मसान्तमा वित्तीय प्रणालीको कुल सम्पत्ति/दायित्व संरचनामा नेपाल राष्ट्र बैंकको अंश १६.९ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी, कुल सम्पत्ति/दायित्वमा वाणिज्य बैंकहरूको अंश ५६.७ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको अंश ७.२ प्रतिशत, वित्त कम्पनीहरूको अंश १.७ प्रतिशत, लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको अंश ४.३ प्रतिशत, कर्मचारी संचय कोषको अंश ५.४ प्रतिशत, नागरिक लगानी कोषको अंश २.३ प्रतिशत र बीमा कम्पनीहरूको अंश ५.५ प्रतिशत रहेको छ । २०७६ असार मसान्तमा बैंकिङ क्षेत्रको कुल सम्पत्ति/दायित्वको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात १५९.५ प्रतिशत रहेको छ ।

वित्तीय विस्तार

१.११७ नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (सीमित बैंकिङ कारोबार गर्ने सहकारी तथा गैर-सरकारी संस्थाहरू समेत) को संख्या २०७५ असार मसान्तमा १८९ रहेकोमा २०७६ असार मसान्तमा १७१ कायम भएको छ । २०७६ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको संख्या २८, विकास बैंकहरूको २९, वित्त कम्पनीहरूको २३, लघुवित्त वित्तीय संस्था ९० र पूर्वाधार विकास बैंकको संख्या १ रहेको छ ।

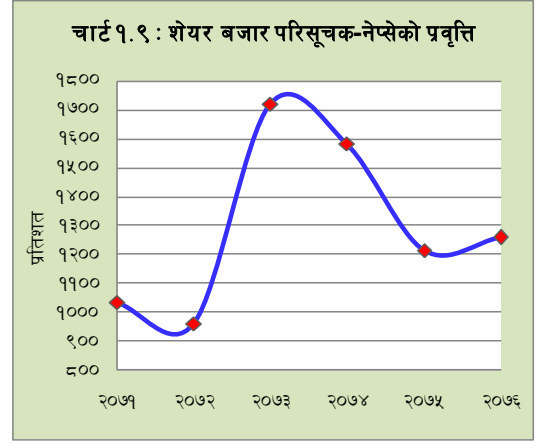
१.११८ ७५३ स्थानीय तहमध्ये २०७५ असार मसान्तमा ६३१ तहमा वाणिज्य बैंकहरूका शाखा विस्तार भएकोमा २०७६ असार मसान्तमा ७३५ तहमा शाखा विस्तार भएको छ ।

१.११९ २०७५ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंक, विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप खाता संख्या करिब २ करोड ३५ लाख ४५ हजार र ऋण खाता संख्या करिब १३ लाख १ हजार रहेकोमा २०७६ असार मसान्तमा कुल निक्षेप खाता संख्या करिब २ करोड ७८ लाख ६६ हजार र ऋण खाता संख्या करिब १४ लाख ३९ हजार पुगेको छ । त्यसैगरी, २०७६ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूमा करिब ४३ लाख २८ हजार सदस्य र २६ लाख ७९ हजार ऋण खाता संख्या पुगेका छन् । यी लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले ७७ जिल्लामा सेवा पुऱ्याएका छन् ।

१.१२० सीमित बैंकिङ्ग कारोबार गर्न यस बैंकबाट अनुमति प्राप्त सहकारी संस्थाहरूलाई २०७५ साउन १ गतेदेखि यस बैंकको नियामकीय तथा सुपरिवेक्षकीय दायराबाट अलग गराइएको छ। २०७५ असार मसान्तमा भने नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त सीमित बैंकिङ्ग कारोबार गर्ने गैर-सरकारी संस्थाहरूको संख्या २४ तथा सहकारी संस्थाहरूको संख्या १४ रहेको थियो।

धितोपत्र बजार

१.१२१ नेप्से सूचकाङ्क वार्षिक विन्दुगत आधारमा ३.८ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७६ असार मसान्तमा १२५९.० विन्दुमा पुगेको छ। उक्त सूचकाङ्क २०७५ असार मसान्तमा २३.४ प्रतिशतले घटी १२१२.४ विन्दु कायम भएको थियो। त्यसैगरी, २०७५ असार मसान्तमा २५५.२ विन्दुमा रहेको नेप्से सेन्सिटिभ सूचकाङ्क समेत ६.३ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७६ असार मसान्तमा २७१.३ विन्दु कायम भएको छ। नेप्से फ्लोट सूचकाङ्क पनि २०७५ असार मसान्तको ८७.२ विन्दुबाट २०७६ असार मसान्तमा ६.१ प्रतिशतले वृद्धि भई ९२.४ विन्दुमा पुगेको छ।

१.१२२ समीक्षा वर्षमा धितोपत्र बजार कारोबार रकममा भने कमी आएको छ। अधिल्लो वर्षको रु. १२१ अर्ब ३९ करोडको तुलनामा ९.३ प्रतिशतले ह्रास भई समीक्षा वर्षमा रु. ११० अर्ब ७ करोड बराबरको धितोपत्र कारोबार भएको छ।

१.१२३ २०७६ असार मसान्तमा बजार पुँजीकरण वार्षिक विन्दुगत आधारमा ९.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १५६७ अर्ब ५० करोड कायम भएको छ। यस अनुसार २०७६ असार मसान्तमा बजार पुँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ४५.२ प्रतिशत रहेको छ। २०७५ असार मसान्तमा यस्तो अनुपात ४७.३ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षको बजार पुँजीकरणमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (बीमा कम्पनी समेत) को अंश ७८.५ प्रतिशत, जलविद्युत क्षेत्रको ६ प्रतिशत, उत्पादन तथा प्रशोधन क्षेत्रको ४.२ प्रतिशत, होटलको १.८ प्रतिशत, व्यापारिक संस्थाको ०.१ प्रतिशत र अन्यको ९.५ प्रतिशत रहेको छ।

१.१२४ नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा सूचीकृत कम्पनीहरूको शेयर चुक्ता मूल्य आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १७.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४१२ अर्ब २८ करोड पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. २७ अर्ब २० करोड बराबरको साधारण शेयर, रु. १० अर्ब ८१ करोड बराबरको हकप्रद शेयर, रु. २२ अर्ब ५८ करोड बराबरको बोनस शेयर र रु. ८५ करोड बराबरको बैंकहरूले जारी गरेको ऋणपत्र गरी कुल रु. ६१ अर्ब ४५ करोड बराबरको थप धितोपत्र सूचीकृत भएका छन्।

१.१२५ नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा सूचीकृत कम्पनीहरूको संख्या २०७६ असार मसान्तसम्ममा २१५ रहेको छ। २०७५ असार मसान्तमा यस्तो संख्या १९६ रहेको थियो। सूचीकृत कम्पनीहरूमध्ये १५४ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्था (बीमा कम्पनी समेत) रहेका छन् भने १९ वटा उत्पादन र प्रशोधन उद्योग, ३० वटा जलविद्युत कम्पनी, ४/४ वटा होटल तथा व्यापारिक संस्था र ४ वटा अन्य समूहका रहेका छन्।

तालिका १ : विश्वको आर्थिक वृद्धि, मूल्य तथा व्यापार
(वार्षिक प्रतिशत परिवर्तन)

	२०१७	२०१८	प्रक्षेपण	
			२०१९	२०२०
विश्व उत्पादन	३.८	३.६	३.०	३.४
विकसित अर्थतन्त्र	२.५	२.३	१.७	१.७
अमेरिका	२.४	२.९	२.४	२.१
यूरो क्षेत्र	२.५	१.९	१.२	१.४
जापान	१.९	०.८	०.९	०.५
उदीयमान तथा विकासोन्मुख अर्थतन्त्र	४.८	४.५	३.९	४.६
उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशिया	६.६	६.४	५.९	६.०
चीन	६.८	६.६	६.१	५.८
भारत	७.२	६.८	६.१	७.०
वस्तुको मूल्य				
इन्धन (Fuel)	२३.३	२९.४	-९.६	-६.२
गैर-इन्धन (Non-fuel)	६.४	१.६	०.९	१.७
उपभोक्ता मूल्य				
विकसित देश	१.७	२.०	१.५	१.८
उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरू	४.३	४.८	४.७	४.८
विश्व व्यापार (वस्तु तथा सेवा)	५.७	३.६	१.१	३.२

स्रोत: अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष, वर्ल्ड इकनमिक आउटलुक, अक्टोबर २०१९

तालिका २ : समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरु

सि.नं.	विवरण	परिवर्तन (प्रतिशतमा)		
		२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६
१.	उत्पादक मूल्यमा			
	(क) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०५७/५८ को मूल्यमा)	८.२२	६.६६	७.०५
	(ख) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	१८.७०	१३.३३	१४.२९
२.	आधारभूत मूल्यमा			
	(क) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०५७/५८ को मूल्यमा)	७.७४	६.३०	६.८१
	(ख) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	१७.३५	११.६५	१२.२८
●	कुल राष्ट्रिय उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	१८.२९	१२.८७	१४.८४
●	कुल उपभोग (प्रचलित मूल्यमा)	७.११	७.५९	१०.५९
●	कुल गार्हस्थ्य बचत (प्रचलित मूल्यमा)	२९१.९६	५०.३१	३१.३८
●	कुल राष्ट्रिय बचत (प्रचलित मूल्यमा)	३७.४१	१४.९१	२७.१३
●	कुल लगानी (प्रचलित मूल्यमा)	६४.०२	३३.५७	२८.९९
●	कुल स्थिर पुँजी निर्माण (प्रचलित मूल्यमा)	२९.८८	२५.१३	२१.६३
३.	कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)	१६.०५	१०.१५	१६.६२
४.	मुद्रा प्रदाय (M1)	१३.१	१७.६	८.६
५.	विस्तृत मुद्रा प्रदाय (M2)	१५.५	१९.४	१५.८
६.	कुल आन्तरिक कर्जा	२०.६	२६.५	२१.४
७.	आवधिक निक्षेप	६१.३	२५.५	२२.४
८.	कुल निर्यात	४.२	११.४	१९.४
९.	कुल आयात	२८.०	२५.८	१३.९
१०.	कुल विदेशी विनिमय संचिति	३.९	२.१	-५.८
११.	सरकारी राजस्व	२६.४	१९.३	१९.१
१२.	सरकारी खर्च*	४०.२	३०.७	०.१
१३.	वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति	४.५	४.२	४.६
१४.	वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति	२.७	१.७	६.२
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादक मूल्यमा) सँगको अनुपात (प्रतिशतमा)				
१.	कुल उपभोग	८६.५७	८२.१९	७९.५२
२.	कुल गार्हस्थ्य बचत	१३.४३	१७.८१	२०.४८
३.	कुल राष्ट्रिय बचत	४६.४४	४७.०९	५२.३८
४.	कुल लगानी (प्रचलित मूल्यमा)	४६.८२	५५.१८	६२.२७
५.	कुल स्थिर पुँजी निर्माण	३१.४३	३४.७१	३६.९३
६.	कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	१३३.०१	१२९.२७	१३१.९०
७.	मुद्रा प्रदाय (M1)	२१.३	२२.१	२१.०
८.	विस्तृत मुद्रा प्रदाय (M2)	९६.९	१०२.१	१०३.४
९.	कुल आन्तरिक कर्जा	८१.४	९०.९	९६.६
१०.	आवधिक निक्षेप	३६.२	४०.१	४३.०
११.	कुल निर्यात	२.७	२.७	२.८
१२.	कुल आयात	३७.०	४१.१	४०.९
१३.	विदेशी विनिमय संचिति	४०.४	३६.४	३०.०
१४.	सरकारी राजस्व	२२.८	२४.०	२५.०
१५.	सरकारी खर्च*	३०.५	३५.२	३०.८
१६.	सरकारी बजेट बचत/घाटा*	-७.१	-१०.१	-५.४
१७.	व्यापार सन्तुलन (-घाटा)	-३४.३	-३८.४	-३८.१
१८.	चाल खाता सन्तुलन (-घाटा)	-०.४	-८.२	-७.७
१९.	भुक्तानी गर्न बाँकी कुल वाह्य ऋण	१५.५	१७.३	१७.२
२०.	भुक्तानी गर्न बाँकी कुल आन्तरिक ऋण	१०.६	१२.९	१३.१

* बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित

स्रोत : आर्थिक सर्वेक्षण, २०७४/७५ तथा महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय

तालिका ३ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर
(२०५७/५८ को मूल्यमा)

(प्रतिशतमा)

शीर्षक	वृद्धिदर		
	२०७३/७४	२०७४/७५ ^{सं.}	२०७५/७६ ^{प्रा.}
१. कृषि क्षेत्र	५.२०	२.७९	५.०३
कृषि तथा बन	५.१४	२.७२	५.०२
मत्स्यपालन	८.०२	६.००	५.६०
२. गैर-कृषि क्षेत्र	९.००	७.६९	७.४८
(क) उद्योग क्षेत्र	१२.४०	९.५९	८.१५
खानी तथा उत्खनन्	१३.७४	८.८८	९.४७
उत्पादनमुलक उद्योग	९.७०	९.१७	५.७८
विद्युत, ग्याँस तथा पानी	२०.४७	९.८०	१२.४०
निर्माण	१२.४३	१०.०२	८.९४
(ख) सेवा क्षेत्र	८.०९	७.१६	७.२९
थोक तथा खुद्रा व्यापार	११.८९	१२.२६	१०.८९
होटल तथा रेष्टुरेण्ट	७.३३	९.७७	८.३३
यातायात, भण्डारण तथा सञ्चार	६.४७	४.६४	५.९०
वित्तीय मध्यस्थता	९.०९	६.३८	६.१८
रियल स्टेट, घर भाडा तथा व्यावसायिक गतिविधि	५.६७	५.२४	६.१२
सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा	९.०६	५.०७	५.५६
शिक्षा	७.३९	५.०२	५.१७
स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य	७.३४	६.३३	६.६९
अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवा	५.५८	५.५४	६.०३
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (आधारभूत मूल्यमा)	७.७४	६.३०	६.८१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादक मूल्यमा)	८.२२	६.६६	७.०५

सं : संशोधित अनुमान

प्रा : प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तालिका ४ : राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क
वार्षिक औसत
(आधार वर्ष २०७१/७२ = १००)

उपभोग्य वस्तुहरु	भार %	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७४/७५	२०७५/७६
कुल सूचकाङ्क	१००.००	११४.८	११९.६	१२५.१	४.२	४.६
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४३.९१	११३.०	११६.१	११९.७	२.७	३.१
खाद्य तथा खाद्यजन्य पदार्थ	११.३३	१११.१	११३.८	११९.९	२.५	५.३
दलहन तथा गेडागुडी	१.८४	१२५.४	९५.२	८९.१	-२४.०	-६.५
तरकारी	५.५२	१०७.५	११९.७	११६.३	११.४	-२.९
मासु तथा माछा	६.७५	११२.४	११४.९	१२०.०	२.२	४.५
दुग्धजन्य पदार्थ तथा अन्डा	५.२४	११४.०	१२१.९	१२४.९	७.०	२.५
घ्यू तथा तेल	२.९५	११२.३	११५.१	१२२.४	२.४	६.३
फलफूल	२.०८	११०.६	११४.७	१२१.९	३.८	६.२
चिनी तथा चिनीजन्य पदार्थ	१.७४	१२३.२	१२२.३	११८.२	-०.७	-३.३
मसला	१.२१	११९.९	११४.०	१२०.४	-४.९	५.६
अल्कोहलरहित हल्का पेय पदार्थ	१.२४	१०८.५	१११.७	११६.०	३.०	३.८
मदिराजन्य पेय पदार्थ	०.६८	१२६.१	१३५.८	१५०.६	७.६	१०.९
सूर्तिजन्य पदार्थ	०.४१	१११.६	११७.५	१२९.८	५.४	१०.४
रेष्टुरा तथा होटल	२.९२	११७.१	१२२.८	१२८.७	४.९	४.९
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५६.०९	११६.३	१२२.४	१२९.६	५.३	५.९
लत्ताकपडा तथा जुत्ता	७.१९	१२४.७	१३२.१	१४१.०	५.९	६.८
घरायसी सामान तथा सेवा	२०.३०	१२२.०	१३०.३	१४०.३	६.८	७.७
फर्निचर तथा घरायसी उपकरण	४.३०	११२.९	११७.२	१२३.९	३.७	५.७
स्वास्थ्य	३.४७	१०५.३	१०७.७	११०.१	२.२	२.२
यातायात	५.३४	१००.९	१०२.९	१०९.३	१.९	६.३
संचार	२.८२	१०४.९	१०५.४	१०३.८	०.५	-१.५
मनोरञ्जन तथा संस्कृति	२.४६	१०७.५	१११.९	११६.९	४.१	४.५
शिक्षा	७.४१	१२०.९	१३०.६	१३७.२	८.०	५.०
विविध वस्तु तथा सेवाहरु	२.८१	११३.८	११८.१	१२४.४	३.७	५.४
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - काठमाडौं उपत्यका						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	११५.०	११८.८	१२४.५	३.३	४.९
खाद्य तथा पेय पदार्थ	३९.७७	११५.०	११८.७	१२२.५	३.२	३.३
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	६०.२३	११५.०	११८.८	१२५.९	३.३	५.९
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - तराई						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	११३.४	११८.४	१२३.४	४.४	४.३
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४४.१४	१११.४	११४.३	११६.८	२.६	२.२
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५५.८६	११५.०	१२१.७	१२८.८	५.९	५.९
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - पहाड						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	११७.५	१२२.९	१२९.०	४.६	५.०
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४६.८८	११४.२	११६.७	१२१.८	२.२	४.३
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५३.१२	१२०.५	१२८.६	१३५.७	६.७	५.६
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - हिमाल						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	११३.२	११९.८	१२५.७	५.९	४.९
खाद्य तथा पेय पदार्थ	५९.५३	१११.४	११७.०	१२०.७	५.०	३.२
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	४०.४७	११५.९	१२४.२	१३३.५	७.२	७.५

तालिका ५ : राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क
वार्षिक औसत
(२०७४/७५ = १००)

समूह/उप-समूहहरु	भार प्रतिशतमा	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७४/७५	२०७५/७६
१. कुल सूचकाङ्क	१००.००	९८.३	१००.०	१०६.२	१.७	६.२
१.१ प्राथमिक वस्तुहरु	३३.५९	१०१.३	१००.०	१०६.१	-१.२	६.१
खाद्य वस्तुहरु	८.७६	१०१.३	१००.०	१०६.१	-१.२	६.१
गैर खाद्य वस्तुहरु	५७.६५	१०१.६	१००.०	१०६.३	-१.६	६.३
१.२ इन्धन तथा उर्जा	३१.२७	९४.५	१००.०	११२.७	५.८	१२.७
पेट्रोलियम पदार्थ	२.३१	९४.३	१००.०	११९.६	६.०	१९.६
विद्युत	५.६६	१००.०	१००.०	१००.०	०.०	०.०
१.३ औद्योगिक उत्पादन	३५.१०	९५.८	१००.०	१०५.३	४.३	५.३
खाद्य, पेयपदार्थ तथा सुतीजन्य पदार्थ	१५.१६	९५.९	१००.०	१०५.३	४.३	५.३
टेक्सटाइल	१.०१	१००.९	१००.०	११५.१	-०.९	१५.१
छाला तथा छालाजन्य पदार्थ	०.२९	१०३.०	१००.०	१०४.०	-२.९	४.०
काठ तथा काठबाट बनेका सामान	२.०७	१००.०	१००.०	१०९.४		९.४
कागज तथा कागजजन्य उत्पादन	१.०८	१००.७	१००.०	१०१.१	-०.७	१.१
रसायन तथा रासायनिक पदार्थ	६.५५	९७.३	१००.०	१००.२	२.८	०.२
रबर तथा प्लाष्टिकजन्य पदार्थ	१.९२	९८.०	१००.०	१०५.२	२.०	५.२
ननू मेटालिक मिनेरल प्रडक्ट	४.५०	९१.७	१००.०	१०१.२	९.०	१.२
बेसिक मेटल्स	१२.५५	८७.९	१००.०	१०८.७	१३.७	८.७
विद्युत तथा विद्युतीय पदार्थ	४.४५	९६.२	१००.०	९९.९	४.०	-०.१
मेशिनरी तथा सामान	३.१७	९७.०	१००.०	१०३.८	३.१	३.८
यातायात, इक्वीपमेण्ट तथा पार्ट्स	३.८०	८८.८	१००.०	११२.३	१२.६	१२.३
अन्य वस्तुहरु	१.०८	९८.७	१००.०	१०४.०	१.३	४.०
विस्तृत आर्थिक वर्गीकरण	१००.००		१००.०	१०६.२		६.२
उपभोग्य वस्तुहरु	३२.९०		१००.०	१०५.५		५.५
मध्यवर्ती वस्तुहरु	५६.३०		१००.०	१०७.३		७.३
पूँजीगत वस्तुहरु	१०.८०		१००.०	१०२.९		२.९
निर्माण सामग्री	१४.०३	९०.३	१००.०	१०८.०		८.०

तालिका ६ : राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क
(२०६१/६२ = १००)

	समूह तथा उप-समूह	भार	आर्थिक वर्ष				प्रतिशत परिवर्तन	
			२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७४/७५	२०७५/७६
	कुल सूचकाङ्क	१००.००	३६९.८	४२३.२	४४९.४	४९१.१	६.२	९.३
१.	तलब सूचकाङ्क	२६.९७	२८४.४	३३६.४	३६८.६	३९३.१	९.६	६.६
	अधिकृतस्तर	९.८०	२६५.८	३१०.९	३३९.६	३६७.०	९.२	८.१
	सहायकस्तर	१७.१७	२९५.०	३५०.८	३८५.१	४०८.०	९.८	५.९
१.१	निजामती सेवा	२.८२	३४०.७	४२३.२	४२३.२	४५४.४	०.०	७.४
	अधिकृतस्तर	०.३१	२८१.४	३५०.७	३५०.७	३५८.८	०.०	२.३
	सहायकस्तर	२.५१	३४७.९	४३२.०	४३२.०	४६६.०	०.०	७.९
१.२	सार्वजनिक संस्थानहरु	१.१४	२९०.१	३५०.६	३५३.१	३७३.५	०.७	५.८
	अधिकृतस्तर	०.१९	२३३.०	२९५.२	२९७.२	३१०.५	०.७	४.५
	सहायकस्तर	०.९५	३०१.६	३६१.६	३६४.२	३८६.०	०.७	६.०
१.३	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु	०.५५	४५७.७	४९४.९	५२३.२	५२९.२	५.७	१.१
	अधिकृतस्तर	०.१०	३५२.३	३७५.६	४०७.५	४१४.६	८.५	१.७
	सहायकस्तर	०.४५	४८१.८	५२२.२	५४९.७	५५५.५	५.३	१.१
१.४	सैनिक तथा प्रहरी सेवाहरु	४.०१	३३२.४	४१०.८	४१०.८	४४३.९	०.०	८.१
	अधिकृतस्तर	०.१७	२५९.३	३२२.६	३२२.६	३३७.०	०.०	४.५
	सहायकस्तर	३.८४	३३५.७	४१४.८	४१४.८	४४८.८	०.०	८.२
१.५	शिक्षा	१०.५५	३००.२	३६२.४	३६३.४	४२२.७	५.८	१०.३
	अधिकृतस्तर	६.८०	२७२.१	३२६.८	३५४.६	३९२.९	८.५	१०.८
	सहायकस्तर	३.७५	३५१.२	४२६.९	४३५.५	४७६.७	२.०	९.५
१.६	निजी संगठनहरु	७.९०	२०६.०	२१९.७	२९९.४	२९९.४	३६.३	०.०
	अधिकृतस्तर	२.२४	२४३.६	२५४.४	२९३.९	२९३.९	१५.५	०.०
	सहायकस्तर	५.६६	१९१.१	२०६.०	३०५.५	३०५.५	४६.४	०.०
२.	ज्यालादर सूचकाङ्क	७३.०३	४०१.३	४५५.३	४७९.३	५२७.३	५.३	१०.०
२.१	कृषि मजदूर	३९.४९	४५७.५	५१७.३	५४६.३	६०९.०	५.६	११.५
	पुरुष	२०.४९	४५१.०	४९८.०	५२३.०	५८०.१	५.०	१०.९
	महिला	१९.००	४६४.६	५३८.२	५७१.४	६४०.१	६.२	१२.०
२.२	औद्योगिक मजदूर	२५.२५	३२९.०	३७४.६	३९१.८	४१९.१	४.६	७.०
	उच्च दक्ष	६.३१	३१९.८	३५६.९	३६०.१	३९२.८	०.९	९.१
	दक्ष	६.३१	३२६.९	३७०.१	३७२.९	४००.२	०.७	७.३
	अर्धदक्ष	६.३१	३२३.३	३६३.८	३६६.६	३९८.८	०.८	८.८
	अदक्ष	६.३२	३४५.८	४०७.६	४६७.४	४८४.३	१४.७	३.६
२.३	निर्माण मजदूर	८.२९	३५४.१	४०५.७	४२६.७	४६७.४	५.२	९.५
	डकर्मी	२.७६	३२९.६	३७९.२	३९८.९	४३२.३	५.२	८.४
	दक्ष	१.३८	३१८.४	३६८.९	३८९.८	४२४.०	५.७	८.८
	अदक्ष	१.३८	३४०.९	३८९.४	४०८.१	४४०.७	४.८	८.०
	सिकर्मी	२.७६	३१६.८	३७१.९	३८६.५	४१९.३	३.९	८.५
	दक्ष	१.३८	३१०.९	३५९.४	३७४.१	४०९.४	४.१	९.४
	अदक्ष	१.३८	३२२.८	३८४.४	३९८.९	४२९.२	३.८	७.६
	ज्यामी	२.७७	४१५.७	४६६.०	४९४.६	५५०.५	६.१	११.३
	पुरुष	१.३८	४२२.०	४५७.१	४८०.४	५४१.२	५.१	१२.७
	महिला	१.३९	४०९.५	४७४.९	५०८.७	५५९.६	७.१	१०.०

तालिका ७ : नेपाल र भारतको उपभोक्ता मुद्रास्फीतिदर
(वार्षिक प्रतिशत परिवर्तन)

महिना	२०७३/७४			२०७४/७५			२०७५/७६		
	नेपाल	भारत	फरक	नेपाल	भारत	फरक	नेपाल	भारत	फरक
साउन	८.६	५.१	३.५	२.३	३.४	-१.१	४.२	३.७	०.५
भदौ	७.९	४.३	३.६	३.४	३.३	०.१	३.९	३.७	०.२
असोज	६.७	४.२	२.५	३.१	३.६	-०.५	४.७	३.४	१.३
कात्तिक	४.८	३.६	१.२	३.९	४.९	-१.०	४.२	२.३	१.९
मंसिर	३.८	३.४	०.४	४.२	५.२	-१.०	३.७	२.१	१.६
पुस	३.२	३.२	०.०	४.०	५.१	-१.१	४.६	२.१	२.६
माघ	३.३	३.७	-०.४	५.०	४.४	०.६	४.४	२.६	१.८
फागुन	२.९	३.८	-०.९	६.०	४.३	१.७	४.२	२.९	१.३
चैत	३.८	३.०	०.८	५.३	४.६	०.७	४.४	२.९	१.५
बैशाख	३.४	२.२	१.२	४.१	४.९	-०.८	५.३	३.१	२.२
जेठ	२.८	१.५	१.२	४.१	५.०	-०.९	६.२	३.२	३.०
असार	२.७	२.४	०.४	४.६	४.२	०.४	६.०	३.२	२.९
वार्षिक औसत	४.५	३.४	१.१	४.२	४.४	-०.२	४.६	२.९	१.७

तालिका ८ : वैदेशिक व्यापार स्थिति*

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६ ^अ	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७४/७५	२०७५/७६
कुल निर्यात	७३०४.९	८१३६.०	९७११.०	११.४	१९.४
भारत	४१४४.९	४६७२.०	६२७३.२	१२.७	३४.३
चीन	१७०.१	२४३.८	२११.०	४३.३	-१३.५
अन्य मुलुक	२९८९.८	३२२०.२	३२२६.८	७.७	०.२
कुल आयात	९९०११.३	१२४५१०.३	१४१८५३.५	२५.८	१३.९
भारत	६३३६७.०	८१४१०.२	९१७९०.९	२८.५	१२.८
चीन	१२७२४.५	१५९९८.७	२०५५२.७	२५.७	२८.५
अन्य मुलुक	२२९१९.९	२७१०१.४	२९५०९.९	१८.२	८.९
व्यापार सन्तुलन	-९१७०६.४	-११६३७४.३	-१३२१४२.६	२६.९	१३.५
भारत	-५९२२२.०	-७६७३८.२	-८५५१७.८	२९.६	११.४
चीन	-१२५५४.४	-१५७५४.९	-२०३४१.८	२५.५	२९.१
अन्य मुलुक	-१९९३०.०	-२३८८१.२	-२६२८३.९	१९.८	१०.१
कुल व्यापार	१०६३१६.२	१३२८४६.३	१५१५६४.५	२४.८	१४.३
भारत	६७५११.९	८६०८२.१	९८०६४.१	२७.५	१३.९
चीन	१२८९४.७	१६२४२.५	२०७६३.७	२६.०	२७.८
अन्य मुलुक	२५९०९.७	३०३२१.७	३२७३६.७	१७.०	८.०

(प्रतिशतमा)

१. निर्यात/ आयातको अनुपात	७.४	६.५	६.८
भारत	६.५	५.७	६.८
चीन	१.३	१.५	१.०
अन्य मुलुक	१३.०	११.९	१०.९
२. कुल निर्यातमा अंश			
भारत	५६.७	५७.४	६४.६
चीन	२.३	३.०	२.२
अन्य मुलुक	४०.९	३९.६	३३.२
३. कुल आयातमा अंश			
भारत	६४.०	६५.४	६४.७
चीन	१२.९	१२.८	१४.५
अन्य मुलुक	२३.१	२१.८	२०.८
४. व्यापार सन्तुलनमा अंश			
भारत	६४.६	६५.९	६४.७
चीन	१३.७	१३.५	१५.४
अन्य मुलुक	२१.७	२०.५	१९.९
५. कुल व्यापारमा अंश			
भारत	६३.५	६४.९	६४.७
चीन	१२.१	१२.२	१३.७
अन्य मुलुक	२४.४	२२.९	२१.६
६. निर्यात तथा आयातको कुल व्यापारमा अंश			
निर्यात	६.९	६.१	६.४
आयात	९३.१	९३.९	९३.६

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका ९ : भारततर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६ ^अ	२०७४/७५	२०७५/७६
क) प्रमुख वस्तुहरू	३५००.१	३७७७.६	५११३.०	७.९	३५.४
पोलिष्टर धागो	२८१.७	३६६.५	६१६.०	३०.१	६८.१
लताकपडा**	३२४.१	३२०.४	३४२.०	-१.१	६.८
धागो	३.४	६३.६	७५.५	-	१८.६
जुटको बोरा	३६१.३	४४१.९	५४९.३	२२.३	२४.३
जिक शिट	२०३.०	२७८.०	२९५.१	३७.०	६.१
जुस	५०५.८	४७३.८	४५५.०	-६.३	-४.०
खयर	०.०	०.०	०.०	-	-
अलैची	३९०.६	४८४.६	४२८.४	२४.१	-११.६
तार	१६७.३	१९६.४	२१५.४	१७.४	९.७
एम.एस. पाइप	४.७	०.८	०.०	-	-
मञ्जन	६४.९	७६.३	८१.६	१७.६	७.०
तामाको तार	७९.४	९५.०	९७.१	१९.७	२.२
चाउचाउ	६५.६	५३.७	७९.२	-१८.१	४७.३
जुता तथा चप्पल	१२३.४	१२४.८	९०.७	१.१	-२७.३
जी.आई.पाइप	१०२.६	२४.६	२१.०	-७६.०	-१४.८
जुटको डोरी	७०.९	०.४	०.०	-	-
पिना	१४६.०	१४८.१	१६०.८	१.४	८.६
साबुन	०.२	०.१	०.१	-४७.९	-२६.१
ढुंगा तथा बालुवा	०.०	०.०	०.०	-	-
जुटको बग्दा	१३.८	२२.०	३१.८	-	४४.७
खोटो	१६७.१	१५८.१	१३८.६	-५.४	-१२.४
अदुवा	२३.२	७०.१	४९.७	२०१.९	-२९.१
एल्मिनियम खण्ड	२६.३	११.६	०.७	-५६.०	-९४.४
तयारी पोशाक	२०.१	१४.८	१७.४	-२६.७	१८.२
छाला	२५.०	२७.५	१९.०	९.९	-३०.८
जडीबुटी	६०.४	७२.९	७२.३	२०.७	-०.७
प्लाष्टिकका सामान	१७.०	२.२	०.३	-८७.०	-८८.३
चोकर	५५.५	४६.८	४९.३	-१५.८	-
औषधि (आयुर्वेदिक)	६८.१	७४.३	७३.४	९.१	-१.२
ढुटोको तेल	२.४	१.२	०.०	-५२.४	-
घिउ (क्लेरिफाइड)	१४.५	११.९	८.३	-१७.९	-३०.७
टपेन्टाइन	२८.५	३२.१	३१.२	१२.५	-२.७
पार्टिकल बोर्ड	१.८	१.३	०.८	-२६.२	-४१.५
ब्रान्स	२६.७	३२.५	२८.६	२१.८	-११.९
कच्चा सनपाट	४.०	०.०	०.१	-	-
पश्मिना	७.२	८.०	११.३	११.२	४१.४
कूचो	०.०	०.१	०.०	-	-३८.६
कागज	०.९	०.२	४.२	-	-
जीवित जनावर	१२.७	६.९	१.०	-४५.७	-८५.४
मार्बल स्ल्याब	३.२	५.३	५.२	-	-
दाल	०.०	०.०	०.०	-८८.७	-
दालचिनी	७.१	९.४	८.२	३२.२	-१२.५
रासायनिक पदार्थ	१.०	०.७	०.५	-	-
तरकारी	९.१	९.७	१२.२	५.९	२६.४
हस्तकलाका सामान	४.४	३.९	५.१	-११.५	३०.१
तोरी तथा सस्यु	२.८	३.२	३.०	१२.०	-५.६
घिउ (वनस्पती)	०.०	०.०	०.०	-	-
फलफूल	१.७	१.६	०.३	-५.२	-८४.२
बेसार	०.८	०.२	०.१	-७२.०	-७४.१
विस्कट	०.०	०.०	०.०	-१००.०	-
पाम तेल	०.०	०.०	१०३३.३	-	-
ख) अन्य	६४४.८	८९४.४	११६०.२	३८.७	२९.७
कुल जम्मा	४१४४.९	४६७२.०	६२७३.२	१२.७	३४.३

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

** पी.पी. फेब्रिक सहित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १० : भारतबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु*

(रु. करोडमा)

वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६ ^अ	२०७४/७५	२०७५/७६
क) प्रमुख वस्तुहरु	५०६५६.९	६५४३२.७	७२९८२.२	२९.२	११.५
पेट्रोलियम पदार्थ	११८९२.०	१७०१३.४	२१३३५.६	४३.१	२५.४
सवारी साधन तथा स्पेयर पार्टपुर्जा	७७८४.४	१०५९७.४	९७५२.१	३६.१	-८.०
एम.एस.विलेट	४६५०.९	५७९४.३	६६८९.४	२४.६	१५.४
अन्य मेसिनरी तथा पार्टपुर्जा	२६५२.७	३९२७.७	४८४२.४	४८.१	२३.३
औषधि	२१४८.४	२४०७.७	२५५१.८	१२.१	६.०
कोल्डरोल्ड शिट इन्क्वाइल	५०२.७	१०२६.४	९८४.८	१०४.२	-४.१
एम.एस.वायर	९२५.९	१४२८.६	१७१७.९	५४.३	२०.३
विद्युतीय उपकरण	१३८६.६	१५९४.७	२१२३.६	१५.०	३३.२
हट रोल्ड शिट इन्क्वाइल	१६१९.१	२४४२.७	२३३५.४	५०.९	-४.४
सिमेन्ट	२४०३.३	३११७.८	१२९७.१	२९.७	-५८.४
कृषि उपकरण तथा पार्टपुर्जा	१५२०.२	४५५.३	५४५.७	-७०.१	१९.९
रासायनिक पदार्थ	३९४.३	६११.३	७०६.५	५५.०	१५.६
घागो	६४१.८	९३८.२	११२९.७	४६.२	२०.४
रासायनिक मल	१०८.३	१८६.२	९०.०	७२.०	-५१.७
लत्ताकपडा	४२०.४	४८४.४	७८८.१	१५.२	६२.७
कोइला	९०१.६	१०८७.२	१३३२.५	२०.६	२२.६
सुती	२८०.५	२६४.१	२३५.६	-५.९	-१०.८
तरकारी	१०६४.५	११०३.९	१४६०.९	३.७	३२.३
सौन्दर्यका सामान	२६६.४	३००.८	३३०.९	१२.९	१०.०
कागज	५८७.७	६४१.८	६६७.३	९.२	४.०
धान तथा चामल	२३६०.१	२८९१.०	३२२१.५	२२.५	११.४
तयारी पोशाक	५६२.३	५४२.६	८०५.०	-३.५	४८.४
ग्लास सिट तथा ग्लास वेयर्स	४०७.२	४६१.१	५३७.३	१३.२	१६.५
आल्मिनियम इङ्गट तथा रड	३६६.६	४९८.७	५३५.१	३६.०	७.३
टायर, टयुब तथा फ्लेक्स	५८७.७	७६१.८	८८९.५	२९.६	१६.८
रेडियो, टीभी, डेक तथा पार्टपुर्जा	१५९.६	१३५.३	१५१.२	-१५.३	११.८
इनामेल तथा अन्य पेन्ट्स	२३२.८	२९३.५	३६६.९	२६.०	२५.०
किताब तथा पत्रिका	१७०.९	१४३.२	१३६.३	-१६.२	-४.८
शिशु आहार तथा दुग्ध उत्पादन	५९०.४	६७१.१	६६७.६	१३.७	-०.५
चिनी	११.९	४.९	०.०	-५९.१	-९९.९
पाइप तथा पाइप फिटिंग	२०५.०	२७७.०	२८४.३	३५.१	२.७
इन्सेक्टीसाइड्स	२१३.७	२१६.८	२५५.०	१.५	१७.६
नून	९०.४	११८.२	१४१.०	३०.७	१९.३
अलकत्रा	११७.२	२६९.०	५८०.८	१२९.५	११५.९
तारका सामान	२०१.६	३३९.४	४११.५	६८.४	२१.३
फलफूल	४९५.०	५७३.१	१०४४.५	१५.८	८२.२
सेनीटरी वेयर्स	५०५.१	२२२.५	२५९.४	-५६.०	१६.६
अन्य स्टेशनरी सामान	६८.३	८१.९	११२.३	१९.८	३७.२
जिरा तथा मरिच	१२३.०	१४८.८	१९१.६	२०.९	२८.८
ड्राइ सेल ब्याट्री	२६२.३	२८४.९	३५२.०	८.६	२३.६
जुता तथा चप्पल	१०४.९	१०३.८	१०७.०	-१.१	३.१
प्लाष्टिकका भाँडाकुडा	२७६.२	३३८.४	३५७.२	२२.६	५.६
अगरवती	७२.३	८८.५	१०१.७	२२.४	१४.९
खाना पकाउने चुलो	४१.३	५९.१	६८.१	४३.०	१५.२
जीवित जनावर	२१६.५	३३१.५	२७२.१	५३.१	-१७.९
कच्चा कपास	२३.५	११.०	४७.२	-५३.४	३३१.३
चिया	७.८	१०.५	१०.२	३४.४	-२.८
मोलासिस सुगर	६.७	६.७	९.४	०.३	३९.९
स्टिल शिट	२४.७	१२५.१	१४९.०	-	१९.२
ख) अन्य	१२७०.१	१५९७७.५	१८८०८.७	२५.७	१७.७
कुल जम्मा	६३३६७.०	८१४१०.२	९१७९०.९	२८.५	१२.८

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित ,

अ : अपरिष्कृत

तालिका ११ : चीनतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु*

(रु. करोडमा)

वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७४/७५	२०७५/७६
क) प्रमुख वस्तुहरु	९५.६	११६.५	११०.३	२१.९	-५.३
अगरवती	१.०	१.३	०.७	२८.९	-४०.९
आलुमिनियम, तामा र ब्रासका भाँडाकुडा	०.०	०.०	०.०	-	-
हस्तकलाका सामान (धातु तथा काठ)	३७.३	३१.९	२९.३	-१४.४	-८.३
जडीवृत्ती	०.०	०.०	०.०	-	-
मानिसको कपाल	०.०	०.०	०.०	-	-
वाद्यवादन, पार्टस्	०.०	०.०	०.०	-	-
नेपाली कागज तथा कागजका उत्पादन	०.०	०.०	०.०	-	-
चाउचाउ	२.८	८.८	१४.९	२१६.६	६९.४
अन्य हस्तकलाका सामानहरु	८.६	१४.४	२०.०	६८.४	३८.७
पश्मिना	२.६	७.८	४.२	२०४.५	-४६.०
तयारी पोशाक	५.९	१०.८	१०.०	८३.५	-६.८
तयारी छालाका सामानहरु	०.१	०.०	०.१	-८८.५	६५५.१
रुद्राक्ष	०.०	०.०	०.०	-	-
चाँदीका सामान तथा गरगहनाहरु	०.३	०.१	०.१	-५४.६	-६१.१
प्रशोधित छाला	१३.८	१०.१	८.६	-२६.७	-१५.५
चिया	०.९	२.९	१.६	२३३.०	-४५.१
तरकारी	०.०	०.०	०.०	-	-
गहुँको पिठो	०.६	२.५	१.४	३१८.३	-४४.७
ऊनी गलैचा	२१.९	२५.९	१९.५	१८.४	-२४.६
ख) अन्य	७४.५	१२७.२	१००.७	७०.७	-२०.९
कुल जम्मा	१७०.१	२४३.८	२११.०	४३.३	-१३.५

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १२ : चीनबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु*

वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६ ^१	२०७४/७५	२०७५/७६
क) प्रमुख वस्तुहरु	८८४५.६	११२५५.९	१४०६२.३	२७.२	२४.९
आलुमिनियम स्क्राफ, फ्लेक, फोइल, वार्स र रड	१४५.१	१६२.३	२२९.९	११.८	४१.७
भोला	६३.७	८४.२	१३७.६	३२.२	६३.५
क्यामेरा	४१.०	५८.३	७२.९	४२.०	२५.२
रासायनिक पदार्थ	११९.१	१६७.६	१७९.०	४०.७	६.८
रासायनिक मल	८७४.६	८७२.१	८३२.२	-०.३	-४.६
सौन्दर्यका सामान	४१.८	६६.६	१२३.७	५९.१	८५.८
डाइ सेल ब्याट्री	२०.३	१८.१	२०.९	-१०.८	१५.४
विद्युतीय उपकरण	८९३.०	१०९५.२	२०३२.५	२२.६	८५.६
फस्नर	२२.६	२३.९	४०.०	६.१	६७.२
लसुन	३६.६	६०.४	३५.२	६५.२	-४१.७
अदुवा	०.०	०.०	०.०	-	-
चस्मा	१४१.२	१४२.६	१७५.०	१.०	२२.७
मेडिकलका सामान तथा पार्टपुर्जा	१०२.८	१५८.४	१६२.०	५४.१	२.३
औषधि	५६.७	९१.५	१२९.२	६१.३	४१.१
धातु तथा काठका सामान	१२६.०	१२०.२	१६४.४	-४.६	३६.८
अफिसका सामान तथा स्टेशनरी	८६.८	११०.३	१३३.९	२७.१	२१.३
अन्य मेशिनरी तथा पार्टस्	१०४७.६	१८८६.३	१८९२.७	८०.१	०.३
अन्य स्टेशनरी सामान	६६.८	६४.७	६७.५	-३.२	४.४
प्याराफिन वाक्स	२.९	०.७	१.४	-७६.७	१०९.९
पाइप तथा पाइप फिटिंग	६६.६	७३.६	१०९.७	१०.५	४९.१
प्लाईउड तथा पार्टिकल बोर्ड	३८.१	३६.०	४५.३	-५.५	२५.९
प्लाष्टिकका भाँडाकुँडा	०.०	२.४	१८.४	-	-
कच्चा रेसम	७५.५	१६९.६	१९२.१	१२४.६	१३.३
कच्चा ऊन	७२.०	३७.२	३६.२	-४८.२	-२.९
तयारी पोशाक	५५६.०	८७६.४	२०९८.३	५७.६	१३९.४
चाउचाउका लागि पाउडर	७.१	७.८	८.२	९.७	५.१
जुता तथा चप्पल	२१७.६	२९९.९	६४८.६	३७.८	११६.३
स्मार्ट कार्ड	१४.८	३६.८	१९.०	१४७.९	-४८.४
सोलार प्यानेल	८३.२	४८.१	१०६.५	-४२.३	१२१.७
स्टिल रड तथा सिट	६३.३	१२१.५	१२४.२	-	२.२
स्टोरेज ब्याट्री	८३.८	७४.२	७६.३	-११.५	२.९
दुरसञ्चारका उपकरण	२४२३.१	२६८२.५	२२८४.४	१०.७	-१४.८
पोलिष्टर धागो	३३.२	३०.३	४७.०	-८.८	५५.२
खेलौना	७३.५	७९.९	१४५.४	८.७	८२.०
यातायातका साधन तथा पार्टपुर्जा	२७८.७	४११.०	४३९.२	४७.४	४.९
टायर, ट्युब तथा फ्लेप	१५.९	१७.९	२४.१	१२.७	३४.५
भिडीयो टेलिभिजन तथा पार्टस्	७१४.६	८९९.३	१०२८.९	२५.८	१४.४
वेल्डिङ रड	४३.८	६३.८	७४.८	४५.६	१७.२
गहुँको पिठो	२१.०	२९.४	२९.६	४०.०	१.०
छपाईको कागज	७५.२	७५.२	८४.०	-०.१	११.८
ख) अन्य	३८७८.९	४७४२.८	६४९०.४	२२.३	३६.८
कुल जम्मा	१२७२४.५	१५९९८.७	२०५५२.७	२५.७	२८.५

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १३ : अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु*

(रु. करोडमा)

		२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६ ^अ	प्रतिशत परिवर्तन	
					२०७४/७५	२०७५/७६
(क)	प्रमुख वस्तुहरु	१६३२.९	१६३९.८	१६४६.९	०.४	०.४
१	गलैँचा	७१५.६	६८६.२	७१६.४	-४.१	४.४
२	दाल	९७.०	८९.६	१२७.४	-७.६	४२.१
३	तयारी पोशाक	४००.६	४३६.८	३९१.१	९.१	-१०.५
४	पश्मिना	२३५.४	२१२.४	१७५.४	-९.७	-१७.४
५	हस्तकलाका सामानहरु (काष्ठ तथा धातु)	१५.३	८.९	१४.६	-४१.८	६४.२
६	नेपाली कागज तथा त्यसबाट निर्मित वस्तु	३८.०	३१.३	२८.२	-१७.७	-९.९
७	छाला	३८.३	४४.०	२४.४	१४.९	-४४.५
८	जडीबुटी	१४.८	२९.६	५९.३	-	-
९	सुन चाँदीका गहना	२५.४	३५.०	५१.०	३७.९	४५.८
१०	चिया	२६.२	३६.४	३०.४	३८.८	-१६.४
११	छालाका तयारी वस्तु	२६.४	२९.५	२८.५	१२.१	-३.४
१२	भुसे तेल	०.०	०.०	०.०	-	-
(ख)	ख) अन्य	१३५६.९	१५८०.५	१५७९.८	१६.५	०.०
	कुल जम्मा	२९८९.८	३२२०.२	३२२६.८	७.७	०.२

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १४ : अन्य मुलुकबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु*

(रु. करोडमा)

वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६ ^म	२०७४/७५	२०७५/७६
क) प्रमुख वस्तुहरु	१६५८४.६	१९८८८.६	२१७२४.२	१९.९	९.२
सुन	२७४३.२	३२२०.४	३४६३.४	१७.४	७.५
दूरसंचार उपकरण तथा पार्ट्स	६९०.२	६०५.७	३२३.६	-१२.२	-४६.६
अन्य मेशिनरी तथा पार्ट्स	६४७.४	१०९४.४	११०७.३	६९.०	१.२
विद्युतीय सामानहरु	१६६.३	२१०.१	२१९.३	२६.३	४.४
पोलिथिन गान्धुअल्स	८९०.५	१३८९.६	१२१६.८	५६.०	-१२.४
कम्प्युटर तथा पार्टपुर्जा	२५३.६	१८५.४	२२८.१	-२६.९	२३.१
कच्चा भटमासको तेल	१३५२.९	१५०५.४	१३४५.१	११.३	-१०.६
यातायात उपकरण तथा पार्टपुर्जा	७६१.८	१०७७.९	८५१.८	४१.५	-२१.०
औषधि	३४०.६	४७९.४	६२६.०	४०.७	३०.६
सुपारी	१०३.७	२०३.५	१२१.५	९६.३	-४०.३
चाँदी	९८७.३	१३३५.४	१३३०.५	३५.३	-०.४
धागो	२१४.६	३४७.३	४८५.५	६१.८	३९.८
हवाइजहाजका स्पेयर पार्टपुर्जा	१७२७.७	२२३५.७	२३११.०	२९.४	३.४
स्टील रड तथा शिट	३.५	११.२	२२०.४	२२०.९	१४४.१
कच्चा पाम तेल	५७७.३	४६८.९	११८२.७	-१८.८	१५२.२
औषधि उपकरण तथा औजार	५४४.०	९०४.४	६६६.५	६६.३	-२६.३
तामाको तार, रड, स्क्रयाप्स तथा शिट	१७५.६	२३०.५	४३८.१	३१.३	९०.१
पेट्रोलियम पदार्थ	२४९.४	२१०.९	२४०.४	-१५.४	१४.०
भिडियो, टेलिभिजन तथा पार्टपुर्जा	२३०.६	३२४.३	३४७.३	४०.६	७.१
लेख्ने तथा छापने कागज	२७३.०	२२८.५	२५४.२	-१६.३	११.२
लताकपडा	७०.८	७४.३	७२.५	५.०	-२.५
तयारी पोशाक	१०७.९	१०२.४	१२२.६	-५.०	१९.७
स्टोरेज बैट्री	६७.७	५२.२	६५.३	-२२.९	२५.१
पी भी सी कम्पाउण्ड	२४४.१	२५२.९	२९४.३	३.६	१६.४
कच्चा ऊन	८३.३	७५.३	९०.९	-९.६	२०.८
सौन्दर्यका सामान	१२८.१	१३३.०	१५९.८	३.९	२०.२
कार्यालय उपकरण तथा स्टेशनरी	९४.६	१०२.२	११८.०	८.०	१५.५
रासायनिक मल	३३०.०	४६२.५	६९३.०	४०.२	४९.८
खाने तेल	८७६.८	६५१.४	८१४.२	-२५.७	२५.०
एम.एस.विलेट	०.०	०.०	६.९	-	-
अन्य स्टेशनरी	६७.३	६६.१	१३१.१	-१.९	९८.४
पाम आयल	६०.८	६०.५	९८.३	-०.५	६२.६
जूता तथा चप्पल	२०.३	२०.२	२६.१	-०.६	२९.४
पाइप तथा पाइप फिटिंग्स	१४.६	१०.७	५.०	-	-५३.५
सिन्थेटिक कार्पेट	६६.२	५६.७	६०.०	-१४.३	५.९
टायर, टयुब तथा फ्लेप्स	५९.६	५०.६	५८.७	-१५.२	१६.१
लताकपडा डाइ	१०.३	१५.३	२५.६	४८.५	६७.६
एम.एस.रड	२.१	०.०	०.०	-	-
जिक इन्सट	१९९.२	५०.७	३८.४	-७४.५	-२४.३
बोसो	१०.०	१९.४	११.३	९४.२	-४१.५
ग्लासवेयर्स	३७.६	४१.४	५३.९	१०.२	३०.१
कच्चा नरिवलको तेल	०.०	०.८	१.४	-	८३.४
क्यामेरा	४३.३	५५.९	८७.०	२९.२	५५.७
खेलौना	१६.६	४०.०	२१.५	१४०.२	-४६.२
घडी तथा ब्याण्ड्स	४८.१	५५.५	६१.१	१५.४	१०.१
छाता तथा पार्टपुर्जा	०.७	०.०	०.२	-	-
साना अलैची	१८३.३	१८.७	२६.५	-८९.८	४१.६
ब्यारिफिन वाक्स	२.३	१.१	१.८	-५२.१	६२.७
पाउडर दूध	७१.३	५७.५	२७.३	-१९.५	-५२.४
एक्सरे फिल्म	५०.१	४९.०	५४.०	-२.१	१०.२
भोला	४.४	८.२	४.३	८५.९	-४७.३
जी.आइ. तार	०.३	०.८	०.३	-	-
सिन्थेटिक तथा प्राकृतिक रबर	१७.९	२५.८	२२.३	४३.८	-१३.६
इन्सुलिसाइड	१८.६	१५.०	१६.३	-१९.६	९.२
फास्तर	०.३	०.२	०.१	-४२.९	-६९.८
होकाको ताल्चा	१.०	०.५	२.०	-	-
फल्यास लाइट	२.०	१.४	३.१	-३०.९	१२५.४
चुरोट कागज	३.६	५.९	३.९	६१.३	-३३.७
कच्चा रेशम	०.०	०.१	०.०	-	-
क्लोम	१२.७	८.३	१६.९	-३४.८	१०३.२
ड्राइसेल बैट्री	१.८	४.१	८.१	१२९.६	९७.०
नरिवलको तेल	३.१	६.६	१३.६	१०९.२	१०६.२
टांक	०.०	०.१	०.०	५३.६	-३६.२
जिरा	०.४	०.००६	०.०१०	-	-
कोइला	६१८.०	९६६.७	१६१९.९	५६.४	६७.६
ख) अन्य	६३३५.२	७२१२.८	७७८५.७	१३.९	७.९
कुल जम्मा	२२९१९.९	२७००१.४	२९५०९.९	१८.२	८.९

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १५ : शोधनान्तर स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७३/७४	२०७४/७५ ^{सं}	२०७५/७६ ^{सं}	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७४/७५	२०७५/७६
(क) चालु खाता	-१०१३.१	-२४७५.५	-२६५३६.६	२३४३.७	७.२
निर्यात, एफ.ओ.बी.	८२१२.७	९३७४.४	११३०१.३	१४.१	२०.६
तेल	८३४.८	१२१३.४	१५५२.१	४५.४	२७.९
अन्य	७३७८.०	८१६१.०	९७४९.२	१०.६	१९.५
आयात, एफ.ओ.बी.	-९७७९.४.६	-१२३०८७.०	-१३९६६३.३	२५.९	१३.५
तेल	-१२१४१.४	-१७२२४.३	-२१३८३.५	४१.९	२४.१
अन्य	-८५६५३.२	-१०५८६२.७	-११८२७९.८	२३.६	११.७
व्यापार सन्तुलन	-८९५८१.८	-११३७९२.६	-१२८३६२.१	२६.९	१२.९
खुद सेवा आय	२८९.१	२२७.५	-१६५१.६	-२१.३	-८२६.१
सेवा आय	१५८२६.५	१७७४७.३	१८६८०.६	१२.१	५.३
भ्रमण	५८५२.७	६७०९.५	७३५७.३	१४.६	९.७
अन्यत्र नपरेको सरकारी आय	२५५३.४	२२४६.१	२१८४.२	-१२.०	-२.८
अन्य	७४२०.४	८७९१.७	९१३९.१	१८.५	४.०
सेवा भुक्तानी	-१५५३७.४	-१७५१९.८	-२०३३२.२	१२.८	१६.१
यातायात	-४६८८.५	-६३०६.२	-६७६.५	३४.५	७.३
भ्रमण	-७९९२.७	-७९५९.७	-८९५.०	-०.४	१२.५
जसमध्ये शिक्षा	-३५०२.५	-३८०८.९	-४६३२.१	८.७	२१.६
सरकारी सेवा खर्च	-१३३३	-२४८.३	-४७०.४	८६.५	३९.४
अन्य	-२७२३.०	-३००५.६	-४१३३.३	१०.४	३७.६
व्यापार तथा सेवा क्षेत्रको सन्तुलन	-८९२९२.७	-११३४८५.१	-१३००१३.७	२७.१	१४.६
खुद आय	३०९९.५	२२६१.५	३९९८.६	-२७.०	७६.८
आय प्राप्ती	५१९५.९	६९१४.३	७९९१.७	३३.१	१५.६
आय भुक्तानी	-२०९६.४	-४६५२.८	-३९९३.१	१२१.९	-१४.२
व्यापार, सेवा तथा आय सन्तुलन	-८६१९३.२	-१११२२३.६	-१२६०१५.१	२९.०	१३.३
खुद ट्रान्सफर	८५१८०.१	८६४६७.१	९९४७८.५	१.५	१५.०
ट्रान्सफर आय	८५५७०.९	८७०४७.६	१००५५.८	१.७	१५.५
अनुदान	११४६६.४	६१२६.२	६४७८.९	-४६.६	५.८
निजी क्षेत्रको विप्रेषण	६९५४५.२	७५५०५.९	८७९२७.१	८.६	१६.५
पेन्सन	४५५९.३	५४१५.५	६१५२.८	१८.८	१३.६
अन्य	०.०	०.०	०.०	-	-
ट्रान्सफर भुक्तानी	-३९०.८	-५८०.५	-१०८०.३	४.८	८६.१
(ख) पुँजी खाता (पुँजी ट्रान्सफर)	१३३६.३	१७७२.२	१५४५.९	३२.६	-१२.८
जम्मा (क+ख)	३२३.२	-२२९८४.३	-२४९९०.७	-७२११.२	८.७
(ग) वित्तीय खाता (समूह ड बाहेक)	२६६४.०	१०२८४.२	९८५९.५	२८६.१	-४.१
प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी आप्रवाह	१३५०.४	१७५१.३	१३०६.९	२९.७	-२५.४
पोर्टफोलियो लगानी	०.०	०.०	०.०	-	-
अन्य लगानी सम्पत्ति	-४८६९.१	-४०२९.०	-२७४८.७	-१७.३	-३१.८
व्यापारिक साख	-९००.५	४१९.४	१०५७.०	-१४६.६	१५२.१
अन्य	-३९६८.५	-४४४८.३	-३८०५.७	१२.१	-१४.४
अन्य लगानी दायित्व	६१८२.६	१२५६१.९	११३०१.३	१०३.२	-१०.०
व्यापारिक साख	२४३८.१	५४५३.५	३७०.७	१२३.७	-३२.०
ऋण	५६१०.९	८४४४.१	६५०७.६	५०.५	-२२.९
सरकार	४४७८.७	८११७.९	६१४३.८	८१.३	-२४.३
ऋण प्राप्ती	६२६०.२	९९७६.८	८१४७.७	५९.४	-१८.३
साँवा भुक्तानी	-१७८१.५	-१८५८.९	-२००३.९	४.३	७.८
अन्य क्षेत्र	११३२.२	३२६.३	३६३.८	-७१.२	११.५
मुद्रा तथा निक्षेप	-१८८१.२	-१३३४.०	१०६३.८	-२९.१	-१७९.७
नेपाल राष्ट्र बैंक	२३.२	-१७.९	२.७	-१७७.०	-११५.२
वाणिज्य बैंकहरु	-१९०४.४	-१३१६.१	१०६१.१	-३०.९	-१८०.६
अन्य दायित्व	१४.८	-१.७	१९.१	-१११.७	-१२१.१
जम्मा (क+ख+ग)	२९८७.२	-१२७००.१	-१५१३१.२	-५२५.२	१९.१
(घ) विविध पुँजी तथा भुलचुक	३३४२.२	११४६२.२	९४५४.९	२४२.९	-१७.५
जम्मा (क+ख+ग+घ)	६३२९.४	-१२३८.०	-५६७६.३	-११९.६	३५.५
(ङ) जगेडा तथा सम्बन्धित शिर्षक	-६३२९.४	१२३८.०	५६७६.३	-११९.६	३५.५
जगेडा सम्पत्ति	-६१५९.२	१३३५.०	५७६४.४	-१२१.७	३३१.८
नेपाल राष्ट्र बैंक	-६१८७.९	-२५७८.२	८०८५.७	-५.८	-४१३.६
वाणिज्य बैंकहरु	२.८	३९१३.२	-२३२१.३	-	-
आई.एम.एफ. कर्जा उपयोग	-१७.७	-९.७	-८.१	-४३.०	-९.२
खुद वैदेशिक सम्पत्तिमा परिवर्तन (-वृद्धि)	-८२१०.६	-९६.०	६७४०.१	-	-

सं : सशोधित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १६ : विदेशी विनिमय संचिति
(असार मसान्त)

	रु. करोडमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७४	२०७५	२०७६	२०७४/७५	२०७५/७६
नेपाल राष्ट्र बैंक	९२७२६.६	९८९३९.६	९०२४४.४	६.७	-८.८
परिवर्त्य	६८३८७.०	७३७६३.२	६६७९०.२	७.९	-९.५
अपरिवर्त्य	२४३३९.६	२५१७६.४	२३४५४.२	३.४	-६.८
वाणिज्य बैंक	१५२१६.६	११३१८.९	१३६४७.५	-२५.६	२०.६
परिवर्त्य	१४१५०.३	१०२००.७	१२५५१.५	-२७.९	२३.०
अपरिवर्त्य	१०६६.३	१११८.२	१०९६.०	४.९	-२.०
कुल संचिति	१०७९४३.२	११०२५८.५	१०३८९१.९	२.१	-५.८
परिवर्त्य	८२५३७.३	८३९६३.९	७९३४१.७	१.७	-५.५
अपरिवर्त्य	२५४०५.९	२६२९४.६	२४५५०.१	३.५	-६.६
	करोड डलरमा			प्रतिशत परिवर्तन	
नेपाल राष्ट्र बैंक	९०१.५	९०४.९	८२५.२	०.४	-८.८
परिवर्त्य	६६४.९	६७४.६	६१०.७	१.५	-९.५
अपरिवर्त्य	२३६.६	२३०.३	२१४.५	-२.७	-६.९
वाणिज्य बैंक	१४७.९	१०३.५	१२४.८	-३०.०	२०.६
परिवर्त्य	१३७.६	९३.३	११४.८	-३२.२	२३.०
अपरिवर्त्य	१०.४	१०.२	१०.०	-१.४	-२.०
कुल संचिति	१०४९.४	१००८.४	९५०.०	-३.९	-५.८
परिवर्त्य	८०२.४	७६७.९	७२५.५	-४.३	-५.५
अपरिवर्त्य	२४७.०	२४०.५	२२४.५	-२.६	-६.७

तालिका १७ : वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

क्र. सं.	विवरण	असार मसान्त (रु. करोडमा)		
		२०७४	२०७५	२०७६
(क)	सम्पत्ति	११०७७८.८	११३८२४.१	१०८०१०.३
१	प्रत्यक्ष लगानी	०.०	०.०	०.०
२	पोर्टफोलियो लगानी	०.०	०.०	०.०
३	अन्य लगानी	१५२१३.०	११८१३.५	१४३०५.१
	अन्य इक्विटी	१०७६.६	८७९.२	११६८.५
	मुद्रा तथा सञ्चिति	४३५५.७	४७४७.५	४८३७.१
	ऋण	३३०.५	३५६.२	८८.०
	व्यापारिक साख र अग्रिम भुक्तानी	९००.५	४१९.४	१०५७.०
	अन्य खाता प्राप्ति	८५४९.७	५४११.२	७१५४.५
४	अन्य अफिसियल रिजर्व	९५५६५.८	१०२०१०.६	९३७०५.२
(ख)	दायित्व	६७७०२.५	८५६११.७	९२१९४.३
१	प्रत्यक्ष लगानी	१६८६१.१	२००५४.७	२१३६१.६
२	पोर्टफोलियो लगानी	०.०	०.०	०.०
३	अन्य लगानी	५०८४१.४	६५५५७.०	७०८३२.७
	अन्य इक्विटी	०.०	०.०	०.०
	मुद्रा तथा निक्षेप	४१४०.२	४३४९.९	४४५८.७
	ऋण	४३२७९.४	५४६९०.६	६९६०४.४
	व्यापारिक साख र अग्रिम भुक्तानी	२४३८.१	५४५३.५	३७१०.७
	अन्य खाता दायित्व	६.६	१५.५	१२.१
	स्पेशल ड्रइड राइट्स	९७७.०	१०४७.५	१०४६.८
खुद वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व		४३०७६.३	२८२१२.४	१५८१६.०

तालिका १८ : सरकारको वित्त स्थिति⁺

(बैंकिङ्ग कारोबारमा आधारित)

(असार मसान्तको तथ्याङ्कमा आधारित)

(रु. करोडमा)

शीर्षक	रकम			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६*	२०७४/७५	२०७५/७६
कुल खर्च	८१५७०.३	१०६६१७.५	१०६७६६.९	३०.७	०.१
चालु खर्च	५१३६७.५	६९३४५.७	७१२३१.४	३५.०	२.७
क. आन्तरिक साधन	४७६२१.५	६३५८८.५	६६८८९.६	३३.५	५.२
ख. वैदेशिक ऋण	१९८९.०	३२७५.८	३९६३.२	६४.७	-३.४
ग. वैदेशिक अनुदान	१७५७.०	२४८१.४	११७८.७	४१.२	-५२.५
पूँजीगत खर्च	१९९१९.२	२६३५४.७	२३२४१.७	३२.३	-११.८
क. आन्तरिक साधन	१६०२५.६	२९६३९.६	१७५३७.१	३५.०	-१९.०
ख. वैदेशिक ऋण	२५७२.४	३९९२.३	५१५१.६	५५.२	२९.०
ग. वैदेशिक अनुदान	१३२१.१	७२२.८	५५३.१	-४५.३	-२३.५
वित्तीय व्यवस्था	१०२२३.७	१०९१७.१	१२२९३.८	६.२	१२.६
क. आन्तरिक साधन	१००७७.१	१०३३२.६	११७५८.६	२.५	१३.८
ख. वैदेशिक ऋण	१७३.७	५५१.०	५३४.४	२१७.२	-३.०
ग. वैदेशिक अनुदान	३२.९	३३.४	०.८	१.७	-९७.६
कुल साधन र स्रोत	६२७००.८	७६०६७.७	८८०१५.४	२१.३	१५.७
राजस्व तथा वैदेशिक अनुदान	६२३५९.४	७५५१५.६	८८०१५.४	२१.१	१६.६
राजस्व	६०९११.७	७२६७२.५	८६५५५.१	१९.३	१९.१
वैदेशिक अनुदान	१४४७.७	२८४३.२	१४६०.३	९६.४	-४.८
पहिलो वर्षको रकम संचित र बेरुजु	३४१.४	५५२.०	०.०	६१.७	-१००.०
घाटा (-), बचत (+)	-१८८६९.५	-३०५४९.९	-१८७५१.५	६१.९	-३८.६
घाटा व्यहोरेने स्रोतहरू	१३८२७.६	२२४२३.५	१७०११.०	६२.२	-२४.१
आन्तरिक ऋण	८७५२.९	१४२०३.७	९५६१.९	६२.३	-३२.७
आन्तरिक ऋण (अधिविकर्ष र अन्य वाहेक)	८८३३.६	१४४७५.१	९६३८.२	६३.९	-३३.४
क. ट्रेजरी बिल्स	३३००.०	७९५५.९	२६४३.५	११८.१	-६३.३
ख. विकास ऋणपत्र	५५००.०	७२००.०	६९९४.७	३०.९	-२.९
ग. राष्ट्रिय बचतपत्र	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
घ. नागरिक बचतपत्र	२८.६	७५.१	०.०	१६३.०	-१००.०
ङ. वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	५.२	४.१	०.०	-२०.९	-१००.०
अन्य [@]	-८०.८	-२७१.४	-७६.३	२३५.८	-७१.९
वित्तीय व्यवस्था	२९४.०	३२३.५	३०६.६	१०.०	-५.२
वैदेशिक ऋण	४७८०.७	७८९६.३	७१४२.४	६५.२	-९.५
सरकारसँग उपलब्ध स्रोत	-५०४१.८	-८१२६.४	-१७४०.५	६१.२	-७८.६
सरकारी कोष खाता मौज्जात परिवर्तन	४१६७.२	६४४८.९	-४१७३.६	५४.८	-१६४.७
मू. अ. क. कोष खाता	-८५.४	३.४	-४.३	-१०४.०	-२२५.२
भन्सार कोष खाता	२२.५	-४४.४	-१५.७	-२९७.०	-६४.७
पुनर्निर्माण कोष खाता	१७०३.९	१२४.९	-२८२८.७	-९२.७	-२३६५.७
स्थानीय निकाय हिसाब #	१३३२.४	४४०६.०	-२३८१.१	२३०.७	-१५४.०
अन्य आय	११९३.८	१९५९.०	१०५६.१	६४.१	-४६.१
चालु मौज्जात	-८७४.६	-१६७७.५	-५९१४.२	९१.८	२५२.६
गत वर्षको सरकारी कोषमा रहेको नगद मौज्जात	११५०१.९	१०६२७.२	८९४९.८	-७.६	-१५.७
समायोजन			२८२८.७	-	-
सरकारी कोषमा रहेको नगद मौज्जात	१०६२७.२	८९४९.७	५८६४.३⁺⁺	-१५.८	-३४.५

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि सरकारी वित्त स्थितिमा संघीय सरकारको तथ्याङ्क मात्र उल्लेख भएको। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को राजस्व परिचालनमा संघीय सरकारको राजस्व र प्रदेश तथा स्थानीय तहमा बाँडफाँड हुने रकम समेत समावेश भएको।

+ नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंकिङ्ग कार्यालय, सरकारी कारोबार संचालन गर्ने वाणिज्य बैंकहरू तथा ८१ वटा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय र भुक्तानी केन्द्रहरूबाट प्राप्त तथ्याङ्कमा आधारित।

@ = नेपाल सरकारको ऋणपत्र कारोबारबाट आर्जित अन्य रकम।

= गा.वि.स./जि.वि.स. लाई वितरण भएको रकममध्ये खर्च नभई बाँकी रहेको रकम परिवर्तन।

++ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको स्थानीय निकायको ("ग" खाता) ५० प्रतिशत बाँकी रकम रु. ५१ अर्ब ९४ करोड समेत।

अ = अपरिष्कृत

तालिका १९ : नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण

(रु. करोडमा)

सि. नं.	ऋणपत्रहरु तथा स्वामित्व	रकम			रकम परिवर्तन		प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६ ^१	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७४/७५	२०७५/७६
१	ट्रेजरी बिल्लस	११०४०.९	१४४८४.८	१४६७९.३	३४४३.९	१९४.५	३१.२	१.३
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	३०४५.७	२६१२.०	१८४७.३	-४३३.८	-७६४.७	-१४.२	-२९.३
	आ. वाणिज्य बैंकहरु	७९५३.९	११८१५.३	१२५०९.५	३८६१.४	६९४.२	४८.५	५.९
	इ. विकास बैंकहरु	३४.३	४२.०	२९६.१	७.७	२५४.१	२२.४	६०५.०
	ई. वित्त कम्पनीहरु	७.०	१५.५	२६.२	८.५	१०.७	१२१.४	६९.०
उ. अन्य	०.०	०.०	०.२	०.०	०.२	०.०	०.०	
२	विकास ऋणपत्र	१६३९०.०	२३५९०.०	२९७३४.७	७२००.०	६१४४.७	४३.९	२६.०
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	८९४.२	४५२८.७	४४०३.३	३६३४.५	-१२५.५	४०६.५	-२.८
	आ. वाणिज्य बैंकहरु	१२३५२.३	१५७७१.१	२२९७९.३	३४१८.८	७२०८.३	२७.७	४५.७
	इ. विकास बैंकहरु	६४७.२	७५६.९	१२७१.५	१०९.८	५१४.६	१७.०	६८.०
	ई. वित्त कम्पनीहरु	३९४.८	३५३.३	५०६.०	-४१.६	१५२.७	-१०.५	४३.२
उ. अन्य	२१०१.५	२१८०.०	५७४.६	७८.५	-१६०५.४	३.७	-७३.६	
३	राष्ट्रिय बचतपत्र	९०.७	९०.६	०.०	०.०	-९०.६	०.०	-१००.०
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	१८.२	२६.२	०.०	८.०	-२६.२	४३.८	-२००.०
	आ. वाणिज्य बैंकहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
	इ. विकास बैंकहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
	ई. वित्त कम्पनीहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
उ. अन्य	७२.४	६४.४	०.०	-८.०	-६४.४	-११.०	-१००.०	
४	नागरिक बचतपत्र	७९६.५	८७१.६	८३७.६	७५.१	-३४.०	९.४	-३.९
	अ. ने.रा.बैंक (दोस्रो बजार)	२२७.५	२९०.८	२७९.५	६३.३	-११.३	२७.८	-३.९
	आ. वाणिज्य बैंकहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
	इ. विकास बैंकहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
	ई. वित्त कम्पनीहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
उ. अन्य	५६९.१	५८०.९	५५८.१	११.८	-२२.८	२.१	-३.९	
५	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	५३.०	५२.८	४५.२	-०.२	-७.६	-०.३	-१४.५
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	१.०	१.१	१.३	०.१	०.२	९.०	१६.५
	आ. अन्य	५२.०	५१.७	४३.९	-०.३	-७.८	-०.५	-१५.१
६	कुल आन्तरिक ऋण	२८३७१.१	३९०८९.९	४५२९६.८	१०७१८.८	६२०६.९	३७.८	१५.९
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	४१८६.७	७४५८.८	६५३१.३	३२७२.१	-९२७.४	७८.२	-१२.४
	आ. वाणिज्य बैंकहरु	२०३०६.२	२७५८६.४	३५४८८.८	७२८०.२	७९०२.५	३५.९	२८.६
	इ. विकास बैंकहरु	६८१.५	७९८.९	१५६७.६	११७.५	७८.७	१७.२	९६.२
	ई. वित्त कम्पनीहरु	४०१.८	३६८.८	५३२.२	-३३.१	१६३.४	-८.२	४४.३
उ. अन्य	२७९४.९३	२८७७.१	११७६.८	८२.१	-१७००.२	२.९	-५९.१	
७	नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	-१०६२७.२१	-८९४९.७८	-५८६४.३४	१६७७.४	३०८५.४	-४४०.२	-३४.५

नोट :

(क) आईएमएफ प्रमिसरी नोट	४८७.१	२६.३	२६.३
(ख) वैदेशिक ऋण	४०९८६.४	५२५३५.१	५८८४५.०
(ग) कुल सार्वजनिक ऋण (आईएमएफ प्रमिसरी नोट बाहेक)	६९३५७.५	९१६२५.०	१०४१४१.८

तालिका २० : मौद्रिक सर्वेक्षण

(रु. करोडमा)

	२०७४ असार	२०७५ असार	२०७६ प्रा. असार	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७४/७५		२०७५/७६	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. खुद वैदेशिक सम्पत्ति	१०१४६३.४९	१०५४२९.१७	९८४७८.३१	९६.०२^१	०.१	-६,७४०.०५^२	-६.४
१.१ वैदेशिक सम्पत्ति	११०७८२.३५	११३३२९.५२	१०७३५२.६६	२५४७.१७	२.३	-५,९७६.८७	-५.३
१.२ वैदेशिक दायित्व	९३१८.८६	७९००.३५	८८७४.३४	-१४१८.५१	-१५.२	९७३.९९	१२.३
(क) विदेशी मुद्रा निक्षेप	९०३३.९६	७७७.८३	८४४९.०३	-१३१६.१३	-१४.६	७३१.२०	९.५
(ख) अन्य वैदेशिक दायित्व	२८४.९०	१८२.५२	४२५.३२	-१०२.३८	-३५.९	२४२.८०	१३३.०
२. खुद आन्तरिक सम्पत्ति	१५७७०६.७१	२०४०१७.४९	२५९७३५.४५	५०१८०.४४^१	३१.८	५५,५०७.१५^२	२७.२
२.१ कुल आन्तरिक कर्जा	२१७७७९.२०	२७५५८९.३०	३३४५५२.०१	५७८१०.१०	२६.५	५८,९६२.७१	२१.४
(क) सरकारलाई गएको खुद कर्जा	१४९४८.९०	२७२६३.०३	३८२५५.६१	१२३१४.१३	८२.४	१०,९९२.५८	४०.३
(अ) सरकारमाथिको दावी	२५५७६.११	३६२१२.८१	४४११९.९५	१०६३६.७०	४१.६	७,९०७.१४	२१.८
(आ) सरकारी निक्षेप	१०६२७.२१	८९४९.७८	५८६४.३४	-१६७७.४३	-१५.८	-३,०८५.४४	-३४.५
(ख) गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानहरूलाई गएको कर्जा	९२२.५९	१००३.४३	९६९.३१	८०.८४	८.८	-३४.१२	-३.४
(ग) वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	२१९१.७१	३०४४.४४	४२९९.४९	८५२.७३	३८.९	१,२५५.०५	४१.२
(अ) सरकारी संस्थानहरू	४२८.६२	३८२.७२	१६०.७२	-४५.९१	-१०.७	-२२१.९९	-५८.०
(आ) गैर-सरकारी संस्थाहरू	१७६३.०९	२६६१.७३	४१३८.७७	८९८.६३	५१.०	१,४७७.०४	५५.५
(घ) निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	१९९७१६.००	२४४२७८.४०	२९१०२७.५९	४४५६२.४०	२२.३	४६,७४९.२०	१९.१
२.२ खुद अमौद्रिक दायित्व	६००७२.४९	७५५७.८१	७४८१६.५६	७६२९.६६ ^१	१२.७	३,४५५.५६ ^२	४.८
३. विस्तृत मुद्रा प्रदाय (एम_२)	२५९१७०.२०	३०९४४६.६६	३५८२१३.७६	५०२७६.४६	१९.४	४८,७६७.१०	१५.८
३.१ मुद्रा प्रदाय (एम _१ +)	१६२३१७.२५	१८७८९६.०२	२०९३७५.८४	२५५७८.७८	१५.८	२१,४७९.८१	११.४
(क) मुद्रा प्रदाय (एम _१)	५६९४०.२४	६६९३९.५०	७२६६४.२८	९९९९.२६	१७.६	५७२४.७८	८.६
(अ) चलनचल्तीमा रहेको मुद्रा	३६१७४.५९	४१५९८.५४	४२३२०.४३	५४२३.९५	१५.०	७२१.८९	१.७
(आ) चल्ती निक्षेप	२०७६५.६४	२५३४०.९५	३०३४३.८४	४५७५.३१	२२.०	५००२.८९	१९.७
(ख) बचत तथा कल निक्षेप	१०५३७७.०१	१२९०५६.५३	१३६०३१.५६	१५५७९.५२	१४.८	१५७५५.०३	१३.०
३.२ आवधिक निक्षेप	९६८५२.९५	१२१५५०.६४	१४८८३७.९३	२४६९७.६९	२५.५	२७२८७.२९	२२.४
४. विस्तृत मौद्रिक तरलता (एम_३)	२६८२०४.१६	३१७६४४.४९	३६६६६२.७९	४८९६०.३४	१८.३	४९४९८.३०	१५.६

प्रा : प्रारम्भिक

१. विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नाफा रु. ३८६९.६६ करोड समायोजन गरिएको ।

२. विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नोक्सान रु. २१०.८१ करोड समायोजन गरिएको ।

तालिका २१ : केन्द्रीय बैंक सर्वेक्षण

(रु. करोडमा)

	२०७४ असार	२०७५ असार	२०७६ प्रा. असार	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७४/७५		२०७५/७६	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. वैदेशिक सम्पत्ति	९५५६५.७७	१०२०१०.६३	९३७०५.१६	६४४४.६६	६.७	-८,३०५.४७	-८.१
१.१ सुन लगानी	२५९२.९४	२८०७.८५	३१८३.७०	२१४.९१	८.३	३७५.८५	१३.४
१.२ एस.डी.आर. होल्डिङ	१७.०६	१६.५१	३४.९९	-०.५५	-३.२	१८.४८	१११.९
१.३ आई.एम.एफ. रिजर्व पोजिसन	२२९.१३	२४६.६३	२४२.०८	१७.५०		-४.५६	
१.४ विदेशी विनिमय	९२७२६.६४	९८९३९.६३	९०२४४.३९	६२१३.००	६.७	-८,६९५.२४	-८.८
२. सरकारमाथिको दावी	४१८६.६५	७४५८.७५	६५३१.३२	३२७२.१०	७८.२	-९२७.४३	-१२.४
२.१ ट्रेजरी बिल	३०४५.७४	२६११.९९	१८४७.३१	-४३३.७५	-१४.२	-७६४.६८	-२९.३
२.२ विकास ऋणपत्र	८९४.२०	४५२८.७०	४४०३.२५	३६३४.५०		-१२४.४५	
२.३ अन्य सरकारी ऋणपत्र	२४६.७१	३१८.०६	२८०.७६	७१.३५	२८.९	-३७.३०	-११.७
२.४ कर्जा तथा लगानी	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
३. गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानहरूलाई गएको कर्जा	३.१०	३.१०	३.१०	०.००	०.०	०.००	०.०
४. गैर-वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	३४४.८६	२७९.५७	५७.७७	-६५.२९	-१८.९	-२२१.८०	-७९.३
४.१ सरकारी संस्थानहरू	३४३.२६	२७७.९७	५७.७७	-६५.२९	-१९.०	-२२०.२०	-७९.२
४.२ गैर-सरकारी संस्थाहरू	१.६०	१.६०	०.००	०.००	०.०	-१.६०	-१००.०
५. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	६९३.७३	१२२३.०३	२२९०.४८	५२९.३०	७६.३	१०६७.४५	८७.३
५.१ पुनर्कर्जा	६९३.७३	१२२३.०३	२२४०.४८	५२९.३०	७६.३	१०१७.४५	८३.२
५.२ रिपो लगानी तथा स्थायी तरलता सुविधा	०.००	०.००	५०.००	०.००		५०.००	
६. निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	४१३.७१	४७९.६१	३६३.८१	६५.९०	१५.९	-११५.८०	-२४.१
७. अन्य सम्पत्ति	३६६०.१२	३८८१.०४	४३३५.०८	२२०.९२	६.०	४५४.०४	११.७
सम्पत्ति = दायित्व	१०४८६७.९४	११५३३५.७४	१०७२८६.७३	१०४६७.७९	१०.०	-८०४९.०१	-७.०
८. कुल सञ्चित मुद्रा	६५६९०.९५	७०९८८.४५	६९९०५.९१	५२९७.५०	८.१	-१०८२.५४	-१.५
८.१ सर्वसाधारणसँग रहेको मुद्रा	३६१७४.५९	४१५९८.५४	४२३२०.४३	५४२३.९५	१५.०	७२१.८९	१.७
८.२ बैंक तथा वित्तीय संस्थासँग रहेको मुद्रा	६३०८.२	७२०.७४	८२११.६०	९१२.४९	१४.५	९९०.८६	१३.७
८.३ वाणिज्य बैंकहरूको निक्षेप	१९४४२.५९	१९१०८.०६	१६५८९.७१	-३३४.५३	-१.७	-२,५१८.३५	-१३.२
८.४ विकास बैंकहरूको निक्षेप	१२३६.४७	१२८४.३८	१४६७.५०	४७.९०	३.९	१८३.१२	१४.३
८.५ वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप	४८०.२४	४२१.०७	४८०.९९	-५९.१७	-१२.३	५९.९१	१४.२
८.६ अन्य निक्षेप	२०४८.८०	१३५४.६६	८३५.६८	-६९३.१४	-३३.८	-४१९.९७	-३८.४
९. सरकारी निक्षेप	१०६२७.२१	८९४९.७८	५८६४.३४	-१६७७.४३	-१५.८	-३,०८५.४	-३४.५
१०. निक्षेप बोलकबोल	१४४०.००	४४५५.००	०.००	३०१५.००		-४,४५५.०	
११. रिभर्स रिपो	०.००	०.००	०.००	०.००		०.०	
१२. नेपाल राष्ट्र बैंक बोण्ड	०.००	०.००	०.००	०.००		०.०	
१३. विदेशी दायित्व	२८४.९०	१८२.५२	९५.४७	-१०२.३८	-३५.९	-८७.१	-४७.७
१४. पुँजी तथा कोष	१२८६६.४१	१७३५१.२२	१९५२८.१७	४४८४.८१	३४.९	२,१७७.०	१२.५
१५. अन्य दायित्व	१३९५८.४६	१३४०८.७७	११८९२.८४	-५४९.६९	-३.९	-१,५१५.९	-११.३

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २२ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७४ असार	२०७५ असार	२०७६ प्रा. असार	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७४/७५		२०७५/७६	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	२२९९८०.७६	२७४२१०.२९	३२३५०६.६८	४४२२९.५३	१९.२	४९२९६.३८	१८.०
१.१ चलती निक्षेप	१९९०४.७२	२५६२९.८४	३९२६०.१५	५७२५.१२	२८.८	५६३०.३१	२२.०
(क) स्वदेशी	१८७९६.८४	२३९८५.३०	२९५०८.१६	५२६८.४५	२८.१	५५२२.८७	२३.०
(ख) विदेशी	१११०७.८८	१६४४४.५४	१७७५१.९९	४५६.६७	३.८	१०७.४४	६.५
१.२ बचत निक्षेप	८१४१५.३०	९४६८२.१९	१०६०३३.४७	१३२६६.८९	१६.३	११३५१.२८	१२.०
(क) स्वदेशी	८००५१.७३	९३६४३.५०	१०४९०९.९८	१३५९१.७७	१७.०	११२६६.४८	१२.०
(ख) विदेशी	१३६६३.५७	१०३८८.६९	११२२३.४९	-३२४.८८	-२.३	८४.८०	८.२
१.३ मुद्दति निक्षेप	९९३४२.५८	१२२८०५.६५	१४६७५५.३७	२३४६३.०७	२३.६	२६९४९.७२	२१.९
(क) स्वदेशी	९४७६८.९९	११९३१७.३७	१४६४८८.२७	२४५४८.३८	२५.९	२७१७०.९०	२२.८
(ख) विदेशी	४५७७३.५९	३४४८८.२७	३२६७७.१०	-१०८५.३२	-२.३	-२२१.१७	-६.३
१.४ कल निक्षेप	२७२३४.२०	२८८५९.३५	३४१०८.०३	१६२५.१५	६.०	५२४८.६७	१८.२
(क) स्वदेशी	२५३२५.२८	२७७३९.०३	३१८०१.५८	१९८७.७५	७.८	४४८८.५५	१६.४
(ख) विदेशी	१९०८.९२	१११२०.३२	२३०९६.४५	-३६२.६०	-१९.०	७६०.१२	४९.२
१.५ मार्जिन निक्षेप	२०८३.९६	२२३३.२६	२३४९.६६	१४९.३१	७.२	११६.३९	५.२
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	६९३.७३	१२२३.०३	२२९०.४८	५२९.३०	७६.३	१०६७.४५	८७.३
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	०.००	३२९.८५	०.००		३२९.८५	
४. अन्य दायित्व	५८०७८.२०	६९१४१.८७	८४७०२.८५	११०६३.६७	१९.०	१५५६०.९८	२२.५
४.१ पुँजी कोष	२२६९६.६६	२८२५०.९२	३०५९४.०८	५५५४.२६	२४.५	२३४३.१६	८.३
४.२ जगेडा कोषहरु	१३९३२.१८	१५११४.३२	२००१२.७४	११८२.१३	८.५	४८९८.४३	३२.४
४.३ अन्य दायित्व	२१४४९.३५	२५७७६.६३	३४०९६.०२	४३२७.२७	२०.२	८३१९.४०	३२.३
सम्पत्ति = दायित्व	२८८७५२.६८	३४४५७५.१९	४१०८२९.८५	५५८२२.५१	१९.३	६६२५४.६६	१९.२
५. तरल कोषहरु	४२०५९.७२	३९३४६.०५	४०३९७.१४	-२७१३.६६	-६.५	१०५१.०९	२.७
५.१ नगद मौज्जात	६३०८.२५	७२२०.७४	८२११.६०	९१२.४९	१४.५	९९०.८६	१३.७
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	२११५९.३१	२०८१३.५१	१८५३८.१९	-३४५.८०	-१.६	-२२७५.३१	-१०.९
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	१०९.२८	२६८.५०	२७०.३४	१५९.२१	१४५.७	१.८४	०.७
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	१४४६६.३१	११०३९.६३	१३३६७.०६	-३४२६.६८	-२३.७	२३२७.४३	२१.१
५.५ मार्गस्थ रकम	१६.५७	३.६८	९.९६	-१२.८९	-७७.८	६.२८	१७०.५
६. कर्जा तथा लगानी	२२४०९९.०८	२७६३२८.८२	३३३४७०.४५	५२२२९.७४	२३.३	५७५१९.६३	२०.७
६.१ सरकारमाथिको दावी	२१३८९.४६	२८७५४.०६	३७५८८.६३	७३६४.६०	३४.४	८८३४.५७	३०.७
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	९१९.४९	१०००.३३	९६६.२१	८०.८४	८.८	-३४.१२	-३.४
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	१८४६.८६	२७६४.८७	४२४१.७२	९१८.०२	४९.७	१४७६.८५	५३.४
(क) सरकारी	८५.३७	१०४.७५	१०२.९५	१९.३८	२२.७	-१.८०	-१.७
(ख) गैर-सरकारी	१७६१.४९	२६६०.१३	४१३८.७७	८९८.६३	५१.०	१४७८.६४	५५.६
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	१९९३०२.२९	२४३७९८.७९	२९०६६३.७८	४४४९६.५०	२२.३	४६८६५.००	१९.२
(क) साँवा	१९५९००.९२	२३९९८१.४५	२८६६१९.१४	४४०८०.५३	२२.५	४६६३७.६९	१९.४
(ख) ब्याज	३४०१.३७	३८१७.३४	४०४४.६४	४१५.९७	१२.२	२२७.३१	६.०
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी विल	६४०.९९	१०.७७	१०.१०	-६३०.२२	-९८.३	-०.६७	-६.२
७. नेपाल राष्ट्र बैंक वोण्ड	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
८. अन्य सम्पत्ति	२२५९३.८८	२८९००.३२	३६९६२.२६	६३०६.४४	२७.९	८०६१.९४	२७.९

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २३ : वाणिज्य बैंकहरुको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७४ असार	२०७५ असार	२०७६ प्रा. असार	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७४/७५		२०७५/७६	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	२०८०३८.५७	२४५९२१.९०	२८४३०५.५१	३७८८३.३३	१८.२	३८३८३.६१	१५.६
१.१ चल्ती निक्षेप	१९१७०.२३	२४८०४.५६	३०१६१.०६	५६३४.३३	२९.४	५३५६.५०	२१.६
(क) स्वदेशी	१७९८७.४८	२३१६०.२४	२८४०९.३२	५१७२.७६	२८.८	५२४९.०८	२२.७
(ख) विदेशी	१११८२.७५	१६४४४.३२	१७५५१.७४	४६१.५७	३९.०	१०७.४२	६.५
१.२ बचत निक्षेप	७०३०२.८१	८११६६.७०	९०१२९.६१	१०८६३.८९	१५.५	८९६२.९१	११.०
(क) स्वदेशी	६८९४२.२५	८०१२८.३५	८९००६.५१	१११८६.१०	१६.२	८८७८.१७	११.१
(ख) विदेशी	१३६०.५६	१०३८.३५	११२३.१०	-३२२.२१	-२३.७	८४.७४	८.२
१.३ मुद्दति निक्षेप	८७९८२.१८	१०६८८६.१५	१२८०४५.९५	१८९०३.९७	२१.५	२११५९.८१	१९.८
(क) स्वदेशी	८३४०८.६९	१०३३९७.८८	१२४७७९.२५	१९९८९.१९	२४.०	२१३८१.३७	२०.७
(ख) विदेशी	४५५७३.४९	३३४८८.२७	३३६६६.७०	-१०८५.२१	-२३.७	-२२१.५६	-६.४
१.४ कल निक्षेप	२८५२२.८७	३०८४७.९०	३३६४३.७२	२३२५.०३	८.२	२७९५.८२	९.१
(क) स्वदेशी	२६६१३.९४	२९३०१.३०	३१३३७.२१	२६८७.३७	१०.१	२०९९.९१	६.९
(ख) विदेशी	१९०८.९३	१५४६.६०	२३०६.५०	-३६२.३४	-१९.०	७५९.९१	४९.१
१.५ मार्जिन निक्षेप	२०६०.४८	२१७६.५९	२२२५.१७	१५६.११	७.६	१०८.५७	४.९
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	६२४.३६	११७७.६९	२१३०.४२	५५३.३३	८८.६	९५२.७३	८०.९
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	०.००	३२९.८५	०.००		३२९.८५	
४. अन्य दायित्व	४९६३९.९१	५९८२३.५३	७४४२६.८०	१०१८३.६२	२०.५	१४६०३.२८	२४.४
४.१ पुँजी कोष	१८६७५.९५	२३१४५.७६	२५२२६.०३	४४६९.८१	२३.९	२०८०.२७	९.०
४.२ जगेडा कोषहरु	१२१५७.०४	१३२७२.२५	१७७६२.३९	१११४.२१	९.२	४४९१.१४	३३.८
४.३ अन्य दायित्व	१८८०६.९२	२३४०६.५१	३१४३८.३८	४५९९.५९	२४.५	८०३१.८७	३४.३
सम्पत्ति = दायित्व	२५८३०२.८४	३०६९२३.१२	३६१९९२.५८	४८६२०.२८	१८.८	५४२६९.४७	१७.७
५. तरल कोषहरु	३९५६२.४५	३६७७४.६५	३७५६६.६९	-२७८७.७९	-७.०	७९२.०४	२.२
५.१ नगद मौज्जात	५५४७.२०	६३७४.१४	७२१५.९९	८२६.९४	१४.९	८४१.८६	१३.२
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	१९४४२.५९	१९१०८.०६	१६५८९.७१	-३३४.५३	-१.७	-२५१८.३५	-१३.२
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	९९.६७	२५०.०५	२५५.२०	१५०.३८	१५०.९	५.१५	२.१
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	१४४५६.४८	११०३८.८९	१३४९८.२९	-३४१७.५९	-२३.६	२४५९.३९	२२.३
५.५ मार्गस्थ रकम	१६.५०	३.५२	७.५०	-१२.९९	-७८.७	३.९९	११३.४
६. कर्जा तथा लगानी	१९७०१२.२३	२४२८१४.१७	२८८४९५.४४	४५८०१.९४	२३.२	४५६८१.२७	१८.८
६.१ सरकारमाथिको दावी	२०३०६.१८	२७५८६.३५	३५४८८.८२	७२८०.१७	३५.९	७९०२.४७	२८.६
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	८८७.४४	९६३.१५	९२४.४१	७५.७२	८.५	-३८.७५	-४.०
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	१६७०.१३	२२५७.७२	३३१५.९९	५८७.५९	३५.२	१०५८.२७	४६.९
(क) सरकारी	८५.३७	१०४.७५	१०२.९५	१९.३८	२२.७	-१.८०	-१.७
(ख) गैर-सरकारी	१५८४.७७	२१५२.९७	३२१३.०४	५६८.२१	३५.९	१०६०.०७	४९.२
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	१७३५०७.४९	२११९९६.१७	२४८७५६.१२	३८४८८.६८	२२.२	३६७५९.९५	१७.३
(क) साँवा	१७०८९८.५२	२०९०४७.९१	२४५६५९.१८	३८१४९.३९	२२.३	३६६११.२७	१७.५
(ख) ब्याज	२६०८.९७	२९४८.२७	३०९६.९४	३३९.३०	१३.०	१४८.६७	५.०
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी विल	६४०.९९	१०.७७	१०.१०	-६३०.२२	-९८.३	-०.६७	-६.२
७. नेपाल राष्ट्र बैंक वोण्ड	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
८. अन्य सम्पत्ति	२१७२८.१६	२७३३४.३०	३५१३०.४५	५६०६.१४	२५.८	७७९६.१६	२८.५

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २४ : विकास बैंकहरुको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७४ असार	२०७५ असार	२०७६ प्रा. असार	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७४/७५		२०७५/७६	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	२२१०२.८१	२८८३४.६०	३७८१९.३०	६७३१.८०	३०.५	८९८४.६९	३१.२
१.१ चलती निक्षेप	५५८.८५	७३०.४०	९१२.३४	१७१.५५	३०.७	१८१.९४	२४.९
(क) स्वदेशी	५५३.७२	७३०.१७	९१२.०८	१७६.४६	३१.९	१८१.९१	२४.९
(ख) विदेशी	५.१३	०.२३	०.२५	-४.९०	-९५.६	०.०३	११.५
१.२ बचत निक्षेप	९२७८.८१	११४७३.५९	१३५३६.५८	२१९४.७८	२३.७	२०६२.९८	१८.०
(क) स्वदेशी	९२७५.८०	११४७३.२६	१३५३६.१८	२१९७.४५	२३.७	२०६२.९३	१८.०
(ख) विदेशी	३.०१	०.३४	०.४०	-२.६७	-८८.८	०.०६	१७.४
१.३ मुद्दति निक्षेप	८८६७.३०	१२४८१.६२	१७८८७.९६	३६१४.३२	४०.८	५४०६.३५	४३.३
(क) स्वदेशी	८८६७.१९	१२४८१.६२	१७७५५.७८	३६१४.४२	४०.८	५२७४.१७	४२.३
(ख) विदेशी	०.१०	०.००	१३२.१८	-०.१०	-१००.०	१३२.१८	३२.९
१.४ कल निक्षेप	३३७५.७२	४१३७.११	५४६३.५१	७६१.३९	२२.६	१३२६.३९	३२.९
(क) स्वदेशी	३३५४.४६	४१३७.११	५४६३.५०	७८२.६५	२३.३	१३२६.३९	३२.९
(ख) विदेशी	२१.२७	०.००	०.००	-२१.२७	-१००.०	०.००	०.००
१.५ मार्जिन निक्षेप	२२.१२	११.८८	१८.९१	-१०.२४	-४६.३	७.०३	५९.२
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	१८.१४	२२.१०	१४०.६४	३.९६	२१.८	११८.५४	५३६.४
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
४. अन्य दायित्व	५७२४.६०	६८२७.२९	७८०६.१०	११०२.६९	१९.३	९७८.८१	१४.३
४.१ पुँजी कोष	२९६९.९५	३८००.३८	३९८९.९८	८३०.४३	२८.०	१८९.६०	५.०
४.२ जगेडा कोषहरु	१२२८.२२	१२०८.०४	१५६९.८४	-२०.१८	-१.६	३५३.८१	२९.३
४.३ अन्य दायित्व	१५२६.४३	१८१८.८७	२२५६.२८	२९२.४४	१९.२	४३५.४०	२३.९
सम्पत्ति = दायित्व	२७८४५.५५	३५६८३.९९	४५७६६.०४	७८३८.४५	२८.१	१००८२.०४	२८.३
५. तरल कोषहरु	१९०७.८५	२०१९.८३	२३३५.८४	१११.९८	५.९	३१६.०१	१५.६
५.१ नगद मौज्जात	६५१.९२	७९६.१६	८५२.१४	६४.२४	९.९	१३५.९७	१९.०
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	१२३६.४७	१२८४.३८	१४६७.५०	४७.९०	३.९	१८३.१२	१४.३
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	९.६०	१८.४३	१५.१२	८.८४	९२.१	-३.३२	-१८.०
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	९.८२	०.७४	०.९७	-९.०९	-९२.५	०.२३	३१.६
५.५ मार्गस्थ रकम	०.०३	०.१२	०.१२	०.०९	३५९.१	०.००	०.०
६. कर्जा तथा लगानी	२५१८०.१०	३२३३७.६८	४१८७४.४५	७१५७.५८	२८.४	९५३६.७७	२९.५
६.१ सरकारमाथिको दावी	६८१.४८	७९८.९४	१५६७.६०	११७.४६	१७.२	७६८.६६	९६.२
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	१७.०१	७.५२	२३.४२	-९.४९	-५५.८	१५.९०	२११.४
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	४१९९.९९	६१५३.५०	५८५८.८२	१९५३.५२	४६.५	-२९४.६८	-४.८
(क) सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
(ख) गैर-सरकारी	४१९९.९९	६१५३.५०	५८५८.८२	१९५३.५२	४६.५	-२९४.६८	-४.८
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	२०२८१.६३	२५३७७.७१	३४४२४.६९	५०९६.०९	२५.१	९०४६.९०	३५.६
(क) साँवा	२००७३.५९	२५२१०.७६	३४२११.११	५१३७.१७	२५.६	९०००.३५	३५.७
(ख) ब्याज	२०८.०३	१६६.९५	२१३.५०	-४१.०८	-१९.७	४६.५५	२७.९
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी विल	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
७. नेपाल राष्ट्र बैंक वोण्ड	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
८. अन्य सम्पत्ति	७५७.६०	१३२६.४९	१५५५.७४	५६८.८९	७५.१	२२९.२६	१७.३

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २५ : वित्त कम्पनीहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७४ असार	२०७५ असार	२०७६ प्रा. असार	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७४/७५		२०७५/७६	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	५१७६.८०	६२९४.६९	७४७९.३३	१११७.९०	२१.६	११८४.६४	१८.८
१.१ चल्ती निक्षेप	४३७.१८	३९७.४८	६१५.५३	-३९.७०	-९.१	२१८.०६	५४.९
(क) स्वदेशी	४३७.१८	३९७.४८	६१५.५३	-३९.७०	-९.१	२१८.०६	५४.९
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००				
१.२ बचत निक्षेप	१८४४.४६	२०४२.५४	२३६८.०८	१९८.०९	१०.७	३२५.५४	१५.९
(क) स्वदेशी	१८४४.४६	२०४२.५४	२३६८.०८	१९८.०९	१०.७	३२५.५४	१५.९
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००			
१.३ मुद्दति निक्षेप	२५१९.७९	३४५९.२६	३९६७.९३	९३९.४७	३७.०	५१५.८७	१४.९
(क) स्वदेशी	२५१९.७९	३४५९.२६	३९६७.९३	९३९.४७	३७.०	५१५.८७	१४.९
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
१.४ कल निक्षेप	३७४.०२	३९८.६२	५२३.०९	२४.६०	६.६	१२४.३९	३१.२
(क) स्वदेशी	३७४.०२	३९८.६२	५२३.०९	२४.६०	६.६	१२४.३९	३१.२
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००			
१.५ मार्जिन निक्षेप	१.३५	४.७९	५.५८	३.४४	२५४.६	०.७९	१६.५
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	५१.२३	२३.२४	१९.४२	-२७.९९	-५४.६३	-३.८२	-१६.४३
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	०.००	०.००				
४. अन्य दायित्व	२७७७.५९	३१६८.४४	३५०२.६१	३९०.८४	१४.१	३३४.१७	१०.५
४.१ पुँजी कोष	१०५०.७६	१३०४.७८	१३७८.०७	२५४.०३	२४.२	७३.२९	५.६
४.२ जगेडा कोषहरू	५४६.९३	६३५.०२	६८८.५१	८८.१०	१६.१	५३.४८	८.४
४.३ अन्य दायित्व	११७९.९१	१२२८.६३	१४३६.०३	४८.७२	४.१	२०७.४०	१६.९
सम्पत्ति = दायित्व	८००५.६२	९४८६.३७	११००१.३६	१४८०.७५	१८.५	१५१४.९९	१६.०
५. तरल कोषहरू	५८९.४२	५५१.५७	६२६.८१	-३७.८५	-६.४	७५.२४	१३.६
५.१ नगद मौज्जात	१०९.१३	१३०.४४	१४३.४७	२१.३१	१९.५	१३.०३	१०.०
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	४८०.२४	४२१.०७	४८०.९९	-५९.१७	-१२.३	५९.९१	१४.२
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	०.०१	०.०१	०.०२	०.००	-१८.२	०.०१	१३०.३
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	०.००	०.००	०.००	०.००			
५.५ मार्गस्थ रकम	०.०४	०.०४	२.३३	०.००	११.०	२.२९	५१५५.३
६. कर्जा तथा लगानी	७३०८.०७	८६९५.२७	१००९८.४९	१३८७.२०	१९.०	१४०३.२२	१६.१
६.१ सरकारमाथिको दावी	४०१.८०	३६८.७७	५३२.२१	-३३.०३	-८.२	१६३.४४	४४.३
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	१५.०४	२९.६६	१८.३९	१४.६२	९७.२	-११.२७	-३८.०
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	१३७८.०६	१८७१.९४	२०६४.८४	४९३.८८	३५.८	१९२.८९	१०.३
(क) सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
(ख) गैर-सरकारी	१३७८.०६	१८७१.९४	२०६४.८४	४९३.८८	३५.८	१९२.८९	१०.३
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	५५१३.१७	६४२४.९०	७४८३.०५	९११.७३	१६.५	१०५८.१५	१६.५
(क) साँवा	४९२८.८०	५७२२.७८	६७४८.८५	७९३.९८	१६.१	१०२६.०७	१७.९
(ख) ब्याज	५८४.३७	७०२.१२	७३४.२०	११७.७५	२०.२	३२.०८	४.६
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी विल	०.००	०.००	०.००				
७. नेपाल राष्ट्र बैंक बोण्ड	०.००	०.००	०.००				
८. अन्य सम्पत्ति	१०८.१३	२३९.५४	२७६.०६	१३१.४१	१२१.५	३६.५३	१५.२

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २६ : वाणिज्य बैंकहरुको लगानीमा रहेको कर्जाको क्षेत्रगत विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७४ असार	२०७५ असार	२०७६ प्रा. असार	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७४/७५		२०७५/७६	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कृषि	७५३५.०	११६४३.६	१६६०३.८	४१०८.६	५४.५	४९६०.२	४२.६
२. खानी	३४६.८	४४२.०	६८८.७	९५.२	२७.५	२४६.७	५५.८
३. उत्पादन क्षेत्र	३१५९४.२	३८०५६.४	४५२४५.२	६४६२.१	२०.५	७८८८.८	१८.९
४. निर्माण	१७८७७.७	२१२४८.८	२५१३६.५	३३७१.१	१८.९	३८८७.७	१८.३
५. धातु उत्पादन, मेसिनरी र विद्युतीय उपकरण तथा जडान	२२६३.३	२९८०.३	३२२३.५	७६.९	३१.७	२४३.२	८.२
६. यातायात, उपकरण उत्पादन तथा जडान	२४२०.६	२७९९.२	३१९३.९	२९.८	१२.३	४७४.७	१७.५
७. संचार र सार्वजनिक सेवा	८७६१.०	११२२५.७	१५१३२.१	२४६४.७	२८.१	३९०६.४	३४.८
८. थोक तथा खुद्रा विक्रेता	३९७९४.५	४८३९२.७	५५०९८.५	८५९८.२	२१.६	६७०५.७	१३.९
९. वित्त, बीमा र स्थिर सम्पत्ति	१४८५८.९	१७९८४.३	२००५६.५	३१२५.४	२१.०	२०७२.२	११.५
१०. सेवा उद्योग	१३७१७.८	१७४६२.९	२१५२७.७	३७४५.१	२७.३	४०६४.८	२३.३
११. उपभोग्य कर्जा	७००२.२	७००५.४	७०३८.०	३.२	०.०	३२.६	०.५
१२. स्थानीय सरकार	१५०.७	१५०.०	१५१.३	-०.७	-०.५	१.३	०.९
१३. अन्य	२७२६७.१	३१९२१.७	३६७०३.७	४६५४.६	१७.१	४७८२.०	१५.०
जम्मा	१७३५८९.९	२११२३३.०	२४९७९९.३	३७६४३.२	२१.७	३८५६६.३	१८.३

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २७ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई नेपाल राष्ट्र बैंकबाट उपलब्ध गराइएको पुनरकर्जाको बक्यौता विवरण

(रु. करोडमा)

क्र.सं	संस्था	आर्थिक वर्ष		
		२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६
१.	वाणिज्य बैंकहरु	६०९.५	११७५.७	२१२८.१
२.	विकास बैंकहरु	५०.१	२२.१	९०.६
३.	वित्त कम्पनीहरु	२७.७	२१.०	२०.१
	जम्मा	६८७.३	१२१८.८	२२३८.८

तालिका २८ : लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७४	२०७५	२०७६ ^अ	२०७४/७५	२०७५/७६
साधन					
पुँजी कोष	१२७६.३६	१७४४.३६	२५५०.३४	३६.७	४६.२
निक्षेप	३४४०.१२	४९५४.८८	८५६३.१९	४४.०	७२.८
सापटी	६६९५.३०	८७६८.३७	१२६४८.२२	३१.०	४४.२
अन्य	१०१७.२१	१३२८.२२	२८९५.१२	३०.६	११८.०
नाफा नोक्सान हिसाव	३७१.८९	४०२.९३	६४९.३७	८.३	६१.२
साधन = उपयोग	१२८००.८८	१७९९८.७७	२७३०६.२४	३४.४	५८.८
उपयोग					
तरल कोष	१२७४.१०	१६३८.३१	१९३०.६९	२८.६	१७.८
लगानी	२७५.३१	२४९.५५	२५७.३६	-९.४	३.१
कर्जा तथा सापटी	१०६५१.५२	१४५९५.१५	२३५१५.३४	३७.०	६१.१
अन्य	५९२.९९	७०९.६१	१५९८.२१	१९.७	१२५.२
नाफा नोक्सान हिसाव	६.९६	६.१४	४.६४	-११.८	-२४.५

अ : अपरिष्कृत

तालिका २९ : सीमित बैंकिङ कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाहरुको वित्तीय साधन तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७४	२०७५	२०७६ ^अ	२०७४/७५	२०७५/७६
साधन					
पुँजी कोष	२८६.२२	३४९.९५		२२.३	-१००.०
निक्षेप	२५३९.९४	३३१४.३४		३०.५	-१००.०
सापटी	२०२.१७	१८०.३७		-१०.८	-१००.०
अन्य	१७६.५५	२४७.७६		४०.३	-१००.०
नाफा नोक्सान हिसाव	१०२.७७	१३६.२५		३२.६	-१००.०
साधन = उपयोग	३३०७.६५	४२२८.६७	०.०	२७.८	-१००.०
उपयोग					
तरल कोष	६८५.९४	९८३.०७		४३.३	-१००.०
लगानी	२८२.८७	२९२.०४		३.२	-१००.०
कर्जा तथा सापटी	२१३६.५०	२६७९.४६		२५.४	-१००.०
अन्य	१७६.५४	२३५.३८		३३.३	-१००.०
नाफा नोक्सान हिसाव	२५.८०	३८.७२		५०.१	-१००.०

अ : अपरिष्कृत

तालिका ३० : बीमा कम्पनीहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			२०७४/७५		२०७५/७६	
	२०७४	२०७५	२०७६ ^अ	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन
साधन							
चुक्ता पुँजी	१४५२.२१	३५९८.१०	४४७४.९९	२१४५.८९	१४७.८	८७६.८९	२४.४
जगेडा कोष	१६२८१.९४	२०३७४.३६	२८३९१.२८	४०९२.४२	२५.१	८०१६.९२	३९.३
अन्य दायित्व	८५४.८५	२०५९.१६	१८४९.३३	१२०४.३१	१४०.९	-२०९.८३	-१०.२
साधन = उपयोग	१८५८९.००	२६०३१.६२	३४७१५.५७	७४४२.६२	४०.०	८६८३.९५	३३.४
उपयोग							
बैंक तथा नगद मौज्जात	४६२.३५	६९०.०२	९३१.७२	२२७.६७	४९.२	२४१.७०	३५.०
लगानी	१६१२६.३१	२२७७७.४३	३०१९३.२१	६६५१.१२	४१.२	७४१५.७८	३२.६
स्थिर सम्पत्ति	२९९.३३	३६२.६९	४२५.५२	६३.३६	२१.२	६२.८३	१७.३
अन्य सम्पत्ति	१७०१.०१	२२०१.४८	३१६५.१२	५००.४७	२९.४	९६३.६४	४३.८

अ : अपरिष्कृत

स्रोत : बीमा समिति

तालिका ३१ : कर्मचारी संचयकोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			२०७४/७५		२०७५/७६	
	२०७४	२०७५	२०७६ ^अ	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन
साधन							
संचयकोष	२४४१४.५४	२७८७५.३०	३०९८४.८४	३४६०.७६	१४.२	३१०९.५३	११.२
जगेडा कोष	४६५.९०	२९९४.९१	२८४८.७४	२५२९.०१	५४२.८	-१४६.१७	-४.९
अन्य दायित्व तथा व्यवस्था	२४७.९०	३४४.७७	४३८.७९	९६.८७	३९.१	९४.०२	२७.३
साधन = उपयोग	२५१२८.३३	३१२१४.९८	३४२७२.३६	६०८६.६५	२४.२	३०५७.३८	९.८
उपयोग							
बैंक तथा नगद मौज्जात	२५२.१०	३५.३०	३२१.४५	-२१६.८०	-८६.०	२८६.१५	८१०.५
लगानी	७८६९.०४	९३३२.५३	१०१३१.०४	१४६३.४९	१८.६	७९८.५१	८.६
बैंक मुद्धती निक्षेप	६०५२.००	५४६८.९२	७८३१.८१	-५८३.०८	-९.६	२३६२.८९	४३.२
सरकारी ऋणपत्र	१५३९.०४	१४४६.१२	५२.५७	-९२.९२	-६.०	१३९३.५५	-९६.४
आवास योजना	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
शेयर लगानी	२७८.००	२४१७.४९	२२४६.६६	२१३९.४९	७६९.६	-१७०.८३	-७.१
अन्य लगानी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
कर्जा तथा सापट	१६६६६.०९	२१३१३.३०	२३३०६.७१	४६४७.२१	२७.९	१९९३.४१	९.४
परियोजना कर्जा	२८४७.१०	४५८९.६१	५२२८.०४	१७४२.५१	६१.२	६३८.४३	१३.९
संचयकर्ता सापटी	१३८१८.९९	१६७२३.६९	१८०७८.६७	२९०४.७०	२१.०	१३५४.९८	८.१
स्थिर सम्पत्ति	११८.१०	११७.३०	१२२.७८	-०.८०	-०.७	५.४९	४.७
अन्य सम्पत्ति	२२३.००	४१६.५५	३९०.३७	१९३.५५	८६.८	-२६.१८	-६.३

अ : अपरिष्कृत

स्रोत : कर्मचारी संचयकोष

तालिका ३२ : नागरिक लगानी कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			२०७४/७५		२०७५/७६	
	२०७४	२०७५	२०७६ ^अ	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन
साधन							
१. चुक्ता पुँजी	७४.०३	९०.३१	११०.२३	१६.२८	२२.०	१९.९२	२२.१
२. जगेडा कोष	२३२.२९	३७३.८५	४२२.८८	१४१.५६	६०.९	४९.०३	१३.१
३. कोष संकलन	९३५४.५१	१०७६०.५२	१२६००.३०	१४०६.०१	१५.०	१८३९.७८	१७.१
४. अन्य दायित्व	२४९.३३	१८१.४५	१७५७.४२	-६७.८८	-२७.२	१५७५.९७	८६.५
साधन = उपयोग	९९१०.१६	११४०६.१३	१४८९०.८३	१४९५.९७	१५.१	३४८४.७०	३०.६
उपयोग							
१. तरल सम्पत्ति	२२८.३५	१८२.५०	६०३.२९	-४५.८५	-२०.१	४२०.७९	२३०.६
२. लगानी	६८५६.४७	७७८१.७१	८४२२.९६	९२५.२४	१३.५	६४१.२५	८.२
३. कर्जा तथा सापटी	२३१०.८९	२६०४.००	४०६५.०३	२९३.११	१२.७	१४६१.०३	५६.१
४. अन्य सम्पत्ति	५१४.४५	८३७.९२	१७९९.५५	३२३.४७	६२.९	९६१.६३	११४.८

अ : अपरिष्कृत

स्रोत : नागरिक लगानी कोष

तालिका ३३ : नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७३/७४			२०७४/७५			२०७५/७६		
	कुल सम्पत्ति/ दायित्व	अंश प्रतिशतमा	कुल सम्पत्तिको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात प्रतिशतमा	कुल सम्पत्ति/ दायित्व	अंश प्रतिशतमा	कुल सम्पत्तिको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात प्रतिशतमा	कुल सम्पत्ति/ दायित्व (अपरिष्कृत)	अंश प्रतिशतमा	कुल सम्पत्तिको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात प्रतिशतमा
वित्तीय संस्थाहरु	४१६९८८.४	८८.६	१५५.९	४९१२९९.७	८७.७	१६२.१	५५२५५२.९	८६.८	१५९.५
नेपाल राष्ट्र बैंक	१०४८६७.९	२२.३	३९.२	११५३३५.७	२०.६	३८.१	१०७२८६.७	१६.९	३१.०
वाणिज्य बैंकहरु	२५८३०२.८	५४.९	९६.६	३०६९२३.१	५४.८	१०१.३	३६११९२.६	५६.७	१०४.३
विकास बैंकहरु	२७८४५.५	५.९	१०.४	३५६८४.०	६.४	११.८	४५७६६.०	७.२	१३.२
वित्त कम्पनीहरु	८००५.६	१.७	३.०	९४८६.४	१.७	३.१	११००१.४	१.७	३.२
लघुवित्त कारोबार गर्ने वित्तीय संस्थाहरु	१२८००.९	२.७	४.८	१७९९८.८	३.१	५.७	२७३०६.२	४.३	७.९
सहकारी संस्थाहरु (सीमित बैंकिङ कारोबार गर्ने) *	३३०७.६	०.७	१.२	४२२८.७	०.८	१.४	०.०	०.०	०.०
लघुवित्त कारोबार गर्ने गैर-सरकारी संस्थाहरु *	१८५८.०	०.४	०.७	२४४३.०	०.४	०.८	०.०	०.०	०.०
सम्भौतामूलक बचत संस्थाहरु	५३६२७.५	११.४	२०.१	६८६५२.७	१२.३	२२.६	८३८७८.८	१३.२	२४.२
कर्मचारी संचयकोष	२५१२८.३	५.३	९.४	३९२१५.०	५.६	१०.३	३४२७२.४	५.४	९.९
नागरिक लगानी कोष	९९१०.२	२.१	३.७	११४०६.१	२.०	३.८	१४८९०.८	२.३	४.३
विमा कम्पनीहरु	१८५८९.०	३.९	७.०	२६०३१.६	४.६	८.६	३४७१५.६	५.५	१०.०
हुलाक बचत बैंक	२११.९	०.०	०.१	१९१.४	०.०	०.१	१४४.६	०.०	०.०
जम्मा	४७०८२७.८	१००.०	१७६.०	५६०१४३.८	१००.०	१८४.८	६३६५७६.३	१००.०	१८३.८
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (रु. करोडमा)			२६७४४९.३			३०३१०३.४			३४६४३९.९
धितोपत्र बजारको बजार पुँजीकरण (रु. करोडमा)			१८५६८२.९			१४३५१३.८			१५६७४९.९
बजार पुँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात (प्रतिशतमा)			६९.४			४७.३			४५.२

अ : अपरिष्कृत

* नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त ।

तालिका ३४ : शेयर बजार परिसूचक

विवरण	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७४	२०७५	२०७६	२०७४/७५	२०७५/७६
१ सूचीकृत कम्पनीको संख्या	२०८	१९६	२१५	-५.८	९.७
२ सूचीकृत कम्पनीको चुक्ता पूँजी (रु. करोडमा)	२८९५९.०४	३५२०९.४६	४१२२८.०७	२१.६	१७.१
३ कुल बजार पूँजीकरण (रु. करोडमा)	१८५६८२.९४	१४३५१३.७७	१५६७४९.९४	-२२.७	९.२
४ वार्षिक कारोबार रकम (रु. करोडमा)	२०५०२.३१	१२१३९.१०	११००७.५०	-४०.८	-९.३
५ कारोबार भएको दिन	२३०	२३३	२४६	१.३	५.६
६ कारोबार भएको कम्पनी संख्या	२७०	२५९	२७७	-४.१	६.९
७ कारोबार संख्या	१३५६५१५	१३११०३४	१४२२७९१	-३.४	८.५
८ सूचीकृत शेयर संख्या (हजारमा)	२९६५८८४	३५९८७४५	४२०६६०२	२१.३	१६.९
९ कारोबार भएको शेयर संख्या (हजारमा)	३९२८८१	२९३८१८	३८७५०७	-२५.२	३१.९
१० चुक्ता पूँजी/कुल गार्हस्थ उत्पादन अनुपात (प्रतिशत)	१०.८	११.६	११.९	७.३	२.४
११ कारोबार रकम/चुक्ता पूँजी अनुपात (प्रतिशत)	७०.८	३४.५	२६.७	-५१.३	-२२.६
१२ कारोबार रकम/बजार पूँजीकरण अनुपात (प्रतिशत)	११.०	८.५	७.०	-२३.४	-१७.०
१३ बजार पूँजीकरण/गार्हस्थ उत्पादन अनुपात (प्रतिशत)	६९.४	४७.३	४५.२	-३१.८	-४.४
१४ नेप्से परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	१५८२.७	१२१२.४	१२५९.०	-२३.४	३.८
१५ नेप्से सेन्सेटिभ परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	३३६.०	२५५.२	२७१.३	-२४.१	६.३
१६ नेप्से फ्लोट परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	११६.१	८७.२	९२.४	-२५.०	६.१

स्रोत: नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

तालिका ३५ : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका धितोपत्रहरू

	२०७४/७५			२०७५/७६		
	शेयर संख्या (हजारमा)	रकम (रु. करोडमा)	अंश प्रतिशतमा	शेयर संख्या (हजारमा)	रकम (रु. करोडमा)	अंश प्रतिशतमा
संस्थागत आधारमा						
वाणिज्य बैंक	४०३०५६.२	४०३०.५६	३०.६	२०८९३९.५	२०८९.४०	३४.०
विकास बैंक	१२१६८९.६	१२१६.९०	९.३	७१४१७.४	७१४.१७	११.६
बीमा कम्पनी	६८५७४.७	६८५.७५	५.२	३८४८४.६	३८४.८५	६.३
वित्त कम्पनी	२२७२३.४	२२७.२३	१.७	१७६५४.९	१७६.५५	२.९
उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी	०.०	०.००	०.०	४४०००.०	४४०.००	७.२
होटलहरू	२२७३.३	२२.७३	०.२	८०६२.५	८०.६३	१.३
व्यापारिक संस्थाहरू	८९१७.९	८९.१८	०.७	३०७.४	३.०७	०.१
जलविद्युत	४०४०९.०	४०४.०९	३.१	२२३६१२.२	२२३६.१२	३६.४
अन्य	६४७६७२.२	६४७६.७२	४९.२	१९९२.३	१९.९२	०.३
कुल	१३१५३१६.३	१३१५३.१६	१००.०	६१४४७०.९	६१४४.७१	१००.०
धितोपत्रको आधारमा						
साधारण शेयर	३०८३२२.४	३०८३.२२	२३.४	२७२०२०.५	२७२०.२१	४४.३
हकप्रद शेयर	३६१४४६.४	३६१४.४६	२७.५	१०८१४८.९	१०८१.४९	१७.६
बोनस शेयर	२७४६७३.४	२७४६.७३	२०.९	२२५७८४.२	२२५७.८४	३६.७
सरकारी ऋणपत्र	३६४७९६.०	३६४७.९६	२७.७	०.०	०.००	०.०
कनभर्टिबल प्रेफेरेन्स शेयर	०.०	०.००	०.०	०.०	०.००	०.०
बैंकहरूले जारी गरेको ऋणपत्र	०.०	०.००	०.०	८५१७.३	८५.१७	१.४
अन्य	६१५८.५	६१.५८	०.५	०.०	०.००	०.०
कुल	१३१५३१६.३	१३१५३.१६	१००.०	६१४४७०.९	६१४४.७१	१००.०

स्रोत : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

तालिका ३६ : सूचीकृत कम्पनीहरु र बजार पुँजीकरणको स्थिति

विवरण	सूचीकृत कम्पनीको संख्या			बजार पुँजीकरण (रकम रु. करोडमा)						बजार पुँजीकरणको प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७४ असार	२०७५ असार	२०७६ असार	२०७४ असार		२०७५ असार		२०७६ असार		२०७४/७५	२०७५/७६
				रकम	शेयर अंश	रकम	शेयर अंश	रकम	शेयर अंश		
वित्तीय संस्थाहरु	१६५	१४७	१५४	१५८६०८.१६	८५.४	११५५७६.२२	८०.५	१२३०६६.५१	७८.५	-२७.१	६.५
वाणिज्य बैंक	२७	२७	२७	९७९४८.९८	५२.८	७४४०२.११	५१.८	८३०७९.००	५३.०	-२४.०	११.७
विकास बैंक	८०	३४	३२	२५८४२.८५	१३.९	७२५७.८९	५.१	८२१०.१०	५.२	-७१.९	१३.१
वित्त कम्पनी	३६	२७	२६	५२३६.१३	२.८	१८१८.७५	१.३	२०५२.६४	१.३	-६५.३	१२.९
लघुवित्त वित्तीय संस्था		३७	४७			९७०५.२९	६.८	९२६६.१७	५.९		-४.५
बीमा कम्पनी	२२	२२	२२	२९५८०.२०	१५.९	२२३९२.१८	१५.६	२०४५८.६०	१३.१	-२४.३	-८.६
उत्पादन तथा प्रशोधन	१८	१८	१९	४१९८.९५	२.३	४०१७.२०	२.८	६५५०.९९	४.२	-४.३	६३.१
होटल	४	४	४	२९३५.६२	१.६	२४४१.९४	१.७	२८०७.८३	१.८	-१६.८	१५.०
व्यापार	४	४	४	१२३.७९	०.१	११४.१७	०.१	१५१.१५	०.१	-७.८	३२.४
जलविद्युत	१४	१९	३०	७७९.७३	४.२	६७३९.७५	४.७	९३२८.१८	६.०	-१२.७	३८.४
अन्य	३	४	४	१२०९६.६९	६.५	१४६२४.५०	१०.२	१४८४५.२८	९.५	२०.९	१.५
कुल	२०८	१९६	२१५	१८५६८२.९४	१००.०	१४३५१३.७७	१००.०	१५६७४९.९४	१००.०	-२२.७	९.२

स्रोत : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

अनुसूची १.१ : वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको नामावली
(२०७६ असार मसान्त)

(१) वाणिज्य बैंकहरु

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापुँजी [#] (रु. करोडमा)	कार्यक्षेत्र
१	नेपाल बैंक लि.	धर्मपथ, काठमाडौं	१९९४-०७-३०	९८१.११	राष्ट्रियस्तर
२	कृषि विकास बैंक लि.	रामशाहपथ, काठमाडौं	२०२४-१०-०७	१४४४.८२	राष्ट्रियस्तर
३	नविल बैंक लि.	तीनधारा, काठमाडौं	२०४१-०३-२९	९०१.१८	राष्ट्रियस्तर
४	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०४२-११-२६	१२८६.९७	राष्ट्रियस्तर
५	स्टाण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाडौं	२०४३-१०-१६	८०१.१४	राष्ट्रियस्तर
६	हिमालयन बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०४९-१०-०५	८५२.०३	राष्ट्रियस्तर
७	नेपाल एस.वि.आई. बैंक लि.	केशरमहल, काठमाडौं	२०५०-०३-२३	८४४.९३	राष्ट्रियस्तर
८	नेपाल बंगलादेश बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०५१-०२-२३	८०८.८३	राष्ट्रियस्तर
९	एभरेष्ट बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०५१-०७-०१	८१०.६९	राष्ट्रियस्तर
१०	कुमारी बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०५७-१२-२१	८६८.५६	राष्ट्रियस्तर
११	लक्ष्मी बैंक लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	२०५८-१२-२१	८९२.०५	राष्ट्रियस्तर
१२	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि.	नारायणहिटीपथ, काठमाडौं	२०६४-०१-०७	८३७.११	राष्ट्रियस्तर
१३	प्राइम कर्मासियल बैंक लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	२०६४-०६-०७	९३१.८६	राष्ट्रियस्तर
१४	सनराइज बैंक लि.	गैरीधारा, काठमाडौं	२०६४-०६-२५	८१५.२६	राष्ट्रियस्तर
१५	सेन्चुरी कर्मासियल बैंक लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	२०६७-११-२६	८४१.५५	राष्ट्रियस्तर
१६	सानिमा बैंक लि.	नागपोखरी, काठमाडौं	२०६८-११-०३	८००.१३	राष्ट्रियस्तर
१७	माछापुच्छ्रे बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०६९-०३-२५*	८०५.५७	राष्ट्रियस्तर
१८	एन आई सी एशिया बैंक लि.	थापाथली, काठमाडौं	२०७०-०३-१६*	८८३.४२	राष्ट्रियस्तर
१९	ग्लोबल आइएमई बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७०-१२-२६*	१०३१.०५	राष्ट्रियस्तर
२०	एनएमबी बैंक लि.	बबरमहल, काठमाडौं	२०७२-०७-०१*	९६१.८२	राष्ट्रियस्तर
२१	प्रभु बैंक लि.	बबरमहल, काठमाडौं	२०७२-१०-२९*	८८९.२७	राष्ट्रियस्तर
२२	सिद्धार्थ बैंक लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	२०७३-३-०७*	८८८.७६	राष्ट्रियस्तर
२३	बैंक अफ काठमाडौं लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	२०७३-३-३०*	८०६.३१	राष्ट्रियस्तर
२४	सिभिल बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७३-०७-०१*	८००.३४	राष्ट्रियस्तर
२५	नेपाल क्रेडिट एण्ड कर्मास बैंक लि.	बागवजार, काठमाडौं	२०७३-९-१७*	७०१.८६	राष्ट्रियस्तर
२६	जनता बैंक नेपाल लि.	थापाथली, काठमाडौं	२०७३-१२-२५*	८००.०८	राष्ट्रियस्तर
२७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.	सिंहदरबारप्लाजा, काठमाडौं	२०७५-०१-१९*	९००.४८	राष्ट्रियस्तर
२८	मेगा बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७५-०१-३०*	१०३८.८६	राष्ट्रियस्तर

* मर्जर पश्चात प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको संचालन मिति ।

(२) विकास बैंकहरु

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापुँजी [#] (रु. करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नारायणी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	रत्ननगर, चितवन	२०५८-०७-०१	५.५६	१-३ जिल्ला (नवलपरासी, चितवन, मकवानपुर)
२	सहयोगी विकास बैंक लि.	जनकपुरधाम, धनुषा	२०६०-०७-०६	५०.९७	१-३ जिल्ला (धनुषा, महोत्तरी, सिन्धुली)
३	कर्णाली विकास बैंक लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	२०६०-११-०६	५०.२८	१-३ जिल्ला (बाँके, बर्दिया, दाङ्ग)
४	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक लि.	वितार्तामोड, भूपा	२०६२-०४-०६	६९.२७	१-५ जिल्ला (इलाम, भूपा, मोरङ्ग, सुनसरी र पाँचथर)
५	मितेरी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	धरान, सुनसरी	२०६३-०६-२७	५८.५०	१-३ जिल्ला (भूपा, मोरङ्ग, सुनसरी, धनकुटा, उदयपुर)
६	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०६३-०९-१९	३०६.४८	राष्ट्रियस्तर

७	कन्काई विकास बैंक लि.	दमक, भापा	२०६४-०१-२०	५१.५०	१-५ जिल्ला (भापा, इलाम, मोरङ, पाँचथर, सुनसरी)
८	भार्गव विकास बैंक लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	२०६४-०५-१३	५०.१६	१-५ जिल्ला (बाँके, दाङ, बर्दिया, रुपन्देही, कपिलवस्तु)
९	कर्पोरेट डेभलपमेन्ट बैंक लि.	वीरगञ्ज, पर्सा	२०६४-०७-२१	२०.००	१-३ जिल्ला (पर्सा, मकवानपुर, काभ्रे)
१०	पूर्णमा विकास बैंक लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०६५-०२-०७	५५.१३	१-३ जिल्ला (रुपन्देही, नवलपरासी र चितवन)
११	कञ्चन डेभलपमेन्ट बैंक लि.	महेन्द्रनगर, कञ्चनपुर	२०६६-०६-०३	५३.१३	१-५ जिल्ला (कैलाली, कञ्चनपुर, डडेल्धुरा, बैतडी, डोटी)
१२	सिन्धु विकास बैंक लि.	वाह्रविसे, सिन्धुपाल्चोक	२०६७-०५-२४	५०.००	१-५ जिल्ला (सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, दोलखा, मकवानपुर, चितवन)
१३	सहारा विकास बैंक लि.	मलंगवा, सर्लाही	२०६७-०७-१०	१६.३४	१ जिल्ला (सर्लाही)
१४	नेपाल कम्युनिटी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०६७-०७-१७	५३.१७	१-३ जिल्ला (रुपन्देही, नवलपरासी र चितवन)
१५	सालपा विकास बैंक लि.	दिक्तेल, खोटाङ	२०६९-०४-०१	२.८०	१ जिल्ला (खोटाङ)
१६	ग्रीन डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बाग्लुङ्ग बजार, बाग्लुङ्ग	२०७०-०५-०९	५०.००	१-५ जिल्ला (म्याग्दी, बाग्लुङ्ग र कास्की, तनहुँ, नवलपरासी पूर्व)
१७	सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बालुवाटार, काठमाडौं	२०७१-०३-२९*	२६०.६६	राष्ट्रियस्तर
१८	देवः विकास बैंक लि.	लालदरवार, काठमाडौं	२०७२-०३-२५*	३०३.७७	राष्ट्रियस्तर
१९	कैलाश विकास बैंक लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	२०७३-०२-१७*	२५२.०६	राष्ट्रियस्तर
२०	साइन रेसुङ्गा डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७३-०२-२९*	१६२.२७	४-१० जिल्ला (रुपन्देही, नवलपरासी, अर्घाखाँची, गुल्मी, पाल्पा, दाङ, प्युठान, कपिलवस्तु, बाग्लुङ्ग, चितवन)
२१	ज्योति विकास बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७३-०४-०९*	३१०.००	राष्ट्रियस्तर
२२	गरिमा विकास बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०७३-०६-०४*	२७८.८४	राष्ट्रियस्तर
२३	ओम डेभलपमेन्ट बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०७४-०३-०२*	२५१.५२	राष्ट्रियस्तर
२४	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.	दरवारमार्ग, काठमाडौं	२०७४-०३-१८*	२८४.४५	राष्ट्रियस्तर
२५	गण्डकी विकास बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०७४-०३-२१*	२७५.००	राष्ट्रियस्तर
२६	लुम्बिनी विकास बैंक लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७४-०३-२५*	२२०.९८	राष्ट्रियस्तर
२७	कामना सेवा विकास बैंक लि.	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	२०७४-०४-२०*	२५४.०२	राष्ट्रियस्तर
२८	सप्तकोशी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	धनकुटा, कोशी	२०७६-०३-२२*	७८.७१	१-७ जिल्ला (मोरङ, ईलाम, पाँचथर, भापा, सुनसरी, धनकुटा, तेह्रथुम)
२९	तिनाउ विकास बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७६-०३-३१*	११४.४२	१-७ जिल्ला (रुपन्देही, नवलपरासी पूर्व, नवलपरासी पश्चिम, चितवन, पाल्पा, दाङ, कपिलवस्तु)

* मर्जर पश्चात् प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको संचालन मिति ।

(३) वित्त कम्पनीहरू

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापुँजी [#] (रु. करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नेपाल फाइनेन्स लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०४९-०९-२२	१३.५८	राष्ट्रिय स्तर
२	नेपाल शेयर मार्केट्स एण्ड फाइनेन्स लि.	रामशाहपथ, काठमाडौं	२०५०-०७-०३	२३.३३	राष्ट्रिय स्तर
३	गुडविल फाइनेन्स लि.	हात्तिसार, काठमाडौं	२०५२-०२-०१	८०.००	राष्ट्रिय स्तर

४	ललितपुर फाइनेन्स लि.	लगनखेल, ललितपुर	२०५२-०८-२८	२३.६९	राष्ट्रिय स्तर
५	युनाइटेड फाइनेन्स लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०५२-१०-१२	१०१.०५	राष्ट्रिय स्तर
६	प्रोग्रेसिभ फाइनेन्स लि.	न्यूरोड, काठमाडौं	२०५२-११-१४	८०.०१	राष्ट्रिय स्तर
७	जानकी फाइनेन्स कम्पनी लि.	जनकपुरधाम, धनुषा	२०५३-११-२४	४९.२१	१-३ जिल्ला (धनुषा, महोत्तरी, सिराहा)
८	पोखरा फाइनेन्स लि.	पोखरा, कास्की	२०५३-१२-०३	८५.७३	राष्ट्रिय स्तर
९	हाथवे फाइनेन्स कम्पनी लि.	धरान, सुनसरी	२०५४-०५-०१	३०.००	राष्ट्रिय स्तर
१०	मल्टीपर्स फिनान्स कम्पनी लि	राजविराज, सप्तरी	२०५५-०१-०२	४.१५	१ जिल्ला (सप्तरी)
११	सृजना फाइनेन्स लि.	विराटनगर, मोरङ	२०५६-०८-२८	४६.०८	१-३ जिल्ला (मोरङ, सुनसरी, सप्तरी)
१२	वर्ल्ड मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लि.	हेटौंडा, मकवानपुर	२०५८-०४-२६	१८.२०	राष्ट्रिय स्तर
१३	क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनेन्स लि.	वत्तिसपुतली, काठमाडौं	२०५८-१०-१९	९३.५१	राष्ट्रिय स्तर
१४	क्रिप्टल फाइनेन्स लि.	थापाथली, काठमाडौं	२०५८-११-०१	७.००	राष्ट्रिय स्तर
१५	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैकिङ एण्ड फाइनेन्स लि.	पुल्चोक, ललितपुर	२०५९-०२-३०	८०.००	राष्ट्रिय स्तर
१६	आइ.सि.एफ.सि. फाइनेन्स लि.	भाटभटेनी, काठमाडौं	२०६१-०३-३१	८८.२२	राष्ट्रिय स्तर
१७	सिटी एक्सप्रेस फाइनेन्स कम्पनी लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०६२-१२-११	४०.००	राष्ट्रिय स्तर
१८	मञ्जुश्री फाइनेन्स लि.	नयाँवानेश्वर, काठमाडौं	२०६४-०६-३०	८०.४१	राष्ट्रिय स्तर
१९	रिलायन्स फाइनेन्स लि.	प्रदर्शनीमार्ग, काठमाडौं	२०७१-०१-२५*	८३.२४	राष्ट्रिय स्तर
२०	गोर्खाज फाइनेन्स लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७२-१२-२८*	८६.८०	राष्ट्रिय स्तर
२१	श्री इन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७३-१०-१९*	८१.००	राष्ट्रिय स्तर
२२	सेन्ट्रल फाइनेन्स लि.	कुपण्डोल, ललितपुर	२०७३-१२-१०*	८२.३४	राष्ट्रिय स्तर
२३	वेष्ट फाइनेन्स लि.	चावहिल, काठमाडौं	२०७५-०४-१७*	८१.००	राष्ट्रिय स्तर

* मर्जर पश्चात् प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको संचालन मिति ।

हिमालय फाइनेन्स लि., सुन्धारा, काठमाडौं र सम्भना फाइनेन्स कम्पनी लि., बनेपा, काभ्रे खारेजीको प्रक्रियामा रहेको ।

(४) लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापुँजी [#] (रु. करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	निर्धन उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	नक्साल, काठमाडौं	२०५६-०४-०१	१२०.००	राष्ट्रिय स्तर
२	आरएमडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	२०५६-०८-२०	७९.९४	राष्ट्रिय स्तर
३	डिप्रोक्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	भरतपुर, चितवन	२०५८-०३-१९	७७.३४	राष्ट्रिय स्तर
४	छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पुरानोवानेश्वर, काठमाडौं	२०५८-०८-१२	११८.००	राष्ट्रिय स्तर
५	स्वावलम्बन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	लालकोलोनी मार्ग, काठमाडौं	२०५८-१०-०१	६२.८९	राष्ट्रिय स्तर
६	साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	सुविधानगर, काठमाडौं	२०५८-११-०२	७८.६०	राष्ट्रिय स्तर
७	नेरुडे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	विराटनगर, मोरङ	२०६४-०३-०१	३९.७६	राष्ट्रिय स्तर
८	नयाँ नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धुलिखेल, काभ्रे	२०६५-१२-०७	८.४०	४-१० जिल्ला (काभ्रे, रामेछाप, सिन्धुली, महोत्तरी, धनुषा, सिराहा, सप्तरी, सुनसरी, मोरङ, भापा)

९	मिथिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	ढल्केवर, धनुषा	२०६६-०१-१६	९.९०	१०+ ५ जिल्ला (सिन्धुली, महोत्तरी, धनुषा, सिराहा, सर्लाही, सप्तरी, रौतहट, उदयपुर, बारा, रामेछाप, सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, नुवाकोट, दोलखा, ओखलढुङ्गा)
१०	समिट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बिर्तामोड, भ्वापा	२०६६-०२-०६	२१.००	१०+ ५ जिल्ला (सिन्धुली, महोत्तरी, धनुषा, सिराहा, सर्लाही, सप्तरी, रौतहट, उदयपुर, बारा, रामेछाप, सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, नुवाकोट, दोलखा, ओखलढुङ्गा)
११	स्वरोजगार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वनेपा, काभ्रे	२०६६-०९-०१	२६.९५	राष्ट्रियस्तर
१२	फर्स्ट माइक्रोफाइनेन्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	२०६६-०९-१३	६८.४४	राष्ट्रियस्तर
१३	नागवेली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बिर्तामोड, भ्वापा	२०६६-१०-२१	१६.७७	४-१० जिल्ला (भ्वापा, मोरङ, इलाम, पाँचथर, ताप्लेजुङ, तेहथुम, धनकुटा, सुनसरी, सप्तरी र उदयपुर)
१४	कालिका लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वालिङ्ग, स्याङ्गजा	२०६७-०४-०५	१०.८०	राष्ट्रियस्तर
१५	मिमिरे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वनेपा, काभ्रे	२०६७-०६-०७	१२.८८	२५ जिल्ला : बागमती-४ (उपत्यका र सिन्धुपाल्चोक बाहेक), नारायणी-४ (रौतहट बाहेक), राप्ती-४ (दाङ बाहेक), लुम्बिनी-५ (कपिलवस्तु बाहेक), सिन्धुली, दोलखा, ओखलढुङ्गा, सोलुखुम्बु, खोटाङ, सुर्खेत, बाँके, र कैलाली)
१६	जनउत्थान सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०६७-०७-२३	२.८८	१९ जिल्ला (कैलाली, कञ्चनपुर, बाँके, बर्दिया, दाङ, कपिलवस्तु, रुपन्देही, नवलपरासी, चितवन, पर्सा, सुर्खेत, डडेल्धुरा, गुल्मी)
१७	बोमी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	भरतपुर, चितवन	२०६८-११-२५	१०.११	राष्ट्रिय स्तर
१८	लक्ष्मी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	महाराजगंज, काठमाडौं	२०६९-०२-२२	२४.२०	राष्ट्रिय स्तर
१९	सिभिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	चूँचेपाटी, काठमाडौं	२०६९-०३-२१	११.४१	राष्ट्रिय स्तर
२०	महिला सहयात्रा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	चितलाङ, मकवानपुर	२०६९-०८-१४	१२.१०	राष्ट्रिय स्तर
२१	किसान माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लि.	लम्कीचुहा, कैलाली	२०६९-१०-०३	८.६०	१०+५ जिल्ला (कैलाली, अछाम, बाजुरा, बझाङ्ग, बैतडी, दार्चुला, कालिकोट, हुम्ला, मुगु, डोटी, डडेल्धुरा, दैलेख, सल्यान, जाजरकोट र जुम्ला)
२२	विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गैँडाकोट, नवलपरासी	२०६९-१२-१५	१९.४८	राष्ट्रिय स्तर
२३	एनएमबि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा-हेम्जा, कास्की	२०६९-१२-१८	१६.२०	राष्ट्रिय स्तर
२४	फरवार्ड कम्युनिटि माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लि.	दुहवी-भलुवा, सुनसरी	२०७०-०२-०३	३७.७७	राष्ट्रिय स्तर
२५	ग्लोबल आइ.एम.ई. लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वेशीशहर, लमजुङ्ग	२०७०-०२-०५	११.०५	राष्ट्रिय स्तर

२६	महुली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बगधुवा, सप्तरी	२०७०-०३-०१	१०.२०	१०+५ जिल्ला (सप्तरी, सिरहा, उदयपुर, खोटाङ, सुनसरी, भोजपुर, ओखलढुङ्गा, सिन्धुली, धनकुटा, रामेछाप, तेह्रथुम, संखुवासभा, सोलुखुम्बु, सर्लाही, महोत्तरी)
२७	सूर्योदय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पुतलीबजार, स्याङ्जा	२०७०-०४-०१	१०.७९	२३ जिल्ला (बागलुङ, म्याग्दी, पर्वत, स्याङ्जा, मनाङ, लमजुङ्ग, मुस्ताङ, गुल्मी, प्युठान, रोल्पा, नवलपरासी पश्चिम, कपिलवस्तु, रुपन्देही, दाङ, बाँके, बर्दिया, सल्यान र नवलपरासी पूर्व)
२८	मेरो लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बट्टार, नुवाकोट	२०७०-०४-०३	६५.७८	राष्ट्रिय स्तर
२९	समता लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पिप्रा, सिमरा	२०७०-०५-०९	६.०७	१० जिल्ला (बारा, रौतहट, सर्लाही, महोत्तरी, सिन्धुली, पर्सा, सुनसरी, धनुषा, उदयपुर, चितवन)
३०	आरएसडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७०-०५-२६	६३.३५	राष्ट्रिय स्तर
३१	सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पाँचखाल, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७१-०३-०१	१०.००	४-१० जिल्ला (सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, दोलखा, रामेछाप, सोलुखुम्बु, ओखलढुङ्गा, नुवाकोट, खोटाङ, भोजपुर र संखुवासभा)
३२	नेशनल माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लि.	निलकण्ठ, धादिङ	२०७१-०३-१८	१५.०९	राष्ट्रिय स्तर
३३	नेपाल ग्रामीण विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७१-०४-३०*	९२.४२	राष्ट्रिय स्तर
३४	नेपाल सेवा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	फटकसिला, सिन्धुपाल्चोक	२०७१-०७-०९	६.००	१० जिल्ला (सिन्धुपाल्चोक, रसुवा र नुवाकोट, काभ्रेपलाञ्चोक, धादिङ, गोरखा, लमजुङ, दोलखा, सोलुखुम्बु, सिन्धुली)
३५	उन्नती लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०७१-०७-२१	८.८२	१०+५ जिल्ला (रुपन्देही, पाल्पा, प्युठान, कपिलवस्तु, अर्घाखाँची, गुल्मी, पर्वत, बागलुङ, म्याग्दी, मुस्ताङ, स्याङ्जा, कास्की, रोल्पा, सल्यान र सुर्खेत)
३६	स्वदेशी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	इटहरी, सुनसरी	२०७१-०९-१६	२३.००	राष्ट्रिय स्तर
३७	नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गजुरी, धादिङ	२०७२-०२-०१	७.००	राष्ट्रिय स्तर
३८	सपोर्ट माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लि.	हाँसपोसा, इटहरी	२०७२-०३-२७	६.००	४-१० जिल्ला (सुनसरी, तेह्रथुम, धनकुटा, पाँचथर, भोजपुर, उदयपुर, खोटाङ, सिन्धुली, रामेछाप र मकवानपुर)
३९	आरम्भ लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	उग्रतारा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७२-०४-०७	६.००	१०+५ जिल्ला (सिन्धुपाल्चोक, नुवाकोट, दोलखा, रामेछाप, सिन्धुली, ओखलढुङ्गा, खोटाङ, भोजपुर, तेह्रथुम, धनकुटा, काभ्रेपलाञ्चोक, धादिङ, गोरखा, तनहुँ र कास्की)
४०	जनसेवी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कुशमा, पर्वत	२०७२-०६-१२	१४.४३	४-१० जिल्ला (पर्वत, बागलुङ, म्याग्दी, गुल्मी, रुकुम, रोल्पा, कास्की, तनहुँ, लमजुङ्ग र गोरखा)
४१	चौतारी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७२-०९-१९	१८.६०	१०+५ जिल्ला (नवलपरासी, रुपन्देही, कपिलवस्तु, गुल्मी, अर्घाखाँची, पाल्पा, रोल्पा, दाङ र सल्यान, पूर्वी रुकुम, पश्चिम रुकुम, जाजरकोट, सुर्खेत, स्याङ्जा)

४२	घोडीघोडा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	श्रीपुर बेलौरी, कञ्चनपुर	२०७३-०२-३०	२.७६	४-१० जिल्ला (कैलाली, कञ्चनपुर, बाँके, बर्दिया, दाङ, सुर्खेत, डोटी, डडेल्धुरा, बैतडी, दार्चुला)
४३	आशा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	मदनपुर, नुवाकोट	२०७३-०५-१३	२०.७४	राष्ट्रिय स्तर
४४	नेपाल एग्रो लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा, कास्की	२०७३-०६-०४	४.९८	४-१० जिल्ला (कास्की, पर्वत, बागलुङ, गुल्मी, प्युठान, रोल्पा, तनहुँ, सल्यान, पाल्पा र लम्जुङ्ग)
४५	रामारोशन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	मंगलसेन, अछाम	२०७३-०६-०६	१.३४	४-१० जिल्ला (अछाम, डडेल्धुरा, डोटी, बझाङ, बाजुरा, कैलाली, जुम्ला, कालिकोट, दैलेख र सुर्खेत)
४६	क्रिएटिभ लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	प्रतापपुर, कैलाली	२०७३-०६-०९	३.५०	४-१० जिल्ला (कैलाली, कञ्चनपुर, बर्दिया, सुर्खेत, डोटी, अछाम, कालिकोट, बाजुरा, दार्चुला र बझाङ)
४७	गुराँश लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धनकुटाबजार, धनकुटा	२०७३-०८-०१	७.७५	४-१० जिल्ला (ताप्लेजुङ्ग, पाँचथर, इलाम, तेह्रथुम, धनकुटा, संखुवासभा, भोजपुर, मोरङ्ग, सुनसरी र ओखलढुङ्गा)
४८	गणपति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	दुलेगौडा (शुक्लगाण्डकी), तनहुँ	२०७३-०८-२४	१०.३५	राष्ट्रिय स्तर
४९	इन्फिनिटी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गैडाकोट, नवलपरासी	२०७३-१०-०७	२०.७४	राष्ट्रिय स्तर
५०	आँधिखोला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	भीरकोट, स्याङ्जा	२०७३-११-०१	१०.००	४-१० जिल्ला (स्याङ्जा, कास्की, लमजुङ्ग, तनहुँ, नवलपरासी, रुपन्देही, पाल्पा, अर्घाखाँची, गुल्मी र कपिलवस्तु)
५१	स्वाभिमान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	तिलोत्तमा, रुपन्देही	२०७४-०२-०८	६.१९	४-१० जिल्ला (रुपन्देही, गुल्मी, रोल्पा, सल्यान, स्याङ्जा, पाल्पा, अर्घाखाँची, नवलपरासी, कपिलवस्तु र प्युठान)
५२	स्पर्श लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा लेखनाथ, कास्की	२०७४-०३-२९	८.३०	४-१० जिल्ला (कास्की, बागलुङ्ग, म्याग्दी, लमजुङ्ग, तनहुँ, नवलपरासी, पर्वत, गुल्मी, अर्घाखाँची र गोरखा)
५३	सबैको लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वन्दीपुर, तनहुँ	२०७४-०३-३०	११.२०	राष्ट्रिय स्तर
५४	साधना लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोर्खा, गोर्खा	२०७४-०७-१३	७.३५	४-१० जिल्ला (गोरखा, लमजुङ्ग, तनहुँ, धादिङ्ग, मनाङ्ग, मकवानपुर, कास्की, म्याग्दी, बागलुङ्ग र पर्वत)
५५	एनआईसी एसिया लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	भेरीमालिका, जाजरकोट	२०७४-०८-०५	१००.४५	राष्ट्रिय स्तर
५६	सारथी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	व्यास, तनहुँ	२०७४-०८-०५	७.००	४-१० जिल्ला (तनहुँ, धादिङ्ग, मकवानपुर, पर्वत, बारा, पर्सा, नवलपरासी, रुपन्देही, गोर्खा र लमजुङ्ग)
५७	नागरिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रे	२०७४-०८-२८	७.००	४-१० जिल्ला (काभ्रेपलाञ्चोक, सिन्धुपाल्चोक, नुवाकोट, दोलखा, रामेछाप, सिन्धुली, गोरखा, धादिङ्ग, लमजुङ्ग र तनहुँ)
५८	त्रिलोक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	सुनवल, नवलपरासी	२०७४-१०-११	६.१०	४-१० जिल्ला (गोर्खा, लमजुङ्ग, गुल्मी, अर्घाखाँची, पाल्पा, तनहुँ, स्याङ्जा, कास्की, कपिलवस्तु र नवलपरासी)

५९	मनकामना लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०७४-११-०६	४.५५	४-१० जिल्ला (रुपन्देही, कपिलवस्तु, स्याङ्जा, पाल्पा, गुल्मी, अर्घाखाँची)
६०	सहकार्य लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	हरिवन, सर्लाही	२०७४-१०-१८	१.४०	४-१० जिल्ला (सर्लाही, रौतहट, महोत्तरी, उदयपुर, सिन्धुली, रामेछाप, दोलखा, ओखलढुङ्गा, खोटाङ र सोलुखुम्बु)
६१	सजीलो लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोर्खा, गोर्खा	२०७४-१०-२४	१४.००	राष्ट्रियस्तर
६२	सत्यवति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुद्धभूमि, कपिलवस्तु	२०७४-१२-०९	१.५८	४-१० जिल्ला (नवलपरासी, रुपन्देही, कपिलवस्तु, अर्घाखाँची, गुल्मी, पाल्पा, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, जाजरकोट)
६३	बुद्धज्योति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	लुम्बिनी सांस्कृतिक, रुपन्देही	२०७५-०३-०६	१.२०	४-१० जिल्ला (पाल्पा, अर्घाखाँची, गुल्मी, बागलुङ, रुपन्देही, नवलपरासी, कपिलवस्तु, मुस्ताङ, म्याग्दी, रुकुम)
६४	समाज लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	मलंगवा, सर्लाही	२०७५-०१-०२	१.१४	१-३ जिल्ला (धनुषा, सर्लाही, महोत्तरी)
६५	दिव्य लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	नमोबुद्ध, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-०४-२३	७.७०	राष्ट्रियस्तर
६६	स्वेडा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धुनिवेशी, धादिङ	२०७५-०६-११	१.३८	४-१० जिल्ला (काठमाडौं, धादिङ, गोरखा, लमजुङ, तनहुँ, बारा, पर्सा, चितवन, नवलपरासी, रुपन्देही)
६७	ग्रामिण स्वयमसेवक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	हरिवन, सर्लाही	२०७५-०६-१५	४.२०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. २)
६८	महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-०७-०१	६.००	राष्ट्रियस्तर
६९	मानुषि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-०८-०१	७.००	राष्ट्रियस्तर
७०	आदर्श लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-०९-०१	१.४०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. ३)
७१	युनिक नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कोहलपुर, बाँके	२०७५-०९-०१	६.३०	४-१० जिल्ला (बर्दिया, बाँके, कैलाली, कन्चनपुर, दाङ, कपिलवस्तु, रुपन्देही, नवलपरासी, सुर्खेत, डडेल्धुरा)
७२	स्मार्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	घोराही, दाङ	२०७५-१०-२७	१.४०	४-१० जिल्ला (दाङ, प्युठान, रोल्पा, रुकुम, सल्यान, बाँके, बर्दिया, कैलाली)
७३	महिला सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	घोराही, दाङ	२०७५-११-१५	४.२०	१० जिल्ला (दाङ, प्युठान, रोल्पा, रुकुम, सल्यान, बाँके, बर्दिया, कैलाली, कपिलवस्तु, रुपन्देही)
७४	जाल्पा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा, कास्की	२०७५-१२-०१	७.००	१० जिल्ला (कास्की, तनहुँ, लमजुङ, गोरखा, स्याङ्जा, धादिङ, चितवन, नवलपरासी, रुपन्देही, पाल्पा)
७५	सल्लभ लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धनकुटा	२०७५-११-०१	४.२०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. १)
७६	राष्ट्र उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-११-०८	१७.५०	राष्ट्रियस्तर
७७	वीन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गल्छि, धादिङ	२०७५-१२-२५	१.४६	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. ३)
७८	उपकार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कोहलपुर, बाँके	२०७५-१२-११	४.२०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. ७)
७९	धौलागिरि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बागलुङ	२०७५-११-०७	७.००	राष्ट्रियस्तर

८०	सीवाईसी नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बाग्लुङ	२०७५-१२-०१	७.००	राष्ट्रियस्तर
८१	नेस्डो समृद्ध लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कुस्मा, पर्वत	२०७५-११-२१	७.००	राष्ट्रियस्तर
८२	स्वस्तिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	लाहान, सिराहा	२०७५-१२-१२	१.२०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. २)
८३	गरिवी न्यूनीकरण लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	राजविराज, सप्तरी	२०७५-११-२७	१.४०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. २)
८४	शृजनशिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोलबजार, सिराहा	२०७५-१२-०१	७.००	राष्ट्रियस्तर
८५	एनआरएन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धनगढी, कैलाली	२०७५-११-१३	१४.०७	राष्ट्रियस्तर
८६	जिवन विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कटाहरी, मोरङ	२०७५-११-१६	१४.००	राष्ट्रियस्तर
८७	घरेलु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-११-२८	७.०४	राष्ट्रियस्तर
८८	जनकपुर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	जनकपुरधाम, धनुषा	२०७५-१२-०१	३.४८	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. २)
८९	बीपीडब्लु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा काभ्रेपलाञ्चोक	२०७६-०१-०२	२.०३	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. ३)
९०	आत्मनिर्भर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	घोराही, दाङ	२०७६-०१-०२	४.२०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. ५)

* मर्जर पश्चात्को संचालन मिति ।

सोसल अपग्रेड इन प्रोग्रेस अफ एजुकेशनल रिजन, तुलसीपुर, दाङले इजाजतपत्र प्राप्त गरी कारोबार संचालन गर्ने प्रक्रियामा रहेको ।

(५) अन्य संस्था

क्र.सं.	संस्थाको नाम	कार्यालय	सम्पर्क कार्यालय	स्वीकृति प्रदान भएको मिति
१	राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि.	कुपण्डोल, ललितपुर	वानेश्वर, काठमाडौं	२०६७-०४-०४
२	श्री मशरेक बैंक पी एस सी	दुबई युएई	थापाथली, काठमाडौं	२०६७-०६-२६
३	जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी लि.	बबरमहल, काठमाडौं	बबरमहल, काठमाडौं	२०६९-०३-२६
४	ओम्नी प्रा.लि. ^{\$}	आदर्शनगर, वीरगंज	आदर्शनगर, वीरगंज	२०७१-०१-२४
५	हुलास इन्भेष्टमेण्ट प्रा.लि. ^{\$}	गणबहाल, काठमाडौं	गणबहाल, काठमाडौं	२०७१-०४-१८
६	सिप्रदी हायर पर्चेज प्रा.लि. ^{\$}	थापाथली, काठमाडौं	थापाथली, काठमाडौं	२०७१-०७-२०
७	एम.ए.डब्लू. इनभेष्टमेण्ट प्रा.लि. ^{\$}	विराटनगर, मोरङ	टेकु, काठमाडौं	२०७१-०९-३०
८	बतास इन्भेष्टमेण्ट कम्पनी प्रा.लि. ^{\$}	पोखरा, कास्की	गैरीधारा, काठमाडौं	२०७१-१०-२१
९	स्याकार इन्भेष्टमेण्ट कम्पनी प्रा.लि. ^{\$}	कान्तिपथ, काठमाडौं	कान्तिपथ, काठमाडौं	२०७३-०३-१०
१०	जगदम्बा क्रेडिट एण्ड इन्भेष्टमेण्ट प्रा.लि. ^{\$}	नक्साल, काठमाडौं	नक्साल, काठमाडौं	२०७३-०९-१७
११	दोहा बैंक	दोहा, कतार	थापाथली काठमाडौं	२०७४-०१-११

\$ हायर पर्चेज कारोबार गर्ने प्रयोजनको लागि ।

(६) पूर्वाधार विकास बैंक

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्ता पुँजी २०७६ असारको आधारमा	कार्यक्षेत्र
१	नेपाल पूर्वाधार बैंक लि.	नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं	२०७५-११-२७	२०००.००	राष्ट्रियस्तर

भाग

२

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को मौद्रिक नीति	६१
राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन	६४
वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन	६६
ग्रामीण स्वावलम्बन कोष तथा लघुवित्त सम्बन्धी अन्य परियोजना	७०
बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	७२
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन	७५
मुद्रा व्यवस्थापन	७९
जनशक्ति व्यवस्थापन	८०
विविध	८२
तालिकाहरू	९०
अनुसूचीहरू	९८

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को मौद्रिक नीति

- २.१ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ बमोजिम आर्थिक स्थायित्व र अर्थतन्त्रको दिगो विकासको निमित्त मूल्य र शोधनान्तर स्थिरता कायम गर्दै वित्तीय सेवाको पहुँच अभिवृद्धि र बैंकिङ तथा वित्तीय क्षेत्रको स्थायित्व कायम गरी आर्थिक वृद्धिमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यका साथ यस बैंकले मौद्रिक नीति तर्जुमा एवम् कार्यान्वयन गर्दै आएको छ । यसका लागि तरलताको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्ने, वित्तीय साधनलाई प्रतिस्पर्धी बनाउँदै उत्पादनशील उपयोगमा थप प्रोत्साहन गर्ने, विदेशी विनिमय सञ्चिति व्यवस्थापन प्रभावकारी बनाउने र वित्तीय सेवामा पहुँच विस्तार गर्ने लगायतका कार्यमा जोड दिँदै आएको छ ।
- २.२ समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्दै सरकारको लक्षित आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुऱ्याउन नेपाल सरकारको बजेटमा उल्लिखित नीति तथा कार्यक्रमहरूसँग समेत तादात्म्यता हुने गरी आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को मौद्रिक नीति २०७५ असार २७ गते सार्वजनिक गरिएको थियो ।
- २.३ मौद्रिक नीति २०७५/७६ को प्रथम त्रैमासिक समीक्षा २०७५ मंसिर ११ गते, अर्द्धवार्षिक समीक्षा २०७५ फागुन ६ गते र तेस्रो त्रैमासिक समीक्षा २०७६ जेठ ९ गते सार्वजनिक गरिएको थियो । २०७५/७६ को मौद्रिक नीतिको वार्षिक समीक्षाको साथै २०७६/७७ को मौद्रिक नीति २०७६ साउन ८ मा सार्वजनिक गरिएको थियो ।

उद्देश्य तथा लक्ष्यहरू

- २.४ आर्थिक क्रियाकलापको विस्तारसँगै माग पक्षबाट मुद्रास्फीति तथा बाह्य क्षेत्र स्थायित्वमा प्रतिकूल प्रभाव पर्न नदिन उपयुक्त मौद्रिक व्यवस्थापन गर्ने, लक्षित आर्थिक वृद्धिदरलाई सहजीकरण गर्न रोजगारी प्रवर्द्धन र उच्चमशीलता विकास तथा प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रतर्फ वित्तीय साधन परिचालन गर्ने मौद्रिक नीतिका प्रमुख उद्देश्य रहेका थिए ।
- २.५ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीतिदरलाई ६.५ प्रतिशतभित्र कायम राख्ने मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो । यसका अतिरिक्त कमिमा ८ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पर्याप्त हुने विदेशी विनिमय सञ्चिति कायम गर्ने तथा ८ प्रतिशतको लक्षित आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुऱ्याउन आवश्यक मौद्रिक तरलता व्यवस्थापन गर्ने लक्ष्य मौद्रिक नीतिको रहेको थियो ।
- २.६ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कृषि उत्पादनमा वृद्धि, उर्जा उपलब्धतामा भएको विस्तार, पर्यटक आगमनमा भएको वृद्धि तथा औद्योगिक वातावरणमा आएको सहजताका कारण कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वृद्धिदर ७.१ प्रतिशत कायम हुन सक्यो । आन्तरिक उत्पादन वृद्धि, सहज आपूर्ति व्यवस्थापन र अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा समेत न्यून मूल्यवृद्धि रहेको कारण समीक्षा वर्षमा वार्षिक औसत मुद्रास्फीतिदर ४.६ प्रतिशतमा सीमित रह्यो । समीक्षा वर्षमा उच्च आयातका कारण शोधनान्तर रु. ६७ अर्ब ४० करोडले घाटामा रह्यो । २०७६ असार मसान्तमा बैंकिङ क्षेत्रसँग रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति ७.८ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्ने स्तरमा रहयो ।

तालिका २.१ : मुद्रास्फीति तथा शोधनान्तर बचत

	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	
			लक्ष्य	यथार्थ
वार्षिक औसत मुद्रास्फीति (प्रतिशतमा)	४.५	४.२	६.५	४.६
शोधनान्तर स्थिति (रु. अर्बमा) (+बचत/-घाटा)	८२.१	०.९६	१४	-६७.४

मौद्रिक नीतिको अन्तरिम तथा संचालन लक्ष्य

- २.७ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को मौद्रिक नीतिले भारतीय मुद्रासंगको स्थिर विनिमयदरलाई मौद्रिक नीतिको अंकुशको रूपमा र मूल्य स्थिरतालाई प्राथमिक लक्ष्यको रूपमा निरन्तरता दिएको थियो । लक्षित आर्थिक वृद्धिदर हासिल गर्ने क्रममा स्थानीय, प्रदेश र संघीय सरकारबाट हुने खर्च लगायत आन्तरिक र अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक परिदृश्यलाई मध्यनजर गरी मौद्रिक नीतिको उद्देश्य तथा लक्ष्यहरु निर्धारण गरिएको थियो । उक्त लक्ष्यहरु प्राप्तिका लागि मौद्रिक नीतिले विस्तृत मुद्राप्रदायको वृद्धिदरलाई अन्तरिम लक्ष्य एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको अधिक तरलतालाई सञ्चालन लक्ष्यको रूपमा निरन्तरता दिएको थियो ।
- २.८ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १८ प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरिएको विस्तृत मुद्राप्रदाय १५.८ प्रतिशतले वृद्धि भयो । त्यसैगरी, कुल आन्तरिक कर्जा २२.५ प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरिएकोमा २१.४ प्रतिशत र निजी क्षेत्रर्फको कर्जा २० प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरिएकोमा १९.१ प्रतिशतले वृद्धि भयो (तालिका २.२) ।

तालिका २.२ : मुद्राप्रदाय तथा आन्तरिक कर्जा

	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	
			लक्ष्य	यथार्थ
विस्तृत मुद्राप्रदायको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१५.५	१९.४	१८	१५.८
संकुचित मुद्राप्रदायको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१३.१	१७.६	१३.६	८.६
आन्तरिक कर्जाको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	२०.६	२६.५	२२.५	२१.४
निजी क्षेत्रतर्फको कर्जाको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१८.०	२२.३	२०	१९.१

मौद्रिक नीतिका उपकरणहरु

- २.९ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को मौद्रिक नीतिको कार्यदिशा र सो अनुरूपको आर्थिक तथा मौद्रिक लक्ष्य हासिल गर्न सहज हुने गरी मौद्रिक नीतिका संचालन लक्ष्य तथा उपकरणहरु चयन गरिएका थिए । बैंकिङ्ग क्षेत्रको तरलतामा हुने उतार चढावलाई न्यूनीकरण गर्दै ब्याजदर स्थायित्व कायम गर्ने र मौद्रिक व्यवस्थापनलाई आधुनिकीकरण गर्ने उद्देश्यले यस बैंकले ब्याजदर करिडोरका विद्यमान दरहरुलाई परिवर्तन गरी तल्लो सीमा ३ प्रतिशतबाट ३.५ प्रतिशत र माथिल्लो सीमा ७ प्रतिशतबाट ६.५ प्रतिशत कायम गरिएको थियो । नीतिगत दरको रूपमा रहेको दुई हप्ता अवधिको रिपो दरलाई भने ५ प्रतिशतमा यथावत् राखिएको थियो ।
- २.१० बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात वाणिज्य बैंकको लागि ६ प्रतिशत, विकास बैंकको लागि ५ प्रतिशत र वित्त कम्पनीको लागि ४ प्रतिशत रहेकोमा वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरुले समेत ४ प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको थियो । त्यसैगरी, वैधानिक तरलता अनुपात वाणिज्य बैंकहरुका लागि १२ प्रतिशतबाट १० प्रतिशत, विकास बैंकका लागि ९ प्रतिशतबाट ८ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरुका लागि ८ प्रतिशतबाट ७ प्रतिशत कायम गरिएको थियो । अन्तिम ऋणदाता सुविधा तथा सुरक्षणपत्रहरुको डिष्काउण्ट गर्ने प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिने बैंकदरलाई ७ प्रतिशतबाट ६.५ प्रतिशत कायम गरिएको थियो ।

तालिका २.३ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात र वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशतमा)

शीर्षक	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६
अनिवार्य नगद अनुपात			
वाणिज्य बैंक	६.०	६.०	४.०
विकास बैंक	५.०	५.०	४.०
वित्त कम्पनी	४.०	४.०	४.०
वैधानिक तरलता अनुपात			
वाणिज्य बैंक	१२.०	१२.०	१०.०
विकास बैंक	९.०	९.०	८.०
वित्त कम्पनी	८.०	८.०	७.०

- २.११ उच्च आर्थिक वृद्धिको लागि बाह्य साधन आकर्षित गर्न वाणिज्य बैंक तथा लघुवित्त वित्तीय संस्थाले आफ्नो प्राथमिक पुँजीको २५ प्रतिशतसम्म विदेशबाट ऋण ल्याउन सक्ने व्यवस्था गरिएको थियो । मौद्रिक नीतिको अर्द्ध-वार्षिक समीक्षामार्फत वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूले विदेशबाट आफ्नो प्राथमिक पुँजीको शतप्रतिशतसम्म विदेशी मुद्रामा ऋण लिन पाउने व्यवस्था गरियो ।
- २.१२ पूर्वाधारका परियोजनाहरूमा भित्रिने विदेशी लगानीलाई यस बैंकमा छुट्टै कोषमा जम्मा गरी हेजिड सुविधा उपलब्ध गराउने नीतिगत व्यवस्था गरियो ।
- २.१३ वाणिज्य बैंकहरूले आफ्नो कुल कर्जाको न्यूनतम २५ प्रतिशत प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी कृषि क्षेत्रमा न्यूनतम १० प्रतिशत र उर्जा तथा पर्यटन क्षेत्रमा न्यूनतम १५ प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था गरियो ।
- २.१४ वाणिज्य बैंक, विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरूले आफ्नो कुल कर्जा लगानीको क्रमशः ५ प्रतिशत, ४.५ प्रतिशत र ४ प्रतिशत विपन्न वर्गमा लगानी गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी तीनै वर्गका संस्थाहरूका लागि यस्तो कर्जाको न्यूनतम सीमा ५ प्रतिशत कायम गरियो ।
- २.१५ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो कुल निक्षेपको एक संगठित संस्थाबाट बढीमा २० प्रतिशत निक्षेप संकलन गर्न सक्ने सीमालाई १५ प्रतिशत कायम गरियो ।
- २.१६ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले दीर्घकालीन ऋणपत्र जारी गर्नसक्ने र यसबाट परिचालन हुने रकमलाई कर्जा/कुल वित्तीय स्रोत गणनामा स्रोतमा समावेश गर्ने व्यवस्था गरियो ।
- २.१७ वाणिज्य बैंकहरूले २०७६ असारसम्म कर्जा र निक्षेपबीचको ब्याजदर अन्तर ४.५ प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरियो ।
- २.१८ नेपाल सरकारले उत्पादन तथा उद्यमशीलतालाई प्रोत्साहन गर्न “सहुलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदान सम्वन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५” जारी गरी सात प्रकारका कर्जामा सहुलियत प्रदान गर्ने व्यवस्था गरियो । २०७६ असार मसान्तसम्ममा यस बमोजिम प्रवाह गरिएको कर्जामध्ये कृषि तथा पशुपंक्षी व्यवसाय कर्जा अन्तर्गत १७,२०३ जना ऋणीको रु. ३२ अर्ब १९ करोड कर्जा बक्यौता रहेको छ । त्यसैगरी, अन्य क्षेत्रतर्फ १०९२ ऋणीलाई रु. ६३ करोड २० लाख कर्जा प्रवाह भएको छ । नेपाल सरकारले सहुलियतपूर्ण कर्जाका लागि कुल रु. १ अर्ब २५ करोड ब्याज अनुदान प्रदान गरेको छ ।

राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन

निष्कासन तथा व्यवस्थापन

- २.१९ नेपाल राष्ट्र बैंक, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभागले राष्ट्र ऋण ऐन, २०५९, राष्ट्र ऋण नियमावली, २०५९ (दोस्रो संशोधन), ऋणपत्रको प्राथमिक तथा दोस्रो बजार व्यवस्थापन नियमावली, २०६१, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन मार्गदर्शन, २०७४ र नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१ लगायतका व्यवस्था अनुरूप नेपाल सरकारको आन्तरिक ऋण उठाउने, सोको व्यवस्थापन गर्ने र यस बैंकले सरकारी ऋणपत्रलाई तरलता तथा मौद्रिक व्यवस्थापन गर्ने उपकरणको रूपमा प्रयोग गर्दै आइरहेको छ ।
- २.२० नेपाल सरकारको प्रत्येक आर्थिक वर्षको बजेटमा व्यवस्था भए बमोजिमको आन्तरिक ऋण उठाउन राष्ट्र ऋण उठाउने ऐन, २०५९ पारित भएपश्चात् नेपाल सरकारबाट स्वीकृत वार्षिक आन्तरिक ऋण निष्कासन तालिका र बोलकबोल तालिका बमोजिम आन्तरिक ऋण परिचालन गरिदै आएको छ ।
- २.२१ नेपाल सरकारको तर्फबाट आन्तरिक ऋण उठाउने प्रयोजनार्थ नेपाल राष्ट्र बैंकले हाल ट्रेजरी बिल, विकास ऋणपत्र, नागरिक बचतपत्र, राष्ट्रिय बचतपत्र र वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको निष्कासन गर्दै आएको छ ।

ट्रेजरी बिल्स

- २.२२ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ८ अर्बको ९१ दिने, रु. ७ अर्ब ८५ करोड ५० लाखको १८२ दिने तथा रु. १० अर्ब ५८ करोडको ३६४ दिने गरी कुल रु. २६ अर्ब ४३ करोड ५० लाखको ट्रेजरी बिल जारी भयो । त्यसैगरी, विगतमा निष्काशन भई २०७६ असार मसान्तसम्ममा भुक्तानी हुन बाँकी रु. ३१५ अर्ब ९४ करोडको ट्रेजरी बिलको भुक्तानी अवधि अनुसार पटक-पटक गरी नवीकरण गरियो । समीक्षा अवधिमा रु. २४ अर्ब ४९ करोडको ट्रेजरी बिल नेपाल सरकारबाट भुक्तानी भएको छ ।

विकास ऋणपत्र

- २.२३ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ६९ अर्ब ९४ करोड ७० लाखको विकास ऋणपत्र जारी गरिएको छ । उच्च बोलकबोल विधिबाट निर्धारित ब्याजदरको आधारमा विकास ऋणपत्र निष्काशन गर्ने पद्धतिअनुरूप उक्त अवधिमा ती विकास ऋणपत्र जारी गरिएको हो । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को अन्त्यसम्ममा भुक्तानी हुन बाँकी विकास ऋणपत्र रु. २९७ अर्ब ३५ करोड रहेको छ । भुक्तानी हुन बाँकी विकास ऋणपत्रको भुक्तानी अवधि ५ वर्षदेखि १५ वर्षसम्म रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा जारी भएका विकास ऋणपत्रको विवरण तालिका १ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका २.४ : विकास ऋणपत्र निष्कासन

क्र.स.	विकास ऋणपत्र	अवधि (वर्ष)	निष्काशित रकम (रु. करोडमा)	ब्याजदर (प्रतिशत)
१	२०८१"ग"	५	१२००.००	६.१९
२	२०८२"ग"	६	८००.००	६.३३
३	२०८३"ख"	७	७११.२०	६.५
४	२०८४"ग"	८	११००.००	५.९९
५	२०८५"ग"	९	८००.००	६.५
६	२०८६"ग"	१०	६००.००	६.४९
७	२०८७"ख"	११	६००.००	६.४८
८	२०८९"ख"	१३	५०९.५०	६.५
९	२०९०	१४	६७४.००	६.५
कुल रकम			६९९४.७०	६.३४

नागरिक बचतपत्र/राष्ट्रिय बचतपत्र/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र

- २.२४ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा नागरिक बचतपत्रको नयाँ निष्काशन गरिएन । २०७५ असार मसान्तमा रु. ८ अर्ब ७१ करोड ६३ लाख बराबरको नागरिक बचतपत्र भुक्तानी हुन बाँकी रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ३४ करोड २ लाख भुक्तानी भई २०७६ असार मसान्तमा रु. ८ अर्ब ३७ करोड ६२ लाख बराबरको नागरिक बचतपत्र भुक्तानी हुन बाँकी रहेको छ ।
- २.२५ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा राष्ट्रिय बचतपत्रको नयाँ निष्काशन गरिएन । २०७५ असार मसान्तमा रु. ९० करोड ६५ लाख बराबरको राष्ट्रिय बचतपत्रको भुक्तानी गर्न बाँकी रहेकोमा उक्त आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा सबै राष्ट्रिय बचतपत्रहरुको भुक्तानी गरियो ।
- २.२६ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको नयाँ निष्काशन गरिएन । २०७५ असार मसान्तमा रु. ५२ करोड ८० लाख बराबरको वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको भुक्तानी हुन बाँकी रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ७ करोड ६४ लाख भुक्तानी भई २०७६ असार मसान्तमा रु. ४५ करोड १५ लाखको वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको भुक्तानी हुन बाँकी रहेको छ ।

खुद आन्तरिक ऋण निष्कासन

- २.२७ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा विविध उपकरणमार्फत् रु. ९६ अर्ब ३८ करोड २० लाख बराबरको कुल आन्तरिक ऋण उठाइयो भने रु. ३४ अर्ब ३१ करोड ३१ लाख भुक्तानी गरियो । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ६२ अर्ब ६ करोड ८९ लाख बराबरको खुद आन्तरिक ऋण निष्कासन भएको छ ।

तालिका २.५ : खुद आन्तरिक ऋण परिचालन

विवरण	ऋण परिचालन (रु. करोडमा)			कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात (प्रतिशत)		
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६
(क) कुल निष्कासन	८८३३.७८	१४४७५.०९	९६३८.२०	३.४०	४.८१	२.७८
ट्रेजरी बिल्स	३३००.००	७९९५.८७	२६४३.५०	१.२७	२.३९	०.७६
विकास ऋणपत्र	५५००.००	७२००.००	६९९४.७०	२.१२	२.३९	२.०२
राष्ट्रिय बचतपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
नागरिक बचतपत्र	२८.५७	७५.११	०.००	०.०१	०.०२	०.००
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	५.२१	४.१२	०.००	०.००	०.००	०.००
विशेष ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(ख) कुल भुक्तानी	३८७८.५१	३७५६.२९	३४३१.३१	१.४९	१.२५	०.९९
ट्रेजरी बिल्स	३८६४.९९	३७५२.००	२४४९.००	१.४९	१.२५	०.७०
विकास ऋणपत्र	०.००	०.००	८५०.००	०.००	०.००	०.२४
राष्ट्रिय बचतपत्र	०.००	०.००	९०.६५	०.००	०.००	०.०२
नागरिक बचतपत्र	१२.६६	०.००	३४.०२	०.००	०.००	०.००९
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	०.८७	४.२९	७.६४	०.००	०.००	०.००२
विशेष ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(ग) खुद निष्काशन	४९५५.२७	१०७१८.८१	६२०६.८९	१.९१	३.५६	१.७९
ट्रेजरी बिल्स	-५६४.९९	३४४३.८७	१९४.५०	-०.२२	१.१५	०.०५६
विकास ऋणपत्र	५५००.००	७२००.००	६९४४.७०	२.१२	२.३९	१.७७
राष्ट्रिय बचतपत्र	०.००	०.००	-९०.६५	०.००	०.००	-०.०२
नागरिक बचतपत्र	१५.९१	७५.११	-३४.०२	०.०१	०.०२	०.००
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	४.३४	-०.१७	-७.६४	०.००	०.००	०.००
विशेष ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(घ) तिर्न बाँकी कुल आन्तरिक ऋण	२८३७९.०६	३९०८९.८७	४५२९६.७६	१०.९२	१३.००	१३.०७
(ङ) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	२५९९२३.४	३००७२४.६	३४६४३०.०			

भुक्तानी गर्न बाँकी नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

२.२८ नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा रु. ३९० अर्ब ८९ करोड ८७ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ४५२ अर्ब ९६ करोड ७६ लाख पुगेको छ। समीक्षा अवधिमा नेपाल सरकारले ट्रेजरी बिल र विकास ऋणपत्रमार्फत उठाइएको रकम सोही वर्षमा भुक्तानी भएको रकमभन्दा बढी रहेकोले यी बचतपत्रको परिमाण अघिल्लो वर्षको तुलनामा बढेको छ।

तालिका २.६ : नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

(रु. करोडमा)

सि.नं	ऋणपत्रको किसिम	आर्थिक वर्ष २०७३/७४		आर्थिक वर्ष २०७४/७५		आर्थिक वर्ष २०७५/७६		प्रतिशत परिवर्तन	
		रकम	अंश	रकम	अंश	रकम	अंश	२०७४/७५	२०७५/७६
१.	ट्रेजरी बिल	११०४०.९३	३८.९२	१४४८४.७९	३७.०६	१४६७९.२९	३२.४१	३१.१९	१.३४
२.	विकास ऋणपत्र	१६३९०.००	५७.७७	२३५९०.००	६०.३५	२९७३४.७०	६५.६५	४३.९३	२६.०४
३.	राष्ट्रिय बचतपत्र	९०.६५	०.३२	९०.६५	०.२३	०.००	०.००		
४.	नागरिक बचतपत्र	७९६.५३	२.८१	८७९.६३	२.८१	८३७.६१	१.८५	२.०४	५.१२
५.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	५२.९६	०.१९	५२.८०	०.१४	४५.१५	०.०९	-०.३०	-१४.७४
६.	विशेष ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००		
जम्मा		२८३७९.०६	१००.००	३९०८९.८७	१००.००	४५२९६.७६	१००.००		

नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्र

२.२९ अधिविक्रय रकमको सेक्युरिटाइजेशन गर्दा, खुला बजार कारोबार अन्तर्गत सोभै खरिद बोलकबोल गर्दा, बैंक तथा वित्तीय संस्थाले लिएको स्थायी तरलता सुविधाको भुक्तानी गर्न नसक्ने अवस्थामा नेपाल राष्ट्र बैंकले दोस्रो बजारबाट धितो राखिएको ऋणपत्र खरिद गरेमा र बजार निर्माताले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको ऋणपत्र नेपाल राष्ट्र बैंकलाई विक्री गरेमा वा खरिद गर्न अनुरोध गरेमा नागरिक/राष्ट्रिय/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र, विकास ऋणपत्र र ट्रेजरी बिल नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा आउने हुन्छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रमध्ये विकास ऋणपत्रको अंश सबैभन्दा बढी अर्थात् ६७.४२ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका २.७ : नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको विवरण

(रु. करोडमा)

सि.नं.	ऋणपत्रको किसिम	२०७३/७४		२०७४/७५		२०७५/७६		प्रतिशत परिवर्तन	
		रकम	अंश	रकम	अंश	रकम	अंश	२०७४/७५	२०७५/७६
१.	ट्रेजरी बिल	३०४५.७४	७२.७५	२६९९.९९	३५.०२	१८४७.३१	२८.२८	-१४.२४	-२९.२७
२.	विकास ऋणपत्र	८९४.२	२१.३६	४५२८.७०	६०.७२	४४०३.२५	६७.४२	४०६.४५	-२.७६
३.	राष्ट्रिय बचतपत्र	१८.२४	०.४४	२६.२२	०.३५	०.००	०.००	४३.७५	-१००.००
४.	नागरिक बचतपत्र	२२७.४७	५.४३	२९०.७५	३.९०	२७९.४९	४.२८	२७.८२	-३.८७
५.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	१.००	०.०२	१.०९	०.०१	१.२७	०.०२	९.००	१६.५१
जम्मा		४१८६.६५	१००.००	७४५६.७५	१००.००	६५३९.३३	१००.००		

वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन

वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि कार्यक्रम

२.३० वित्तीय संस्थाहरुको सञ्जाल विस्तारसँगै वित्तीय पहुँच बढ्दै गएको छ। सरकारको प्रत्येक स्थानीय तहमा कम्तीमा एउटा वाणिज्य बैंकको शाखा पुऱ्याउने लक्ष्य अनुरूप कूल ७५३ स्थानीय तह मध्ये २०७५ असार मसान्तमा ६३१ स्थानीय तहमा मात्र वाणिज्य बैंकको उपस्थिति रहेकोमा २०७६ असार मसान्तमा सो संख्यामा उल्लेख्य मात्रामा वृद्धि भई ७३५ स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकको पहुँच पुगेको छ।

तालिका २.८ : स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकका शाखा (२०७६ असार)

प्रदेश	स्थानीय तहको संख्या	वाणिज्य बैंकका शाखा पुगेका स्थानीय तह
एक	१३७	१३६
दुई	१३६	१३४
तीन	११९	११७
गण्डकी	८५	८४
पाँच	१०९	१०९
कर्णाली	७९	७३
सात	८८	८२
जम्मा	७५३	७३५

२.३१ वित्तीय पहुँच बढाउन यस बैंकले शाखारहित बैंकिंग सेवालाई प्राथमिकता दिने कार्य निरन्तरता दिएको छ । ग्रामीण क्षेत्रहरूमा POT (Point of Transaction) मेशिन एवम् मोबाइल बैंकिङको माध्यमबाट शाखारहित बैंकिङ सेवा सञ्चालनका लागि बैंकहरूको प्राविधिक तथा व्यवहारिक पक्षहरूको समेत अनुगमन गरी यस बैंकले स्वीकृति प्रदान गर्ने गरेको छ । समीक्षा अवधिमा शाखारहित बैंकिङ सेवाको संख्या १५३० पुगेको छ । जसको फलस्वरूप निक्षेप तथा कर्जाको पहुँच समेत वृद्धि हुँदै गएको छ । २०७६ असार मसान्तसम्ममा “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थामा निक्षेप खाता संख्या २ करोड ७८ लाख ६६ हजार र ऋणी संख्या १४ लाख ३९ हजार रहेको छ । बैंक तथा वित्तीय संस्थाको शाखा उल्लेखनीय रूपमा विस्तार भई २०७६ असार मसान्तसम्ममा “क” वर्गका ३,५८५, “ख” वर्गका १२६७, “ग” वर्गका २०६ र “घ” वर्गका ३,६२९ गरी कुल शाखा संख्या ८,६८७ रहेको छ । यसबाट प्रति बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखाबाट औसतमा करिब ३,३६३ जनसंख्याले सेवा प्राप्त गर्न सक्ने देखिन्छ ।

तालिका २.९ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा

बैंक तथा वित्तीय संस्था	२०७२	२०७३	२०७४	२०७५	२०७६
वाणिज्य बैंकको शाखा	१६७२	१८६९	२२७४	३०२३	३५८५
विकास बैंकको शाखा	८०८	८५२	७६९	९९३	१२६७
वित्त कम्पनीको शाखा	२४२	१७५	१३०	१८६	२०६
लघुवित्त वित्तीय संस्थाको शाखा	१११६	१३७६	१८९५	२४४९	३६२९
जम्मा शाखा संख्या	३८३८	४२७२	५०६८	६६५१	८६८७
निक्षेप खाता संख्या (लाखमा)	१४९.३५	१६८.३६	१९७.५४	२३५.४५	२७८.६६
ऋणी संख्या (हजारमा)	१०३३	१०९७	१२१६	१३०१	१४३९
शाखारहित बैंकिङ केन्द्रको संख्या		८१२	१००८	१२८५	१५३०

२.३२ वित्तीय पहुँच (Financial Access) र वित्तीय सेवाको उपयोग (Financial Usage) अध्ययन गर्न नेपाल वित्तीय समावेशीकरण पोर्टल (Nepal Financial Inclusion Portal) २०७५ असोज १४ गतेदेखि सार्वजनिक उपयोगमा आएको छ । उक्त पोर्टलमार्फत इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाका सम्पूर्ण शाखा, एटिएम र शाखारहित बैंकिङ केन्द्र रहेको स्थानलाई नक्साङ्कनको माध्यमबाट विश्लेषण गर्न सकिनुका साथै प्रादेशिक र जिल्लागतरूपमा निक्षेप र कर्जाको जानकारी, खाता संख्याको विवरण, मोबाइल/इन्टरनेट बैंकिङको पहुँचको जानकारी प्राप्त गर्न सकिने छ ।

कानूनी सुधार

२.३३ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ र बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ मा समसामयिक संशोधनको प्रस्ताव नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयमा पेश गरिएको छ ।

दीर्घकालीन स्रोत परिचालन

२.३४ २०७५ साउनदेखि २०७६ असारसम्ममा १४ वटा बैंकहरूलाई दीर्घकालीन प्रकृतिको स्रोत परिचालनका लागि रु. ४३ अर्ब ९८ करोडको ऋणपत्रहरू जारी गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

बैंक तथा वित्तीय संस्था एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति सम्बन्धी कार्य

२.३५ समीक्षा अवधिमा कुल १४ वटा इजाजतपत्रप्राप्त संस्था एकआपसमा गाभ्ने गाभिने (मर्जर) तथा प्राप्ति (एक्विजिशन) प्रक्रियामा सामेल भई ७ वटा संस्था कायम भएका छन् भने ७ वटा इजाजतपत्रप्राप्त (मर्जरतर्फ-२ र प्राप्ति-५) संस्थाहरूको अनुमतिपत्र खारेज भएको छ। जसमध्ये ४ वटा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरू एक आपसमा गाभ्ने गाभिने (मर्जर) प्रक्रियामा सामेल भई २ वटा संस्था कायम भएका र १० वटा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरू प्राप्ति (एक्विजिशन) प्रक्रियामा सामेल भई ५ वटा संस्था कायम भएका छन्। २०७६ असार मसान्तसम्ममा “क”, “ख”, “ग” र “घ” वर्गका गरी १७१ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू गाभ्ने/गाभिन तथा प्राप्तिको लागि सहभागी भएकोमा सो मध्ये १२८ वटा संस्थाहरू विलय भई ४३ वटा संस्था कायम भएका छन्।

तालिका २.१० : एक-आपसमा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति भएका संस्था

बैंक तथा वित्तीय संस्था	२०६८ सम्म	२०६८ /६९	२०६९ /७०	२०७० /७१	२०७१ /७२	२०७२ /७३	२०७३ /७४	२०७४ /७५	२०७५ /७६
वाणिज्य बैंक	२	२	३	४	२	८	१२	३	१
विकास बैंक	१	६	१२	६	१२	१३	३७	१३	८
वित्त कम्पनी	६	७	१२	८	६	७	१४	३	३
लघुवित्त वित्तीय संस्था		-	-	-	५	०	०	०	२
जम्मा मर्जर/प्राप्ति भएका बैंक तथा वित्तीय संस्था	९	१५	२७	१८	२५	२८	६३	१९	१४
मर्ज/प्राप्ति पछि बनेका बैंक तथा वित्तीय संस्था	४	७	११	८	९	११	२४	९	७

वित्तीय कारोबार गर्ने इजाजतपत्र

२.३६ समीक्षा वर्षमा सर्लाही जिल्लामा १, धादिङ्ग जिल्लामा २, काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा ६, बाँके जिल्लामा २, दाङ जिल्लामा ४, कास्की जिल्लामा १, धनकुटा जिल्लामा १, बाग्लुङ्ग जिल्लामा २, पर्वत जिल्लामा १, सिराहा जिल्लामा २, सप्तरी जिल्लामा १, कैलाली जिल्लामा १, मोरङ्ग जिल्लामा १ तथा धनुषा जिल्लामा १ गरी २६ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई वित्तीय कारोबार सञ्चालन गर्ने इजाजतपत्र प्रदान गरिएको छ। वित्तीय कारोबार सञ्चालन गर्ने इजाजतपत्रप्राप्त २६ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूमध्ये २४ वटा संस्थाहरू वित्तीय मध्यस्थताको कारोबार गर्ने गैह्र-सरकारी संस्थाहरू रहेका छन्। त्यस्तै, ४ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई सैद्धान्तिक सहमति-पत्र प्रदान गरिएको छ।

तालिका २.११ : सैद्धान्तिक सहमति प्रदान गरिएका संस्थाहरू

सि.नं.	संस्थाको नाम	ठेगाना
१	शालीग्राम लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	म्याग्दी
२	नवकिरण लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	काभ्रेपलाञ्चोक
३	अभियान लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	काभ्रेपलाञ्चोक
४	देउराली लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	रुपन्देही

पुनरकर्जा सुविधा तथा सहूलियतपूर्ण कर्जा

२.३७ यस बैंकमा रहेको रु. १९ अर्ब ७५ करोडको पुनरकर्जा कोषमा आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को मुनाफा र नेपाल सरकारको पुनरुद्धार कोषबाट रु. ४ अर्ब ७५ करोड रकम थप गरी रु. ३० अर्ब ७५ करोड पुगेको छ। यस व्यवस्थाले रणनीतिक महत्वका प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रमा सहूलियत व्याजदरमा कर्जा प्रवाहमा थप टेवा पुगेको छ। पुनरकर्जादरमा कटौती गरिनुका साथै प्रक्रियागत सरलीकरण गरिएकोले पुनरकर्जा सुविधाको उपयोग उल्लेख्यरूपमा बढेको छ। समीक्षा अवधिमा २४ वटा “क” वर्गको वाणिज्य बैंक, ३ वटा “ख” वर्गको विकास बैंक तथा ३ वटा “ग” वर्गको वित्त कम्पनीलाई रु. ३५ अर्ब ६९ करोड ४२ लाख बराबरको साधारण पुनरकर्जा सुविधा प्रदान गरिएको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा १८ वटा “क” वर्गको वाणिज्य बैंक, २ वटा “ख” वर्गको विकास बैंक तथा २ वटा “ग” वर्गको वित्त कम्पनीलाई उत्पादनमूलक क्षेत्रतर्फ प्रवाहित असल कर्जाको धितोमा रु. २० अर्ब ९० करोड बराबरको साधारण

पुनरकर्जा सुविधा प्रदान गरिएको थियो । समीक्षा अवधिमा ९ वटा “क” वर्गको वाणिज्य बैंकहरूलाई रु. २ अर्ब ३० करोड ३६ लाख निर्यात पुनरकर्जा सुविधा उपलब्ध गराइएको छ । अधिल्लो आर्थिक वर्ष ७ वटा “क” वर्गको वाणिज्य बैंकहरूलाई रु. १ अर्ब २६ करोड ५८ लाख निर्यात पुनरकर्जा सुविधा उपलब्ध गराइएको थियो । भूकम्पबाट प्रभावित घरपरिवारलाई आवासीय घर पुनर्निर्माणका लागि प्रदान गरिने पुनरकर्जा कार्यविधि बमोजिम समीक्षा अवधिमा ३१ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई रु. ९७ करोड ८७ लाख गरी कुल रु. ३८ अर्ब ९७ करोडको पुनरकर्जा उपलब्ध गराइएको छ । २०७६ असार मसान्तमा साधारण पुनरकर्जा रु. १९ अर्ब ३१ करोड, निर्यात पुनरकर्जा रु. ८६ करोड र भूकम्प पीडितलाई प्रदान गरिएको पुनरकर्जा रु. २ अर्ब २१ करोड गरी कुल रु. २२ अर्ब ३८ करोड पुनरकर्जा बक्यौता रहेको छ ।

- २.३८ “सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५” बमोजिम २०७६ असार मसान्तसम्ममा १८,२९५ ऋणीहरूबाट रु. ३२ अर्ब ८२ करोड बराबरको कर्जा बक्यौता रहेकोमा रु. १ अर्ब ५५ करोड ६८ लाख ब्याज अनुदान प्रदान गरिएको छ । सहूलियतपूर्ण कर्जाहरू सहज रूपमा प्रवाह हुने व्यवस्था गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई पटक-पटक सूचित गरिएको छ ।
- २.३९ शीतघर तथा खाद्यान्न भण्डारण घर स्थापना कार्यक्रमका लागि ब्याज अनुदान मापदण्ड, २०७३ मा भएको व्यवस्था बमोजिम विभिन्न १० वटा शीतघर तथा खाद्यान्न भण्डारण घरलाई रु. ५ करोड ५२ लाख ब्याज अनुदान प्रदान गरिएको छ ।

गुनासो व्यवस्थापन समिति (Grievance Management Committee) को काम कारबाही

- २.४० बैंक/वित्तीय संस्था तथा ऋणीबीचको कारोबारमा कुनै पनि पक्षलाई मर्का पर्न गएमा त्यस्तो मर्काको सुनुवाइको लागि नेपाल सरकार, मन्त्रपरिषदको मिति २०६३/८/२९ को निर्णयानुसार डेपुटी गभर्नरको संयोजकत्वमा अर्थ मन्त्रालयको प्रतिनिधि र बैकर्स संघको अध्यक्ष सदस्यको रूपमा रहने तथा उद्योग वाणिज्य महासंघको प्रतिनिधि पर्यवेक्षकको रूपमा रहने गरी गुनासो व्यवस्थापन समितिको गठन भएको थियो । समीक्षा वर्षमा जम्मा २२९ गुनासा तथा उजुरी परेकोमा ३७ वटा गुनासो उपर व्यवस्थापन समितिबाट सुनुवाई भइसकेको छ भने अन्य बाँकी उजुरीका सम्बन्धमा सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थासँग आवश्यक पत्राचार भई निवेदक तथा सम्बन्धित पक्षसँग समन्वय गरी समाधान गर्न पहल भइरहेको छ । यसैगरी, अनौपचारिक रूपमा प्राप्त करिब २०० भन्दा बढी उजुरीहरूको समाधान गरिएको छ ।
- २.४१ समितिमा विशेष गरी कर्जाको समयावधि थप गर्ने, कर्जा अग्रीम भुक्तानी गर्दा अग्रीम भुक्तानी शुल्क लिएको, धितोमा राखिएको सम्पत्ति प्रक्रिया नपुऱ्याई लिलामी गरिएकोले लिलामी रोक्ने, कालोसूचीमा समावेश गराउने तथा हटाउने लगायतका विषयमा निवेदन पर्ने गरेका छन् । यस्ता गुनासोउपर ऋणी तथा बैंक दुवै पक्षलाई समितिमा उपस्थित गराई आपसी समझदारी कायम गराउने र समितिबाट सो सम्बन्धमा भएका निर्णय जानकारी तथा कार्यान्वयन गराउने गरिएको छ ।

विपन्न वर्ग कर्जा

- २.४२ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा “क”, “ख” र “ग” वर्गका इजाजतप्राप्त संस्थाहरूले आफ्नो कुल कर्जाको ५ प्रतिशत कर्जा विपन्न वर्गमा प्रवाहित गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । २०७६ असार मसान्तसम्म वाणिज्य बैंकहरूले आफ्नो कुल कर्जाको ६.०७ प्रतिशत, विकास बैंकले १०.१४ प्रतिशत र वित्त कम्पनीले ७.८१ प्रतिशत कर्जा विपन्न वर्गमा प्रवाह गरेका छन् ।

बासेल-३ का प्रावधानहरूको कार्यान्वयन

- २.४३ बासेल-३ का प्रावधानहरूलाई आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लैजाने यस बैंकको नीति अनुसार नेपालका वाणिज्य बैंकहरूमा बासेल-३ मा आधारित "Capital Adequacy Framework 2015" लागु गरिएको छ ।

मार्जिन कारोबारका लागि कर्जा प्रदान गर्न स्वीकृति प्रदान

- २.४४ नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडको सिफारिस बमोजिम नेपाल धितोपत्र बोर्डको नीति निर्देशन एवम् नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडबाट जारी मार्जिन कारोबार सुविधा सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ अनुसार तोकिएका प्रावधानको सीमाभित्र रही तथा अन्य प्रचलित कानूनको परिपालना भए/नभएको नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज

लिमिटेडबाटै गर्ने गरी नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७६ बमोजिम १५ वटा शेयर ब्रोकर संस्थाहरूलाई मार्जिन कारोबारका लागि कर्जा प्रवाह गर्ने अनुमति प्रदान गरिएको छ ।

वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन

२.४५ यसै बैंकले नियमितरूपमा वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन (Financial Stability Report) प्रकाशन गर्ने गरेको छ । सोही क्रममा २०७५ असार महिनाको तथ्याङ्कमा आधारित वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदनको दशौं अंक प्रकाशित भएको छ ।

तथ्याङ्क प्रकाशन

२.४६ नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “क”, “ख” र “ग” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थालाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशिका, २०७५ बमोजिम बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट यस बैंकमा प्राप्त दैनिक, मासिक तथा त्रैमासिक तथ्याङ्कको आधारमा नियमितरूपमा मासिक र वार्षिक विवरण (Bulletin) तयार गरी प्रकाशन गर्ने गरिएको छ ।

ग्रामीण स्वावलम्बन कोष तथा लघु वित्त सम्बन्धी परियोजना

ग्रामीण स्वावलम्बन कोष

- २.४७ सहकारी संस्था तथा लघुवित्त वित्तीय सेवा प्रदान गर्ने अन्य संस्थालाई थोक कर्जा प्रवाह गरी मुख्यतः ग्रामीण क्षेत्रमा बसोबास गर्ने आर्थिक दृष्टिले कमजोर तथा विपन्न वर्गका नागरिकलाई सुलभ ब्याजदरमा कर्जा उपलब्ध गराउने र सोको माध्यमबाट विपन्न जनताको सामाजिक/आर्थिकस्तर वृद्धि गराउने उद्देश्यले वि.सं. २०४७ सालमा नेपाल सरकारको रु. १ करोड बीज पुँजी लगानीमा ग्रामीण स्वावलम्बन कोष स्थापना गरिएको हो । यस कोषमा (बीज पुँजी) हालसम्ममा नेपाल सरकारबाट जम्मा रु. ५४ करोड र नेपाल राष्ट्र बैंकबाट रु. २५ करोड ३४ लाख प्राप्त भई कुल रु. ७९ करोड ३४ लाख बीज पुँजी रहेको छ ।
- २.४८ बदलिँदो परिप्रेक्ष्यमा ग्रामीण स्वावलम्बन कोषको उद्देश्य अनुरूप लगानीको दायरालाई अझै फराकिलो बनाई समसामयिक बनाउने उद्देश्यले ग्रामीण स्वावलम्बन कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०७४ तयार गरी २०७५ वैशाख १० गतेदेखि कार्यान्वयनमा ल्याइएको थियो ।
- २.४९ स्थापनाकालदेखि नै यस कोषको सञ्चालन नेपाल राष्ट्र बैंक, लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभागले गर्दै आइरहेकोमा नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०७५/०८/२४ को निर्णयबाट ग्रामीण स्वावलम्बन कोषका कार्यक्रमहरू साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडलाई हस्तान्तरण गर्ने सम्बन्धमा सैद्धान्तिक सहमति प्रदान गरे बमोजिम नेपाल सरकार माननीय मन्त्रीस्तरबाट मिति २०७५/११/२७ मा ग्रामीण स्वावलम्बन कोष कर्जा कार्यविधि, २०७५ स्वीकृत भएको थियो । सोही कार्यविधिको दफा १८ बमोजिम कोष हस्तान्तरण सम्बन्धमा मिति २०७६/०३/३१ मा त्रिपक्षीय सम्झौता सम्पन्न भई कर्जा फाइलहरू हस्तान्तरण गरिएको थियो ।
- २.५० कोषले आफूसँग आवद्ध संस्थाहरूलाई सम्बन्धित संस्थाहरूको प्राथमिक पुँजी (शेयर पुँजी, साधारण जगेडा र नाफा रकम) को पहिलो, दोस्रो र तेस्रो कर्जामा बढीमा १० गुणासम्म हुने गरी पहिलो पटक बढीमा रु. ३० लाख, दोस्रो पटक रु. ३५ लाख र तेस्रो पटक रु. ४० लाखसम्मको कर्जा किस्ताबन्दीमा उपलब्ध गराउँदै आएको छ । कोषबाट विपन्न वर्गको आर्थिक तथा सामाजिक उत्थानका लागि प्रति सदस्य बढीमा रु. १ लाख २५ हजारसम्म सहकारी संस्थामार्फत् लघुकर्जा उपलब्ध गराउन सकिने व्यवस्था रहेको छ । कोषले आर्थिक वर्ष २०५९/६० देखि दीर्घकालीन पुँजीको आवश्यकता पर्ने व्यवसायहरू खासगरी चिया, अलैची, कोल्डस्टोरका लागि आवश्यक पर्ने पुँजीको व्यवस्था गर्न कृषि विकास बैंकलाई विगतमा थोक कर्जा समेत उपलब्ध गराएको थियो । तत्पश्चात् त्यस प्रकारको दीर्घकालीन कर्जा कोषबाट प्रदान गरिएको छैन ।
- २.५१ २०७६ असार मसान्तसम्ममा जम्मा ७२ जिल्लामा ग्रामीण स्वावलम्बन कोषको सेवा विस्तार भएको छ । २०७६ असार मसान्तसम्ममा १,१३५ वटा सहकारी संस्था, ५३ वटा गैरसहकारी संस्था र कृषि विकास बैंकलाई दीर्घकालीन कर्जा गरी कुल १,२३९ वटा संस्थालाई रु. २ अर्ब ५२ करोड ७८ लाख १३ हजार कर्जा प्रवाह भएकोमा सोही अवधिमा रु. २ अर्ब १९ करोड ५० लाख ८५ हजार असुली भई (असुली दर ९५

प्रतिशत) रु. ३३ करोड २७ लाख २८ हजार लगानीमा रहिरहेको छ । २०७६ असार मसान्तसम्ममा यस कोषबाट लाभान्वित परिवार संख्या ६३,३९६ पुगेको छ ।

तालिका २.१२ : ग्रामीण स्वावलम्बन कोषको कर्जा प्रवाह स्थिति (२०७६ असार मसान्त)

विवरण	गैर-सरकारी संस्था	सहकारी संस्था	कृषि विकास बैंक	जम्मा
कर्जा स्वीकृत				
(क) जिल्ला संख्या	२७	७२		७२
(ख) संस्था संख्या	५३	१,१८५	१	१,२३९
(ग) कर्जा रकम (रु. हजारमा)	२५,०९७	२४,४४,२४०	१,५९,२००	२६,२८,५३७
(घ) लाभान्वित परिवार संख्या	४,००४	५९,३९२	-	६३,३९६
कर्जा प्रवाह				
(क) जिल्ला संख्या	२७	७२		७२
(ख) संस्था संख्या	५३	१,१८५	१	१,२३९
(ग) कर्जा रकम (रु. हजारमा)	२२,४७६	२३,४६,१३७	१,५९,२००	२५,२७,८१३
असूल हुनु पर्ने रकम				
(क) साँवा रकम (रु. हजारमा)	२२,४७६	२१,२३,४४७	१,५३,४३७	२२,९९,३६०
(ख) ब्याज रकम (रु. हजारमा)	४,८७६	२,५६,५५१	१८,८४७	२,८०,२७४
असूल भएको रकम				
(क) साँवा रकम (रु. हजारमा)	२०,४५७	२०,२१,१९१	१,५३,४३७	२१,९५,०८५
(ख) ब्याज रकम (रु. हजारमा)	२,७६१	२,४०,६२४	१८,८४७	२,६२,२३२
लगानीमा रहिरहेको				
(क) संस्था संख्या	१५	३५२	१	३६८
(ख) साँवा रकम (रु. हजारमा)	२,०१९	३,२४,९४६	५,७६३	३,३२,७२८
भाखा नाघेको				
(क) संस्था संख्या	१५	१५९	-	१७४
(ख) साँवा रकम (रु. हजारमा)	२,०१९	१,०७,२४१	-	१,०९,२६०
(ग) बाँकी कर्जामा असूल हुन बाँकी कर्जाको प्रतिशत	८.९८	४.५७	-	४.७५
कर्जा असूली दर	९१.०२	९५.४३	१००.००	९५.२५

२.५२ मुलुकका ग्रामीण क्षेत्रमा रहेका सहकारी संस्थाको पहुँच ग्रामीण स्वावलम्बन कोषसम्म पुऱ्याउने उद्देश्यले विभिन्न गोष्ठी तथा कार्यक्रम सञ्चालन गरी प्रचार प्रसारको कार्यलाई समेत निरन्तरता दिइएको छ ।

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको स्थिति

२.५३ लघुवित्त सम्बन्धी कारोबार गर्ने “घ” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व ५५.४७ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७६ असार मसान्तमा रु. २६७ अर्ब ३८ करोड पुगेको छ । त्यसैगरी, यी संस्थाहरूको पुँजी कोष, कुल निक्षेप तथा सापटी क्रमशः रु. २५ अर्ब ४८ करोड, रु. ८५ अर्ब ५४ करोड र रु. १२६ अर्ब ३३ करोड पुगेको छ भने कुल कर्जा तथा लगानी क्रमशः रु. २३४ अर्ब ८६ करोड तथा रु. २ अर्ब ५७ करोड पुगेको छ । उक्त अवधिमा यी संस्थाहरूको रु. १९ अर्ब २८ करोड तरल कोष र रु. १० अर्ब ६३ करोड अन्य सम्पत्ति रहेको छ ।

तालिका २.१३ : लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७४ असार	२०७५ असार	२०७६ असार *	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७४/७५	२०७५/७६ *
पुँजी कोष	१२,७६	१७,४४	२५,४८	३६.६८	४६.१०
निक्षेप	३४,४०	४९,५५	८५,५४	४४.०४	७२.६३
सापटी	६६,९५	८७,६८	१,२६,३३	३०.९६	४४.०८
अन्य दायित्व	१०,१७	१३,२८	२३,५५	३०.५८	७७.३३
नाफा हिसाब	३,७२	४०३	६,४८	८.३३	६०.७९
कुल दायित्व	१,२८,००	१,७१,९८	२,६७,३८	३४.३६	५५.४७
तरल कोष	१२,७४	१६,३८	१९,२८	२८.५७	१७.७
लगानी	२,७५	२,५०	२५७	-९.०९	२.८
कर्जा तथा सापट	१,०६,५१	१,४५,९५	२,३४,८६	३७.०२	६०.९२
अन्य सम्पत्ति	५,९३	७,०९	१०,६३	१९.५६	४९.९३
नोक्सान हिसाब	७	६	४	-१४.२९	-३३.३३
कुल सम्पत्ति	१,२८,००	१,७१,९८	२,६७,३८	३४.३६	५५.४७

(* अपरिष्कृत)

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको शीघ्र सुधारात्मक कारवाहीको विवरण

२.५४ समीक्षा वर्षमा तोकिएको न्यूनतम पुँजीकोष पुरा गर्न नसकेका ३ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई शीघ्र सुधारात्मक कारवाही (PCA) गरिएको छ।

२.५५ निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण सम्बन्धी आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्नुका साथै यसबाट इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको त्रैमासिकरूपमा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन र निरीक्षण प्रतिवेदन कार्यान्वयन सम्बन्धी आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को अर्धवार्षिक प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

लघुवित्त सम्बन्धी परियोजना

२.५६ यस बैंकको समन्वयमा लघुवित्त कार्यसँग आवद्ध भई सञ्चालनमा रहेका RISMFP, SEDRA, UNNATI-A2F परियोजनाहरूको आवश्यकता अनुसार व्यवस्थापन र अनुगमन सम्बन्धी कार्य सम्पन्न गरिएको र यस सिलसिलामा RISMFP सम्बद्ध परियोजनाको अनुगमन निरीक्षण गरी प्रतिवेदन पेश गरिएको छ।

बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

बैंक सुपरिवेक्षण

२.५७ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण विधि अवलम्बन गरी कुल १५ वटा वाणिज्य बैंकहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण (Full Scope Onsite Inspection) तथा १३ वटा वाणिज्य बैंकहरूको लक्षित स्थलगत निरीक्षण गरिनुका साथै उजुरी, गुनासोका आधारमा १३ वटा विशेष स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ। स्थलगत निरीक्षण गरी बैंकमा देखिएका कमी कमजोरीहरूलाई सुधार गराउने तथा प्राप्त विवरणको आधारमा बैंकहरूको मूल्याङ्कन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ।

२.५८ अनिवार्य नगद मौज्जात अनुपात (CRR) को दुई/दुई हप्तामा, कर्जा पुँजी निक्षेप अनुपात (CCD Ratio) को दैनिक रूपमा, वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) प्रयोजन अनुसारको कर्जाका साथै स्प्रेड दर सम्बन्धी विवरण नियमितरूपमा तथा विपन्नवर्गमा प्रवाह हुने कर्जा तथा Stress Testing Results त्रैमासिकरूपमा अनुगमन गरिएको छ।

- २.५९ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको कारोबारको लेखाङ्कन पद्धतिलाई अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूप बनाउने सिलसिलामा वाणिज्य बैंकहरूको कारोबारको लेखाङ्कन आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अन्त्यदेखि नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मापदण्ड अनुरूप हुने गरी लागू भएकोमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा अघिल्लो आर्थिक वर्षको नयाँ मापदण्ड बमोजिमको वित्तीय विवरणको आधारमा सबै २८ वटा वाणिज्य बैंकहरूलाई वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ । वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा बैंकहरूमा स्थलगत निरीक्षण तथा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणका क्रममा देखिएका कैफियत लगायत बाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरू सुधार गर्न तथा त्यस्ता कैफियतहरू पुनः दोहोरिन नदिने व्यवस्था मिलाउनका लागि बैंकहरूलाई निर्देशन दिइएको छ ।
- २.६० बैंकबाट सम्पन्न गरिएका समष्टिगत, लक्षित तथा विशेष स्थलगत निरीक्षण तथा नियमित गरिने गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणका आधारमा तयार गरिएका प्रतिवेदनहरूमा उल्लेख गरिएका कैफियतहरू तथा सो सम्बन्धमा जारी गरिएका निर्देशनहरूको पालना भए/नभएको सम्बन्धमा नियमित अनुगमन गरिएको र सम्पूर्ण वाणिज्य बैंकहरूको अर्ध-वार्षिक रूपमा अनुगमन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।
- २.६१ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट नियमित रूपमा लिइँदै आएको तथ्याङ्कको संकलन, सुरक्षण, अनुगमन, विश्लेषण एवम् विवरण प्रकाशनमा रहेका विद्यमान विविध समस्याहरूको सम्बोधनको लागि SIS प्रणाली विकास गरी लागू गर्ने सम्बन्धमा Input Requirement Process सम्पन्न भई On-site module तयार भएको तथा User Acceptance Test गर्ने क्रममा रहेको छ ।
- २.६२ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको Risk Management Guidelines लाई समयसापेक्ष परिमार्जन गरी थप प्रावधान सहित Risk Management Guidelines for Banks and Financial Institutions 2018 जारी गरिएको छ ।
- २.६३ Financial Soundness Indicators (FSI) को आधारमा बैंकिङ क्षेत्रको Assessment गरी सो सम्बन्धी तथ्याङ्क IMF मा पठाउन सुरु गरिएको छ । हाल १२ वटा Core Set तथा १२ वटा Encouraged Set Indicators को आधारमा यस्तो कार्य भइरहेको छ ।
- २.६४ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको सूचना प्रविधि जोखिमको प्रभावकारी अनुगमन एवम् मूल्याङ्कन गरी आवश्यक रणनीति अवलम्बन गर्ने उद्देश्यले अन्य सुपरिवेक्षण विभागहरू तथा सूचना प्रविधि विभागसँग समन्वय गरी IT Risk Supervision Framework तयार गर्ने कार्य अगाडि बढेको छ ।
- २.६५ यस बैंकले तोके बमोजिमको न्यूनतम कर्जा पुँजी निक्षेप अनुपात (CCD Ratio) कायम नगरेका दुइवटा वाणिज्य बैंकहरूलाई कुल ३ पटक हर्जाना लगाइएको छ ।
- २.६६ वाणिज्य बैंकहरूको समष्टिगत सुपरिवेक्षण तथा वित्तीय स्थितिको विश्लेषणसहित समसामयिक विषयवस्तु समेटिएको आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को वार्षिक बैंक सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ ।

विकास बैंक सुपरिवेक्षण

- २.६७ जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण प्रणाली क्रमिक रूपमा लागू गर्ने सन्दर्भमा चालु आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा राष्ट्रियस्तरका २ वटा विकास बैंकहरूमा जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण प्रणाली अवलम्बन गरी स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका विकास बैंकहरूमा BASEL II को Framework लागू गरिएको छ । सोही व्यवस्था अनुरूप राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका विकास बैंकहरूको BASEL II को Framework अनुसार निरीक्षण तथा अनुगमन गरिँदै आइएको छ ।
- २.६८ “ख” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूमा आधार दर (Base Rate) को अवधारणा लागू गरी आधार दरको नियमित अनुगमन गरिएको छ । साथै, विगत वर्षमा भैं यस आर्थिक वर्षमा पनि केही संस्थाहरूमा विद्यमान आधार दर गणना प्रक्रिया तथा प्रणालीको सम्बन्धमा विशेष स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.६९ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको पुँजीगत आधार सुदृढ गरी दीर्घकालीन विकासका लागि आवश्यक पर्ने स्रोत परिचालन गर्न तथा वित्तीय स्थायित्व प्रवर्द्धन गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एक आपसमा गाभिने (मर्जर) तथा प्राप्ति गर्ने (एक्विजिशन) कार्यलाई प्रोत्साहन गर्न नीतिगत व्यवस्था गरिएकोमा आर्थिक वर्षमा ४ वटा मर्जर र एक्विजिशनमा समावेश भई २०७६ असार मसान्तमा विकास बैंकहरूको संख्या २९ कायम भएको छ ।

- २.७० प्रत्येक वर्ष कम्तिमा एक पटक “ख” वर्गका वित्तीय संस्थाहरुको स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गर्ने गरी योजनाबद्ध कार्यक्रम अगाडि बढाइएको छ । २०७५ साउनदेखि २०७६ असार मसान्तसम्मको अवधिमा २३ वटा “ख” वर्गका वित्तीय संस्थाहरुको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण, २ वटा संस्थाको जोखिममा आधारित निरीक्षण, १ संस्थाको लक्षित निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । त्यसैगरी, समीक्षा अवधिमा १९ वटा विशेष निरीक्षण र ५ वटा संस्थाको अनुगमन निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.७१ “ख” वर्गका वित्तीय संस्थाहरुको वित्तीय स्वास्थ्यलाई सुदृढ गर्न त्यस्ता संस्थाहरुको नगद लाभांश र बोनस शेयर सम्बन्धी प्रस्तावलाई स्वीकृत गर्नुपूर्व विवेकपूर्ण संयन्त्र (Prudential Mechanism) को माध्यमबाट परीक्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरिएको छ ॥
- २.७२ यस बैंकबाट जारी निर्देशन अनुसार निक्षेपमा दिने र कर्जा सापटमा लिने ब्याजदर निर्धारण गर्दा औसत ब्याजदर अन्तर ५ प्रतिशत भन्दा बढी नहुने गरी निर्धारण गर्नुपर्नेमा सो बमोजिम नगरेका संस्थाहरुको हकमा वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा त्यस्ता संस्थाको सञ्चालक समिति र प्रमुख कार्यकारी अधिकृतहरुलाई ध्यानाकर्षण गराइएको छ ।
- २.७३ विकास बैंकहरुको नियमितरूपमा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने गरिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को चौथो त्रयमास अवधि र २०७५/७६ को प्रथम, दोश्रो र तेस्रो त्रयमास अवधिको गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरी विकास बैंकहरुको प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरु र विकास बैंकहरुको वार्षिक गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरी सार्वजनिक जानकारीका लागि बैंकको वेबसाइटमा राखिएको छ ।
- २.७४ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को असार मसान्तसम्ममा नियमित रूपमा अनिवार्य नगद मौज्जात अनुपात विवरणको अनुगमन गर्दा ६ विकास बैंकले तोके बमोजिमको अनिवार्य मौज्जात कायम गरेको नदेखिएकोले नगद जरिवाना गरिएको छ ।
- २.७५ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को असार मसान्तसम्ममा नियमित रूपमा वैधानिक तरलता मौज्जात विवरणको अनुगमन गर्दा समस्याग्रस्तबाट फुकुवा भएको २ वर्ष अवधि नपुगेको एक संस्था बाहेक अन्य सबै संस्थाहरुले यस बैङ्कले तोके बमोजिमको वैधानिक तरलता अनुपात कायम गरेको देखिएको छ ।
- २.७६ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को असार मसान्तसम्ममा “ख” वर्गका वित्तीय संस्थाहरुले विपन्न वर्गमा प्रवाह गरेको कर्जाको अनुगमन गर्दा सबै संस्थाहरुले यस बैङ्कले तोके बमोजिमको विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात कायम गरेको देखिएको छ ।

वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण

- २.७७ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १७ वटा वित्त कम्पनीहरुको स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.७८ समीक्षा वर्षमा १८ वटा वित्त कम्पनीहरुलाई साधारणसभा प्रयोजन (AGM Clearance) को लागि वार्षिक गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरी वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।
- २.७९ समीक्षा वर्षमा ४ वटा वित्त कम्पनी समस्याग्रस्त रहेका छन् भने १ वित्त कम्पनी खारेजी प्रक्रियामा रहेको, १ वित्त कम्पनी मर्जरमा गएको र १८ वित्त कम्पनीहरु सञ्चालनमा रहेका छन् ।

तालिका २.१४ : वित्त कम्पनीहरुको प्रमुख परिसूचकहरु (२०७६ असार)

(क)	कुल चुक्ता पुँजी	रु. १२ अर्ब २ करोड ९२ लाख ५२ हजार
(ख)	कुल निक्षेप	रु. ७४ अर्ब ५३ करोड १४ लाख ९४ हजार
(ग)	कुल कर्जा	रु. ६४ अर्ब ३० करोड ५ लाख ३ हजार
(घ)	प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्र कर्जा	रु. ९ अर्ब ३६ करोड ८४ लाख २६ हजार (१७.४८ प्रतिशत)
(ङ)	विपन्न वर्ग कर्जा	रु. ४ अर्ब ८२ करोड ३७ लाख ३० हजार (८.४० प्रतिशत)
(च)	कुल रियल स्टेट कर्जा	रु. ४ अर्ब ८४ करोड ४३ लाख ४९ हजार (७.५३ प्रतिशत)
(छ)	निस्कृय कर्जा	रु. १ अर्ब ५९ करोड ४१ लाख ४४ हजार (२.४७ प्रतिशत)
(ज)	कुल कर्जा/कुल निक्षेप र प्राथमिक पुँजी अनुपात	७२.५८ प्रतिशत
(झ)	कर्जा/निक्षेप अनुपात	८६.२७ प्रतिशत
(ञ)	तरल सम्पत्ति/कुल निक्षेप अनुपात	३१.४६ प्रतिशत

लघुवित्त वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

२.८० आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ४५ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण र ९ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाको विशेष/अनुगमन निरीक्षण सम्पन्न भएको छ। वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्ने सहमतिका लागि आवेदन दिएका ६५ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्ने सहमति प्रदान गरिएको छ।

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन

- २.८१ उद्योग विभागको स्वीकृत स्किमभित्र परेका कुनै पनि उद्योगले औद्योगिक प्रयोजनको लागि खानयोग्य सुन (Edible Gold) आयात गर्न स्वीकृति माग गरेमा त्यस्तो सुन मिश्रण गरी तयार गरिने उत्पादनमा सम्बन्धित अन्तःशुल्क कार्यालयको प्रत्यक्ष अनुगमन रहने शर्तमा परीक्षणको रूपमा त्यस्ता उद्योगलाई वार्षिक अधिकतम १५०० (एक हजार पाँच सय) ग्रामसम्म खानयोग्य सुन (Edible Gold) सम्बन्धित व्यवसायीले सोभै बैंकमार्फत आयात गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ।
- २.८२ भारतबाट हुने भा.रु. ५ करोडभन्दा बढीको वस्तु आयात अनिवार्य रूपले प्रतीतपत्र मार्फत गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।
- २.८३ नेपाल सरकारले जारी गरेको यात्रा अनुमति पत्र (Travel Document) को आधारमा विदेश भ्रमणमा जानुपर्दा राहदानी सुविधा माग गर्नेहरूलाई स्थलगत मार्ग प्रयोग गरे सरह अमेरिकी डलर १,००० सम्मको सटही सुविधा दिने व्यवस्था गरिएको छ।
- २.८४ नेपाल सरकारका विकास आयोजना सञ्चालन गर्ने सरकारी निकायले स्वीकृत सेवा खरिदका लागि प्रतीतपत्र खोल्दा सम्बन्धित निकायको अनुरोध पत्र सहित निवेदन प्राप्त भएमा यस बैंकको स्वीकृति लिनु नपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।
- २.८५ वाणिज्य बैंकहरूले औद्योगिक कच्चा पदार्थ आयात गर्न विदेशी मुद्रामा प्रवाह गर्ने कर्जाको अवधि ९० दिनबाट बढाई १८० दिन बनाइएको छ।
- २.८६ लगानी बोर्डबाट राष्ट्रिय महत्वको आयोजनाको रूपमा पहिचान भएको र हाल निर्माण शुरु भएको अरुण तेस्रो जलविद्युत आयोजनाको लागि PDA मा उल्लेख भए बमोजिम आयोजनाको विकासकर्ता SJVN-Arun-3 Power Development Company ले परामर्शदाता/निर्माणकर्ता ठेकेदारलाई दिनुपर्ने भुक्तानीको सटही सुविधा प्रदान गर्नु पर्दा विकासकर्ता कम्पनीबाट कार्यसम्पादन यकीन तथा लगानी बोर्डको कार्यालयबाट सिफारिस भई आएको आधारमा उल्लिखित कागजातहरूको परीक्षण गरी वाणिज्य बैंकहरूले ठेक्का रकमको सीमा ननाघ्ने गरी सिधै भारतीय रुपैयाँको सटही सुविधा प्रदान गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ।
- २.८७ Max Money SDN. BHD, Malaysia ले रेमिटान्स कारोबार वापतको भुक्तानी गर्नुपर्ने बक्यौताहरू भुक्तानी नगरेकोले यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू, रेमिटान्स कम्पनी तथा अन्य इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरूले उक्त संस्थासँग कुनै पनि कारोबार नगर्न/नगराउन मिति २०७५/०८/१२ मा सूचना जारी गरिएको छ। साथै, यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त कुनै पनि बैंक, वित्तीय संस्था तथा रेमिटान्स कम्पनी र संस्थाहरूले तेस्रो पक्षबाट Processing भएको रकम स्वीकार गर्ने र भुक्तानी गर्ने व्यवस्था नहुने गरी प्रवन्ध मिलाउन मिति २०७५/११/०२ मा पुनः सूचना जारी गरिएको छ।
- २.८८ विप्रेषण कारोबार गर्ने बैंक, वित्तीय संस्था तथा विप्रेषण कम्पनीहरूले वेनिफिसियरीलाई भुक्तानी दिनुपर्ने रकम अनिवार्य रूपमा अग्रिम प्राप्त गर्नुपर्ने (Pre Funding) वा सो बराबरको बैंक ग्यारेण्टी लिनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

- २.८९ कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड वा राष्ट्रिय वीउ विजन कम्पनी लिमिटेडले ग्लोबल टेण्डर मार्फत स्वीकृत गरेको बोलपत्रबाट मल, वीउ आयात गर्दा तेस्रो मुलुकमै निर्मित भई तेस्रो मुलुकबाटै Shipment हुने अवस्थामा ग्लोबल टेण्डर पर्ने भारतीय फर्म कम्पनीको नाममा पनि विद्यमान व्यवस्था बमोजिम परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गर्ने गरी प्रतितपत्र खोल्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९० विदेशी लगानीमा स्थापना भएका उद्योग तथा परियोजनामा विदेशी लगानीकर्ताले भित्र्याएको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको रकम नेपालका वाणिज्य बैंकहरूमा निक्षेप राखी सोको धितोमा नेपाली मुद्रामा कर्जा लिन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९१ Correspondent Banking प्रयोजनको लागि खोल्ने प्रतितपत्र तथा Trade Finance Services को लागि नेपालका वाणिज्य बैंकहरूले स्वदेशी तथा विदेशी Correspondent Bank मा राखेको विदेशी मुद्रा निक्षेपलाई धितो राखेर Confirmation को कार्य गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९२ विदेशबाट अग्रिम रूपमा विदेशी मुद्रा प्राप्त भएको प्रमाण प्रतितपत्र खोल्ने बैंकमा प्राप्त भइसकेपछि सोको आधारमा तेस्रो मुलुकको सामान विभिन्न पोर्टमार्फत नेपाल नभित्र्याई सिधै मध्यस्थता व्यापार अन्तर्गत नेपाल बाहेक अन्य मुलुकमा प्रतितपत्रमार्फत अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन अनुरूप निर्यात व्यापार गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९३ सुनचाँदी व्यवसायीहरूले यस बैंकबाट इजाजतपत्र लिई विदेशी, गैर-आवासीय नेपाली, कुटनीतिक नियोगका पदाधिकारीहरूलाई स्वदेशमै परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा सुनका गरगहना बिक्री गरेमा Deemed Export सरह निर्यात भएको मानी विद्यमान व्यवस्था बमोजिम सुन उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९४ सुन आयात तथा बिक्री वितरणका लागि जारी “सुन आयात तथा बिक्री वितरण कार्यविधि, २०६८” मा आवश्यक संशोधन/परिमार्जन गरिएको छ ।
- २.९५ तेस्रो मुलुकबाट अमेरिकी डलर ४० हजार भन्दा माथिको सामान आयात गर्नुपर्दा अनिवार्य रूपले प्रतितपत्रमार्फत गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी अमेरिकी डलर ३० हजारभन्दा माथिको सामान आयात गर्नुपर्दा अनिवार्य रूपमा प्रतितपत्र मार्फत गर्नुपर्ने र टी.टी.मार्फत सट्टी प्रदान गर्दा अमेरिकी डलर २५ हजार भन्दा बढी विदेशी मुद्राको सट्टी उपलब्ध गराउँदा Beneficiary को Business Credibility Information लिनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९६ विदेशी लगानीकर्ताहरूले नेपालका विभिन्न परियोजनामा ऋण लगानी गर्दा त्यस्तो ऋणको साँवा व्याज असुली तथा Default भएका ऋणीको धितो लिलामीसम्मका प्रक्रिया पुरा गर्ने गरी ऋण व्यवस्थापनको लागि सम्बन्धित विदेशी लगानीकर्ता, विदेशी लगानी भित्र्याउने कम्पनी वा संघ/संस्था र वाणिज्य बैंक समेतले त्रिपक्षीय सम्झौता गरी कुनै एक नेपाली वाणिज्य बैंकले Agent को रूपमा ऋण व्यवस्थापन, Escrow खाता व्यवस्थापन तथा Custodian को रूपमा सेवा दिन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.९७ भारतमा होटल, अस्पताल र औषधि पसलमा गरिने भुक्तानी बाहेक Credit, Debit तथा Prepaid Card लगायत Electronic card को माध्यमबाट Point of Sale (POS) वा अन्य विद्युतीय माध्यममार्फत वस्तु तथा सेवा खरिद गर्दा गरिने भुक्तानीको हकमा एकै पटक वा पटकपटक गरी मासिक भा.रु. १ लाखसम्म मात्र भुक्तानी गर्न सकिने गरी सीमा तोकिएको छ ।
- २.९८ नेपाल सरकार संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय, पर्यटन विभागबाट स्वीकृत खेलहरू क्यासिनोले खेलाउने सम्बन्धमा नियामक निकाय पर्यटन विभागबाट स्वीकृत SOP (Standard of Operation Procedures) मा उल्लेख भएका गेमहरू खेलाउने प्रयोजनको लागि स्वीकृत लिई बैंकिङ प्रणालीमार्फत online माध्यमबाट रकम प्राप्त गरी स्वीकृत भएका त्यस्ता Online Gaming खेलाउने रकम प्राप्त गर्ने र विद्यमान व्यवस्था बमोजिम खर्च एवं Transfer गर्न सकिने गरी क्यासिनोहरूले Online Gaming को लागि बैंकिङ प्रणालीको प्रयोग गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

- २.९९ ट्राभल एजेन्सी, ट्रेकिङ एजेन्सी, कार्गो कुरियर एजेण्ट, होटल लगायतका संस्थाहरूले विदेशबाट Repatriation लिनुपर्ने रकम विदेशी मुद्रा कारोबार भएको १५ दिनभित्र देशभित्र अनिवार्य रुपमा ल्याइसक्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०० शिक्षा, आप्रवासन, स्वास्थ्य लगायतका प्रयोजनका लागि अमेरिकी डलर ५,००० भन्दा बढीको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा माग गर्ने नेपालीहरूसँग अनिवार्य रुपमा स्थायी लेखा नम्बर (PAN) लिनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०१ नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट श्रम स्वीकृति लिई वैदेशिक रोजगारीमा जाने नेपाली नागरिकलाई राहदानी वापत अधिकतम अमेरिकी डलर २०० (दुईसय) सम्म मात्र सटही सुविधा उपलब्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०२ इजाजतपत्रप्राप्त वाणिज्य बैंक तथा राष्ट्रियस्तरका विकास बैंकहरूले जलविद्युत उत्पादन तथा प्रसारणसँग सम्बन्धित आयोजना/परियोजनाका लागि परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण प्रदान गर्ने सम्बन्धी व्यवस्थालाई विस्तार गरी उक्त ऋण सौर्य र वायु उर्जा आयोजना/परियोजनामा समेत प्रदान गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०३ नेपाल सरकार मन्त्रपरिषदले मिति २०७५/०२/१० मा संशोधन/परिमार्जन गरेको “निर्यातमा अनुदान प्रदान गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५” का संशोधित व्यवस्थाहरू कार्यान्वयन गर्न/गराउन परिपत्र जारी गरिएको छ ।
- २.१०४ परिवर्त्य विदेशी मुद्रा आर्जन हुने गरी निर्यात कारोबार गर्ने निर्यातकर्ताहरूले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा Pre-shipment तथा Post-shipment कर्जा माग गरेमा प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत कर्जा उपलब्ध गराउँदा यस्तो कर्जामा बढीमा One Year Libor दरमा अधिकतम १.२५ (एक दशमलव दुई पाँच) प्रतिशत थप गरी हुन आउने दरले ब्याज लिन सकिने र सोको साँवा/ब्याज परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नै असुल उपर गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०५ औद्योगिक कच्चा पदार्थ र मेशिनरी सरसामान प्रतितपत्रमार्फत आयात गर्दा Sight LC को भुक्तानीको लागि वाणिज्य बैंकहरूले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण प्रवाह गर्दा Six Month LIBOR Rate मा अधिकतम १.२५ (एक दशमलव दुई पाँच) प्रतिशतसम्म थप गरी ऋण प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०६ विदेशी कुटनीतिक कर्मचारीहरूले मात्र आफ्नो विदेशी मुद्रा खाताबाट नेपालमा रहँदा बस्दा नगदै रकम भुक्तानी लिन सक्ने व्यवस्था रहेकोमा विभिन्न दुतावास तथा कुटनीतिक नियोगमा कार्यरत भिसाप्राप्त गैर-कुटनीतिक विदेशी कर्मचारीहरूलाई आफ्नो व्यक्तिगत परिवर्त्य विदेशी मुद्रा खाताबाट प्रति महिना नगदमा यू.एस.डलर ५०० वा सो बराबरको रकमसम्म भुक्तानी दिन सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०७ यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले सूचनामा उल्लिखित शर्तहरूको पालना गर्ने गरी जलविद्युत उत्पादन तथा प्रसारण लाईन, सडक, सुरुङ्गमार्ग, विमानस्थल, केवलकार, पुल जस्ता भौतिक पूर्वाधार (हाउजिङ्ग, जग्गा विकास जस्ता रियल स्टेटको क्षेत्र बाहेक), विदेशी मुद्रा आर्जन गर्ने पर्यटन, कृषि र लघुवित्त क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह गर्ने प्रयोजनको लागि वित्तीय साधनको प्रवन्ध गर्न भारतस्थित बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट MCLR (Marginal Cost of Funding Based Lending Rate) मा अधिकतम १ प्रतिशतभन्दा बढी ब्याजदर नहुने गरी भारतीय मुद्रामा ऋण लिनसक्ने र यस्तो ऋण रकम अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा लिएको भए सो समेत गरी आफ्नो प्राथमिक पुँजीको शतप्रतिशत रकमसम्म हुने व्यवस्था गर्ने गरी सार्वजनिक सूचना जारी गरिएको छ ।
- २.१०८ यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले विदेशी मुद्रा आर्जन गर्ने पर्यटन, कृषि क्षेत्र, लघु उद्यम तथा व्यवसाय, लघु जलविद्युत तथा नवीकरणीय उर्जा, रोजगारी तथा स्वरोजगारी सिर्जनामार्फत आयआर्जन, गरिवी निवारण र उत्पादन अभिवृद्धिमा सहयोग पुग्ने गरी आफ्नो कारोबार

- क्षेत्रभिन्न पर्ने उद्यम, व्यवसाय, परियोजना आदिमा कर्जा प्रवाह गर्ने प्रयोजनका लागि वित्तीय साधनको प्रवन्ध गर्न आफ्नो प्राथमिक पुँजीको बढीमा ३० गुणासम्म मात्र वित्तीय श्रोत परिचालन हुन सक्ने गरी विदेशी बैंक तथा वित्तीय संस्था वा अन्य संस्थाहरुबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण लिन सक्ने गरी सार्वजनिक सूचना जारी गरिएको छ ।
- २.१०९ विदेशी Payment System सँग प्रत्यक्ष आवद्ध भएको जुनसुकै QR Code, POS Machine वा अन्य Payment System को प्रयोग यस बैंकबाट स्वीकृत प्राप्त संस्थावाहेक अन्य संस्थासँग गर्नु गैरकानूनी रहेको व्यहोरा सबैको जानकारीको लागि बैंकको वेबसाइटमा सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।
- २.११० “हेजिङ्ग सम्बन्धी नियमावली, २०७५” मिति २०७५/११/१३ मा राजपत्रमा प्रकाशित भई कार्यान्वयनमा आएको हुँदा सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि मिति २०७५/११/२६ मा सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।
- २.१११ यस बैंकबाट आ.व. २०७५/७६ मा रु. ३५ अर्ब ७४ करोड बराबरको रकम पुँजी स्वरूप प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी भित्र्याउन अनुमति प्रदान भएको छ । त्यस्तै, उक्त अवधिमा अमेरिकी डलर ६ करोड ४७ लाख, युरो २ लाख ३७ हजार, जापनिज येन १ करोड १ लाख, भा.रु. ६ करोड ७० लाख तथा क्यानेडियन डलर ५ लाख ऋणस्वरूप विदेशी मुद्रा भित्र्याउन अनुमति प्रदान भएको छ ।
- २.११२ यस अवधिमा रु. ३१ अर्ब ९७ करोड बराबरको पुँजी स्वरूपको विदेशी लगानी र अमेरिकी डलर ७ करोड ६८ लाख, युरो ५० हजार र भा.रु. ९८ लाख ४३ हजार ऋणस्वरूपको विदेशी लगानी लेखाङ्कन भएको छ । साथै, उक्त अवधिमा प्रत्यक्ष विदेशी लगानी फिर्ता, ऋणमार्फत भित्रिएको प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानीको साँवा र व्याज भुक्तानी र लगानीको लाभांश वापत अमेरिकी डलर ७ करोड २६ लाख, भा.रु. ८६ लाख ५६ हजार तथा ने.रु. २८ अर्ब ९४ करोड बराबर विदेशी मुद्राको सटही स्वीकृति (Repatriation) प्रदान गरिएको छ ।
- २.११३ २०७६ असार मसान्तसम्म विदेशी मुद्राको कारोबार गर्न स्वीकृति लिने संस्थामा होटल २१८, ट्राभल एजेन्सी ९२१, ट्रेकिङ्ग १५४६, कार्गो ६२, मनिचेञ्जर ३७५, रेमिट्यान्स कम्पनी ५२, वाणिज्य बैंक २८, विकास बैंक १९, वित्त कम्पनी ४, नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेन्ट बैंक, नेपाल क्लियरिङ हाउस लिमिटेड, एयरलाइन्स कम्पनी ७४ र अन्य ३९ गरी जम्मा ३३४० रहेका छन् । विदेशी मुद्राको कारोबार गर्ने संस्थामध्ये काठमाडौं उपत्यकाभिन्न २९९२ र उपत्यका बाहिर ३४८ संस्था सञ्चालनमा रहेका छन् ।
- २.११४ विदेशी मुद्राको कारोबार गर्न स्वीकृति लिने संस्थामध्ये आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा मनि चेञ्जर ११५, ट्राभल एजेन्सी ११, ट्रेकिङ्ग ५, होटल ३१, रेमिट्यान्स कम्पनी ५, एयरलाइन्स ४ र बैंक तथा अन्य ४ गरी जम्मा १७५ वटा संस्थाहरुको निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.११५ नेपाल राष्ट्र बैंक विप्रेषण विनियमावली, २०६७, नेपाल राष्ट्र बैंक मनिचेञ्जर विनियमावली, २०६७ नेपाल राष्ट्र बैंक विदेशी विनिमय कारोबार इजाजतपत्र तथा निरीक्षण नियमावली, २०६७ संशोधनको प्रक्रियामा रहेका छन् ।
- २.११६ विभिन्न मितिमा नेपालमा विदेशी लगानी भित्र्याउने तथा लेखाङ्कन गर्ने सम्बन्धी यस विभागमा दर्ता भएका फाइलमध्ये विभिन्न ५४ वटा कम्पनी तथा संस्थाहरुलाई सूचना प्रकाशित मितिले ३० दिनभित्र अपुग/थप कागजातहरु उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा मिति २०७५/०९/२९ गते सार्वजनिक सूचना जारी गरिएकोमा सम्पर्कमा आएका जम्मा ११ वटा कम्पनी/संस्था बाहेक समयसीमाभिन्न सम्पर्कमा नआउने अन्य कम्पनी/संस्थाहरुको फाइल बन्द गरिएको छ । यसबाहेक, आ.व. २०७५/७६ मा प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानीसँग सम्बन्धित जम्मा ५०२ वटा फाइलहरुको कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.११७ प्रत्यक्ष विदेशी लगानीको कामकारवाहीलाई थप प्रभावकारी बनाउन नेपाल सरकार, उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, उद्योग विभाग अन्तरगतको एकल विन्दु सेवा केन्द्रमा विदेशी विनिमय सहजीकरण

एकाई स्थापना भएको छ । साथै, सोही एकाईमा आवश्यक कामकारवाहीको लागि “एकल विन्दु सेवा केन्द्र, विदेशी विनिमय सहजीकरण एकाईको कार्य सञ्चालन कार्यविधि २०७६” लागू गरिएको छ ।

मुद्रा व्यवस्थापन

- २.११८ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ५०० दरको ८ करोड थान र रु. २० दरको ९ करोड ७० लाख थान छपाई भई आएका नयाँ नोटहरू बैंकको ढुकुटीमा दाखिला गरिएको छ ।
- २.११९ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नेपाल राष्ट्र बैंक, नोट छपाई तथा सिक्का टकमरी निर्देशिका, २०६५ मा भएको व्यवस्था अनुसार नोट छपाई (खरीद) सम्बन्धी गुरुयोजना, २०७४ र सिक्का टकमरी सम्बन्धी गुरुयोजना, २०७४ कार्यान्वयनमा छन् । साथै, हाल चलिरहेको चक्रमा नोट छपाईका लागि ६ वटा पूर्व योग्यता सूचीमा पर्न सफलमध्येका कम्पनीबाट रु. १०० दरको ४० करोड थान, रु. ५० दरको २३ करोड थान र रु. १००० दरको ३९ करोड थान नोट छपाईका लागि बोलपत्र आह्वान गरिएको छ ।
- २.१२० २०७५ साउनदेखि २०७६ असार मसान्तसम्मको अवधिमा विभिन्न दरका ४९ करोड थान नोटहरू चलनचल्तीको लागि निष्काशन भएको छ भने उक्त अवधिमा नोट छपाई खर्च रु. ८५ करोड ३७ लाख भएको छ ।

तालिका २.१५ : आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा स्टकबाट निष्काशित नोट तथा छपाई खर्चको विवरण

दर (रु.)	थान (लाखमा)	छपाई खर्च रकम रु. (करोडमा)
५	९६१.५०	१२.८१
१०	९७६.००	१६.६३
२०	६९८.००	८.३४
५०	१,०१६.००	१५.७३
१००	३८६.००	९.१८
५००	४३०.५०	१३.४७
१०००	४३२.००	९.२९
जम्मा	४,९००.००	८५.३७

- २.१२१ चलनचल्तीमा रहेका नोटको परिमाण प्रत्येक वर्ष बढ्दै गएको छ । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा रु. ४३० अर्ब ९९ करोड चलनचल्तीमा रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा १४.७ प्रतिशतले बढेर रु. ४९४ अर्ब ३७ करोड पुगेको र २०७५/७६ मा २.६ प्रतिशतले बढेर रु. ५०७ अर्ब ६ करोड पुगेको छ । निष्काशित नोटको लागि सुरक्षण वापत विदेशी मुद्राहरू र विदेशी सुरक्षणपत्र राखिने गरिएको छ । २०७६ असार मसान्तसम्ममा चलनचल्तीमा रहेको नोटको विवरण तालिका २.१६ मा दिइएको छ ।

तालिका २.१६ : चलनचल्तीमा रहेको नोटको विवरण (२०७६ असार मसान्तसम्म)

दर (रु.)	चलनचल्तीमा रहेका नोट	रकम (रु. करोडमा)
१	१६१,०३३,४८३	१६.१०
२	९२,६८१,२२१	१८.५५
५	५३५,९२५,६७९	२६७.९६
१०	४१४,४४७,९४५	४१४.४५
२०	२४९,३२१,३७४	४९८.६४
२५	२,२८९,७३२	५.७२
५०	२१२,३६६,०७२	१,०६१.८३
१००	१७३,१०६,३९६	१,७३१.०६
२५०	३४९,६८३	८.७४
५००	२२०,८६५,९६५	११,०४३.३०
१०००	३५६,३९६,४७९	३५,६३९.६५
जम्मा	२,२५७,७५०,५४६	५०,७०६.००

- २.१२२ नेपाली मुद्राको आपूर्ति व्यवस्था प्रभावकारी बनाउन तथा नेपाल सरकारको खर्च भुक्तानीका लागि आवश्यक पर्ने रकम उपलब्ध गराउन यस बैंकको काठमाडौं उपत्यकामा १, काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूमा ७, राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेडका ४५ र नेपाल बैंक लिमिटेडका २४ वटा शाखा कार्यालयहरू समेत गरी ७७ वटा नोटकोषमार्फत नेपाली नोटको आपूर्ति गर्ने र चलनचल्तीमा पठाउन योग्य नभएका नोटहरू यस बैंकमा खिच्ने कार्य हुँदै आएको छ। यस कार्य अन्तर्गत नोटकोषमा तोकिएको बीमाङ्क रकमभन्दा बढी रकम जम्मा हुन आएमा यस बैंकले आफ्नै खर्चमा बढी जम्मा भएको रकम फिर्ता ल्याउने र नोटकोषबाट रकम माग भएमा तत्काल पठाउने व्यवस्था गर्दै आएको छ। साथै, नोटकोष कारोबारमा देखिने समस्याहरूलाई निराकरण गर्ने उद्देश्यले विद्यमान संचालन व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी बनाउन नोटकोष कारोबारमा संलग्न कर्मचारीहरूलाई सहभागी गराई गोष्ठीहरू संचालन गर्ने तथा नोटकोषहरूको निरीक्षण तथा अनुगमनबाट प्राप्त कैफियतहरूलाई सुधार गर्न लगाइएको छ।
- २.१२३ नोटलाई सुरक्षितसाथ प्रयोगमा ल्याउने तथा भुत्रा, मैला नोटलाई प्रचलनबाट खिच्ने बारे सरोकारवाला एवम् सर्वसाधारणलाई जानकारी दिने उद्देश्यले नेपाल राष्ट्र बैंकको वेब साइटमा सूचनाहरू राख्ने गरिएको छ। बैंकले जारी गरेको सफा नोट नीति कार्यान्वयन अवस्थाका सम्बन्धमा विभिन्न बैंकका शाखाहरूमा निरीक्षण गरी सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिइएको छ।
- २.१२४ २०७५ साउनदेखि २०७६ असार मसान्तसम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एवम् सर्वसाधारणसँग रहेका भुत्रा, मैला र च्यातिएका तथा चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य विभिन्न दरका गरी रु. ७६ अर्ब ९५ करोड ७० लाख बराबरका नोटहरू जलान गरिएका छन्।

तालिका २.१७ : आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य नोटहरू जलान गरेको विवरण

दर (रु.)	जलानमा पठाएको (थान लाखमा)	रकम (रु. करोडमा)
१	०.३५	०.००३५
२	०.७७	०.०२
५	४१८.२८	२०.९२
१०	४६५.७४	४६.५७
२०	४२४.५६	८४.९१
२५	०.०५	०.०१
५०	४५०.४४	२२५.२३
१००	४१४.६३	४१४.६३
२५०	०.०००३	०.०००७
५००	३१६.०४	१,५८०.२१
१०००	५३२.३२	५,३२३.२०
जम्मा	३,०२३.१८	७,६९५.७०

- २.१२५ टक्सार महाशाखाबाट नियमित रूपमा सुन तथा चाँदीका असर्फी तथा सिक्काहरू र अन्य धातुबाट बनेका पदक तथा मेडालियनहरू समेत टकमरी गरी बिक्री वितरण गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अन्त्यमा रु. १/- दरको रु. ६ करोड ९६ लाख ८१ हजार र रु. २/- दरको रु. ६ करोड ७१ लाख ६६ हजार सिक्काहरू मौज्जात रहेकोमा रु. १/- दरको ४ करोड ९८ लाख र रु. २/- दरको रु. ३ करोड ७३ लाख ५६ हजार सिक्काहरू बिक्री भई आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को अन्त्यमा रु. १/- दरको रु. १ करोड ९८ लाख ७९ हजार र रु. २/- दरको रु. २ करोड ९८ लाख १० हजार सिक्का मौज्जात रहेको छ।

जनशक्ति व्यवस्थापन

- २.१२६ २०७६ असार मसान्तमा बैंकमा प्रशासनतर्फ ९३४ र प्राविधिकतर्फ ९० गरी कुल १,०२४ कर्मचारीहरू कार्यरत रहेका छन्। कार्यरत कुल जनशक्तिमध्ये तहगत रूपमा हेर्दा अधिकृततर्फ ५२६, सहायकतर्फ ३७६ र श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगीतर्फ १२२ जना रहेका छन्। आर्थिक वर्षको अन्त्यमा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये अधिकृतस्तरका कर्मचारीको सहायक तथा कार्यालय सहयोगी कर्मचारीबीचको अनुपात

१:०.९५ रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात १:०.८ रहेको थियो। सहयोगी सेवामा करारमा नियुक्ति गरिने व्यवस्था अनुसार २०७६ असार मसान्तसम्ममा सुरक्षातर्फ ८८ जना, स्वास्थ्यतर्फ १२, इन्जिनियरतर्फ २, सब-इन्जिनियरतर्फ १, चालकतर्फ २४ र टक्सार महाशाखामा प्राविधिक (यस बैंकबाट सेवानिवृत्त कर्मचारीहरूमध्येबाट) ७ गरी जम्मा १३४ जना करारमा कार्यरत रहेका छन्।

तालिका २.१८ : कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

तह	कार्यरत जनशक्ति २०७६ असार मसान्त		
	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा
अधिकृत विशिष्ट	१६	-	१६
अधिकृत प्रथम	३९	१	४०
अधिकृत द्वितीय	१३९	१३	१५२
अधिकृत तृतीय	२९६	२२	३१८
जम्मा	४९०	३६	५२६
सहायक प्रथम	८७	८	९५
सहायक द्वितीय	२११	४०	२५१
सहायक तृतीय	२४	६	३०
सहायक चतुर्थ	-	-	-
सहायक पञ्चम	-	-	-
जम्मा	३२२	५४	३७६
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी प्रथम	३५	-	३५
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी द्वितीय	२५	-	२५
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी तृतीय	१	-	१
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी चतुर्थ	६१	-	६१
जम्मा	१२२	-	१२२
कुल जम्मा	९३४	९०	१,०२४

२.१२७ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा खुला प्रतिस्पर्धाबाट अधिकृतस्तरमा ७४ तथा सहायकस्तरमा १०६ जना गरी १८० जना बैंक सेवामा प्रवेश गरेका (८ जना बैंकभित्रैबाट र १७२ जना बाहिरबाट) छन् भने विविध कारणले कुल १०० जना कर्मचारीहरू बैंक सेवाबाट अलग भएका छन्। बैंक सेवाबाट अलग हुनेहरूमध्ये ९५ जनाले अनिवार्य अवकाश प्राप्त गरेका, २ जनाको राजिनामा स्वीकृत भएको, २ जनाको असामयिक निधन भएको तथा १ जनालाई भविष्यमा बैंक सेवामा अयोग्य नठहरिने गरी सेवाबाट हटाइएको छ।

२.१२८ समीक्षा अवधिमा खुला प्रतियोगिताबाट १८०, मूल्याङ्कन बहुवाबाट १०१ र आन्तरिक प्रतियोगिताबाट ३७ जना गरी जम्मा ३१८ जना विभिन्न तहमा पदपूर्ति गरिएको छ। साथै, १६ जना चालक, १ जना डिस्पेन्सरी, ४ जना टक्सार प्राविधिक र १३ जना सुरक्षाकर्मीलाई करारमा नियुक्ति गरिएको छ।

तालिका २.१९ : आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा भएको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	पद	सेवा	खुला प्रतियोगिताबाट	मूल्याङ्कन बहुवाबाट	आन्तरिक प्रतियोगिताबाट
१.	अधिकृत विशिष्ट	प्रशासन	-	७	-
२.	अधिकृत प्रथम	प्रशासन	-	११	५
३.	अधिकृत प्रथम	प्राविधिक	-	-	-
४.	अधिकृत द्वितीय	प्रशासन	-	३६	१६
५.	अधिकृत द्वितीय	प्राविधिक	-	-	-
६.	अधिकृत तृतीय	प्रशासन	७४	४	-
७.	अधिकृत तृतीय	प्राविधिक	-	-	-
८.	सहायक प्रथम	प्रशासन	-	२५	१६
९.	सहायक प्रथम	प्राविधिक	-	-	-
१०.	सहायक द्वितीय	प्रशासन	९६	८	-
११.	सहायक द्वितीय	प्राविधिक	१०	-	-
१२.	सहायक तृतीय	प्रशासन	-	-	-
१३.	कार्यालय सहयोगी चतुर्थ	प्रशासन	-	१०	-
	जम्मा		१८०	१०१	३७

विविध

बजेट व्यवस्थापन, संस्थागत जोखिम न्यूनीकरण तथा रणनीतिक योजना

बजेट व्यवस्थापन

- २.१२९ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ तथा नेपाल राष्ट्र बैंक बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन एवम् अनुगमन निर्देशिका, २०७२ मा व्यवस्था भए बमोजिम यस बैंकको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को अनुमानित आय-व्यय विवरण (बजेट) मिति २०७६/३/२९ मा बसेको सञ्चालक समितिको बैठकबाट स्वीकृत भएको छ ।
- २.१३० यस बैंकको वार्षिक आय-व्यय (बजेट) को कार्यान्वयन पक्षलाई थप प्रभावकारी, मितव्ययी र परिणाममुखी बनाउनका लागि बजेट स्वीकृत गर्दाका बखत सञ्चालक समितिले जारी गरेको १६ बुँदे निर्देशन तथा यस बैंकबाट जारी नेपाल राष्ट्र बैंक बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन एवम् अनुगमन निर्देशिका, २०७२ मा भएका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयन एवम् परिपालनाका लागि सम्पूर्ण विभाग/कार्यालय/महाशाखा/ इकाईहरूलाई आवश्यक जानकारी गराइएको छ ।
- २.१३१ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ र नेपाल राष्ट्र बैंक बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन एवम् अनुगमन निर्देशिका, २०७२ अनुसार संस्थागत योजना विभागले प्रत्येक त्रयमासको समाप्ति पछि बजेट केन्द्रहरूबाट प्राप्त प्रतिवेदनका आधारमा बजेट समीक्षा प्रतिवेदन तयार पारी बजेट समीक्षा समितिमा पेश गर्ने र बजेट समीक्षा समितिले उक्त प्रतिवेदनमा आवश्यकता अनुसार मूल्याङ्कन गरी सञ्चालक समिति समक्ष पेश गरी स्वीकृत गर्ने गरिएको छ ।
- २.१३२ बैंकका विभिन्न विभाग/महाशाखा/कार्यालयहरूबीच एक आपसमा समन्वय गरी कार्यसम्पादनलाई थप प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले व्यवस्थापन गोष्ठीको आयोजना गरिएको छ । त्यसैगरी, रणनीतिक योजना, वार्षिक कार्ययोजना तथा बजेट कार्यान्वयनको सिलसिलामा देखिएका समस्याहरूमा छलफल गरी समाधानका उपाय पहिल्याउने उद्देश्यले तेस्रो रणनीतिक योजना (२०१७-२०२१), वार्षिक कार्ययोजना तथा बजेटको अर्धवार्षिक समीक्षा गोष्ठीको समेत आयोजना गरिएको छ ।

जोखिम व्यवस्थापन कार्यान्वयन

- २.१३३ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को अर्ध-वार्षिक प्रतिवेदन जोखिम व्यवस्थापन समितिमा छलफल गरी सञ्चालक समितिबाट पारित भइसकेको र वार्षिक प्रतिवेदन जोखिम व्यवस्थापन समितिमा छलफल भई सञ्चालक समिति समक्ष पेश गर्ने क्रममा रहेको छ ।
- २.१३४ व्यवस्थापन निरन्तरता योजना अन्तर्गत Business Continuity Plan (BCP) Roadmap, Volume 1 र BCP Operation Volume लाई जोखिम व्यवस्थापन समितिमा छलफल गरी अन्तिम रूप दिइएको छ ।

रणनीतिक योजना कार्यान्वयन

- २.१३५ बैंकको काम कारवाहीलाई योजनाबद्धरूपले अगाडि बढाउन बैंकको तेस्रो रणनीतिक योजना (२०१७-२०२१) २०७४ पुस २६ बाट कार्यान्वयनमा आएको छ ।

वार्षिक कार्ययोजना कार्यान्वयन

- २.१३६ प्रत्येक आर्थिक वर्षमा गर्नुपर्ने नियमित एवम् विशेष प्रकारका कामहरूलाई योजनाबद्ध तवरले तर्जुमा गरी स्वीकृत कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन गर्दै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा मुख्य कार्य अन्तर्गत ३५१ र अन्य कार्य अन्तर्गत २०५ कार्यहरू रहेका छन् । आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा मुख्य कार्य अन्तर्गत २४८ सम्पन्न भएको, ५९ शुरु भएको र ४४ वटा प्रारम्भ हुन बाँकी रहेका छन् । त्यसैगरी अन्य कार्य अन्तर्गत १८३ कार्यहरू सम्पन्न भएका छन् भने २२ वटा कार्य सम्पन्न हुन बाँकी रहेका छन् ।

वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति कार्यान्वयन

२.१३७ नेपाल सरकार, वित्तीय क्षेत्रका नियमनकारी निकायहरु, निजी क्षेत्र र विकास साभेदारहरुलाई वित्तीय क्षेत्रको विकास एवम् सुदृढीकरणको लागि वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति (२०७३/७४- २०७७/७८) नेपाल सरकार, मन्त्रपरिषद्बाट मिति २०७३/०९/२२ मा स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएको छ । रणनीतिमा उल्लेख गरिएका १९८ कार्यहरुमध्ये आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को असार मसान्तसम्ममा सम्पन्न गरिसक्नु पर्ने १४९ कार्यहरुमध्ये ७८ वटा कार्यहरु सम्पन्न भइसकेका छन् भने ५७ वटा कार्यहरु प्रक्रियामा रहिरहेका र १४ वटा कार्यहरु शुरु हुन बाँकी रहेका छन् ।

सूचना प्रविधि

२.१३८ यस बैंकको केन्द्रीय कार्यालयको Human Resource Management Information System Software (HRMISS) लाई व्यवस्थापन गर्न Human Resource Information System (HRIS) जडान भई कार्यान्वयनमा ल्याउने तयारी भइरहेको छ । त्यस्तै, बैंकमा रहेका विभिन्न पुराना सफ्टवेयर सिष्टमलाई Web-based System ले प्रतिस्थापन गरिएको छ ।

२.१३९ DFID को सहयोगमा सबै विभाग तथा कार्यालयहरुमा रहेको Real Time Gross Settlement (RTGS) system Install भई Live Simulation Test को चरणमा रहेको छ । त्यस्तै, DFID कै सहयोगमा अत्याधुनिक Data Center को निर्माण सम्पन्न भई संचालनमा आउने क्रममा रहेको छ ।

२.१४० बैंकको तेस्रो रणनीतिक योजना २०१७-२०२१ तथा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को वार्षिक कार्ययोजना अनुरूप तयार गरिएको Cyber Security Policy तथा IT Service Management Policy (Outsourcing Policy, Migration Policy, Green Technology Policy, Technology Replacement and Software Upgrade Policy) कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । साथै, बैंकको साविकको IT Policy, IT Guidelines तथा IT Code of Conduct मा समयसापेक्ष परिमार्जन गरिएको छ ।

२.१४१ नयाँ स्थापनाका क्रममा रहेका र कार्यालय स्थानान्तरण भएका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले तयार पारेका सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित भौतिक पूर्वाधारहरु र भुक्तानी सेवा प्रदायकहरुले तयार पारेका सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित भौतिक पूर्वाधारहरुको निरीक्षण गरिएको छ । साथै, विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा गई ती संस्थाहरुको सूचना प्रविधि पूर्वाधारहरुको सुपरिवेक्षण गरिएको छ ।

वित्तीय जानकारी इकाई

२.१४२ वित्तीय जानकारी इकाईले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ (दोश्रो संशोधन २०७०) को दफा १० को उपदफा (१) को खण्ड (भ) मा “सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी कसूरको प्रकार, कसूर गर्ने प्रविधि, पद्धति तथा प्रवृत्ति समेतका विवरण संलग्न गरी आफ्नो काम कारवाही सम्बन्धी आर्थिक प्रतिवेदन राष्ट्र बैंकमार्फत नेपाल सरकार समक्ष पेश गर्ने” प्रावधान अनुसार आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ को वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी प्रकाशन गरेको छ । सो प्रतिवेदन विभिन्न कानून कार्यान्वयन गर्ने निकायहरुमा पठाइनुका साथै वित्तीय जानकारी इकाईको वेबसाईटमा समेत राखिएको छ ।

२.१४३ बैंक तथा वित्तीय संस्थाले वित्तीय जानकारी इकाईमा पेश गर्नुपर्ने सीमा तथा शंकास्पद कारोबारको प्रतिवेदन “क” वर्गका बाणिज्य बैंकले २०७५ कात्तिक १ गतेदेखि तथा “ख” र “ग” वर्गका वित्तीय संस्थाहरुले २०७६ साउन १ गतेदेखि विद्युतीय माध्यमबाट पेश गर्ने व्यवस्था भएको सन्दर्भमा वित्तीय जानकारी इकाईले United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) सँग गरेको नयाँ सम्झौता अनुरूप goAML Software Implementation को आन्तरिक एवम् बाह्य तयारीको कार्य हुँदै आएको छ । साथै, उक्त इकाईका कर्मचारीहरुलाई आपूर्तिकर्ता UNODC का विज्ञहरुले २०७६ वैशाखमा र Bangladesh FIU ले २०७५ माघमा goAML Software संचालन एवम् Report Processing सम्बन्धी तालिम र प्रशिक्षण प्रदान गरेको छ ।

२.१४४ सूचक संस्थाहरुबाट नियमित रूपमा सीमा कारोबार र शंकास्पद कारोबारको विवरण प्राप्त गर्ने गरिएको छ ।

तालिका २.२० : आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को सीमा कारोबार सम्बन्धी विवरण

सूचक संस्था	सीमा कारोबारको संख्या
वैक तथा वित्तीय संस्थाहरु	५१,८१,२००
सरकारी निकाय (सहकारी संस्था समेत)	१२,२३७
बीमा कम्पनी	१,२४,७८९
धितोपत्र कारोबार गर्ने कम्पनी	३३,९१२
अन्य	१२,८११
जम्मा	५३,६४,९४९

तालिका २.२१ : आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा प्राप्त शंकास्पद कारोबार सम्बन्धी विवरण

शंकास्पद कारोबारको अवस्था	शंकास्पद कारोबारको संख्या
प्राप्त शंकास्पद कारोबार	१३५१
विश्लेषण गरिएको शंकास्पद कारोबार	६७७
कानून कार्यान्वयन निकायमा कारवाहीका लागि पठाएको शंकास्पद कारोबार	२०७
तामेलीमा राखेको शंकास्पद कारोबार	४७०

- २.१४५ वित्तीय जानकारी इकाईले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल ९ वटा तालिम, गोष्ठी, अन्तरक्रिया तथा अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ ।
- २.१४६ वित्तीय जानकारी इकाई र नेपाल प्रहरी केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरो तथा सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागबीच सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी सम्बन्धमा प्राप्त भएका जानकारी/सूचनाहरु आदान-प्रदान गर्न आपसी समझदारी भएको छ । सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धमा सूचक संस्थालाई पर्याप्त सचेतना तथा जानकारी भएमा मात्र सम्बन्धित संस्थाहरुबाट गुणस्तरीय विवरणहरु प्राप्त हुने र यस कार्यमा संलग्न विभिन्न निकायहरु विच समन्वयको आवश्यकता रहेको हुँदा वित्तीय जानकारी इकाईको कार्ययोजना बमोजिम सूचक संस्थाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत, कार्यान्वयन अधिकृत र कर्मचारीहरुलाई समावेश गराई विभिन्न अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरु सम्पन्न गरिएका छन् ।
- २.१४७ दोश्रो “सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारणसम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीति तथा कार्ययोजना (२०७६-२०८१)” स्वीकृत भई कार्यान्वयनको क्रममा रहेको छ ।
- २.१४८ सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणका लागि अन्तरदेशीय सूचना आदान-प्रदानको महत्वलाई आत्मसात गर्दै सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ ले वित्तीय जानकारी इकाईलाई विदेशी समकक्षी निकायसँग आवश्यक वित्तीय सूचना आदान-प्रदानका लागि आवश्यक समझदारी कायम गर्ने अधिकार प्रदान गरे बमोजिम वित्तीय जानकारी इकाईले हालसम्म १४ वटा विदेशी वित्तीय जानकारी इकाईसँग सूचना आदान प्रदान गर्ने समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर गरेको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस इकाईबाट EGMONT Group of FIUs सँग २४ पटक सूचना माग गरिएको र यस इकाईसँग EGMONT Group of FIUs बाट ३० पटक सूचना माग भएको छ । साथै Asia/ Pacific Group on Money Laundering (APG) को सहायतामा विभिन्न विज्ञहरुबाट goAML Software तथा आगामी पारस्परिक मूल्याङ्कनको तयारीका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१४९ सन् २०२०-२०२१ मा हुने नेपालको तेश्रो पारस्परिक मूल्याङ्कन (Mutual Evaluation) को लागि सूचक संस्था एवम् नियमनकारी निकायहरूसँग सहकार्य गरी AML/CFT सम्बन्धी व्यवस्थाहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा उक्त पारस्परिक मूल्याङ्कनका लागि आवश्यक सूचना, जानकारी र तथ्याङ्क तयार गर्न वित्तीय जानकारी इकाईले समन्वय र सहकार्य गरिरहेको छ ।
- २.१५० नेपालको आयोजनामा २१ औं APG Annual (Plenary) Meeting २१-२७ जुलाई २०१८ मा काठमाडौंमा सम्पन्न भएको छ । वित्तीय स्थायित्व, पारदर्शिता र वित्तीय अपराध नियन्त्रण गर्ने उद्देश्य रहेको AML/CFT प्रणालीका सम्बन्धमा नेपालको समग्र कानूनी, संस्थागत, कार्यान्वयनको अवस्था, निकायगत क्षमता र कार्य प्रभावकारिता लगायत समग्र प्रणालीको अवस्था र स्तर मूल्याङ्कन गर्न राष्ट्रिय जोखिम मूल्याङ्कन (National Risk Assessment) र स्वमूल्याङ्कन (Self Evaluation) सम्पन्न भएको छ । यसबाट नीतिगत एवम् प्रक्रियागत सुधारमा मद्दत पुग्ने र सन् २०२०-२०२१ मा Asia/Pacific Group

on Money Laundering (APG) बाट हुने नेपालको तेश्रो पारस्परिक मूल्याङ्कन (Mutual Evaluation) लाई समेत मद्दत पुग्ने विश्वास गरिएको छ ।

कानून तथा वहस/पैरवी

- २.१५१ भुक्तानी तथा फर्स्यौट सम्बन्धमा बनेको ऐन, २०७५ लागू भएको छ भने विदेशी विनिमय नियमित गर्ने ऐन, २०१९, विनिमय अधिकारपत्र ऐन, २०३४, नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ र बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को संशोधन सम्बन्धी मस्यौदा नेपाल सरकार समक्ष पेश गरिएको छ ।
- २.१५२ नेपाल राष्ट्र बैंक, नोट छपाई तथा सिक्का टकमरी सम्बन्धी निर्देशिका, २०६५ (पहिलो संशोधन, २०७५ समेत), खरिद विनियमावली, २०७१ (तेस्रो संशोधन, २०७५ समेत), संचालक समितिको बैठक तथा छाप सम्बन्धी विनियमावली, २०६३ (संशोधन सहित), सुनचाँदी तथा अन्य धातु खरिद, टकमरी र बिक्री सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ र बैंक तथा वित्तीय संस्था एक आपसमा गाभ्ने गाभ्ने (मर्जर) तथा प्राप्ति (एक्विजिशन सम्बन्धी विनियमावली, २०७३ (चौथो संशोधन २०७५ सहित) परिमार्जन गरिएको छ ।
- २.१५३ नेटवर्थ ऋणात्मक भएको र सोको समाधान गर्न व्यवस्थापन सक्षम नभएको कारणबाट नेपाल विकास बैंक लिमिटेड र युनाइटेड विकास बैंक लिमिटेड खारेजीको लागि कारवाहीको प्रक्रिया अगाडि बढाइएकोमा उक्त विकास बैंकको खारेजी प्रक्रिया सम्पन्न भइसकेको छ भने सम्भना फाइनान्स कम्पनी लिमिटेड तथा हिमालय फाइनान्स कम्पनी लिमिटेडको दामासाही सम्बन्धी निर्णयहरु उच्च अदालतमा विचाराधिन छन् । त्यस्तै, क्रिष्टल फाइनान्स लिमिटेडको दामासाही सम्बन्धी मुद्दा सर्वोच्च अदालतबाट फैसला भएको तर फैसलाको पूर्ण पाठ प्राप्त भइनसकेकोले उक्त मुद्दा समेत विचाराधिन अवस्थामा रहेको छ ।
- २.१५४ यस बैंकको निर्देशन उल्लंघन गरेको कारणबाट बैंक तथा वित्तीय संस्था र त्यसका पदाधिकारीहरुलाई यस बैंकले गरेका कारवाहीमा चित्त नबुझी पुनरावेदन गरेका र यस बैंकलाई समेत विपक्षी बनाई विभिन्न अदालतमा मुद्दा दायर भएका छन् ।

तालिका २.२२ : मुद्दाको विवरण

क्र.सं.	मुद्दाहरु	संख्या
१.	चालु मुद्दाहरु	८९
२.	फैसला भएका मुद्दाहरु	४६
३.	अघिल्लो आर्थिक वर्षमा भएको फैसला	२३
४.	दामासाही सम्बन्धी मुद्दाहरु	३

- २.१५५ नेपाल सरकार, भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग (जग्गा प्रशासन शाखा) ले मिति २०७५/६/२९ बाट लागू हुने गरी जारी गरेको धितोबन्धकको ढाँचासँग सामन्जस्यता हुने गरी यस बैंकको दृष्टिबन्धकको ढाँचा निर्माण गरिएको छ । बहालवाला तथा पूर्व कर्मचारीहरुको कानूनी लिखत सहितको अभिलेख व्यवस्था गर्ने कार्य भइरहेको छ ।

आन्तरिक लेखापरीक्षण

- २.१५६ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा बैंकिङ कार्यालय, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग, वित्त व्यवस्थापन विभाग, सामान्य सेवा विभाग, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभाग र उपत्यका बाहिरका सबै कार्यालयहरुको नियमित लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । साथै, लेखापरीक्षण समितिबाट दिइएका निर्देशनहरुको पालना भए/नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गरिएको छ ।
- २.१५७ बैंकिङ कार्यालय, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग (टक्सार महाशाखा समेत), वित्त व्यवस्थापन विभाग र काठमाडौं उपत्यका बाहिरका सबै कार्यालयहरुको गैर-स्थलगत लेखापरीक्षण प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।
- २.१५८ विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागबाट गरिने लगानी सम्बन्धी व्यवस्थाको प्रक्रिया र अवस्था, बैंक सुपरिवेक्षण विभागको काम कारवाही तथा नीतिगत व्यवस्था, बैंकका विभाग तथा कार्यालयहरुबाट सम्पन्न हुने जोखिम व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित काम कारवाही, प्रक्रिया र व्यवस्था, जनशक्ति व्यवस्थापन विभागको कामकारवाही लगायतका विषयहरुमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षण समितिमा प्रतिवेदन पेश गरिएको छ ।

- २.१५९ बैंकको आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को बाह्य लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएका कैफियतहरुको कार्यान्वयनको स्थितिको अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेश गरिएको छ ।
- २.१६० सूचना प्रविधिसँग समन्वय गरी System Audit ले औल्याएका कैफियत तथा सुझावको सुधार तथा कार्यान्वयन सम्बन्धमा अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेश गरिएको छ ।
- २.१६१ नेपाल राष्ट्र बैंक आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण कार्य निर्देशिका, २०६० लाई पुनरलेखन गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१६२ जोखिममा आधारित आन्तरिक लेखापरीक्षण (Risk-based Internal Audit) प्रणाली लागू गर्ने सन्दर्भमा जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण निर्देशिका (Risk-based Internal Audit Manual) व्यवस्थापन समितिबाट पारित गरिएको छ ।
- २.१६३ नेपाल राष्ट्र बैंकका Audit Universe हरूको पहिचान गर्ने, Ranking गर्ने र Audit Cycle निर्धारण गरी तीन वर्षिय प्रारम्भिक लेखापरीक्षण गर्ने योजना तयार गरिएको छ ।

सामान्य सेवा

- २.१६४ नेपाल सरकार, सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले तोके बमोजिमको Standard Bidding Documents तयार गरी सोही आधारमा खरिद कार्य हुँदै आएको छ ।
- २.१६५ २०७२ बैशाख १२ गतेको विनाशकारी भूकम्पले क्षतिग्रस्त बालुवाटार र थापाथलीस्थित भवनहरु पुनरनिर्माण गर्न यस बैंक र नेपाल सरकार, सहरी विकास मन्त्रालय, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाईबीच भएको MOU बमोजिम नियुक्त परामर्शदाताहरुद्वारा तयार गरिएको स्वीकृत Master Plan, Drawing, Design बमोजिम भवन निर्माण कार्यको लागि बोलपत्र आह्वान गरिएकोमा नेपाल सरकार, राष्ट्रिय पुनरनिर्माण प्राधिकरण, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) ले श्री BILIL-Contech J/V सँग थापाथलीस्थित भवन पुनरनिर्माण सम्झौता गरेको र समीक्षा अवधिमा करिब २५ प्रतिशत निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- २.१६६ नेपाल सरकार, राष्ट्रिय पुनरनिर्माण प्राधिकरण, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) ले श्री CICO Samanantar JV सँग बालुवाटारस्थित भवनहरु पुनरनिर्माण सम्झौता गरेको र हाल भवन निर्माण कार्य करिब १० प्रतिशत सम्पन्न भएको छ ।
- २.१६७ बैंकको भक्तपुर सानोठिमीस्थित ४२ रोपनी जग्गामा गभर्नर तथा डेपुटी गभर्नरको आवास, आवासीय प्रशिक्षण केन्द्र तथा मिनी मिन्ट निर्माण गर्न आवश्यक पर्ने Drawing, Design, Cost Estimate, Tender Document तयार पार्न एवम् उक्त निर्माण कार्यको सुपरिवेक्षण गर्न नियुक्त परामर्शदाता Fuji International Design Associates, Shankhamul ले तयार पारेको Drawing, Design, Cost Estimate स्वीकृत भई बोलपत्र आह्वान गरिएको छ ।
- २.१६८ बाँके जिल्लाको कोहलपुरस्थित बैंकको स्वामित्वमा रहेको जग्गामा पर्खाल निर्माण कार्य सम्पन्न भइसकेको छ ।
- २.१६९ बैंकको केन्द्रीय कार्यालयस्थित ब्लक A भवनमा रहेको लिफ्टलाई प्रतिस्थापन गरी संचालनमा आएको छ ।
- २.१७० सुर्खेत जिल्ला, विरेन्द्रनगर नगरपालिकामा कार्यालय संचालन गर्न उपयुक्त घर बहालमा लिने कार्य अगाडि बढाइएको छ । साथै, उक्त स्थानमा जग्गा खरिद गर्न बजेट व्यवस्था गरिएको र सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँग छलफल गरी जग्गा प्राप्तिको प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।
- २.१७१ बैंकको बालुवाटार परिसरको उत्तरपूर्वतर्फ अवस्थित २ तले भवनको माथि Prefab को संरचना निर्माण कार्य करिब १५ प्रतिशत सम्पन्न भएको छ ।
- २.१७२ बैंकको बालुवाटार र थापाथलीमा आधुनिक भवन निर्माण गर्ने सिलसिलामा थापाथली परिसरमा रहेका बैंकिङ्ग कार्यालय र मुद्रा व्यवस्थापन विभागलाई बालुवाटार परिसरमा काउन्टर, ढुकुटी लगायतका संरचनाहरु निर्माण गरी स्थानान्तरण गरिएको छ । साथै, बालुवाटार परिसरमा रहेको आन्तरिक लेखा परीक्षण विभाग र अनुसन्धान विभागलाई पुल्चोकस्थित राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्डको भवनमा

स्थानान्तरण गरिएको छ । त्यसैगरी, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग र संस्थागत योजना विभागलाई दरबारमार्गस्थित राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको भवनमा स्थानान्तरण गरिएको छ ।

२.१७३ निर्माणस्थलमा रहेका विभागहरूको व्यवस्थापन गर्ने सिलसिलामा गैर-आवासीय नेपाली संघको बालुवाटारस्थित भवनमा स्थानान्तरण गर्ने प्रक्रियाका लागि आन्तरिक सजावटको कार्य भइरहेको छ ।

भुक्तानी प्रणाली

२.१७४ भुक्तानी सेवा प्रदायकको कार्य गर्न अनुमति माग गरेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमध्ये आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ११ विकास बैंक र १ वित्त कम्पनीलाई भुक्तानी सेवा प्रदायक (Payment Service Provider-PSP) को अनुमति प्रदान गरिएको छ । त्यसैगरी, भुक्तानी प्रणाली संचालकको कार्य गर्न अनुमति माग गरेका गैर-बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमध्ये ३ वटालाई भुक्तानी प्रणाली संचालक (Payment System Operator-PSO) को अनुमति प्रदान गरिएको छ ।

२.१७५ भुक्तानी सेवा प्रदायक/भुक्तानी प्रणाली संचालकको कार्य गर्ने गरी संस्था/संयन्त्र स्थापनाका लागि अनुमति माग गरेका विभिन्न बैंक/गैर-बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमध्ये आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा २० वटा संस्था/संयन्त्रहरूलाई भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था स्थापनाका लागि आशयपत्र प्रदान गरिएको छ ।

२.१७६ National Payment Switch/Gateway सम्बन्धी अवधारणापत्र सम्बन्धमा विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरी स्वीकृतिको प्रक्रियामा रहेको छ ।

२.१७७ वार्षिक वित्तीय विवरण सार्वजनिक/प्रकाशन गर्नुपूर्व स्वीकृति लिने र लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई भुक्तानी सेवा प्रदायकको अनुमति प्रदान गर्ने सम्बन्धमा निर्देशन जारी गरिएको छ भने विद्युतीय माध्यमबाट गरिने कारोबारको सीमा सम्बन्धमा आवश्यक संशोधन गरिएको छ ।

२.१७८ यस बैंकले UK Aid Sakchyam को प्राविधिक सहयोगमा सञ्चालन गर्न लागेको Real Time Gross Settlement (RTGS) प्रणाली स्थापना तथा सञ्चालन सम्बन्धमा System Installation, User Acceptance Testing (UAT), Users Training, Digital Certificate Issuance, RTGS Rules को मस्यौदा तयार भएको छ ।

२.१७९ International Finance Corporation (IFC) को प्राविधिक सहयोगमा National Retail Payment Strategy तयार गरी स्वीकृतिको चरणमा रहेको छ ।

२.१८० आधुनिक भुक्तानी प्रणालीको सुदृढीकरण र विकासका लागि Bank of Korea Knowledge Partnership Program (BoK-KPP) अन्तर्गत कोरियाबाट नेपाल भ्रमणमा रहेको Delegates र यस बैंकका कर्मचारीहरू बीचमा भुक्तानी प्रणालीलाई आधुनिकीकरण गर्ने समझदारी अनुरूप अध्ययन प्रतिवेदन तयार भएको छ ।

बैंकिङ्ग कारोबार

२.१८१ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा सरकारी कारोबार गर्ने उपत्यका बाहिरका २३ वटा वाणिज्य बैंकका शाखाहरूको सरकारी कारोबारको निरीक्षण गरिएको छ ।

२.१८२ नेपाल सरकारको हरेक स्थानीय तहमा बैंकिङ्ग सेवा पुऱ्याउने नीति अनुरूप आ.व. २०७५/७६ सम्ममा ७ वटै प्रदेशका गरी जम्मा ७०३ स्थानीय तहमा सरकारी कारोबार गर्न विभिन्न वाणिज्य बैंकका शाखाहरूलाई स्वीकृति दिइएको छ ।

२.१८३ नेपाल सरकार अन्तर्गतका निकाय/कार्यालयहरूको अनुरोध अनुसार आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा करिब १२ अर्ब बराबरको ९१ वटा प्रतीतपत्र (करिब २३ लाख अमेरिकी डलर बराबरको ११ वटा अमेरिकी डलरमा नै खोलिएको र बाँकी ८० वटा नेपाली रुपैयाँमा मार्जिन प्राप्त गरी खोलिएको) र ४ वटा एपी (Authorization to Pay) गरी कुल ९५ वटा नयाँ प्रतीतपत्र/एपी खोलिएकोमा विभिन्न प्रतीतपत्रहरूको कागजातका आधारमा नियमित भुक्तानी गरिएको र कार्य सम्पन्न भएका प्रतीतपत्रहरू बन्द गरिएका छन् ।

- २.१८४ यस बैंकका उपत्यका बाहिरका सिद्धार्थनगर, विराटनगर, पोखरा र नेपालगन्ज कार्यालयमा इलेक्ट्रोनिक चेक क्लियरिङ (ECC) तथा अन्तरबैंक भुक्तानी प्रणाली (IPS) कार्यान्वयनको अवस्था अनुगमन गरिएको छ ।
- २.१८५ ECC अन्तर्गत सिस्टम मार्फत कारोबार गर्न नमिल्ने ३० करोड भन्दा माथिको नेपाल राष्ट्र बैंक र बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको चेक Manual Clearing गर्ने गरिएको छ ।
- २.१८६ यस बैंकको बैंकिङ्ग कार्यालयमा जम्मा हुन आएका आवश्यकता भन्दा बढी विभिन्न विदेशी मुद्राहरू कागो गरी सिङ्गापुर स्थित CIMB Bank मा ६१ पटकमा कुल USD 307.64 million बराबर एजेन्सी बैंकका खाताहरूमा जम्मा गर्न पठाइएको छ ।
- २.१८७ भारतीय रुपैयाँको नगद वितरण कार्यलाई सहज र व्यवस्थित बनाउन समीक्षा वर्षमा १ पटकमा जम्मा १ अर्ब भारतीय रुपैयाँ Reserve Bank of India, Kolkata बाट ल्याइएको छ ।
- २.१८८ हाल नेपाल बैंकका ४ र राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकका १४ गरी जम्मा १८ वटा कार्यालयहरूमा भा.रु. कोषहरू सञ्चालनमा रहेका छन् । राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक र नेपाल बैंक लिमिटेडका केन्द्रीय कार्यालयहरूमा भा.रु. ५०/५० करोड मौज्जात रहने गरी भा.रु. कोष स्थापना गरी भा.रु. वितरण गरिदै आएको छ । राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकका टेकु, दरबारमार्ग र ललितपुर शाखा र नेपाल बैंक लिमिटेडका वैकिङ्ग अफिस धर्मपथ, महाराजगञ्ज र ठिमी शाखाबाट भा.रु. वितरण हुँदै आएको छ ।
- २.१८९ सहूलियतपूर्ण पुनरकर्जा अन्तर्गत २०७६ असारसम्ममा “क” वर्गका २७ वटा वाणिज्य बैंक, “ख” वर्गका ७ वटा विकास बैंक र “ग” वर्गका ५ वटा वित्त कम्पनीहरूलाई असल कर्जाको धितोमा प्रदान गरिएको वार्षिक ४ प्रतिशत ब्याजदरको साधारण पुनरकर्जातर्फ रु. १९ अर्ब ३९ करोड, वार्षिक १ प्रतिशत ब्याजदरको निर्यात पुनरकर्जातर्फ रु. ८६ करोड ६९ लाख र वार्षिक शुन्य प्रतिशत ब्याजदरको भूकम्प पीडित तथा दुर्गम शाखा सञ्चालन वापत कर्जातर्फ रु. २ अर्ब २० करोड ९९ लाख गरी कुल रु. २२ अर्ब ३८ करोड ९९ लाख पुनरकर्जा बक्यौता रहेको छ ।

संचालक समितिको बैठक

- २.१९० आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा संचालक समितिको बैठक ५७ पटक बस्यो । अधिल्लो वर्ष यस्तो बैठक ६० पटक बसेको थियो ।

तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम

- २.१९१ ACU सदस्य राष्ट्रहरूको Standing Technical Committee Meeting २०७६ साल असार २४ गते काठमाडौंमा सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१९२ सार्क राष्ट्रका २२ जना प्रतिनिधिहरूको सहभागितामा २०७६ जेठ १ देखि २ सम्म सार्क फाइनान्स डाटावेस सेमिनार काठमाडौंमा सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१९३ विभिन्न गोष्ठी, सेमिनार तथा अन्तर्क्रियाको माध्यमबाट सञ्चालक शिक्षा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आइएकोमा विकास बैंकका सञ्चालक समितिका अध्यक्ष तथा सदस्यहरूसँग संस्थागत सुशासन, सम्पत्ति शुद्धीकरण, जोखिम व्यवस्थापन र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धमा देखिएका प्रमुख कैफियतहरूका सम्बन्धमा १ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- २.१९४ जोखिम व्यवस्थापन र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी समसामयिक विषयमा विकास बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सहित उच्च व्यवस्थापकसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- २.१९५ विकास बैंकको Risk Profile तयार गर्न तथा जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनमा उल्लिखित कैफियत र सो सम्बन्धमा दिइएका निर्देशनहरूको कार्यान्वयन सम्बन्धमा विकास बैंकका लेखापरीक्षण समिति र जोखिम व्यवस्थापन समितिमा संलग्न अधिकृतहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- २.१९६ यस बैंकबाट जारी गरिएका निर्देशनहरूको अनुपालना एवम् लघुवित्त क्षेत्रको विस्तार, सम्भावना र चुनौती विषयमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृतहरूसँग काठमाडौंमा कार्याशाला गोष्ठी आयोजना गरिएको छ ।

- २.१९७ संस्थागत सुशासन, जोखिम व्यवस्थापन र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीका सम्बन्धमा देखिएका प्रमुख कैफियतहरूको विषयमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाका सञ्चालक समितिका अध्यक्ष तथा सञ्चालकहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम आयोजना गरिएको छ ।
- २.१९८ आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षणका क्रममा देखिएका कैफियतहरू र Process Document तथा Three Lines of Defense सम्बन्धमा विभाग/महाशाखा तथा काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूका प्रमुखहरूको सहभागितामा काठमाडौंमा एक गोष्ठी संचालन गरिएको छ ।
- २.१९९ GL Software, HRISS, Inventory Management Software र अन्य आवश्यक विषयमा सम्बन्धित विभागका कर्मचारीहरूलाई अनुशिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- २.२०० बैंकिङ कसूर तथा सजाय ऐन र अन्य सम्बद्ध कानूनले निषेध गरेका कसुरजन्य कार्यको अनुसन्धान तथा अभियोजनको अनुभव र गर्नुपर्ने सुधारका सम्बन्धमा नेपाल प्रहरीका सम्बद्ध निकाय, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय अन्तर्गतका सरकारी वकिल तथा पदाधिकारी र कर्मचारीहरूको सहभागितामा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.२०१ सरकारी कारोबार गर्ने बैंकहरू, SIS Team का सदस्यहरू तथा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयका प्रतिनिधिहरूबीच अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२०२ पोखरा, धनगढी, विराटनगर, जनकपुर, सुर्खेत, हेटौंडा र बुटवल समेत ७ (सात) वटा प्रदेशमा सरकारी कारोबार गर्ने बैंकका सम्बन्धित कर्मचारीहरूका लागि सरकारी कारोबार सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२०३ विद्युतीय भुक्तानी प्रणालीको विद्यमान कानूनी व्यवस्था र सोको कार्यान्वयनको अवस्था विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम बैंकका सम्बन्धित विभाग तथा भुक्तानी सेवा सञ्चालक/प्रदायकहरूको सहभागितामा सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२०४ नेपाल सरकारलाई वार्षिक बजेट निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउन यस बैंकले पेश गर्ने पूर्वबजेटकालीन प्रतिवेदन तयार पार्ने क्रममा काठमाडौं लगायत देशका विभिन्न स्थानमा अन्तरक्रियाहरू सम्पन्न गरिएका छन् । त्यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को मौद्रिक नीतिको अर्द्धवार्षिक समीक्षा तथा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीति तर्जुमा गर्ने क्रममा सरोकारवालाहरूसँग काठमाडौंमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२०५ वाणिज्य बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा वित्तीय अधिकृतहरूको सहभागितामा BPM6 अन्तर्गत तथ्याङ्क रिपोर्टिङ्ग (International Transaction Reporting System) सम्बन्धमा काठमाडौंमा एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम गरिएको छ ।

अध्ययन अनुसन्धान सम्बन्धी कार्य

- २.२०६ बैंकको अनुसन्धान विभागले “नेपालमा साना तथा मझौला उद्यममा वित्तीय साधन परिचालन (SMEs Financing in Nepal)”, “नेपालमा वित्तीय पहुँचको स्थिति: संक्षिप्त अध्ययन”, “Macro Prudential Policy: A Cross Country Experience”, “Inward Remittance in Nepal: Sample Based Estimation” र “Foreign Direct Investment Survey” विषयक अध्ययन सम्पन्न गरेको छ । त्यसैगरी, Housing Price Index निर्माण सम्बन्धी कार्य अगाडि बढेको छ ।
- २.२०७ यस बैंकको विराटनगर कार्यालयले “प्रदेश न. १ को आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति (जिल्लागत प्रोफाइल)”, जनकपुर कार्यालयले “लघुवित्तीय सेवाले सेवाग्राहीको वित्तीय पहुँच र आर्थिक/सामाजिक पक्षहरूमा पारेको प्रभाव”, वीरगञ्ज कार्यालयले “Current Status, Challenges and Opportunities of Tourism Business in Chitwan”, सिद्धार्थनगर कार्यालयले “Current Status, Prospects and Problems of Coffee Farming in Palpa, Gulmi and Arghakhanchi Districts” र नेपालगञ्ज कार्यालयले “Financial Access in Karnali Province” विषयक विशेष अध्ययन कार्य सम्पन्न गरेका छन् ।

तालिका १ : चलनचल्लीमा रहेका विभिन्न दरका नोटहरु

(रु. करोडमा)

दर	असार मसान्त					
	२०७४		२०७५		२०७६	
	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	१६.११	०.०३	१६.११	०.०३	१६.१०	७.१३
२	१८.५७	०.०४	१८.५५	०.०४	९.२७	४.११
५	२१८.४१	०.५१	२४०.३८	०.४९	५३.५९	२३.७४
१०	३३४.४३	०.७८	३६७.३१	०.७४	४१.४४	१८.३५
२०	३९६.१३	०.९२	४५२.३९	०.९२	२४.९३	११.०४
२५	५.७५	०.०१	५.७४	०.०१	०.२९	०.१३
५०	७३९.६२	१.७२	८५५.०४	१.७३	२१.२४	९.४१
१००	१,५२५.४५	३.५४	१७२०.६१	३.४८	१७.३१	७.६७
२५०	८.७५	०.०२	८.७४	०.०२	०.०३	०.०१
५००	९,५११.३५	२२.०७	१०१३८.६०	२०.५१	२२.०९	९.७८
१०००	३०,३२४.४३	७०.३६	३५६१५.४८	७२.०४	३५.६४	१५.७९
जम्मा	४३,०९९.००	१००.००	४९,४३८.९५	१००.००	२२५.७७	१००.००

तालिका २ : नोटको सुरक्षण

(रु. करोडमा)

असार मसान्त	सुन	चाँदी	विदेशी मुद्रा र सिक्कुरिटी	जम्मा	सरकारी ऋणपत्रहरु	निष्काशित नोटको सुरक्षण	जम्मा सुरक्षणमा विदेशी मुद्रा तथा सुन चाँदीको प्रतिशत
				(१+२+३)			(४+६) × १००
				(४)			(७)
२०६३	७०.३	-	७९७५.६	८०४५.९	४१७.२	८४६३.१	९५.१
२०६४	-	-	८७३.८	८७३.८	४१७.२	९१३१.०	९५.४
२०६५	-	-	१०८७७.८	१०८७७.८	४१७.२	११२९५.०	९६.३
२०६६	-	-	१३७०३.८	१३७०३.८	४१७.२	१४१२१.०	९७.०
२०६७	-	-	१५७१२.८	१५७१२.८	४१७.२	१६१३०.०	९७.४
२०६८	-	-	१६३४४.८	१६३४४.८	४१७.२	१६७६२.०	९७.५
२०६९	-	-	१९७०७.८	१९७०७.८	४१७.२	२०१२५.०	९७.९
२०७०	-	-	२३३४६.०	२३३४६.०	-	२३३४६.०	१००.०
२०७१	-	-	२७३२५.०	२७३२५.०	-	२७३२५.०	१००.०
२०७२	-	-	३१९०८.०	३१९०८.०	-	३१९०८.०	१००.०
२०७३	-	-	३८६१६.०	३८६१६.०	-	३८६१६.०	१००.०
२०७४	-	-	४३,०९९.०	४३,०९९.०	-	४३,०९९.०	१००.०
२०७५	-	-	४९,४३८.९५	४९,४३८.९५	-	४९,४३८.९५	१००.०
२०७६	-	-	२२५.७७	२२५.७७	-	२२५.७७	१००.०

तालिका ३ : बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट संचालित तालिमहरू

क्र.सं.	तालिमको विषय	तह	मिति	अवधि
1	Preparation of Financial Statement under NFRS Regime	Officer	2075/04/20-22	3 days
2	Management Development Programme	Officer	2075/05/03-08	6 days
3	Foreign Exchange Management	Officer/Non-Officer	2075/05/20-22	3 days
4	Issues on AML/CFT: Supervisory Perspective	Officer/Non-Officer	2075/06/01-02	2 days
5	Research Methodology	Officer	2075/06/09-12	4 days
6	Accounting and Loan Management for MFIs (Siddharthanagar)	Officer/Non-Officer	2075/06/21-22	2 days
7	Pre-service Training for Officer Level –A	Officer	2075/07/8-14	6 days
	Pre-service Training for Officer Level- B			
8	Olympic Software (GL System) (Pokhara)	Officer/Non-Officer	2075/08/12-14	3 days
9	Pre-service for Assistant - IT	Non Officer	2075/08/18-20	3 days
10	Macroeconomic Management	Officer	2075/09/15-20	6 days
11	Basel Capital Accord	Officer	2075/09/25-27	3 days
12	Pre-service for Assistant A, B & C	Non-Officer	2075/10/20-25	6 days
13	सेवासँग सम्बन्धित विषयमा सहयोगी कर्मचारीहरू (सिद्धार्थनगर कार्यालय)	Non-Officer	2075/12/1	1 day
14	Stress Management for Executives (Dhulikhel)	Executives-Officer	2075/12/8-9	2 days
15	Internal Auditing in NRB: Issues and Challenges (Nepalgunj)	Officer/Non- Officer	2075/12/12-14	3 days
16	सेवासँग सम्बन्धित विषयमा सहयोगी कर्मचारीहरू (बीरगञ्ज कार्यालय)	Non-Officer	2076/01/19	1 day
17	Risk Based Supervision	Officer	2076/01/22-27	6 days
18	Compilation of Monetary and Financial Statistics	Officer/Non-Officer	2076/02/06 - 07	2 day
19	Compilation of BOP Statistics	Officer/Non-Officer	2076/02/15-16	2 day
20	Central Banking	Non-Officer	2076/02/19-24	6 days
21	Behavioural Science for Middle Level Officers	Officer	2076/03/04 - 05	2 days
22	Modalities of preparing economic activities study report (considering 753 Local Bodies) प्रदेशगत आर्थिक गतिविधि तथा विशेष अध्ययन सम्बन्धी प्रशिक्षण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	Officer/Non-Officer	2076/03/10 - 12	3 day
23	Pre-service Training for Officers	Officer	2076/03/19 - 25	6 days
24	Stress Management for Executives (residential - one night two days)	ED/Director	2077/12/08 to 09	2 days

तालिका ४ : वैदेशिक तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरू

	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
1	Risk Based Supervision	4	The SEACEN Centre	Cambodia
2	Macroeconomic and Monetary Policy	4	The SEACEN Centre	Taiwan
3	High Level Meeting	2	A2F	Philippines/Myanmar
4	Airbus 330-200 Handover Program	1	NAC	
5	Wastage Destruction Process of Rs 5 Banknotes	2	China Banknote	China
6	LC Reporting System Webbased Software	4	Embassy of Nepal, India	India
7	Macroprudential Supervision	4	The SEACEN Centre	Indonesia
8	KPP Capacity Building Training Program	4	The Bank of Korea	Korea
9	APG Assessor Training Workshop	1	Asia/Pacific Group on Money Laundering	Malaysia
10	SEACEN High Level Seminar and Meeting	2	The SEACEN Centre	Malaysia
11	18th SAARC Payment Council Meeting and Workshop	1	Reserve Bank of India	Maldives
12	Asset Allocation	1	Bank for International Settlement	Switzerland
13	Payment Systems Operations	4	The SEACEN Centre	Korea
14	Central Bank Finance	2	Bank of Indonesia	Indonesia
15	2nd SEACEN HC Strategic Conference	1	The SEACEN Centre	Malaysia
16	Financial Frameworks	1	IMF-STI	Singapore
17	Financial Sector Policies	1	IMF-STI	Singapore
18	Destruction Process of Materials Used & Wastage of Printing Nrs 10	2	Others	Bulgaria
19	Human Resource Management	1	Deutsche Bundesbank	Germany
20	Making use of Big Data in Emerging Market	1	ISCB	Turkey
21	Central Bank Seminar	1	The Zurcher Kantonalbank	Switzerland
22	FATF Standards Training	2	Financial Action Task Force	Korea
23	Seminar on Currency Management System	2	Bank of Indonesia	Indonesia
24	An Overview on CIMB Bank's Wholesale Banking Operations	4	CIMB Bank	Singapore
25	APG Regional pre-ME Workshop	2	Korea Financial Intelligence Unit	Korea
26	Bayesian Methods for Emperial Macroeconomics	2	The Bank of Korea	Korea
27	Internal Audit & Management	4	The Bank of Korea	Korea
28	11th annual National Asset-Liability Management	2	Central Baking Publication	Singapore
29	10th Global Policy Forum	1	Allience for Financial Inclusion	Russia
30	11th Global Policy Forum	1	Allience for Financial Inclusion	Russia
31	12th Global Policy Forum	1	Allience for Financial Inclusion	Russia
32	Transforming a Central Bank	1	The International Banking and Finance Institute	France
33	Himalayan-Belt Road Corporation Forum	6	People's Govmt. of Tibet	China
34	Monetary & Financial Statistics	1	International Monetary Fund	USA
35	Financial Cycles and Crisis	4	The SEACEN Centre	Philippines
36	Seminar on Payment Systems and Instruments	1	ISCB	Turkey
37	Workshop on Modernization of Monetary Policy Frameworks	5	IMF-SARTTAC	Bhutan
38	Course on Managing Capital Flows	2	IMF-SARTTAC	India
39	Corporate Governance of Banks: Evaluating, Culture and Conduct	4	The SEACEN Centre	Thailand
40	Modernization of Monetary Policy Frameworks & SEACEN-BIS High Level Seminar & 17th Meeting of SEACEN Executive Committee	1	IMF-SARTTAC & The SEACEN Centre	Bhutan/ Thailand
41	Specialized Training Program	3	Thomson Reuters	India
42	SEACEN-BIS High Level Seminar & 17th Meeting of SEACEN Executive Committee	1	The SEACEN Centre	Thailand

	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
43	BIS-Asian Reserve Management Workshop	1	Bank for International Settlement	Thailand
44	Financial Access data	2	International Monetary Fund	Thailand
45	Egmont Group Plenary Meeting	2	Egmont Group	Australia
46	Management in the Central Bank	1	Federal Reserve Bank	USA
47	Supervision	1	Federal Reserve Bank	USA
48	Crisis Management & Resolution	2	The SEACEN Centre	Malaysia
49	Financial Sector Policies	3	IMF-SARTTAC	India
50	Workshop on Corruption and Financial Investigation	1	UNODC	Thailand
51	Strengthening the Enable Environment Disaster Risk Financing	1	Asian Development Bank	Philippines
52	Mint and Print Conference	1	Banque de Liban	Beirut
53	Reserve Management	2	Bank for International Settlement	Switzerland
54	Destruction Process of Materials Used & Wastage of Printing Nrs	2	De La Rue	UK
55	Analytics of Macroeconomics & Monetary Policy Management	4	The SEACEN Centre	Philippines
56	Foreign Exchange Reserve & Risk Management	1	ISCB	Turkey
57	Bot-AFI Joint Learning Program on Financial Inclusion Strategy	2	Allience for Financial Inclusion	Tanzania
58	70th Excom Meeting & 21st General Assembly of APRACA	2	APRACA	Sri Lanka
59	37th SAARCFINANCE Group Meeting & Annual Meeting of IMF	3	IMF & SAARCFINANCE	Indonesia
60	Identification, Valuation and Resolution of Problem Loans	4	The SEACEN Centre	Philippines
61	2018 Asian Regional Forum on Investment Management of Foreign Exchange	1	Asian Development Bank	Armenia
62	Macroeconomic Diagnostic	4	The SEACEN Centre	Hong Kong
63	Risk Management in Central Bank & Public Institutions	2	Bank of Indonesia	Indonesia
64	Financial Stability	4	The Bank of Korea	Korea
65	Fundamental Course on Bank Examiners	4	The SEACEN Centre	Papua New Guinea
66	2nd Asia Forum on Reserve Management & 10th Commonwealth Bank Global Markets Conference	2	Ministry of Fin(Japan) & Commonwealth Bank	Australia/ Japan
67	Macro-Stress Testing	1	IMF-STI	Singapore
68	High Security Thread and Foils	2	Others	Austria
69	Strengthening Cyber-Resilience in the Financial Sector	1	De Nethelands Bank	Netherlands
70	SEACEN Leadeaship Masterclass II: Caultivating Leadership Resilience	4	The SEACEN Centre	Malaysia
71	Controlling at Central Banks	1	Deutsche Bundesbank	Germany
72	Fiscal Sustainability and Debt Sustainability Framework for Low Income ries	2	IMF-SARTTAC	Thailand
73	Stress Testing	1	The International Banking and Finance Institute	France
74	Cross-Border Interbank Contagion Risk Analysis	1	The SEACEN Centre	Malaysia
75	Liquidity Risk Management	4	The SEACEN Centre	Indonesia
76	BNM-AFI Training on AML/CFT Considerations and Approaches	1	Allience for Financial Inclusion	Malaysia
77	Price-Setting Behaviour and Inflation Dynamics in SEACEN Membership	2	The SEACEN Centre	Malaysia
78	FSI/EMEAP Regional Policy and Implementation Meeting	2	Bank for International Settlement	Malaysia
79	Payment & Settlement	3	The Bank of Korea	Korea
80	Seminar on Cash Circulation Management	1	ISCB	Turkey
81	Price & Volume Indieces in official Statistics	1	Deutsche Bundesbank	Germany
82	Internal Audit & Risk Management in a Central Banks	1	The International Banking and Finance Institute	France
83	Practical Implementation of Risk-Based Supervision	4	IMF-SARTTAC	India

	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
84	54th SEACEN Governors Conference/High Level Seminar & 38th Meeting of SEACEN	3	The SEACEN Centre	Sri Lanka
85	Legal Aspects of International Financial Institutions	1	IMF-STI	Singapore
86	Global Payments Week 2018	3	World Bank	Malaysia
87	International Program on Payment & Settlement	4	RBI Staff Collage	India
88	International Program on Banking Regulation	4	RBI Staff Collage	India
89	Familiarization Program for Financial Journalists from Nepal	4	Reserve Bank of India	India
90	Improved Tresury and Debt Management	2	IMF-SARTTAC	India
91	Public Procurement	1	Deutsche Bundesbank	Germany
92	Financial Inclusion Global Initiative	2	Others	Egypt
93	Balance Sheet Approach	3	IMF-STI	Singapore
94	Financial Institutions Conference	2	Mashreq Bank	UAE
95	Central Bank Governance Forum	2	International Monetary Fund	UAE
96	An Overview of Wholesale Banknotes Transaction	2	CIMB Bank	Singapore
97	Egmont Group Meeting	1	Egmont Group	Indonesia
98	Workshop & Stakeholders Consultation on Enhancing MSMEs Financing in Cambodia	1	United Nations	Cambodia
99	Banking Supervision within the Basel Framework	1	Deutsche Bundesbank	Germany
100	Macroeconomics analysis and Forecasting	1	Deutsche Bundesbank	Germany
101	On-Site Banking Supervision	1	Deutsche Bundesbank	Germany
102	E-Passport Technical Sub-Committee Subject Matter Study	1	Department of Passport	Malaysia
103	Operational Risk Management in a Central Bank	1	The International Banking and Finance Institute	France
104	SAARC Finance Seminar	2	SAARC Finance	Bangladesh
105	Agricultural Financing and Rural Development	1	CICTAB	Bangladesh
106	Directors of Training Meeting	2	IMF-STI	Malaysia
107	APG Assessor Training	1	Asia Pacific Group	New Zealand
108	SEACEN EXCO Interview Committee Meeting	2	The SEACEN Centre	Malaysia
109	International Macroeconomics Analysis	4	The SEACEN Centre	Indonesia
110	Financial Stability & Macro-Prudential Regulation	6	RBI Staff Collage	India
111	Asset Classification and Provisioning from Prudential and IFRS Perspective	1	IMF-STI	Singapore
112	Operation Training at National Bank of Serbia to Learn CMA Installed RTGS System	5	National Bank of Serbia	Serbia
113	Central Bank Communication:Building Knowledge and Trust in a Changing World	1	ISCB	Turkey
114	APG Assessor Training	1	Asia Pacific Group	New Zealand
115	Womens Development through Income Generating Activities	3	CICTAB	India
116	Stress Tests-Methods and areas of application	1	Deutsche Bundesbank	Germany
117	Monetary Policy Implementation	1	Deutsche Bundesbank	Austria
118	G20 Global Leadership Program	1	Others	South Korea
119	Consumer Protection, Financial Inclusion and Education	1	The International Banking and Finance Institute	France
120	FSI 20th Anniversary Conference:A Cross-Sectorial Reflection on the past & Looking ahead	1	Bank for International Settlement	Switzerland
121	Expert Pannel on Current Challenges for Cash Management	1	Deutsche Bundesbank	Germany
122	Selected Issues in the envolving Financial Regulatory Framework	2	IMF-STI	Singapore
123	Assessment of Corporate Credit Risk in a Central Banks	1	The International Banking and Finance Institute	France
124	Foreign Reserves Management	3	The Bank of Korea	Korea
125	Reserve Management	1	Bank for International Settlement	Switzerland
126	JSA Funded IMF Technical Assistance to Promote Financial Stability in the Asia Pacific Region	2	International Monetary Fund	Cambodia

	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
127	29th SAARCFINANCE Coordinators Meeting	1	SAARC Finance	Bhutan
128	On-Site Examination	4	The SEACEN Centre	Malaysia
129	Corporate Use of Derivatives & Implications for Emerging Market of Central Banks	1	ISCB	Turkey
130	Financial Stability, Systematic Risk and Macroprudential Policy	1	Deutsche Bundesbank	Germany
131	Strategic Planning	1	Deutsche Bundesbank	Germany
132	Financial Crisis Management	2	Bank Indonesia	Indonesia
133	International Economics & International Relations	1	The International Banking and Finance Institute	France
134	Government Finance Statistics	1	IMF-STI	Singapore
135	Cloud Fest	2	Cloud Fest	Germany
136	Developing a Leadership Competency Framework	2	The SEACEN Centre	Philippines
137	International Central Banking	2	State Bank of Pakistan	Pakistan
138	Factory Visit for Strong Room and Security System	3	Others	India
139	Internal Audit: Emerging Challenges and Effective Practices	2	State Bank of Pakistan	Pakistan
140	Internal Audit Practices at Central Banks	1	ISCB	Turkey
141	Audit Support and Compliance Functions at a Central Banks	1	Deutsche Bundesbank	Germany
142	14th Financial Inclusion Strategy Peer Learning Group	1	Alliance for Financial Inclusion	Zambia
143	Core Elements of Banking Supervision	5	IMF-SARTTAC	India
144	Machine Learning, Artificial Intelligence and Big Data-The Perspective of Central Banks	1	Deutsche Bundesbank	Germany
145	SEACEN Springboard Leadership Course	4	The SEACEN Centre	Malaysia
146	Sectorial Financial Acs	1	ISCB	Turkey
147	Acing for Banking Supervisors	1	Deutsche Bundesbank	Germany
148	Central Bank Policy Mix	2	Bank Indonesia	Indonesia
149	Interest rate risk in the banking book and market risk	3	Bank for International Settlement	South Korea
150	Rountable on Public Procurement	2	National Bank of Ukraine	Ukraine
151	Balance of Payments & External Statistics	1	ISCB	Turkey
152	Monetary Policy Workshop	1	ISCB	Turkey
153	Knowledge Exchange Visit at Bank of Tanzania	4	Bank of Tanzania	Tanzania
154	Monetary Policy	3	The Bank of Korea	Korea
155	Payment Settlements Operations	4	The SEACEN Centre	Malaysia
156	Financial Markets and Instruments	1	International Monetary Fund	USA
157	Behavioural Insights & Evidence Based Policymaking	1	Alliance for Financial Inclusion	Armenia
158	Destruction Process of Materials Used & Wastage of Printing Nrs 500	2	Perum Peruri	Indonesia
159	Macroeconomics for Central Banking	3	Reserve Bank of India	India
160	Supervision	1	Federal Reserve Bank	USA
161	Cash Management & Combating forfeit Money	1	Deutsche Bundesbank	Germany
162	US Monetary Policy Implementation	1	Federal Reserve Bank	USA
163	Financial Stability, Systematic Risk and Macroprudential Policy	1	Deutsche Bundesbank	Germany
164	Technological Operations and Risk Management	4	Asian Development Bank	Philippines
165	Payment and Settlement	3	The Bank of Korea	Korea
166	Recovery & Resolution with a Focus an Credit Institutions	1	Deutsche Bundesbank	Germany
167	Developing Acability Mechanism Framework for Financial Intermediaries	1	Asian Development Bank	China
168	Financial Stability Policy of Central Banks	1	The International Banking and Finance Institute	Austria
169	Reserve Management	1	Bank for International Settlement	Switzerland

	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
170	Seminar on Monetary & Financial Ac Statistics	1	The International Banking and Finance Institute	France
171	2019 Asian Regional Public Debt Management Forum	1	Asian Development Bank	Azarbaijan
172	Risk Based Banking Supervision	2	IMF-STI	Singapore
173	Model Based Monetary Policy Analysis & Forecasting	1	IMF	USA
174	Data Protection	1	The International Banking and Finance Institute	France
175	A Research Agenda for Central Banks	1	The International Banking and Finance Institute	France
176	71th EXCUM of APRACA 3rd Annual Meeting of IMF-SARTTAC Steering Committee	1	APRACA & IMF-SARTTAC	Japan/ Maldives
177	3rd Annual Meeting of IMF-SARTTAC Steering Committee	1	IMF-SARTTAC	Maldives
178	Reserve Management	1	Bank for International Settlement	Switzerland
179	International Trade & Macroeconomics	2	Bank of Korea	Korea
180	SEACEN Expert Group Seminar	1	The SEACEN Centre	Malaysia
181	Financial sector Surveillance	1	IMF-STI	Singapore
182	SEACEN Leadeaship Masterclass 1: Decision Making for High Performance	2	The SEACEN Centre	Korea
183	The Royal Mint Coin Management Training	1	The Royal Mint	London
184	Sustainable & Green Finance	1	Deutsche Bundesbank	Germany
185	Rountable on Strategic Planning in Central Banks	2	National Bank of Ukraine	Ukraine
186	21st SEACEN-FSI Conference & 32nd Meeting of SEACEN Members	1	The SEACEN Centre	Vietnam
187	Monetary Policy: Theory & Practice	2	The bank of Korea	Korea
188	Implementing the sustainable Development Goals: Role for social & Solidarity economy	1	Others	Switzerland
189	2019 Annual General Meeting of the BIS	3	Bank for International Settlement	Switzerland
190	13th ECB Central Banking Seminar	2	European Central Bank	Germany
191	Plateform Economy & its Promise for Financial Inclusion	2	Allience for Financial Inclusion	Malaysia
192	Fiscal analysis and Forecasting	1	IMF-STI	Singapore
193	42st Meeting of SEACEN Directors & High Level Seminar of Directors	1	The SEACEN Centre	Indonesia
194	SEACEN_CPMI Course on Technology & Emerging Risks in Payment & Settlement	3	The SEACEN Centre	India
195	Managing Capital Flows:Macroeconomic analysis and Policies	1	International Monetary Fund	USA
196	Analysis & Modeling of Macro-Financial Linkages	3	The SEACEN Centre	Indonesia
197	Central Bank Policy Mix: Issues, Chalenges & Policy Mix, Issues, Challenges & Policy Response	1	ISCB	Turkey
198	Financial Regulators Training Initiative-Regional Seminar on Financial Literacy & Investor Protection	2	Asia Pacific Economic cooperation	Bangladesh
199	IT Service Continuity	1	Deutsche Bundesbank	Germany
200	Banknote Managers Cheques	2	Oberthur Fiduciare	France
201	38th SAARCFINANCE Group Meeting,48th ACU BOD & Standing Technical Committee Meeting	2	SAARC Finance	Bhutan
202	Currency Technology Symposium	2	Giescke & Devrient	Germany
203	SEACEN High Level Seminar and Meeting for Deputy Governors	2	The SEACEN Centre	Malaysia
	Total	394		

तालिका ५ : काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा भएको तोडा चलान एवम् विदेशी मुद्रा खरिद-बिक्री कारोबारको विवरण

क्र. सं.	कार्यालय	तोडा चलान एवम् दाखिला								विदेशी मुद्रा खरिद बिक्री					
		(रु. करोडमा)				भा.रु. (ने. रु. करोडमा)				अन्य विदेशी मुद्रा			भा. रु.		
		तोडा चलान			तोडा दाखिला*		तोडा चलान		तोडा दाखिलाβ		(ने. रु. करोडमा)		(ने. रु. करोडमा)		
		नोटकोष संख्या+	पटक	रकम रु	पटक	रकम	पटक	रकम	पटक	रकम	खरिद	मौज्दात@	खरिद	बिक्री#	मौज्दात@
१.	विराटनगर	१२	७१	२८५८.००	१८	१९१.६१	२२	२८.१६	०	०	३६.११	६.६३	८०.००##	३१.५४	१६३.९२
२.	जनकपुर	६	४१	१२५९.००	५	१८.१२	०	०	०	०	२८.१९	०.१९	-	४४.२२	२९.४६
३.	वीरगञ्ज	४	२९	२४९२.५८	१९	९५७.३९	२	०.४८	०	०	५.८२	०.९०	०	२८.६३	८९.०२
४.	पोखरा	८	४९	१७१५.००	६	१०.१८	०	०	२	३२.००	२९७.७४	९.८६	१.१३	४०.२६	४७.८५
५.	सिद्धार्थनगर	७	५२	१९५०.००	१३	२८.४७	०	०	१	८०.००	८५.५८	३.९५	५.३७	५८.७१	१७२.०८
६.	नेपालगञ्ज	१३	४९	१४८२.४२	१९	४६१.७५	०	०	०	०	५.७९	५.४६	०.४५	४५.८३	११४.७८
७.	धनगढी	९	४६	१००८.००	११	१५७.७८	०	०	२	०.४७	५.४३	०.८१	२.१६	३५.३६	६३.४६
	कुल	५९	३३७	१२७६५.००	९१	१८२५.३०	२४	२८.६४	५	११२.४७	४६४.६६	२७.८०	८९.११	२८४.५५	६८०.५७

+ कार्यालय अन्तर्गतको नोटकोष संख्या ।

* नोटकोष रहेका बैंक शाखाहरूबाट उक्त कोषबाटै दाखिला हुन आएको रकम मात्र ।

कार्यालयबाट ग्राहकहरूलाई बिक्री गरेको रकम मात्र ।

बैंकिङ्ग कार्यालय, थापाथलीबाट प्राप्त भएको फण्ड ।

@ अन्य कार्यालयहरूमा रकमान्तर गरी २०७६ असार मसान्तको बाँकी मौज्दात ।

β भा.रु दाखिला भन्नाले ने.रा. बैंक बैंकिङ्ग कार्यालयबाट विभिन्न मितिमा प्राप्त भा.रु. ।

अनुसूची २.१ : “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएका निर्देशनहरू

- (१) युवाहरूलाई स्वरोजगार, व्यवसायिक र उद्यमशील बनाउने उद्देश्यले “सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि व्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५” लागु गरिएको छ। यस कार्यविधि अन्तर्गत जुनसुकै बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट देहाय बमोजिमका ७ प्रकारका कर्जाहरू लिन सकिने व्यवस्था गरिएको छ।
 - (क) व्यवसायिक कृषि तथा पशुपंक्षी कर्जा दश करोड रूपैयाँसम्म,
 - (ख) शिक्षित युवा स्वरोजगार कर्जा सात लाख रूपैयाँसम्म,
 - (ग) विदेशबाट फर्केका युवा परियोजना कर्जा दश लाख रूपैयाँसम्म,
 - (घ) महिला उद्यमशील कर्जा पन्ध्र लाख रूपैयाँसम्म,
 - (ङ) दलित समुदाय व्यवसाय विकास कर्जा दश लाख रूपैयाँसम्म,
 - (च) उच्च र प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा कर्जा पाँच लाख रूपैयाँसम्म,
 - (छ) भूकम्प पीडितहरूको निजी आवास निर्माण कर्जा तीन लाख रूपैयाँसम्म।
- (२) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले सम्पूर्ण शाखाहरूको समेत कारोबार समावेश गरी वास्तविक एकीकृत वित्तीय विवरण लगायत प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरू (Major Financial Indicators) को विवरण हरेक त्रयमासको महिना व्यतीत भएको मितिले १५ दिनभित्र कुनै एक राष्ट्रियस्तरको दैनिक पत्रिकामा अनिवार्य रूपमा प्रकाशित गरी सो को एक प्रति बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग र सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभागलाई समेत उपलब्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ।
- (३) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले भूकम्प पीडित आवासीय घर पुनरनिर्माण गर्न प्रदान गर्ने ऋणमा बढीमा २ वर्षको लागि शून्य व्याजदरमा पुनरकर्जा सुविधा उपलब्ध गराइने र यस्तो कर्जामा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ग्राहकसँग अधिकतम २ प्रतिशत मात्र व्याज लिनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ। पुनरकर्जाको अवधि व्यतीत भएपछि बैंक तथा वित्तीय संस्थाले उक्त कर्जामा आफ्नो Cost of Fund मा बढीमा २ प्रतिशत बिन्दुसम्म थप गरी व्याजदर कायम गर्नुपर्ने र Cost of Fund बराबरको रकम यस बैंकमा माग गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।
- (४) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो संस्थामा प्राकृतिक व्यक्तिका नाममा बचत तथा मुद्दती खातामा रहेको रु. २ लाखसम्मको निक्षेप “निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष” मा सुरक्षण गराउनु पर्ने व्यवस्था रहेकोमा सो सीमालाई बढाई रु. ३ लाखसम्म कायम गरिएको छ।
- (५) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले धितोपत्र व्यवसायी सम्बन्धी कार्य गर्ने सहायक कम्पनी स्थापना सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था गरिएको छ।
- (६) कुनै एउटा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थामा संचालक रहेको व्यक्ति प्रचलित व्यवस्थाको अधीनमा रही कार्यकाल थप भएको अवस्थामा बाहेक संचालक पदबाट जुनसुकै कारणबाट हटेमा कम्तीमा ६ महिनाको समय व्यतीत नभई यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त संस्थामा संचालक लगायत अन्य कुनै पनि हैसियतमा कार्य गर्न नपाउने व्यवस्था गरिएको छ।
- (७) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थामा कार्यरत प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रचलित व्यवस्थाको अधीनमा रही पुनर्नियुक्ति पाएको अवस्थामा बाहेक जुनसुकै कारणले आफ्नो सेवाबाट निवृत्त भएपछि कम्तीमा ६ महिनाको अवधि व्यतीत नभई कुनैपनि इजाजतपत्रप्राप्त संस्थामा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत हुन नपाउने। साथै, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत जुनसुकै कारणबाट हटेमा त्यस्तो व्यक्ति पुनः सोही कार्यकाल वा ६ महिनामध्ये जुन बढी हुन्छ सो अवधि व्यतीत नभई सोही संस्थामा संचालक लगायत अन्य कुनै पनि हैसियतमा कार्य गर्न नपाउने व्यवस्था गरिएको छ। त्यसैगरी इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका वाणिज्य बैंकमा कार्यरत दोस्रो वरियताको पदाधिकारी सेवाबाट हटेपछि ६ महिनाको अवधि व्यतीत नभई इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको समान प्रकृतिको पदमा नियुक्ति हुन नपाउने व्यवस्था गरिएको छ।
- (८) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले साधारण पुनरकर्जा सुविधा उपयोग गर्दाको अवधिमा सम्बन्धित ऋणीबाट ८.० प्रतिशतभन्दा बढी तथा निर्यात पुनरकर्जा सुविधा उपयोग गर्दाको अवधिमा वार्षिक ३ प्रतिशतभन्दा बढी व्याज लिन नपाइने व्यवस्था गरिएको छ।

- (९) खोलौँ बैंक खाता अभियान, २०७६ अन्तर्गत सबै नेपालीको बैंक खाता खोल्ने प्रयोजनका लागि बैंक खाता नभएका नेपाली प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा ग्राहक पहिचान तथा सम्पुष्टि गर्दा सरलीकृत फारम प्रयोग गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
- (१०) संस्थापक समूहको स्वामित्वमा रहेको सेयर सर्वसाधारण सेयरमा परिणत गर्ने कार्य पुँजीबजार, बैंकिङ्ग लगायत समग्र वित्तीय क्षेत्रमा पर्ने प्रभाव समेतलाई विचार गरी एकपटकमा बढीमा १० प्रतिशत बिन्दुसम्म गर्न सकिने र यसरी परिणत गर्ने कार्य कम्तीमा २ पटकसम्म गर्नुपर्ने नीतिगत व्यवस्था गरिएको छ ।
- (११) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको लागि जोखिम व्यवस्थापन मार्गदर्शन २०१८ (Risk Management Guideline for Banks and Financial Institutions 2018) लागु गरिएको छ ।
- (१२) मिति २०७५/१०/२८ मा नेपालको पहिलो पूर्वाधार विकास बैंकको रूपमा नेपाल ईन्फ्रास्ट्रक्चर बैंक लिमिटेडलाई इजाजतपत्र प्रदान गरिएको छ । साथै, पूर्वाधार विकास बैंकको नियमन गर्ने सन्दर्भमा यस बैंकबाट पूर्वाधार विकास बैंकको लागि निर्देशन जारी गरिएको छ ।
- (१३) इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूका लागि आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को शुरु देखि लागु हुने गरी Uniform Chart of Accounts जारी गरिएको छ ।
- (१४) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले ओभरड्राफ्ट लगायतका प्रयोजन नखुलेका व्यक्तिगत कर्जाहरू प्रवाह गर्दा प्रति ग्राहक रु. ७५ लाखसम्म प्रवाह गर्न सक्ने विद्यमान व्यवस्थामा परिमार्जन गरी प्रति ग्राहक रु. ५० लाखसम्म मात्र प्रवाह गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (१५) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले रु. ५० करोड वा सो भन्दा बढीको कर्जा उपयोग गर्ने ऋणीलाई कर्जा प्रवाह वा नवीकरण गर्दा ऋणी संस्थाको क्रेडिट रेटिङ्ग एजेन्सीबाट गरिएको रेटिङ्गलाई कर्जा मूल्याङ्कनको आधारको रूपमा लिनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (१६) “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरूले २०७५ पुस मसान्तसम्ममा प्रत्येक प्रदेशमा एक/एक वटाका दरले प्रादेशिक कार्यालयहरू स्थापना गर्नुपर्ने र विगतमा स्थापित क्षेत्रीयस्तरका कार्यालयहरू भए त्यस्ता कार्यालयलाई समेत प्रादेशिक कार्यालयमा रूपान्तरण गरी सम्बन्धित प्रदेश अन्तर्गतका शाखाहरूसंगको समन्वय, निगरानी, संस्थागत सुशासन, जोखिम व्यवस्थापन एवम् गुनासो सुनुवाई जस्ता कार्यहरू प्रादेशिक कार्यालयको कार्यक्षेत्रभित्र समेटनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (१७) निक्षेप संकलन कार्यलाई आकर्षक बनाउन उपहार सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (१८) तीन महिना भन्दा कम समयवधिको मुद्दती निक्षेप स्वीकार गर्न नपाइने साथै, मुद्दती निक्षेपको समयवधि समाप्त नहुँदै पूर्वनिर्धारित ब्याजदर कायम रहने गरी ग्राहकले चाहेको वखत जहिलेपनि भिक्न पाउने गरी मुद्दती निक्षेप स्वीकार गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (१९) इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका वाणिज्य बैंकले स्वीकार गर्ने कल निक्षेपको अंश कुल निक्षेप दायित्वको १० प्रतिशत र इजाजतपत्रप्राप्त “ख” तथा “ग” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूले स्वीकार गर्ने कल निक्षेपको अंश कुल निक्षेप दायित्वको १५ प्रतिशतभन्दा बढी कायम गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (२०) यस बैंकले तोकेको शर्तहरू पुरा गरेका इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले काठमाडौँ उपत्यका, महानगरपालिका र उपमहानगरपालिका बाहेकका क्षेत्रमा एक्सटेन्सन काउण्टर खोल्न यस बैंकको स्वीकृति लिनु नपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (२१) यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरूले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि वार्षिक रूपमा राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय क्रेडिट रेटिङ्ग एजेन्सीबाट आफ्नो क्रेडिट रेटिङ्ग गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (२२) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कुनै एउटा फर्म, कम्पनी वा संगठित संस्थाबाट आफ्नो कुल निक्षेपको बढीमा १५ प्रतिशतसम्मको सीमामा नबढ्ने गरी मात्र संस्थागत निक्षेप परिचालन गर्न पाउने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (२३) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले फर्म तथा कम्पनीहरूलाई कर्जा प्रदान गर्दा वा नवीकरण गर्दा ऋणीसँग पछिल्लो कर चुक्ता प्रमाणपत्र र/वा अद्यावधिक कर चुक्ता/दाखिला प्रमाणपत्र वा E-Statement लिएर मात्र कर्जा प्रदान वा नवीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

- (२४) यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “ख” वर्गका विकास बैंक तथा “ग” वर्गका वित्त कम्पनीहरूले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को वित्तीय विवरण Nepal Financial Reporting Standards (NFRS) बमोजिम तयार गर्नु पर्नेछ । लाभांश घोषणा गर्ने प्रयोजनका लागि गणना गरिने वितरणयोग्य मुनाफा तथा वित्तीय विवरणको ढाँचा यस बैंकले तोके बमोजिम हुने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (२५) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो संस्थामा कार्यरत सहायक स्तरदेखि अधिकृत स्तरसम्मका कर्मचारीहरूलाई बैंकिङ्ग सम्बन्धी तालिम अनिवार्य रूपमा प्रदान गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । बैंक तथा वित्तीय संस्थाले बैंकिङ्ग क्षेत्रमा दक्ष जनशक्तिको विकास गर्नका लागि आफ्नो संस्थामा नयाँ भर्ना भएका कर्मचारीहरूलाई बैंक प्रवेश गरेको २ वर्षभित्र यस प्रकारको तालिम प्रदान गरिसक्नु पर्ने व्यवस्था कायम गरिएको छ ।
- (२६) यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई प्रचलित ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार उपलब्ध गराइने कर्जाको व्याजदर (बैंकदर) ६.५ प्रतिशत कायम गरिएको छ ।
- (२७) धितोपत्र विनिमय बजारमा सूचीकृत संस्थाहरूको सेयरको धितोमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट प्रवाह हुने कर्जाका सम्बन्धमा सुरक्षण बापत राखिने सेयरको मूल्याङ्कन गर्दा नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडबाट प्रकाशित पछिल्लो १८० कार्य दिनको अन्तिम मूल्यको औसत मूल्य वा सेयरको प्रचलित बजार मूल्यमध्ये जुन कम हुन्छ, सो रकमको बढीमा ६५ प्रतिशत रकमसम्म मात्र सेयर धितो कर्जा प्रवाह गर्न सकिनेछ । एकपटक प्रवाह गरिसकेको यस्तो कर्जाको सुरक्षणमा रहेको सेयरको पुनरमूल्याङ्कन गरी सोको आधारमा थप कर्जा सीमा कायम गर्न वा थप कर्जा प्रदान गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (२८) सेयर कर्जा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो प्राथमिक पुँजी (Core Capital) को बढीमा ४० प्रतिशतसम्म मात्र प्रवाह गर्न सक्नेछन् । साथै, यसरी कर्जा प्रदान गर्दा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले एउटा सूचीकृत कम्पनीको सेयरको हकमा आफ्नो प्राथमिक पुँजीको बढीमा १० प्रतिशत ननाघ्ने गरी मात्र कर्जा प्रवाह गर्नु पर्नेछ । यस्तो कर्जा कुल बक्यौता कर्जा रकमको १० प्रतिशत भन्दा बढी नहुने गरी प्रवाह गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (२९) वाणिज्य बैंकहरूले धितोपत्र व्यवसायी सम्बन्धी कार्य गर्ने सहायक कम्पनी स्थापना गर्न सक्ने सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था गरिएको छ ।
- (३०) वाणिज्य बैंकहरूले प्रत्येक आर्थिक वर्षका लागि निक्षेप दायित्व तथा कर्जा सापट सहितको वार्षिक कार्ययोजना संचालक समितिबाट स्वीकृत गराई हरेक आर्थिक वर्षको साउन मसान्तभित्र यस बैंकको बैंक सुपरिवेक्षण विभाग समक्ष अनिवार्य रूपमा पेश गर्नु पर्नेछ । साथै, उक्त कार्ययोजना कार्यान्वयनको अनुगमनका सम्बन्धमा सम्बन्धित बैंकको संचालक समितिले त्रैमासिक समीक्षा गरी त्रयमास समाप्त भएको १५ दिन भित्र यस बैंकको बैंक सुपरिवेक्षण विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ । यस बैंकबाट वाणिज्य बैंकहरूको सुपरिवेक्षणका क्रममा सो कार्ययोजनालाई सम्बन्धित बैंकको अनुगमनको आधारको रूपमा लिइने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (३१) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कर्जा सूचना केन्द्रमा आफूले स्वीकृत गरेको सम्पूर्ण कर्जा/सुविधा तथा ९० दिन भन्दा बढीले भाखा नाघेका सम्पूर्ण कर्जा/सुविधा सम्बन्धी विवरण (क.सू.फा.नं. १ र २) महिना भुक्तान भएको १५ दिनभित्र पठाउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (३२) वाणिज्य बैंक तथा राष्ट्रिय स्तरका वित्तीय संस्थाहरूले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोषमा छुट्याएको रकमलाई आर्थिक वर्ष २०७६/७७ देखि लागू हुने गरी वित्तीय साक्षरता प्रवर्द्धन गर्ने लगायतका क्रियाकलापलाई प्रोत्साहित गर्न प्रत्येक प्रदेशमा न्यूनतम १० प्रतिशत हुनेगरी खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- (३३) इजाजतपत्रप्राप्त “ख”, “ग” र “घ” वर्गका वित्तीय संस्थाहरू एक प्रदेश वा राष्ट्रियस्तरमा सञ्चालन गर्नुपर्ने गरी नीतिगत व्यवस्था गरिएको छ ।
- (३४) बैंकिङ्ग सेवा तथा कारोबरलाई थप सरल तथा सहज बनाउन ग्राहकलाई पायक पर्ने अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूका जुनसुकै शाखामा नगद जम्मा गरी आफ्नो बैंक तथा वित्तीय संस्थाको खातामा र सेवा प्रदायक संस्थाको खातामा भुक्तानी (Utility Payment) गर्दा NCHL-IPS प्रणाली मार्फत रकम जम्मा गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

अनुसूची २.२ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वाणिज्य बैंकहरु

(क) लक्षित स्थलगत निरीक्षण (जोखिममा आधारित)

१	माछापुच्छे बैंक लि.	८	एभरेष्ट बैंक लि.
२	नेपाल बंगलादेश बैंक लि.	९	सानिमा बैंक लि.
३	सिद्धार्थ बैंक लि.	१०	लक्ष्मी बैंक लि.
४	नेपाल ईन्भेष्टमेण्ट बैंक लि.	११	स्ट्यान्डर्ड चार्टर्ड
५	नेपाल बैंक लि.	१२	ग्लोबल आईएमई बैंक लि.
६	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनल लि.	१३	हिमालयन बैंक लि.
७	नविल बैंक लि.		

(ख) समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण (जोखिममा आधारित)

१	नेपाल एस.बी.आई बैंक लि.	९	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.
२	सेन्चुरी कमर्सियल बैंक लि.	१०	सनराइज बैंक लि.
३	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.	११	मेगा बैंक लि.
४	जनता बैंक नेपाल लि.	१२	प्रभु बैंक लि.
५	एनआइसीएशिया बैंक लि.	१३	कुमारी बैंक लि.
६	नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्स बैंक लि.	१४	बैंक अफ काठमाण्डू लि.
७	सिभिल बैंक लि.	१५	एनएमबी बैंक लि.
८	कृषि विकास बैंक लि.		

(ख) विशेष निरीक्षण

१	सिद्धार्थ बैंक लि. (दुई पटक)	६	नेपाल बंगलादेश बैंक लि. (दुई पटक)
२	नेपाल ईन्भेष्टमेण्ट बैंक लि. (तीन पटक)	७	बैंक अफ काठमाण्डू लि.
३	जनता बैंक नेपाल लि.	८	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.
४	एनआइसीएशिया बैंक लि.	९	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.
५	नविल बैंक लि.		

अनुसूची २.३ : २०७६ असारमसान्तसम्म कारोबार संचालन गरेका 'ख' वर्गका वित्तीय संस्थाहरुको विवरण

क्र.सं	नाम	कार्य क्षेत्र
१.	मुक्तिनाथ विकास बैंक लिमिटेड	राष्ट्रियस्तर
२.	सांग्रिला डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	राष्ट्रियस्तर
३.	देवः विकास बैंक लिमिटेड	राष्ट्रियस्तर
४.	कैलाश विकास बैंक लिमिटेड	राष्ट्रियस्तर
५.	ज्योति विकास बैंक लिमिटेड	राष्ट्रियस्तर
६.	गरिमा विकास बैंक लिमिटेड	राष्ट्रियस्तर
७.	ओम डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	राष्ट्रियस्तर
८.	महालक्ष्मी विकास बैंक लिमिटेड	राष्ट्रियस्तर
९.	गण्डकी विकास बैंक लिमिटेड	राष्ट्रियस्तर
१०.	लुम्बिनी विकास बैंक लिमिटेड	राष्ट्रियस्तर
११.	कामना सेवा विकास बैंक लिमिटेड	राष्ट्रियस्तर
१२.	साइन रेसुङ्गा डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	४-१० जिल्ला
१३.	सप्तकोशी डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	१-७ जिल्ला
१४.	तिनाउ मिसन विकास बैंक लि	१-७ जिल्ला
१५.	एक्सेल डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	१-५ जिल्ला
१६.	कन्काई विकास बैंक लिमिटेड	१-५ जिल्ला
१७.	भार्गव विकास बैंक लिमिटेड	१-५ जिल्ला
१८.	कञ्चन डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	१-५ जिल्ला
१९.	सिन्धु विकास बैंक लिमिटेड	१-५ जिल्ला
२०.	ग्रीन डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	१-५ जिल्ला
२१.	नारायणी डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	१-३ जिल्ला
२२.	सहयोगी विकास बैंक लिमिटेड	१-३ जिल्ला
२३.	कर्णाली विकास बैंक लिमिटेड	१-३ जिल्ला
२४.	मितेरी डेभलपमेण्ट बैंक लि	१-३ जिल्ला
२५.	कर्पोरेट डेभलपमेण्ट बैंक लि	१-३ जिल्ला
२६.	पूर्णमा विकास बैंक लिमिटेड	१-३ जिल्ला
२७.	नेपाल कम्युनिटी डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	१-३ जिल्ला
२८.	सहारा विकास बैंक लिमिटेड	१ जिल्ला
२९.	सालपा विकास बैंक लिमिटेड	१ जिल्ला

अनुसूची २.४ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका विकास बैंकहरु

(क) स्थलगत निरीक्षण

१	सांग्रिला डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	१३	मितेरी डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड
२	कर्णाली विकास बैंक लिमिटेड	१४	सहारा विकास बैंक लिमिटेड
३	देव: विकास बैंक लिमिटेड	१५	महालक्ष्मी विकास बैंक लिमिटेड
४	सहयोगी विकास बैंक लिमिटेड	१६	पूर्णमा विकास बैंक लिमिटेड
५	कर्पोरेट डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	१७	ग्रीन डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड
६	सप्तकोशी डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	१८	नेपाल कम्युनिटी डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड
७	कामना सेवा विकास बैंक लिमिटेड	१९	कन्काइ विकास बैंक लिमिटेड
८	एक्सेल डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	२०	कावेली विकास बैंक लिमिटेड
९	भार्गव विकास बैंक लिमिटेड	२१	सिन्धु विकास बैंक लिमिटेड
१०	मिसन डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	२२	गण्डकी विकास बैंक लिमिटेड
११	गरिमा विकास बैंक लिमिटेड	२३	तिनाउ विकास बैंक लिमिटेड
१२	लुम्बिनी विकास बैंक लिमिटेड		
जोखिममा आधारित समष्टिगत निरीक्षण			
१	ओम डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	२	मुक्तिनाथ विकास बैंक लिमिटेड

(ख) विशेष निरीक्षण

१	सांग्रिला डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	११	सांग्रिला डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड
२	कैलाश विकास बैंक लिमिटेड	१२	ज्योति विकास बैंक लिमिटेड
३	सहारा विकास बैंक लिमिटेड	१३	सांग्रिला डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड
४	लुम्बिनी विकास बैंक लिमिटेड	१४	कैलाश विकास बैंक लिमिटेड
५	महालक्ष्मी विकास बैंक लिमिटेड	१५	देव: विकास बैंक लिमिटेड
६	गरिमा विकास बैंक लिमिटेड	१६	ज्योति विकास बैंक लिमिटेड
७	लुम्बिनी विकास बैंक लिमिटेड	१७	ज्योति विकास बैंक लिमिटेड
८	कैलाश विकास बैंक लिमिटेड	१८	कैलाश विकास बैंक लिमिटेड
९	कामना सेवा विकास बैंक लिमिटेड	१९	कामना सेवा विकास बैंक लिमिटेड
१०	देव: विकास बैंक लिमिटेड		

(ग) अनुगमन निरीक्षण

१	नारायणी डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	४	पूर्णमा विकास बैंक लिमिटेड
२	मुक्तिनाथा विकास बैंक लिमिटेड	५	सहयोगी विकास बैंक लिमिटेड
३	मिसन डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	६	सालपा विकास बैंक लिमिटेड

अनुसूची २.५ : ग्रामीण बैकिङ्ग अनुशरणकर्ताको रुपमा निजी क्षेत्रबाट स्थापित लघुवित्त कारोबार गर्ने संस्थाहरु

१	निर्धन उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	४४	गणपति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२	डिप्रोक्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	४५	इन्फिनिटी माइक्रोफाइनान्स वित्तीय संस्था लि.
३	छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	४६	आंधीखोला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
४	स्वावलम्बन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	४७	स्वाभिमान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
५	नेरुडे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	४८	स्पर्श लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
६	नयाँ नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	४९	सबैको लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
७	मिथिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	५०	साधना लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
८	समिट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	५१	एनआईडीसी एशिया लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
९	स्वरोजगार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	५२	सारथी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१०	नागबेली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	५३	नागरिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
११	कालिका लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	५४	त्रिलोक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१२	मिमिरे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	५५	सहकार्य लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१३	जनउत्थान सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	५६	मनकामना लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१४	बोमी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	५७	सजिलो लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१५	लक्ष्मी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	५८	सत्यवती लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१६	सिभिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	५९	बृद्धज्योति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१७	महिला सहयात्रा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	६०	समाज लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१८	किसान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	६१	दिव्य लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
१९	विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	६२	स्वेडा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२०	एनएमबी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	६३	ग्रामीण स्वयमसेवक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२१	फरवार्ड कम्युनिटी माइक्रोफाइनान्स वित्तीय संस्था लि.	६४	महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२२	ग्लोबल आई.एम.ई. लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	६५	मानुषि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२३	महुली सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	६६	आदर्श लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२४	सुर्योदय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	६७	युनिक नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२५	मेरो माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	६८	स्मार्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२६	समता लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	६९	महिला सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२७	सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	७०	जाल्पा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२८	नेशनल माइक्रोफाइनान्स वित्तीय संस्था लि.	७१	सल्म लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२९	ग्रामीण विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	७२	राष्ट्र उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
३०	नेपाल सेवा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	७३	वीन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
३१	उन्नती माइक्रोफाइनान्स वित्तीय संस्था लि.	७४	उपकार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
३२	स्वदेशी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	७५	धौलागिरी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
३३	नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	७६	सिवाइसी नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
३४	सपोर्ट माइक्रोफाइनान्स वित्तीय संस्था लि.	७७	नेस्डो समृद्ध लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
३५	आरम्भ माइक्रोफाइनान्स वित्तीय संस्था लि.	७८	स्वस्तिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
३६	जनसेवी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	७९	गरिबी न्यूनीकरण लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
३७	चौतारी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	८०	सृजनशील लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
३८	घोडीघोडा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	८१	एनआरएन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
३९	आशा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	८२	जीवन विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
४०	नेपाल एग्री लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	८३	घरेलू लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
४१	रामारोशन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	८४	जनकपुर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
४२	क्रिएटिभ लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	८५	विपिडब्लू लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
४३	गुराँश लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	८६	आत्मनिर्भर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.

लघुवित्त सम्बन्धी थोक कर्जाको कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

१	आरएमडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	३	फर्स्ट माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.
२	साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	४	आरएसडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.,

अनुसूची २.६ : बजार निर्माताको इजाजतप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु

क्र.सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम
१.	मेगा बैंक नेपाल लि.
२.	लक्ष्मी बैंक लि.
३.	सिभिल बैंक लि.
४.	नविल बैंक लि.
५.	सिटिजन्स बैंक इण्टरनेशनल लि.
६.	सिद्धार्थ बैंक लि.
७.	बैंक अफ काठमाण्डू लि.
८.	प्रभु बैंक लि.
९.	सन्राइज बैंक लि.
१०.	सेञ्चुरी कमर्सियल बैंक लि.
११.	नेपाल बंगलादेश बैंक लि.
१२.	एनएमबि बैंक लि.
१३.	सानिमा बैंक लि.
१४.	जनता बैंक नेपाल लि.
१५.	कृषि विकास बैंक लि.
१६.	माछापुच्छ्रे बैंक लि.
१७.	एनआईसी एशिया बैंक लि.
१८.	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.
१९.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक

क्र.सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम
२०.	कैलाश विकास बैंक लि.
२१.	देव: विकास बैंक लि.
२२.	कुमारी बैंक लि.
२३.	सांग्रिला डेभलपमेण्ट बैंक लि.
२४.	ओम डेभलपमेण्ट बैंक लि.
२५.	भार्गव विकास बैंक लि.
२६.	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.
२७.	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैंकिङ एण्ड फाइनेन्स लि.
२८.	आईसीएफसी फाइनेन्स लि.
२९.	गुडविल फाइनेन्स लि.
३०.	नागरिक लगानी कोष
३१.	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट बैंक लि.
३२.	ग्लोबल आईएमई बैंक लि.
३३.	एक्सेल डेभलपमेण्ट बैंक लि.
३४.	सेन्ट्रल फाइनेन्स लि.
३५.	श्रीइन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनेन्स कं.लि.
३६.	श्री गोर्खाज फाइनेन्स लि.
३७.	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.

**अनुसूची २.७ : वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको बिक्री एजेण्टको कार्य गर्न
इजाजतप्राप्त बैंक तथा रेमिट्यान्स कम्पनीहरु**

क्र. सं.	बैंक तथा रेमिट्यान्स कम्पनीहरुको नाम	ठेगाना
१.	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेड	कमलादी, काठमाडौं
२.	नविल बैंक लिमिटेड	दरबारमार्ग, काठमाडौं
३.	माछापुच्छ्रे बैंक लिमिटेड	लाजिम्पाट, काठमाडौं
४.	प्रभु बैंक लिमिटेड	बबरमहल, काठमाडौं
५.	सनराइज बैंक लिमिटेड	गैह्रिधारा, काठमाडौं
६.	सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड	हात्तिसार, काठमाडौं
७.	सानिमा बैंक लिमिटेड	नक्साल, काठमाडौं
८.	सेञ्चरी कमर्सियल बैंक लिमिटेड	पुतलीसडक, काठमाडौं
९.	प्रभु मनि ट्रान्सफर प्रा.लि.	लैनचौर, काठमाडौं
१०.	सेवा रेमिट प्रा.लि.	कुलेश्वर, काठमाडौं

अनुसूची २.८ : संचालक समिति

(२०७६ असार मसान्त)

डा. चिरंजीवि नेपाल, गभर्नर	अध्यक्ष
डा. राजन खनाल, सचिव, अर्थ मन्त्रालय	सदस्य
श्री चिन्तामणि सिवाकोटी, डेपुटी गभर्नर	सदस्य
श्री शिवराज श्रेष्ठ, डेपुटी गभर्नर	सदस्य
प्रा. डा. श्रीराम पौड्याल	सदस्य
श्री रामजी रेग्मी	सदस्य
डा. सुबोधकुमार कर्ण	सदस्य

अनुसूची २.९ : विशिष्ट श्रेणी र प्रथम श्रेणी अधिकृतहरुको नामावली

(२०७६ असार मसान्त)

अधिकृत विशिष्ट		
१.	श्री लक्ष्मीप्रपन्न निरौला	कार्यकारी निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
२.	श्री महेश्वरलाल श्रेष्ठ	कार्यकारी निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
३.	श्री भुवन कंडेल	कार्यकारी निर्देशक, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
४.	डा. नेफिलमातङ्ग मास्के	कार्यकारी निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
५.	श्री नीलम ढुंगाना (तिम्सिना)	कार्यकारी निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग
६.	श्री देवकुमार ढकाल	कार्यकारी निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
७.	श्री मुकुन्दकुमार क्षेत्री	कार्यकारी निर्देशक, सामान्य सेवा विभाग
८.	श्री पिताम्बर भण्डारी	कार्यकारी निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
९.	श्री सुनिल उदास	कार्यकारी निर्देशक, वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभाग
१०.	श्री ऋषिकेश भट्ट	कार्यकारी निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
११.	श्री प्रदीपराज पौड्याल	कार्यकारी निर्देशक, संस्थागत योजना विभाग
१२.	डा. गुणाकर भट्ट	कार्यकारी निर्देशक, अनुसन्धान विभाग
१३.	श्री नरेश शाक्य	कार्यकारी निर्देशक, बैंकिङ कार्यालय
१४.	श्री सुमनकुमार अधिकारी	कार्यकारी निर्देशक, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभाग
१५.	डा. प्रकाशकुमार श्रेष्ठ	कार्यकारी निर्देशक, लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभाग
१६.	श्री सरिता भट्ट (अधिकारी)	कार्यकारी निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
१७.	श्री बमबहादुर मिश्र	का.मु. कार्यकारी निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
अधिकृत प्रथम		
१.	श्री रेवतीप्रसाद नेपाल	निर्देशक, कानून महाशाखा
२.	श्री रामु पौडेल	निर्देशक, वित्तीय जानकारी इकाई
३.	श्री विश्रुत थापा	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
४.	श्री रामबहादुर मानन्धर	निर्देशक, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
५.	श्री दयाराम शर्मा पंगेनी	निर्देशक, लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभाग
६.	श्री तुलसीप्रसाद घिमिरे	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
७.	श्री गुरुप्रसाद पौडेल	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
८.	श्री अशोककुमार पौडेल	निर्देशक, सामान्य सेवा विभाग

९.	श्री रविन्द्र महर्जन	निर्देशक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
१०.	श्री विमलराज खनाल	निर्देशक, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
११.	श्री विनोदराज आचार्य	निर्देशक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
१२.	श्री पोमनाथ गौतम	निर्देशक, बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्र
१३.	श्री रामप्रसाद गौतम	निर्देशक, बैंकिङ कार्यालय
१४.	श्री किरण पण्डित	निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
१५.	श्री सत्येन्द्र तिमिल्सिना	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
१६.	श्री चेतप्रसाद उप्रेती	निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
१७.	श्री इश्वरीप्रसाद नेउपाने	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
१८.	श्री रोशनकुमार सिग्देल	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर कार्यालय
१९.	डा. रामशरण खरेल	अर्थ मन्त्रालय
२०.	डा. डिल्लीराम पोखरेल	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, पोखरा कार्यालय
२१.	श्री दीर्घबहादुर रावल	निर्देशक, अनुसन्धान विभाग
२२.	श्री निश्चल अधिकारी	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, धनगढी कार्यालय
२३.	श्री अनुज दाहाल	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
२४.	श्री दिपकराज लामिछाने	निर्देशक, अनुसन्धान विभाग
२५.	श्री राजनविक्रम थापा	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, वीरगञ्ज कार्यालय
२६.	श्री राजेन्द्र भट्टराई	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, सिद्धार्थनगर कार्यालय
२७.	श्री हिमप्रसाद नेउपाने	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, जनकपुर कार्यालय
२८.	श्री आनन्द पौड्याल	निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
२९.	श्री नरेन्द्र सिंह विष्ट	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
३०.	श्री मुक्तिनाथ सापकोटा	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, नेपालगञ्ज कार्यालय
३१.	श्री सुष्मा रेग्मी (रिजाल)	निर्देशक, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभाग
३२.	श्री गोविन्दप्रसाद नागिला	निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
३३.	श्री मीना पाण्डे	निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग
३४.	श्री सुभाषचन्द्र घिमिरे	निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
३५.	श्री श्रृजना बास्तोला	निर्देशक, बैंकिङ कार्यालय
३६.	श्री बुद्धराज शर्मा	निर्देशक, अनुसन्धान विभाग
३७.	श्री सुदिप फुँयाल	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
३८.	श्री निभा श्रेष्ठ	निर्देशक, बैंकिङ कार्यालय
३९.	श्री शिवराम दवाडी	निर्देशक (आई.टी.), सूचना प्रविधि विभाग
४०.	श्री केशवबहादुर के.सी.	का.मु. निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
४१.	श्री शैलेन्द्र रेग्मी	का.मु. निर्देशक, लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभाग
४२.	श्री डिलाराम सुवेदी	का.मु. निर्देशक, सामान्य सेवा विभाग
४३.	श्री विरेन्द्रदत्त अर्वास्थ	का.मु. निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
४४.	श्री थानेश्वर आचार्य	का.मु. निर्देशक, टक्सार महाशाखा
४५.	श्री नीरा ताल्चाभडेल	का.मु. निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
४६.	श्री देवेन्द्र गौतम	का.मु. निर्देशक, सामान्य सेवा विभाग
४७.	श्री राजनदेव भट्टराई	का.मु. निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
४८.	श्री लक्ष्मीप्रसाद प्रसाई	का.मु. निर्देशक, संस्थागत योजना विभाग
४९.	श्री आर्या जोशी	का.मु. निर्देशक, संस्थागत योजना विभाग
५०.	श्री ईश्वरीप्रसाद भट्टराई	का.मु. निर्देशक, अनुसन्धान विभाग
५१.	श्री रमेश आचार्य	का.मु. निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
५२.	श्री माधव दंगाल	का.मु. निर्देशक, अनुसन्धान विभाग

भाग

३

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय स्थिति

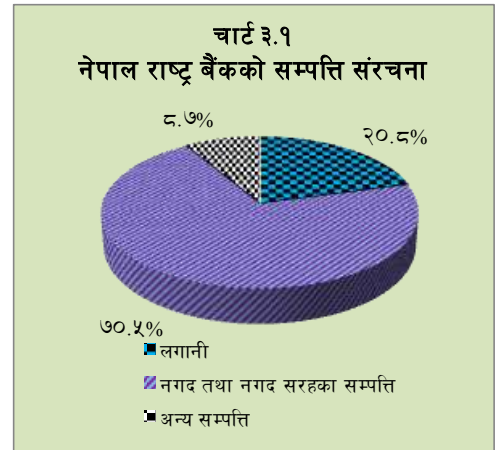
सम्पत्ति तथा दायित्व	१०९
आय विवरण	११०
वार्षिक वित्तीय विवरण	१११

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

सम्पत्ति तथा दायित्व

३.१ २०७६ असार मसान्तको वासलात अनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकको सम्पत्ति तथा दायित्व २०७५ असार मसान्तको तुलनामा ७.२३ प्रतिशतले ह्रास आई रु. १० खर्ब ७१ अर्ब ७० करोड ४९ लाख ४५ हजार कायम भएको छ। २०७४ असार मसान्तको तुलनामा २०७५ असार मसान्तमा कुल सम्पत्ति तथा दायित्व १७.१७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ११ खर्ब ५५ अर्ब २८ करोड ८७ लाख १९ हजार रहेको थियो।

३.२ २०७६ असार मसान्तमा कायम कुल सम्पत्तिमा लगानीको अंश २०.८२ प्रतिशत, नगद तथा नगद सरहका सम्पत्तिको अंश ७०.५३ प्रतिशत र बाँकी अन्य सम्पत्तिको अंश ८.६५ प्रतिशत रहेको छ। २०७५ असार मसान्तमा उपर्युक्त सम्पत्तिहरूको अंश क्रमशः २०.१७ प्रतिशत, ७३.३६ प्रतिशत र ६.४७ प्रतिशत रहेको थियो।

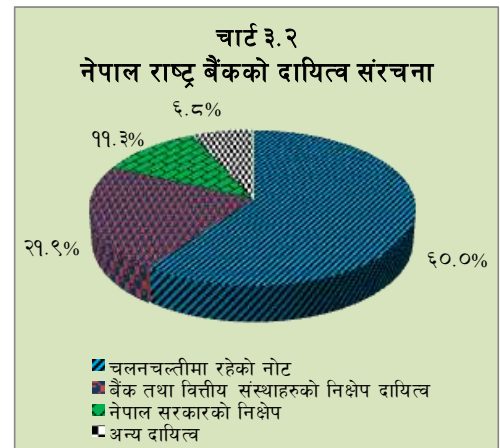

३.३ २०७५ असार मसान्तको तुलनामा २०७६ असार मसान्तमा यस बैंकले विभिन्न उपकरणमा गरेको लगानी ४.२३ प्रतिशतले ह्रास आई रु. २ खर्ब २३ अर्ब १२ करोड ७७ लाख ९३ हजार कायम भएको छ। २०७५ असार मसान्तमा उपरोक्त बमोजिमको लगानी रु. २ खर्ब ३२ अर्ब ९८ करोड ४५ लाख ७४ हजार रहेको थियो।

३.४ २०७५ असार मसान्तको तुलनामा २०७६ असार मसान्तमा यस बैंकको नगद तथा नगद सरहका सम्पत्तिमा १०.८२ प्रतिशतले ह्रास आई रु. ७ खर्ब ५५ अर्ब ८४ करोड ७७ लाख १५ हजार कायम भएको छ। २०७५ असार मसान्तमा नगद तथा नगदसरहका सम्पत्ति रु. ८ खर्ब ४७ अर्ब ५५ करोड ६९ लाख ५० हजार रहेको थियो।

३.५ २०७६ असार मसान्तको कुल दायित्व तथा इक्विटीमा दायित्वको अंश ७८.८७ प्रतिशत तथा इक्विटीको अंश २१.१३ प्रतिशत रहेको छ। २०७५ असार मसान्तमा उपर्युक्त दायित्वहरूको अंश क्रमशः ८२.३२ प्रतिशत र १७.६८ प्रतिशत रहेको थियो।

३.६ २०७६ असार मसान्तमा कायम कुल दायित्वमा चलनचल्तीमा रहेको नोटको अंश ५९.९९ प्रतिशत, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप दायित्वको अंश २१.९३ प्रतिशत, नेपाल सरकारको निक्षेप दायित्वको अंश ११.३१ प्रतिशत र बाँकी अन्य दायित्वको अंश ६.७६ प्रतिशत रहेको छ। २०७५ असार मसान्तमा उपर्युक्त दायित्वहरूको अंश क्रमशः ५९.९९ प्रतिशत, २१.८८ प्रतिशत, १५.१६ प्रतिशत र १०.९७ प्रतिशत रहेको थियो।

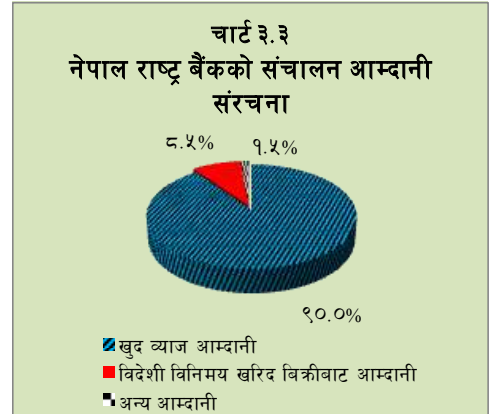

३.७ २०७५ असार मसान्तको तुलनामा चलनचल्तीमा रहेको नोट २.५६ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७६ असार मसान्तमा रु. ५ खर्ब ७ अर्ब ६ करोड कायम भएको छ। २०७५ असार मसान्तमा चलनचल्तीमा रहेको नोटको रकम रु. ४ खर्ब ९४ अर्ब ३८ करोड ९५ लाख रहेको थियो।

- ३.८ २०७५ असार मसान्तको तुलनामा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको यस बैंकमा रहेको निक्षेपमा १०.९२ प्रतिशतले कमी आई २०७६ असार मसान्तमा रु. १ खर्ब ८५ अर्ब ३८ करोड ५० लाख ९४ हजार रहेको छ । २०७५ असार मसान्तमा त्यस्तो निक्षेप दायित्व रु. २ खर्ब ८ अर्ब ११ करोड ६२ लाख ४२ हजार रहेको थियो ।
- ३.९ २०७५ असार मसान्तको तुलनामा यस बैंकमा रहेको नेपाल सरकारको निक्षेपमा ३३.६८ प्रतिशतले कमी आई २०७६ असार मसान्तमा रु. ९५ अर्ब ६० करोड ५३ लाख ७१ हजार रहेको छ । २०७५ असार मसान्तमा त्यस्तो निक्षेप दायित्व रु. १ खर्ब ४४ अर्ब १६ करोड ५९ लाख १७ हजार रहेको थियो ।
- ३.१० २०७५ असार मसान्तको तुलनामा २०७६ असार मसान्तमा कुल इक्विटीमा १०.८७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । यस अन्तर्गत जगेडा कोष ११.१४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब २१ अर्ब ५० करोड ३३ लाख ७५ हजार रहेको छ । २०७५ असार मसान्तमा उक्त कोषमा रु. १ खर्ब ९९ अर्ब २९ करोड ८५ लाख १५ हजार रहेको थियो ।
- ३.११ २०७५ असार मसान्तमा यस बैंकको शेयर पूँजी रु. ५ अर्ब रहेकोमा २०७६ असार मसान्तमा समेत सोही रकम कायम रहेको छ ।

आय विवरण

३.१२ २०७५ साउन १ गतेदेखि २०७६ असार ३१ गतेसम्मको आय विवरण अनुसार आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा नेपाल राष्ट्र बैंकको जम्मा खुद संचालन आम्दानी अघिल्लो वर्षको तुलनामा १७.६३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३९ अर्ब ९७ लाख ३५ हजार कायम भएको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को खुद संचालन आम्दानीमा खुद ब्याज आम्दानीको अंश ८९.९९ प्रतिशत, विदेशी विनिमय खरिद बिक्रीबाट आम्दानी ८.५५ प्रतिशत र अन्य संचालन आम्दानीको अंश १.४६ प्रतिशत रहेको छ ।

- ३.१३ खुद ब्याज आम्दानी अघिल्लो वर्षको तुलनामा समीक्षा वर्षमा ८.७७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३५ अर्ब १० करोड ५५ लाख ४९ हजार कायम भएको छ भने विदेशी विनिमय खरिद बिक्रीबाट हुने आम्दानी ३२२.४३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३ अर्ब ३३ करोड ५८ लाख ५७ हजार कायम भएको छ । त्यसैगरी, अन्य आम्दानीमा ५३.९० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६६ करोड १३ लाख ४३ हजार कायम भएको छ भने शुल्क तथा कमिसनतर्फ अघिल्लो वर्षको तुलनामा समीक्षा वर्षमा ७७.६४ प्रतिशतले खुद नोक्सानीमा कमी आई रु. ९ करोड ३० लाख १४ हजार कायम भएको छ ।
- ३.१४ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को विदेशी विनिमय तथा अन्य सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन लाभ/हानि समायोजन अघिको खुद आय अघिल्लो वर्षको तुलनामा २३.४६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३४ अर्ब ४३ करोड २० लाख ८७ हजार कायम भएको छ । यस्तो खुद आय आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा रु. २७ अर्ब ८९ करोड २ लाख ४४ हजार रहेको थियो ।
- ३.१५ समीक्षा वर्षको विदेशी विनिमय पुनर्मूल्याङ्कन हानी रु. २ अर्ब १९ करोड ३५ लाख ३० हजार र सुन तथा चाँदी पुनर्मूल्याङ्कन हानी रु. ७ करोड ६० लाख ३८ हजार समायोजन पश्चात् खुद आय रु. ३२ अर्ब १६ करोड २५ लाख २० हजार कायम भएको छ । गत वर्ष खुद आय रु. ६९ अर्ब ७८ करोड ३ लाख ७९ हजार रहेको थियो ।
- ३.१६ समीक्षा वर्षमा अन्य विस्तृत (Comprehensive) आय/व्यय पश्चात्को कुल विस्तृत आय रु. ३४ अर्ब २२ करोड ८३ लाख ४६ हजार रहेको छ । अघिल्लो वर्ष कुल विस्तृत आय रु ७० अर्ब ३० करोड ८४ लाख ८६ हजार रहेको थियो ।

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF FINANCIAL POSITION
As on 31st Asar, 2076 (16th JULY, 2019)

Figures in NRs.

Particulars	Notes	As on 31-3-2076	As on 32-3-2075
ASSETS			
Cash and Cash Equivalents	4.1	755,847,715,109	847,556,150,188
Trading Assets		-	-
Derivative Assets Held for Risk Management		-	-
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions	4.2	22,894,754,410	12,220,303,401
Loans and Advances to Others	4.3	15,049,976,973	12,144,802,143
Overdraft to Government of Nepal		-	-
Gold and Silver at Fair Value	4.4	50,202,241,103	45,467,467,808
Investment Securities	4.5	223,127,793,161	232,984,574,153
Inventories	4.6	2,893,354,348	3,835,795,333
Investment Properties		-	-
Property, Plant and Equipment	4.7	1,596,262,751	948,299,333
Intangible Assets	4.8	90,542,898	114,014,904
Other Assets	4.9	2,304,387	17,312,233
TOTAL ASSETS		1,071,704,945,138	1,155,288,719,496
LIABILITIES AND EQUITY			
LIABILITIES			
Financial Liabilities held for Trading		-	-
Derivative Liabilities Held for Risk Management		-	-
Bills Payable		221,828,105	115,622,742
Deposits from Bank and Financial Institutions	4.10	185,385,094,042	208,116,242,256
Deposit from Government of Nepal		95,605,371,467	144,165,917,368
Deposits from Others	4.11	21,252,588,039	25,479,607,975
Short Term Borrowings	4.12	-	44,550,000,000
IMF Related Liabilities	4.13	20,789,695,685	21,674,958,091
Staff Liabilities	4.14	1,881,103,006	2,095,039,220
Subordinated Liabilities		-	-
Provisions		-	-
Other Liabilities	4.15	985,889,604	1,403,316,968
Currency in Circulation	4.16	507,060,000,000	494,389,500,000
Surplus Payable to Government of Nepal	4.17 (a)	12,020,000,000	9,000,000,000
Total Liabilities		845,201,569,949	950,990,204,620
EQUITY			
Capital		5,000,000,000	5,000,000,000
Reserves & Surplus	4.17 (b)	221,503,375,189	199,298,514,877
Non-controlling Interest		-	-
TOTAL EQUITY		226,503,375,189	204,298,514,877
TOTAL LIABILITIES AND EQUITY		1,071,704,945,138	1,155,288,719,496

Notes referred above and significant disclosures are integral part of this statement.

As per our report of even date

Mr. Pradeep Raj Poudyal

Executive Director-Financial Management Dept.

Board of Directors:

Dr. Chiranjibi Nepal
Governor

CA. Tek Nath Acharya
T.N. Acharya & Co.
Chartered Accountants

CA. Jitendra Mishra
CSC & Co.
Chartered Accountants

CA. Prabin D. Joshi
Prabin Joshi & Co.
Chartered Accountants

Dr. Rajan Khanal
Secretary MOF/Board Member

Mr. Chinta Mani Siwakoti
Deputy Governor

Mr. Shiba Raj Shrestha
Deputy Governor

Dr. Sri Ram Poudyal
Board Member

Mr. Ramjee Regmi
Board Member

CA. Dr. Suvod Kumar Karn
Board Member

Date: 2076/10/15
Place: Kathmandu

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF NET INCOME AND OTHER COMPREHENSIVE INCOME
For the Year ended on 31st Asar, 2076 (16th JULY, 2019)

Figures in NRs.

Particulars	Notes	For the Year Ended 31-03-2076	For the Year Ended 32-03-2075
Interest Income	4.18	35,770,709,606	32,431,135,623
Interest Expense	4.19	(665,160,304)	(156,622,766)
Net interest Income		35,105,549,302	32,274,512,857
Fee and Commission Income	4.20	102,777,081	100,152,190
Fee and Commission Expense	4.21	(195,791,127)	(516,125,642)
Net Fee and Commission Income		(93,014,046)	(415,973,452)
Net Trading Income		-	-
Net income from Other Financial Instruments at Fair Value through Profit or Loss		-	-
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Realised		3,335,856,624	789,682,272
Other Income	4.22	661,343,008	429,723,304
Total Operating Income		39,009,734,889	33,077,944,981
Impairment Allowance on Financial Assets Written back		-	84,899,543
Net Operating Income		39,009,734,889	33,162,844,524
Personnel Expenses	4.23	(2,667,042,095)	(3,298,549,296)
Depreciation, Amortisation and Impairment of Non-Financial Assets	4.24	(149,190,750)	(134,751,851)
Operating Expenses	4.25	(1,761,414,659)	(1,839,298,902)
Distributable Net Income/(Expenditure)		34,432,087,384	27,890,244,475
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Unrealised		(2,193,530,153)	38,272,111,979
Gold and Silver Revaluation Gain/(Loss)		(76,037,528)	3,618,022,578
Securities Revaluation Gain/(Loss)		-	-
Net Income/(Expenditure) for the year		32,162,519,703	69,780,379,032
Other Comprehensive Income			
Actuarial gain (Loss) in defined benefit Retirement Schemes		1,341,411,990	1,483,371,084
Net gain (loss) on hedges of net investments		-	-
Net Change in fair value of Cash flow hedges		-	-
Net Change in Fair value of Equity Instruments		724,414,689	(955,264,382)
Other Comprehensive Income		2,065,826,679	528,106,702
Total Comprehensive Income		34,228,346,382	70,308,485,734

Notes referred above and significant disclosures are integral part of this statement.

As per our report of even date

Mr. Pradeep Raj Poudyal

Executive Director-Financial Management Dept.

Board of Directors:

Dr. Chiranjibi Nepal
Governor

CA. Tek Nath Acharya
T.N. Acharya & Co.
Chartered Accountants

CA. Jitendra Mishra
CSC & Co.
Chartered Accountants

CA. Prabin D. Joshi
Prabin Joshi & Co.
Chartered Accountants

Dr. Rajan Khanal
Secretary MOF/Board Member

Mr. Chinta Mani Siwakoti
Deputy Governor

Mr. Shiba Raj Shrestha
Deputy Governor

Dr. Sri Ram Poudyal
Board Member

Mr. Ramjee Regmi
Board Member

CA. Dr. Suvod Kumar Karn
Board Member

Date: 2076/10/15
Place: Kathmandu

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF CASH FLOWS

For the Year ended on 31st Asar, 2076 (16th JULY, 2019)

PARTICULARS	Figures in NRs.	
	For the Year Ended 31-3-2076	For the Year Ended 32-3-2075
Cash Flow From Operating Activities		
Net Income/(Expenditure) for the year	32,162,519,703	69,780,379,032
Adjustments		
Depreciation & Amortisation	149,190,750	134,751,851
Dividend Income	(14,022,986)	(62,332,657)
Provisions no Longer Required Written Back	-	(84,899,543)
Grant Income	-	-
Profit from Sale of Assets/ Investments	(7,036,678)	(73,847,508)
Assets Written Off	-	-
Interest paid on IMF Liabilities	114,976,450	76,400,976
Surplus/(Deficit) Due to Restatement of Prior Period Errors	(3,486,071)	4,578,042
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Unrealised	2,193,530,153	(38,272,111,979)
Net Gold and Silver Revaluation Gain/(Loss)	76,037,528	(3,618,022,578)
Securities Revaluation Gain/(Loss)	-	-
Actuarial gain (Loss) in defined benefit Retirement Schemes	1,341,411,990	1,483,371,084
Cash Flow From Operation Before Inc / Dec in Operating Assets	36,013,120,839	29,368,266,720
(Increase)/Decrease in Operating Assets	(12,622,177,007)	(6,302,330,039)
Loans & Advances	(13,579,625,838)	(5,597,737,293)
Inventories	942,440,985	(750,295,878)
Other Assets	15,007,847	45,703,132
Increase/(Decrease) in Operating Liabilities	(120,593,872,265)	(27,620,823,017)
Government Deposit	(48,560,545,901)	(49,586,769,863)
Deposit Liabilities	(26,958,168,150)	(4,987,969,359)
Bills Payable	106,205,363	(117,979,578)
Short Term Borrowings	(44,550,000,000)	30,150,000,000
IMF Deposit	-	262,837,718
Staff Liabilities	(213,936,214)	(3,696,558,381)
Other Liabilities	(417,427,364)	355,616,445
Net Cash Flow From Operating Activities	Total (A)	(97,202,928,433)
Cash Flow From Investing Activities		
Net (Incr)/Decr in Investment Securities	10,581,195,681	(34,268,671,890)
Gold & Silver	(4,810,810,823)	415,656,960
Purchase of Property, Plant & Equipment	(780,302,393)	(121,579,044)
Sale of Property, Plant & Equipment	14,651,310	106,185,093
Purchase of Intangible Assets	(994,400)	(1,133,672)
Dividend Income	14,022,986	62,332,657
Net Cash Flow From Investing Activities	Total (B)	5,017,762,362
Cash Flow From Financing Activities		
Bank Note Issued	12,670,500,000	63,399,500,000
Increase/Decrease in ECF/RCF Loan & SDR Allocation	(885,262,406)	(147,565,089)
Interest paid on IMF Liabilities	(114,976,450)	(76,400,976)
Surplus Paid to GON	(9,000,000,000)	(7,500,000,000)
Net Cash Flow From Financing Activities	Total (C)	2,670,261,144
Net Cash Flow for the Year (A+B+C)	(89,514,904,927)	17,313,437,701
Revaluation Gain or Loss on Foreign Exchange	(2,193,530,153)	38,272,111,979
Cash and Cash Equivalent at the Beginning of the Year	847,556,150,188	791,970,600,508
Cash and Cash Equivalent at the end of the Year	755,847,715,109	847,556,150,188

As per our report of even date

Mr. Pradeep Raj Poudyal
Executive Director-Financial Management Dept.

Mr. Baburam Gautam
Deputy Auditor General

Board of Directors:

Dr. Chiranjibi Nepal
Governor

CA. Tek Nath Acharya
T.N. Acharya & Co.
Chartered Accountants

CA. Jitendra Mishra
CSC & Co.
Chartered Accountants

CA. Prabin D. Joshi
Prabin Joshi & Co.
Chartered Accountants

Dr. Rajan Khanal
Secretary MOF/Board Member

Mr. Chinta Mani Siwakoti
Deputy Governor

Mr. Shiba Raj Shrestha
Deputy Governor

Dr. Sri Ram Poudyal
Board Member

Mr. Ramjee Regmi
Board Member

CA. Dr. Suvod Kumar Karn
Board Member

Date: 2076/10/15
Place: Kathmandu

NEPAL RASTRA BANK
Statement of Changes in Equity
For the Year ended on 31st Asar, 2076 (16th JULY, 2019)

Figures in NRs.

PARTICULARS	Capital	Statutory Reserve				Gold & Silver Equilisation Reserve	Fair Value Reserve	Revaluation Reserve	Other Reserves	Retained Earning	Total
		General Reserve	Monetary Liability Reserve	Financial Stability Fund	Exchange Equilisation Fund						
Balance as on 1st Shrawan 2074	5,000,000,000	25,974,792,905	5,086,563,008	1,889,049,010	58,821,697,898	22,599,580,748	3,973,804,991	869,693,096	18,770,968,505	0	142,986,150,161
Adjustment for Prior Period Income (Expense)									(699,061)	4,578,041	3,878,979
Restated Balance	5,000,000,000	25,974,792,905	5,086,563,008	1,889,049,010	58,821,697,898	22,599,580,748	3,973,804,991	869,693,096	18,770,269,444	4,578,041	142,990,029,140
Net Income for the year										69,780,379,032	69,780,379,032
Other Comprehensive Income										528,106,702	528,106,702
Appropriation of Net Income:											
To General Reserve		6,794,952,019								(6,794,952,019)	-
To Monetary Liability Reserve			1,512,606,009							(1,512,606,009)	-
To Financial Stability Fund				1,512,606,009						(1,512,606,009)	-
To Exchange Equilisation Fund					38,272,111,979					(38,272,111,979)	-
To Gold & Silver Equilisation Reserve						3,618,022,578				(3,618,022,578)	-
To Revaluation Reserve										-	-
To Fair Value Reserve							(955,264,382)			955,264,382	-
To Other Reserve									11,334,345,337	(11,334,345,337)	-
To Net Cumulative Surplus Fund									97,610,812	(97,610,812)	-
Inter Fund Transfer:											
Gold & Silver to General Reserve											-
General Reserve to Share Capital											-
Other Reserve to Retained Earning								(869,693,096)	(4,233,491)	873,926,586	-
Other Reserve to General Reserve											-
Balance Surplus Transfer to Government										(9,000,000,000)	(9,000,000,000)
Balance as on 32nd Asar 2075	5,000,000,000	32,769,744,924	6,599,169,017	3,401,655,019	97,093,809,877	26,217,603,326	3,018,540,609	(0)	30,197,992,102		204,298,514,874
Adjustment for Prior Period Income (Expense)										(3,486,071)	(3,486,071)
Restated Balance	5,000,000,000	32,769,744,924	6,599,169,017	3,401,655,019	97,093,809,877	26,217,603,326	3,018,540,609	(0)	30,197,992,102	(3,486,071)	204,295,028,804
Net Income for the year										32,162,519,703	32,162,519,703
Other Comprehensive Income										2,065,826,679	2,065,826,679
Appropriation of Net Income:											
To General Reserve		7,371,159,330								(7,371,159,330)	-
To Monetary Liability Reserve			1,788,500,665							(1,788,500,665)	-
To Financial Stability Fund				1,788,500,665						(1,788,500,665)	-
To Exchange Equilisation Fund					(2,193,530,153)					2,193,530,153	-
To Gold & Silver Equilisation Reserve						(76,037,528)				76,037,528	-
To Revaluation Reserve										-	-
To Fair Value Reserve							724,414,689			(724,414,689)	-
To Other Reserve									12,797,280,027	(12,797,280,027)	-
To Net Cumulative Surplus Fund									4,572,616	(4,572,616)	-
Inter Fund Transfer:											
Gold & Silver to General Reserve											-
General Reserve to Share Capital											-
Other Reserve to Retained Earning											-
Other Reserve to General Reserve											-
Balance Surplus Transfer to Government										(12,020,000,000)	(12,020,000,000)
Balance as on 31st Asar 2076	5,000,000,000	40,140,904,254	8,387,669,682	5,190,155,684	94,900,279,724	26,141,565,798	3,742,955,298	(0)	42,999,844,745		226,503,375,189

Board of Directors:

As per our report of the even date.

..... Dr. Chiranjibi Nepal Governor Dr. Rajan Khanal Secretary MOF/Board Member Mr. Pradeep Raj Poudyal Executive Director-Financial Management Dept. Mr. Baburam Gautam Deputy Auditor General
..... Mr. Chinta Mani Siwakoti Deputy Governor Mr. Shiba Raj Shrestha Deputy Governor CA. Tek Nath Acharya T.N. Acharya & Co. Chartered Accountants CA. Jitendra Mishra CSC & Co. Chartered Accountants
..... Dr. Sri Ram Poudyal Board Member Mr. Ramjee Regmi Board Member CA. Dr. Suvod Kumar Karn Board Member	Date: 2076/10/15 Place: Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Notes Forming part of Financial Statements

Fiscal Year 2075/76 (2018/19 AD)

1. General Information

Nepal Rastra Bank (hereinafter referred to as 'NRB' or 'the Bank'), the Central Bank of Nepal, was incorporated under Nepal Rastra Bank Act, 2012 as superseded by NRB Act 2058 (amended on 2073). The Bank is domiciled in Nepal and its central office is located at Baluwatar, Kathmandu. The Bank's jurisdiction is spread throughout the country. The main activities/objectives of the Bank include:

- a. Formulating necessary monetary and foreign exchange policies.
- b. Issuing of currency of circulation.
- c. Promoting stability and liquidity required in banking and financial sector.
- d. Developing a secure, healthy and efficient system of payment.
- e. Regulating, inspecting, supervising and monitoring the banking and financial system.
- f. Promoting entire banking and financial system of Nepal.

2. Basis of Preparation

2.1 Statement of Compliance

The financial statements are prepared in accordance with Nepal Financial Reporting Standards (NFRS) as issued by Accounting Standards Board, Nepal which are generally in compliance with the International Financial Reporting Standards as issued and applicable, except mentioned hereinafter. NFRS also includes interpretations (IFRIC and SIC) as issued by International Accounting Standards Board.

The financial statements include Statement of Financial Position, Statement of Net Income and Other Comprehensive Income, Statement of Changes in Equity, Cash Flow Statement and Notes to Accounts. Assets and liabilities are presented in the Statement of Financial Position in the order of their liquidity. Expenses are classified as per their nature.

2.2 Responsibility of Financial Statements

The Board of Directors of the Bank is responsible for preparation and presentation of the bank's financial statements and for the estimates and judgments used in them. The financial statements are approved by the Board Meeting held on 15th Magh 2076 (29th January 2020).

2.3 Functional and Presentation Currency

The financial statements are prepared in Nepalese Rupees (NRs.) which is the functional currency. All financial information presented in Nepalese Rupees has been rounded to the nearest rupee except otherwise indicated.

2.4 Fiscal Year

The financial statements relate to the fiscal year 2075/76 i.e. 1st Sawan 2075 to 31st Asar 2076 corresponding to Gregorian calendar 17th July 2018 to 16th July 2019. The previous year was 1st Sawan 2074 to 32nd Asar 2075 (16th July 2017 to 16th July 2018).

2.5 Use of Estimates, Assumptions or Judgments

The preparation of the financial statements in conformity with NFRS requires management to make judgment, estimates and assumption that affect the application of accounting policies and the reported amounts of assets, liabilities, income and expenses. Actual result may differ from these estimates.

Estimated and underlying assumptions are reviewed on an ongoing basis. Revision to accounting estimates are recognized in the period in which the estimates are revised and in any future period affected.

Information about significant areas of estimates, uncertainty and critical judgment in applying accounting policies that have the most significant effect on the amounts recognized in the financial statements are:

- Key assumptions used in discounted cash flow projections
- Measurement of defined benefit obligations
- Provisions and contingencies
- Determination of net realizable value
- Determination of useful life of the property, plants and equipment
- Determination of capitalization value and useful life of the intangible assets

2.6 Controlling Body

The controlling body of the Bank is the Government of Nepal (GoN) holding 100 percent of its capital. In the normal course of its operations, the Bank enters into following transactions with GoN and state controlled enterprises/entities:

- The Bank shall be the banker and financial advisor of Government of Nepal and a financial agent of the Government.
- Government of Nepal shall consult the Bank on any matters that are within the jurisdiction of its competence. It shall be the duty of the Bank to advice on matter consulted by the Government of Nepal.
- Government of Nepal shall, while preparing annual budget, consult the Bank on the domestic debt including overdrafts.
- The Bank shall submit a pre-budget review report to Government of Nepal each year on the economic and financial matters.

The Bank does not generally collect any commission, fees or other charges for services, which it renders to the Government or related entities except where agreement states otherwise.

3. Significant Accounting Policies

3.1 Basis of Measurement

The financial statements are prepared on a historical cost basis except for following material items.

Items	Measurement Basis
Non-Derivative Financial Instrument at Fair value through profit or Loss	Fair value
Equity investments	Fair value
Gold & Silver Investment other than inventories	Fair value
Inventories (Including gold & silver kept for further processing)	Cost or Net Realisable value whichever is lower
Net defined benefit liability (assets)- gratuity & pension fund and staff security fund	Fair value of plan assets less the present value of the defined benefit obligation

3.2 Basis of Consolidation

The Bank's investment in Rastriya Beema Samsthan and Agriculture Project Service Center is in excess of 50% of the paid up capital of those entities. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. Accordingly, the Bank did not exercise control or significant influence on the entities except for regulatory purposes. As the requirement of NFRS 10- Consolidated Financial Statements does not meet for consolidation, the consolidation of the financial statements of the subsidiaries is not done.

3.2.1 Basis of Accounting for Investment in Associates

The Bank's investment in Nepal Stock Exchange Ltd. and National Productivity and Economic Development Ltd. is in excess of 20% of the paid up capital of those entities. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. Accordingly, the Bank did not exercise significant influence on the entities except for regulatory purposes. As the requirement of NAS 28- Investments in Associates for being the associates of the bank does not meet, the equity accounting for such investment has not been done.

3.3 Interest Income/(Expenses)

Revenue is recognized when it is probable that the economic benefits associated with the transaction will flow to the Bank and the amount of revenue can be measured reliably. Expenses are accounted on accrual basis.

Interest income/(expenses) is recognized in Statement of Net Income and Other Comprehensive Income using the effective interest method when it is probable that the economic benefits associated with the transaction will flow to the Bank and the amount of revenue can be measured reliably.

The effective interest rate is the rate that exactly discount estimated future cash receipt or payment through expected life of the financial instrument or where appropriate a shorter period, to the net carrying amount of the financial asset and liability. While calculating the effective interest rate, the Bank estimates cash flows considering all contractual terms of the financial instrument but excluding future credit losses. The calculation includes all amount paid or received by the Bank that are an integral part of the effective interest rate of the financial instrument, including the transaction costs and other premium or discounts.

Interest income on investments from certain banks and financial institutions which are declared as problematic and receipt of interest from which is not forthcoming are not recognized.

3.4 Non Interest Income

i. Fees and Commission income

Fees and commission income is earned for currency exchange and government transactions and other services. These are measured on accrual basis.

ii. Net trading income

Net trading income comprises gains less losses relating to trading assets and liabilities and included all realized and unrealized fair value changes.

iii. Net income from financial instruments designated at fair value

All gains and losses from the changes in the fair value of financial assets and liabilities designated at fair value are recognized through Net Income. Interest income and expenses and dividend income arising on these financial instruments are also included, except for interest arising from debt securities issued by the Bank, and derivatives managed in conjunction with those debt securities which is recognized in Interest expense.

Net income from other financial instrument at fair value through profit and loss related to non trading derivatives held for risk management purposes that do not form part of the qualifying hedge relationships are recognized through profit or loss. It includes realized and unrealized fair value changes, interest, dividend and foreign exchange differences.

iv. Other Income

- Balances unclaimed and outstanding for more than three clear consecutive accounting years in unclaimed account is written back to income.
- Dividend income is recognized when the right to receive income is established.
- Penal income is accounted on cash basis.

Income and expenses are presented on a net basis only when permitted under NFRS.

3.5 Leases

Payment made under operating leases are recognized in Statement of Net Income. The lease rental is adjusted for inflation rate periodically and the same amount is booked as operating lease expense which the bank believes is more representative than the straight line method in line with para 33 of NAS-17.

3.6 Foreign Currency Transaction

Income and expenditure denominated in foreign currency are translated into Nepalese Rupees on the basis of exchange rate prevailing on the value date.

Monetary assets and liabilities denominated in foreign currencies at the reporting date are translated into the functional currency at the rate of exchange prevailing on that date. The foreign currency gain or loss on monetary items is the difference between the amortized cost in the functional currency at the beginning of the year/origination date, adjusted for effective interest and payment during the year and the amortized cost in the foreign currency translated at the rate of exchange at the reporting date.

Non monetary assets and liabilities that measured at fair value in a foreign currency are translated into the functional currency at the rate of exchange prevailing at the date on which the fair value is determined. Non monetary items that are measured based on historical cost in the foreign currency are translated using the rate of exchange on the date of transactions.

An amount equivalent to the net exchange gain /loss during the year is transferred to/from 'Exchange Equalization Fund' through Statement of Appropriation.

3.7 Income tax

Income of the NRB is exempted from taxes under section 8 of the NRB Act, 2058 as well as Section 10 of Income Tax Act, 2058.

3.8 Financial Assets and Financial Liabilities

i) Recognition

The Bank initially recognizes loans and advances, deposits, debt securities issued, subordinated liabilities on the date of which they are originated. All other financial instruments (including regular-way purchases and sales of financial assets) are recognized on the trade date which is the date on which the Bank becomes a party to the contractual provisions of the instruments.

A financial asset or financial liability is measured initially at fair value plus, or an item not at fair value through profit or loss, transactions costs that are directly attributable to its acquisition or issue.

ii) Classification

Financial assets

The classification and measurement of financial assets will depend on how these are managed (the entity's business model) and their contractual cash-flow characteristics. These factors determine whether the financial assets are measured at amortized cost, fair value through other comprehensive income ('FVOCI') or fair value through profit or loss ('FVPL').

The Bank classifies its financial assets into one of the following categories

- **At amortised cost:** Financial assets at amortised cost are non-derivative financial assets with fixed or determinable payments for which the Bank has intent and ability to hold till maturity. They are initially recognized at fair value plus any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, Such financial assets are measured at amortized cost using effective interest rate method less any impairment losses.
- **At fair value through profit or loss:** Financial assets are classified at fair value through profit or loss if the Bank manages such investments and makes purchases and sales decisions based on its fair value in accordance with investment strategy. Attributable transaction costs and changes in fair value are taken to revenue.
- **At fair value through other comprehensive income:** Financial assets at FVOCI are non-derivative financial assets that are designated as available-for-sale or not classified in any of the above category. Financial assets at FVOCI are recognized initially at fair value plus any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, financial assets are measured at fair value, as far as such fair value is available, and changes therein, other than impairment losses which are recognized in other comprehensive income and presented in the fair value reserve in equity. When an investment is derecognized, gain or loss accumulated in equity is reclassified to Statement of Net Income.

Financial liabilities

All financial liabilities are recognized initially on the trade date, which is the date that the bank becomes a party to the contractual provisions of the instrument except for Debt Securities which are initially recognized on the date that they are issued. A financial liability is derecognized when its contractual obligations are discharged, cancelled or expired. Non

derivatives financial liabilities are classified into the other financial category. Such financial liabilities are recognized initially at fair value less any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, these financial liabilities are measured at amortized costs using effective interest rate method.

(iii) Derecognition

Financial assets

The Bank derecognizes a financial assets when the contractual rights to the cash flow from the financial assets expire, or it transfers the rights to receive the contractual cash flows in a transaction in which substantially all of the risk and rewards of the ownership of the financial assets are transferred or in which the Bank neither transfer nor retains substantially all of the risk and rewards of the ownership and it does not retain control of the financial assets.

On derecognition of a financial assets, the difference between the carrying amount of the assets (or the carrying amount allocated to the portion of the assets derecognized) and the sum of (i) the consideration received (including any new assets obtained less any new liability assumed) and (ii) any cumulative gain or loss that had been recognized in Other Comprehensive Income (OCI) is recognized in income or expenditure. Any interest in transferred financial assets that qualify for derecognition that is created or retained by the Bank is recognized as a separate assets or liability.

Financial Liabilities

The Bank derecognizes a financial liability when its contractual obligations are discharged or cancelled or expired.

(iv) Offsetting

The financial assets and financial liabilities are offset and the net amount presented in the statement of financial position when and only when, the bank has a legal right to set off the amounts and it intends either to settle them on a net basis or to realize the asset and settle the liability simultaneously.

(v) Amortized cost measurement

The 'amortized cost' of a financial asset and financial liability is the amount at which the financial asset or financial liability is measured at initial recognition, minus principal repayments, plus or minus the cumulative amortization using the effective interest method of any difference between initial amount recognized and the maturity amount minus any reduction for impairment.

(vi) Fair value measurement

Fair value of a financial instrument is the amount for which an asset could be exchanged, or a liability settled, between knowledgeable, willing parties at an arm's length transaction. Quoted market values represent fair value when a financial instrument is traded in an organized and liquid market. Where quoted market values are not available, fair values are estimated by other techniques such as discounted cash flows.

(vii) Identification and measurement of impairment

Financial assets

At each reporting date the bank assesses the objective evidence that a financial asset or group of financial assets is impaired or not. A financial asset or a group of financial assets is impaired and impairment losses are incurred only if there is objective evidence of impairment as a result of one or more events that occurred after the initial recognition of the asset and that

loss event has an impact on the estimated future cash flows of the financial assets or group of financial assets that can be reliably estimated.

Objective evidence that financial assets are impaired includes:

- significant financial difficulty of the borrower or issuer
- breach of contract, such as default or delinquency by a borrower
- the Bank, for economic or legal reasons relating to the financial difficulties, grant to the borrower a concession that the lender would not otherwise consider
- indication that a borrower or issuer will enter bankruptcy;
- disappearance of an active market for a security; or
- observable data relating to a group of assets such as adverse changes in the payment status of borrowers or issuers in the group or economic conditions that correlate with defaults in the group.

The amount of loss is measured as the difference between the asset's carrying amount and amount the management considers it as recoverable on the basis of financial position of the borrower or issuer and appropriate estimation made by the management. Appropriate provisions for possible losses on investments in shares, fixed deposits; and loans and advances have been made. Receivables considered as bad and irrecoverable are written off from the books of account and directly charged to Statement of comprehensive income.

In addition, for an investment in an unquoted equity security, a significant or prolonged decline in its book value is objective evidence of impairment.

Impairment losses are recognized in income or expenditure and reflected in an allowance account against loans and receivables or held to maturity investment securities. Impairment loss on financial instruments through other comprehensive income are a part of equity routed through Statement of OCI. Interest on the impaired assets continues to be recognized through the unwinding of the discount. If an event occurring after the impairment was recognized causes the amount of impairment loss to decrease, then the decrease in impairment loss is reversed through income statement or statement of other comprehensive income.

If, in a subsequent period, the fair value of an impaired financial instruments through other comprehensive income increases and the increase can be related objectively to an event occurring after the impairment loss was recognized, then the impairing loss is reversed through income or expenditure; otherwise, any increase in fair value is recognized through OCI. Any subsequently recovery in the fair value of an impaired financial instruments through other comprehensive income is recognized through OCI. Any subsequent recovery in the fair value of such instruments is always recognized in OCI.

Non financial assets

Non-financial assets are reviewed for impairment whenever events or changes in circumstances indicate that the carrying amount may not be recoverable. An impairment loss is recognized for the amount by which the assets carrying amount exceeds its recoverable amount. The recoverable amount is the higher of an asset's fair value less cost and value in use. Provision for the assets such as Numismatic and Medallion coins and Non-moving metals are made on as per the indication of impairment. An impairment loss is recognized in Statement of Net Income. Provisions against impairment are reviewed at each balance sheet date and adjusted to reflect the current best estimates. Changes in the provisions are recognized as income/expense in the statement of comprehensive income.

(viii) Designation at fair value through Profit or Loss

The Bank has designated financial assets and financial liabilities at fair value through profit or loss in either of the following circumstances:

- The assets or liabilities are managed, evaluated and reported internally on a fair value basis.
- the designation eliminates or significantly reduces an accounting mismatch that would otherwise arise.

3.9 Cash and Cash Equivalents

Cash and cash equivalents include notes and coins on hand, unrestricted balances held with banks and highly liquid financial assets with original maturities of three months or less from the acquisition date that are subject to an insignificant risk of changes in their fair value.

3.10 Trading Assets and Liabilities

Trading assets and liabilities are those assets and liabilities that the Bank acquires or incurs principally for the purpose of selling or repurchasing in the near term, or holds as part of a portfolio that is managed together for short-term profit or position taking.

Trading assets and liabilities are initially recognized and subsequently measured at fair value in the statement of financial position with transactions cost recognized in income and expenditure. All changes in the fair value are recognized as part of the net trading income in income and expenditure.

3.11 Loans and Advances to Banks and Financial Institutions

Loans and advances to Banks and Financial Institutions include non derivative financial assets with fixed or determinable payments that are not quoted in an active market. The loan is provided by the Bank for short period under Standing Liquidity Facilities, refinance and other facilities.

3.12 Loan and Advances to Others

Loan and advances to others include loans to employees, interest receivable on financial instruments and advances to staff as well as parties. The Bank provides various types of loans to its employee as per the Staff Bylaws of the Bank. The loans are measured at amortised cost and difference amount between the principal and present value of the loan is charged as expenses under personnel expenses.

3.13 Investment Securities

Investment securities are initially measured at fair value plus, in the case of investment securities not at fair value through profit or loss, incremental direct transaction cost, and subsequently accounted for depending on their classification as either amortised cost, fair value through profit or loss, or fair value through other comprehensive income.

3.14 Investment Property

Investment property is property held either to earn rental income or for capital appreciation or for both but not for sale in the ordinary course of business, use in the supply of services or for administrative purpose.

3.15 Property and Equipment

i. Recognition and Measurement

Property and equipment are measured at cost less accumulated depreciation and any accumulated impairment losses. Cost comprises purchase price including nonrefundable duties and taxes; and any directly attributable cost incurred in bringing the asset to their present location and condition necessary for it to be capable of operating in the manner intended by the management but excluding trade discounts and rebates. Subsequent expenditure is capitalized only when it is probable that future economic benefits associated with the expenditure will flow in to the Bank. Ongoing repair and maintenance are expensed as incurred.

If significant part of an item of property or equipment have different useful lives, then they are accounted for as separate items (major components) of property and equipment.

Any gain or loss on disposal of an item of property and equipment (calculated as the difference between the net proceeds from disposal and carrying amount of the items) is recognized within other income in Statement of Net Income.

ii. Depreciation

Land is not depreciated. All other property, plant and equipment are depreciated from the date they are available for use or in respect of self-constructed assets, from the date that the construction is completed and ready for use. Depreciation is charged on straight-line method over the estimated useful life of current and comparative years of significant items of property, plant and equipment. Useful lives and residual values are reviewed on each reporting date and adjusted if required.

The estimated useful lives of the significant items of Property & Equipment are as follows:

<u>Class of assets</u>	<u>Estimated useful life</u>
Building	Above 33 years
Office and Computer Equipment	5 years
Fixtures and fittings	10 years
Machinery Equipment	5 years
Vehicles	5 years
Others	5 years

Depreciation methods, useful lives and residual values are reviewed at each reporting date and adjusted if appropriate.

iii. Assets received in grant

Equipment acquired under grant is recognized as "Grant Assets" at nominal value and included under respective head of property, plant and equipment.

3.16 Intangible Assets

Intangible assets include software purchased by the bank. The intangible assets that are acquired by the Bank and have definite useful lives are measured at cost less accumulated amortization and any impairment losses. Costs incurred in the ongoing maintenance of software are expensed immediately as incurred. Subsequent cost on software is capitalized only when it increases the future economic benefits embodied in the specific asset to which it relates. Software, useful life of which have been defined by terms of contract or conditions for use are amortized on straight-line basis over the useful life of asset.

Software, useful life of which have not been clearly defined by terms of contract or condition of use as well have a definite useful lives due to technological obsolescence are amortized on

straight-line basis over estimated useful life of ten years and five years for business application software and other software respectively.

3.17 Impairment of Non Financial Assets

At each reporting date, the Bank reviews the carrying amounts of its non financial assets to determine where there is an indication of impairment. If such indication exists, then the asset's recoverable amount is estimated.

Impairment losses are recognized in Statement of Net Income. Impairment loss is reversed only to the extent that assets carrying amount does not exceed the carrying amount that would have been determined, net of depreciation or amortization, if no impairment loss has been recognized.

3.18 Gold and Silver at fair value

Gold and silver held as investment (paper gold as well as reserve gold/silver) is stated at market value and any appreciation or depreciation with respect to the cost is taken to/from "Gold and Silver Equalization Reserve" through Appropriation of Net Income/(Expenditure).

3.19 Inventories

Inventories are carried at cost or net realizable value whichever is less. Cost for inventories is determined under the weighted average method. Other stores except dispensary stock, various coin/metal stocks as well as printed notes are charged directly to Statement of Net Income. Durable goods with unit cost of twenty five thousand rupees or less are expensed off at the time of purchase.

Gold and silver stock physically held for minting and processing purpose are also treated as inventories and are carried at cost or net realizable value whichever is less. Cost for gold and silver is determined on the basis of specific identification of their individual cost (NAS 2.23).

3.20 Deposits and Borrowings

Deposits and borrowings (debt securities issued) are the source of funds of the bank in addition to its reserves.

Deposits and borrowings (including debts securities issued) are initially measured at fair value minus incremental direct transaction cost and subsequently measured at their amortized cost using the effective interest method, except where the Bank designates liabilities at fair value through profit or loss.

3.21 Provisions

A provision is recognized if as a result of a past event, the Bank has a present legal or constructive obligation that can be estimated reliably, and it is probable that an outflow of economic benefits will be required to settle the obligation. Provisions are determined by discounting the expected future cash flows at the pre-tax rate that reflects current market assessment of the time value of money and the risks specific to the liability. The unwinding of the discount is recognized as finance cost.

3.22 Employee Benefits

i. Defined Contribution Plans

A defined contribution plan is a post-employment benefit plan under which an entity pays a fixed contribution to a separate entity and has no legal or constructive obligation to pay future amounts. Obligations for contributions to defined contribution plans are recognized as employee benefit expense in profit or loss in the periods during which the related service are

rendered by employees. Pre-paid contributions are recognized as an asset to the extent that cash refund or reduction in future payments is available. Contributions to a defined contribution plan being due for more than 12 months after the end of the period in which the employees render the service are discounted at their present value. Following are the defined contribution plan provided by the bank to its employees:

- 1) **Contributory Retirement Fund:** All permanent employees are entitled for participation in employee's Provident Fund (Retirement Fund) wherein the employees contribute at various rates of their current drawn salaries. The bank contributes 10% of basic salary to this fund, which is separately administered as a defined contribution plan as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law, 2068: Rule 78, Sub-rule 1(a) & 1(c). The Bank's obligations for contributions to the above Fund are recognized as an expense in Statement of Net Income as the related services are rendered.
- 2) **Welfare Provident Fund:** Certain amounts as prescribed by the Board are annually transferred to this fund, which is meant to be a defined contribution scheme for the welfare of the employees, as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(b) and 1(c). Contributions by the Bank are expensed in Statement of Net Income as the related services are accounted.

ii. Defined Benefits Plan

A defined benefit plan is a post-employment benefit plan other than a defined contribution plan. The Bank's net obligation in respect of defined benefit plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior periods. That benefit is discounted to determine its present value. Any unrecognized past service costs and the fair value of any plan assets are deducted. The discount rate is the yield at the reporting date on corporate bonds, that have maturity dates approximating the terms of the Bank's obligation and that are denominated in the currency in which the benefits are expected to be paid.

The calculation of defined benefit obligation is performed annually by a qualified actuary using the projected unit credit method. The Bank recognizes all actuarial gains and losses arising from defined benefit plans immediately in other comprehensive income and all expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

Remeasurements of the net defined benefit liability comprise actuarial gains and losses. The return on plan assets (excluding interest) and the effect of the assets ceiling (if any excluding interest) are recognized immediately in OCI. The Bank determines the net interest expense (income) on the net defined liability (assets) for the period by applying the discount rate used to measure the defined benefit obligation at the beginning of the annual period to the then-net defined benefits liability (assets), taking into account any changes in the net defined benefits liability (asset) during the period as a result of contribution and benefits payments. Net interest expenses and other expenses related to defined benefit plans are recognized in personal expenses in Statement of Net Income.

Following are the defined benefit plans provided by the bank to its employees:

- 1) **Gratuity and Pension Scheme:** Gratuity and Pension Scheme is a defined benefit obligation under which employees having service period of five years or more but less than twenty years are eligible for gratuity, which is based on last pay-scale of staff's existing designation and completed years of service. Similarly, employees having service period of twenty years or more are eligible for pension, which is based on last pay-scale of staff's existing designation and completed years of service. The bank measures the obligation of this plan as valued by a qualified actuary using

projected credit method. All expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

- 2) **Staff Security Fund:** Staff Security Fund is defined benefit plan under which all the permanent employees are entitled to staff security fund at the time of retirement, death or termination from the service by any other circumstances at the predetermined factor prescribed by the bank, which is based on last drawn salary and completed years of service as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(e). Employees having service period of thirty years are eligible for maximum sixty three months salary. The bank measures the obligation of this plan as valued by a qualified actuary using projected credit method. All expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.
- 3) **Staff Medical Fund:** Employees are eligible for medical benefits based on the specified slabs as per medical rules, last drawn salary and completed years of service, as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(d). Incremental liability is provided for and transferred to this Fund.
- 4) **Leave Encashment:** As per Nepal Rastra Bank Staff By-Law, 2068: Rule 86, 87 and 91, the employees are entitled to en-cash their un-utilized accumulated leave at the time of retirement or any other prescribed time as decided by the management of the bank. Home leave, Sick leave and Special Leave are defined benefit plans which are recognized when the leave remains un-availed at the time of closing date. Provision is created for liability on employees' leave based on obligation dischargeable to employees at balance sheet date.

iii. Other long term employee benefits

The group net obligation in respect of long term employee benefits is the amount of future benefits that employees earned in return or their service in the current and prior period. That benefit is discounted to determine its present value. Remeasurements are recognized in Statement of Net Income in the period in which they arise.

iv. Termination Benefits

The termination benefits are expensed at the earlier of which the Bank can no longer withdrawn the offer of those benefits and when the Bank recognizes costs for restructuring. If benefits are not expected to be wholly settled within 12 months of the reporting date, then they are discounted.

v. Short term employee benefits

Short term employees benefits are expenses as the related services is provided. A liability is recognized for the amount expected to be paid if the Bank has a present legal or constructive obligation to pay this amount as a result of past service provided by the employees and obligation can be estimated reliably.

3.23 Currency in Circulation

Currency in circulation represents notes issued by the Bank as a sole currency issuing authority in Nepal. Currency notes issued by the Bank are legal tender under the NRB Act, 2058. This represents the liability of the Bank towards the holder of the currency note. The liability for notes in circulation is recorded at face value in the balance sheet. These liabilities are secured by assets including foreign currency and foreign securities etc. as permitted by Nepal Rastra Bank Act, 2058.

The Bank also issues coins of various denominations for circulation. Currency circulation liability does not include the liability on account of coins in circulation, as allowed by the Act.

3.24 Transactions on Repurchase Obligations (Repo) and Reverse Repo

Repurchase Arrangements (Repo) and Reverse Repo of securities are recorded as follows:

- a) Securities sold subject to repurchase arrangements (Repo) are recorded as refinance and loan to banks. The obligation to repurchase is shown as liabilities for securities sold under agreement to repurchase and the difference between the sale and repurchase value is accrued on a pro rata basis and recorded as expense.
- b) Securities purchased under agreements to resell ('reverse repos') are recorded as deposits and other balances of banks or customers, as appropriate. The difference between sale and repurchase price is treated as interest and accrued over the life of the agreements using the effective interest method. Securities lent to counterparties are also retained in the statement of financial position.

3.25 Unclaimed Account

Unclaimed account under Sundry Liabilities represents amount that remained unclaimed and outstanding for more than two years. Amount outstanding for more than three years in unclaimed account is transferred to miscellaneous income in Statement of Net Income.

3.26 Bills Payable and Bills Receivable

The Bank carries out the function of repayment of Government securities and interest thereon on behalf of the Government of Nepal (GON). Bills Payable primarily represents the year-end un-disbursed or unadjusted amount of payments received from GON in respect of interest / repayment liabilities of such securities. The year-end balance of Bills Purchased represents the amounts paid by the Bank to the security holders but the corresponding claim adjustment with Bills Payable is pending.

3.27 Consolidation of Project Accounts

The Bank manages and implements various projects, which are helpful in attaining its objectives, on its own by entering into project agreement with the funding agencies or subsidiary loan agreements with Government of Nepal or on behalf of Government of Nepal (GON).

The projects for which the Bank has entered into separate subsidiary loan agreements with Government of Nepal or has entered into separate project agreements with other funding agencies are consolidated with the Bank's account. For projects which are implemented by the bank on behalf of the GON, the accounts of these projects are not consolidated with bank's financial statements as the Bank has no obligation towards such projects or any other counter party and there is no right of the Bank in assets, liabilities, equity, income and expense of such projects. However, disclosure of financial and other information of such projects is given in the notes.

3.28 Presentation

The presentation of certain line items of previous year financial statements have been changed (regrouped or rearranged) to align the financial statements.

NEPAL RASTRA BANK
Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2075-76 (2018-19 AD)

4 Notes relating to items in the financial statements

4.1 Cash and Cash Equivalents

In line with the accounting policy as given in Note 3.9, balances of cash and cash equivalent at the reporting date are as below:

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
Foreign Currency:		
Cash in Hand & at Vault	15,550,851,739	32,276,351,028
Balances with Other Banks	80,612,597,573	98,530,337,509
GOI Treasury Bills	220,338,423,350	235,503,932,213
US Government Treasury Bills	16,311,683,916	16,354,309,087
Time Deposit	418,855,585,681	454,376,878,804
Investment in FIXBIS	-	2,174,478,354
Investment in Repurchase Agreements	-	-
IMF Related Assets: SDR Holdings	354,810,632	164,054,814
Total Foreign Currency	752,023,952,891	839,380,341,809
Local Currency:		
Cash in Hand & at Vault	3,809,821,027	8,155,854,685
Balances with Other Banks	13,941,191	19,953,694
Total Local Currency	3,823,762,218	8,175,808,379
Total	755,847,715,109	847,556,150,188

4.2 Loans and Advances to Bank & Financial Institutions

Please refer accounting policy in Note 3.11. The balances of loans and advances to banks and financial institutions (B/FIs) and microfinance (MFI) are as below:

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
Refinance/SLF Loans:		
Commercial Banks	21,282,538,229	11,756,876,381
Development Banks	1,406,378,153	221,000,000
Finance Companies	205,838,028	210,427,020
Loan to Micro Finance Institutions	10,000,000	42,000,000
Less: Allowance for impairment	(10,000,000)	(10,000,000)
Total	22,894,754,410	12,220,303,401
Allowance for impairment		
Balance as on 01-04-2075	10,000,000	10,000,000
Charge for the year	-	-
Effect of foreign currency movements	-	-
Unwind of discount	-	-
Balance as on 31-03-2076	10,000,000	10,000,000

These investments are realized on the settlement date as per the terms of loan agreement.

Details of type of refinance/loan provided to banks and financial institutions have been given below:

Particulars	Period	Refinance Rate	31-03-2076	32-03-2075
General Refinance	1 year	4%	19,313,678,409	9,993,957,858
Special/Export Refinance	1 year	1%	866,118,842	402,125,496
Zero Interest Loan	6 months	0%	2,214,993,159	1,824,220,046
Standing Liquidity Facility	3 days	6.5%	500,000,000	-
Total			22,894,790,410	12,220,303,401

4.3 Loans and Advances to Others

Please refer accounting policy in Note 3.12. The balances are given as below:

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
Receivable from GON against payment to IMF	-	-
Advance Payment to GON	2,000,000,000	-
Balance with Asian Clearing Union (ACU)		
Gross Loans to Employees	3,637,363,702	4,783,283,731
Less: Amortisation Adjustment	(198,464,626)	(1,246,720,971)
Net Loans to Employees	3,438,899,076	3,536,562,760
Interest Receivable		
Australian Dollar	45,840,435	85,362,439
Canadian Dollar	16,739,419	15,723,868
Yuan Ren-Min-Bi (China)	1,093,520,762	1,121,904,696
Nepalese Rupee	2,830,806,706	3,070,689,979
Pound Sterling	6,320,474	9,824,167
United States Dollars	1,842,824,495	1,486,543,397
Interest Receivable	5,836,052,291	5,790,048,546
Advances Recoverable		
Advance to Staff	8,427,189	12,017,500
Sundry Debtors	125,024,421	403,752,167
Advance for Construction	948,834,161	-
Prepaid Expenses	614,978	945,099
Pension Advance Account	2,684,059,189	2,393,372,855
Staff Endowment Policy Advance	10,401,500	9,977,500
Other	-	461,548
Less: Impairment Allowance	(2,335,832)	(2,335,832)
Net Advances Recoverable	3,775,025,606	2,818,190,838
Total	15,049,976,973	12,144,802,143

Loans and advances to employees are provided with/without collateral.

4.4 Gold & Silver at Fair Value

Please refer accounting policy in Note 3.18. The balances are given as below:

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
Investment in Paper Gold	31,837,001,290	28,078,523,145
Gold Held in Stock at Fair Value	10,753,933,029	9,514,334,427
Silver Held in Stock at Fair Value	7,611,306,784	7,874,610,236
Total	50,202,241,103	45,467,467,808

4.5 Investment Securities

Please refer accounting policy in Note 3.13. The balances are given as below:

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
At Amortized Cost	218,863,558,942	229,454,754,044
At Fair Value through Other Comprehensive Income (OCI)	4,264,234,218	3,529,820,109
At Fair Value through Profit or Loss		
Total	223,127,793,161	232,984,574,153
a) Investment Securities at Amortized Cost	31-03-2076	32-03-2075
Government Treasury Notes/Bonds(USD)	65,589,931,430	65,546,403,362
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	59,059,765,279	58,989,291,902
Investment in Mid term Instruments (MTI)	2,730,109,799	8,387,708,224
Notice Deposit (JPY)	-	18,701,060,000
Time Deposit	22,062,665,446	-
Government Bond (GON)	225,339,574	216,672,667
Fixed deposit with Bank & Financial Institutions	3,964,832,000	3,585,959,000
Government Treasury Bills (GON)	18,431,422,742	25,600,825,674
Saving Certificates (GON)	46,799,852,672	48,427,193,215
Investment in Rural Self Reliance Fund	253,400,000	253,400,000
Less individual allowance for impairment	(253,760,000)	(253,760,000)
Total	218,863,558,942	229,454,754,044
Impairment Loss on Available for Sale Investment Securities		
Balance as on 01-04-2075	253,760,000	330,653,903
Charge for the year	-	-
Reversal of Impairment	-	(76,893,903)
Balance as on 31-03-76	253,760,000	253,760,000

Interest amount of Rs.8,56,52,051.37 has been accrued on deposit amounting Rs.25,37,60,000.00 made in problematic financial institution and the same hasn't been booked as income.

b) Investment Securities at Fair Value through OCI	31-03-2076	32-03-2075
Quoted equity securities	1,926,257,845	1,448,320,962
Unquoted equity securities	2,345,476,374	2,088,999,147
Less: Allowance for impairment of equity securities	(7,500,000)	(7,500,000)
Total	4,264,234,218	3,529,820,109
Impairment Loss on Investment Securities		
Balance as on 01-04-2075	7,500,000	7,500,000
Charge for the year	-	-
Reversal of Impairment	-	-
Balance as on 31-03-76	7,500,000	7,500,000

The Bank does not have investment securities to be measured at fair value through profit or loss.

Impairment allowance has been done for the investment in Agricultural Project Service Center, which is in liquidation and National Productivity and Economic Development Center, whose financial condition is weak .

I) Investment in quoted equity securities includes the following:

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
RMDC Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	105,792,675	95,881,291
Citizen Investment Trust	1,767,041,375	1,298,216,945
Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	53,423,794	54,222,726
Total	1,926,257,845	1,448,320,962

The shares investment in RMDC Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd. has been revalued on the basis of latest trading price of promoter share of respective institution in stock market. In absence of trading of promoter share of Citizen Investment Trust & Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd, we have considered ratio of share price of promoter share & general share of RMDC .

II) Investment in unquoted equity securities includes the following:

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
Agricultural Project Services Centre	5,000,000	5,000,000
Rastriya Beema Sansthan - Life Ins.	1,000,000	1,000,000
Nepal Stock Exchange Ltd.	999,382,248	1,046,014,465
National Productivity and Eco. Dev.	2,500,000	2,500,000
Deposit & Credit Guarantee Fund	1,143,088,259	884,055,389
Nepal Clearing House	61,001,402	47,178,000
Credit Information Bureau	107,189,098	82,899,198
National Banking Institute	26,315,367	20,352,096
Total	2,345,476,374	2,088,999,147

Fair Value of the shares investment in unquoted equity securities has been arrived based on the latest available audited financial statement of respective entities. Further disclosure has been given in point 5.6.1.2 (i).

III) Selection of Presentation criteria

Investment Securities at fair value through other comprehensive income includes the investment in equity instruments which were made under specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes and are not held for trading purpose. Accordingly, the bank has made an irrevocable election to present those in investment securities at fair value through other comprehensive income.

4.6 Inventories

Please refer accounting policy in Note 3.19. The details of balance are as follows:

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
Gold Held in Stock at Cost	1,789,665,516	2,114,210,086
Silver Held in Stock at Cost	64,295,747	66,380,138
Security Note Stock	957,679,167	1,440,296,928
Coin Stock	79,596,342	203,718,006
Other Metal Stock	13,449,497	22,906,167
Numismatic Stock	22,824,571	22,487,221
Dispensary Stock	800,559	753,838
Total Inventories	2,928,311,400	3,870,752,384
Less: Impairment Allowance		
Non-moving Numismatic Stock	(22,465,794)	(22,465,794)
Non-moving Other Metal Stock	(8,716,000)	(8,716,000)
Unissuable Note Stock	(3,775,258)	(3,775,258)
Total Allowance for Impairment	(34,957,052)	(34,957,052)
Total Inventories Net of Allowance for Impairment	2,893,354,348	3,835,795,332

NEPAL RASTRA BANK
Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2075-76 (2018-19 AD)

4.7 Property and equipment

Please see accounting policy in Note 3.15. The details are given as below:

Particulars		Land	Building	Computer & Accessories	Vehicles	Machinery Equipment	Office Equipment	Furniture and Fixture	Other Assets	Capital Work in Progress	Total Assets
Depreciation Rate			3%	20%	20%	20%	20%	10%	20%		
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2074	193,834,552	727,395,236	218,238,525	268,551,292	111,354,213	141,979,046	43,467,755	4,829,873	19,199,920	1,728,850,414
	Addition during the Year		47,691,347	5,910,888	25,458,900	3,375,485	20,776,595	5,680,699	386,900	12,298,230	121,579,044
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	-	(7,332,103)	(32,822,048)	(2,962,132)	(5,991,699)	(40,071)	-	(28,893,387)	(78,041,440)
	Balance as on 32nd Asar 2075	193,834,552	775,086,583	216,817,310	261,188,144	111,767,566	156,763,942	49,108,382	5,216,773	2,604,763	1,772,388,016
Accumulated Depreciation	Balance as on 1st Sawan 2074	-	282,654,304	119,307,996	140,302,155	102,006,422	93,466,670	17,159,967	4,507,910	-	759,405,424
	Depreciation for the Year	-	22,088,573	28,724,334	37,436,064	2,807,682	15,819,511	3,413,180	97,773	-	110,387,117
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	-	(5,582,765)	(31,568,583)	(2,962,128)	(5,550,313)	(40,070)	-	-	(45,703,857)
	Balance as on 32nd Asar 2075	-	304,742,877	142,449,565	146,169,636	101,851,977	103,735,869	20,533,077	4,605,683	-	824,088,683
Net Book Value as on 32nd Asar 2075		193,834,552	470,343,706	74,367,745	115,018,508	9,915,590	53,028,073	28,575,305	611,090	2,604,763	948,299,333
Original Cost	Balance as on 1 st Sawan 2075	193,834,552	775,086,583	216,817,310	261,188,144	111,767,566	156,763,942	49,108,382	5,216,773	2,604,763	1,772,388,016
	Addition during the Year	-	7,724,204	27,979,391	135,894,795	7,571,111	20,307,123	10,708,987	352,285	569,764,497	780,302,393
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	(216,994)	(17,838,342)	(36,061,735)	(1,493,160)	(6,152,766)	(555,895)	(61,200)	-	(62,380,091)
	Balance as on 31st Asar 2076	193,834,552	782,593,793	226,958,359	361,021,204	117,845,518	170,918,299	59,261,475	5,507,858	572,369,260	2,490,310,318
Accumulated Depreciation	Balance as on 1st Sawan 2075	-	304,742,877	142,449,565	146,169,636	101,851,977	103,735,869	20,533,077	4,605,683	-	824,088,683
	Depreciation for the Year	-	23,072,985	25,107,032	51,875,205	3,434,590	17,264,338	3,796,439	173,755	-	124,724,344
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	(83,544)	(16,875,348)	(30,140,241)	(1,468,151)	(5,600,870)	(536,107)	(61,198)	-	(54,765,460)
	Balance as on 31st Asar 2076	-	327,732,318	150,681,249	167,904,599	103,818,416	115,399,337	23,793,409	4,718,240	-	894,047,567
Net Book Value as on 31st Asar 2076		193,834,552	454,861,475	76,277,109	193,116,605	14,027,101	55,518,963	35,468,066	789,618	572,369,260	1,596,262,751

NEPAL RASTRA BANK
Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2075-76 (2018-19 AD)

4.8 Intangible assets and goodwill

Please refer accounting policies in Notes 3.16. The details of balance are as follows:

Particulars		Computer Software			Total Assets	
		Useful Life Defined by Contractual Agreements	Other Useful Life			Capital Work in Progress
Amortisation Rate			20%	10%		
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2074	1,763,930	11,145,151	229,272,935	-	242,182,016
	Addition during the Year		1,133,672			1,133,672
	Disposal/Write Off/Adjustment					-
	Balance as on 32nd Asar 2075	1,763,930	12,278,823	229,272,935	-	243,315,688
Accumultaed Amortisation	Balance as on 1st Sawan 2074	1,241,842	8,163,818	95,530,390	-	104,936,050
	Depreciation for the Year	258,420	1,179,021	22,927,292		24,364,734
	Disposal/Write Off/Adjustment					-
	Balance as on 32nd Asar 2075	1,500,262	9,342,840	118,457,682	-	129,300,783
Net Book Value as on 32nd Asar 2075		263,668	2,935,983	110,815,253	-	114,014,904
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2075	1,763,930	12,278,823	229,272,935	-	243,315,688
	Addition during the Year		994,400			994,400
	Disposal/Write Off/Adjustment					-
	Balance as on 31st Asar Asar 2076	1,763,930	13,273,223	229,272,935	-	244,310,088
Accumultaed Amortisation	Balance as on 1st Sawan 2075	1,500,262	9,342,840	118,457,682	-	129,300,783
	Depreciation for the Year	258,420	1,280,693	22,927,293		24,466,406
	Disposal/Write Off/Adjustment					-
	Balance as on 31st Asar 2076	1,758,681	10,623,533	141,384,975	-	153,767,190
Net Book Value as on 31st Asar 2076		5,249	2,649,690	87,887,959	-	90,542,898

4.9 Other Assets

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
Deposits	1,558,228	1,663,378
Project Assets	-	6,661,172
Other Receivables	746,158	8,987,683
Total	2,304,387	17,312,233

NEPAL RASTRA BANK
Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2075-76 (2018-19 AD)

4.10 Deposits from banks and financial institutions

See accounting policy in Note 3.20. The details of balance are as follows:

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
Foreign Currency	10,075,679,634	3,114,280,834
Local Currency	175,309,414,408	205,001,961,421
Total	185,385,094,042	208,116,242,256

Deposit from bank and financial institutions include amount deposited by Bank & Financial Institutions for cash reserve ratio (CRR), among others. All deposits are non interest bearing.

4.11 Deposits from Others

See accounting policy in Note 3.20. The details of balance are as follows:

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
Foreign Currency:		
Public Enterprises	301,795,165	404,716,417
Other Organisations	540,238	540,140
Total Foreign Currency	302,335,404	405,256,557
Local Currency:		
Public Enterprises	7,131,814,089	12,495,870,285
Margin Deposit in LCs	12,804,495,388	11,877,413,870
Other Organisations	1,013,943,158	701,067,264
Total Local Currency	20,950,252,635	25,074,351,419
Total	21,252,588,039	25,479,607,975

All deposits are non interest bearing and current in nature.

4.12 Short Term Borrowings

See accounting policy in Note 3.20. The details of balance are as follows:

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
NRB Bonds	-	-
Deposit Collection-Auction	-	44,550,000,000
Reverse Repo Liabilities	-	-
Total	-	44,550,000,000

NRB Bonds, Deposit Collection under auction and Reverse Repo liabilities are instruments used by the Bank to withdraw liquidity from the market on short term basis (less than one year).

4.13 IMF Related Liabilities

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
Foreign Currency:		
Special Drawing Right Allocation	10,468,255,853	10,475,488,916
Interest Bearing Loan :		
Loan under Rapid Credit Facility (RCF)	876,817,665	1,754,847,008
Loan under Extended Credit Facility (ECF)	-	-
Total Foreign Currency	11,345,073,518	12,230,335,924
Local Currency:		
IMF Account No 1	9,443,743,425	9,443,743,425
IMF Account No 2	878,742	878,742
Total Local Currency	9,444,622,167	9,444,622,167
Total	20,789,695,685	21,674,958,091

4.14 Staff Liabilities

0.9

See accounting policy in Note 3.22. The details of balance are as follows:

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
Medical Fund (Includes Medical Earning Fund, Interest, etc)	536,315,205	593,320,954
Welfare Provident Fund	554,492,224	518,419,539
Liability for Staff Leave Encashment	897,654,092	981,879,599
Liability for Retired Staff	593,464,996	527,358,878
Gratuity and Pension Fund	18,589,350,597	18,710,462,476
Less: Plan Assets	(19,170,360,000)	(19,391,142,000)
	(581,009,403)	(680,679,524)
Staff Security Fund	1,892,985,892	2,168,339,774
Less: Plan Assets	(2,012,800,000)	(2,013,600,000)
	(119,814,108)	154,739,774
Total	1,881,103,006	2,095,039,220

4.15 Other liabilities

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
Interest Payable	25,369,322	20,957,582
Asian Clearing Union	126,976,089	193,763,757
Earnest Money	-	-
Insurance Premium Collected from Staff	87,593,610	95,731,091
Other Payables of Project	-	30,501
Payable against GON Bonds	-	-
Unclaimed Account	106,631,904	84,855,262
General Account	6,972,436	6,978,943
Deferred Grant Income	123	123
Other Liabilities	632,346,121	1,000,999,709
Total	985,889,604	1,403,316,968

4.16 Currency in Circulation

See accounting policies in Notes 3.23. The details of balance are as follows:

The denomination wise amounts of currency note issued by the bank and are in circulation at the balance sheet date was as follows:

Denomination	31-03-2076	32-03-2075
1	161,033,483	161,067,956
2	185,362,442	185,513,184
5	2,679,628,395	2,403,814,900
10	4,144,479,450	3,673,117,530
20	4,986,427,480	4,523,894,180
25	57,243,300	57,347,350
50	10,618,303,600	8,550,438,650
100	17,310,639,600	17,206,082,500
250	87,420,750	87,427,750
500	110,432,982,500	101,386,029,000
1000	356,396,479,000	356,154,767,000
Total	507,060,000,000	494,389,500,000

The currency in circulation at the end of the reporting period included cash-in-hand NRs. 3,809,821,027 (P.Y. NRs. 8,155,854,685).

4.17 (a) Appropriation of Net Income/(Expenditure) and Surplus payable to Government of Nepal

The Board of Directors of the Bank has appropriated the following amount to different funds during the year as required by Nepal Rastra Bank Act, 2058 and the balance amount will be paid to GON as per the said Act.

Particulars	F.Y 2075-76	F.Y 2074-75
Net Income/(Expenditure) for the year	32,162,519,703	69,780,379,032
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Unrealised	2,193,530,153	(38,272,111,979)
Net Gold and Silver Revaluation Gain/(Loss)	76,037,528	(3,618,022,578)
Securities Revaluation Gain/(Loss)	-	-
Actuarial gain (Loss) in defined benefit Retirement Schemes	1,341,411,990	1,483,371,084
Surplus/(Deficit) Due to Restatement of Prior Period Errors	(3,486,071)	4,578,042
Reversal of Project Split Interest Reserve Fund	-	4,233,491
Reversal of Investment Revaluation Reserve	-	869,693,096
Reversal of Net Cumulative Surplus Fund	-	-
Surplus Available for Distribution	35,770,013,303	30,252,120,186
Less: Appropriations		
General Reserve	(7,371,159,330)	(6,794,952,019)
Monetary Liability Reserve	(1,788,500,665)	(1,512,606,009)
Financial Stability Fund	(1,788,500,665)	(1,512,606,009)
Development Fund	(11,825,000,000)	(11,000,000,000)
Development Finance Project Mobilisation Fund	(1,504,219)	(18,958,350)
Banking Development Fund	(150,000,000)	(110,000,000)
Mechanisation Fund	(200,000,000)	(150,000,000)
Gold Replacement Fund	(520,775,808)	(55,386,987)
Mint Development Fund	(100,000,000)	-
Net Cumulative Surplus Fund	(4,572,616)	(97,610,812)
Balance Payable to Government of Nepal	12,020,000,000	9,000,000,000

Board of Directors of Nepal Rastra Bank decides for appropriation in different funds and surplus amount left after appropriation is to be transferred to Government of Nepal as per Nepal Rastra Bank Act, 2058, clause no. 41(1)(ga). Hence the surplus payable to GON is shown as liability.

4.17 (b) Reserves & Surplus

The balance of balance sheet on reporting date stands as below:

Particulars	31-03-2076	32-03-2075
Capital Reserve:		
Gold and Silver Equalization Reserve	26,141,565,798	26,217,603,326
Statutory Reserve:		
General Reserve	40,140,904,254	32,769,744,924
Monetary Liabilities Reserve	8,387,669,682	6,599,169,017
Financial Stability Fund	5,190,155,684	3,401,655,019
Exchange Equalization Fund	94,900,279,724	97,093,809,877
Net Cumulative Surplus Fund	776,017,850	771,445,233
Other Reserves and Funds:		
Development Fund	37,825,989,244	26,000,989,244
Banking Development Fund	1,151,941,806	1,001,941,806
Development Finance Project Mob. Fund	271,276,979	269,772,761
Mechanisation Fund	1,341,316,414	1,141,316,414
Scholarship Fund	61,594,504	61,594,504
Mint Development Fund	647,712,943	547,712,943
Gold Replacement Fund	670,595,008	149,819,200
Investment Revaluation Reserve	-	-
Rural Self Reliance Fund (GS Kosh)	253,400,000	253,400,000
Fair Value Reserve for Equity Instruments	3,742,955,298	3,018,540,609
Project Split Interest Reserve Fund	-	-
Total Reserves and Funds	221,503,375,189	199,298,514,877

Further descriptions of each fund has been given in disclosure no. 5.8

NEPAL RASTRA BANK
Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2075-76 (2018-19 AD)

4.18 Interest Income

See accounting policy 3.3 . Interest income includes the following:

Particulars	F.Y 2075-76	F.Y 2074-75
Foreign Currency Financial Assets		
Income on Bonds/Treasury Bills	18,028,748,904	17,779,430,091
Income from Fixed Term Deposit	12,584,954,198	9,789,862,243
Interest Income from Foreign Gold Deposit	106,977,372	365,128,103
Interest Income on Call Deposit	826,903,774	450,356,670
Sub-total	31,547,584,248	28,384,777,107
Local Currency Financial Assets		
Government Securities	2,903,563,002	2,946,647,805
Investment in Financial and Other Institutions	504,395,556	515,394,605
Loans and Refinance	815,166,800	584,316,107
Sub-total	4,223,125,358	4,046,358,517
Total Interest Income from Financial Assets	35,770,709,606	32,431,135,623

4.19 Interest Expenses

See accounting policy in Note 3.3. Interest expenses include the following:

Particulars	F.Y 2075-76	F.Y 2074-75
Foreign Currency Financial Liabilities		
SDR Allocation & ECF Loan	114,976,450	76,400,976
Others	15,141,303	9,641,494
Sub-total	130,117,753	86,042,470
Local Currency Financial Liabilities		
Deposit Collection	532,179,181	64,704,506
Reverse Repo	2,863,369	5,875,790
NRB Bond	-	-
Sub-total	535,042,550	70,580,296
Total Interest Expense on Financial Liabilities	665,160,304	156,622,766

4.20 Fee and commission income

See accounting policy in Note 3.4(i). Fee and commission income include the following:

Particulars	F.Y 2075-76	F.Y 2074-75
Foreign Currency Financial Assets		
On Currency Exchange	1,208,925	1,233,655
Sub-total	1,208,925	1,233,655
Local Currency Financial Assets		
Government Transaction & Other services	101,568,156	98,918,535
Sub-total	101,568,156	98,918,535
Total Commission Income from Financial Assets	102,777,081	100,152,190

4.21 Fee and commission expense

Particulars	F.Y 2075-76	F.Y 2074-75
Foreign Currency Liabilities		
Commission & Charges	69,914,783	24,473,751
Sub-total	69,914,783	24,473,751
Local Currency Liabilities		
Agency Expenses	125,876,345	491,651,891
Sub-total	125,876,345	491,651,891
Total Agency and Service Charge	195,791,127	516,125,642

Agency Expenses Includes Agency Commission Paid to the Following Banks for Operating Government Accounts.

Nepal Bank Ltd.	18,600,000	55,800,000
Rastriya Banijya Bank	30,200,000	90,600,000
Agriculture Development Bank	2,500,000	7,500,000
Total	51,300,000	153,900,000

4.22 Other Income

See accounting policies in Notes 3.4 (iv). Other income comprises the following:

Particulars	F.Y 2075-76	F.Y 2074-75
Income from Mint (Sale of Coin)	392,236	264,545
Gain from Sale of Precious Metals and Coins	548,902,926	62,539,138
Fine/Penalty Charge	20,513,888	114,285,634
Profit from Sale of Assets	7,036,678	73,847,508
Dividend Income	14,022,986	62,332,657
Project Income/(Loss)	1,504,219	18,958,350
Grant Income	-	-
Miscellaneous	68,970,076	97,495,472
Total	661,343,008	429,723,304

4.23 Personnel expenses

See accounting policy in Note 3.22 (v). Personnel expenses include the following:

Particulars	F.Y 2075-76	F.Y 2074-75
Salary	528,806,033	599,390,594
Allowances	594,987,003	593,896,207
Provident Fund Contribution	52,880,604	59,939,060
Staff Welfare (Including Medical Fund Contribution)	168,004,430	178,867,499
Staff Welfare Provident Fund	491,150,000	446,500,000
Pension & Gratuity Fund	240,322,012	550,602,809
Staff Security Fund	93,958,940	190,052,952
Staff Leave Compensation	120,604,978	253,157,179
Finance Cost under NFRS on Staff Loan	354,505,979	403,369,767
Others	21,822,116	22,773,230
Total	2,667,042,095	3,298,549,296

4.24 Depreciation, amortisation and impairment of non financial assets

Particulars	F.Y 2075-76	F.Y 2074-75
Depreciation on Property & Equipment	124,724,344	110,387,117
Impairment of Property & Equipment	-	-
Amortisation of intangible assets	24,466,406	24,364,734
Impairment of intangible assets	-	-
Total	149,190,750	134,751,851

4.25 Operating expenses

Particulars	F.Y 2075-76	F.Y 2074-75
Directors Fees and Expenses	6,095,466	6,200,085
Note Printing Charges	853,756,241	947,474,424
Mint Expenses	984,130	1,102,497
Security charges	56,323,875	55,876,464
Remittance Charges	51,106,804	54,067,690
Travelling Expenses	207,930,042	242,822,895
Insurance Charges	130,966,546	97,153,904
Repair & Maintenance	107,186,880	79,089,740
Banking Promotion	47,408,479	55,506,586
Audit Fees and Expenses	2,664,050	2,941,611
Assets Written Off	621,613	481,848
Utilities Expenses	45,774,789	42,407,231
Postal and Communication Expenses	18,040,274	15,327,847
House Rent	12,577,168	2,774,094
Training Seminar and Membership	46,632,459	39,302,916
Expenses on Miscellaneous Assets	6,092,333	6,275,112
Consumable Expenses	22,465,783	19,715,989
Books and Periodicals	7,987,874	8,526,003
Finance Cost under NFRS on GON Bonds	-	46,804,273
Miscellaneous Expenses	136,799,854	115,447,691
Total	1,761,414,659	1,839,298,902

Nepal Rastra Bank

Notes Forming Part of Financial Statements Fiscal Year 2075-76 (2018-19 AD)

5. Significant Disclosures

5.1 Gold and Silver

The bank has been holding gold and silver for reserve purpose as well as for minting purpose. The gold and silver held for reserve purpose, being the financial assets, has been measured at fair value and the gold and silver held for minting purpose, being the inventories of the bank, has been measured at lower of cost or net realizable value.

The gold and silver measured at fair value along with its quantity is as follows:

Particulars	As on 31 st Asar 2076		As on 32 nd Asar 2075	
	Weight (Kg, Gm, Mg)	Total Fair Value (NRs.)	Weight (Kg, Gm, Mg)	Total Fair Value (NRs.)
Investment in Paper Gold	5,863.058993	31,837,001,290	5,863.058993	28,078,523,145
Gold held in Stock	1,953.662100	10,753,933,029	1,953.662100	9,514,334,427
Silver held in Stock	122,466.722182	7,611,306,784	122,466.722182	7,874,610,236
Total		50,202,241,103		45,467,467,808

Fair value for gold and silver was based on the closing rate prevailing in London Market and Nepal Gold & Silver Dealer's Association respectively. For gold physically held with the bank, the rate for Tejabi Gold has been considered for the purpose of fair value.

Minting Division of the bank has held gold and silver for minting purpose and is treated as inventories kept for further processing/minting. The inventories are measured at lower of cost or net realizable value. The gold and silver held by the bank as inventories is as follows:

Particulars	As on 31 st Asar 2076		As on 32 nd Asar 2075	
	Weight (Kg, Gm, Mg)	Value (NRs.)	Weight (Kg, Gm, Mg)	Value (NRs.)
Gold held in Stock	592.963420	1,789,665,516	781.311607	2,114,210,086
Silver held in Stock	3259.507650	64,295,747	3614.048202	66,380,138
Total		1,853,961,263		2,180,590,224

5.2 Year-end Exchange Rates

The year-end exchange rates of Nepalese Rupees for major currencies used for reinstating the balances of foreign currency assets and liabilities were as per below.

S.N.	Currency	Current Year	Previous Year
1	US Dollar	109.36	109.34
2	UK Pound Sterling	137.25	144.71
3	Euro	123.34	127.77
4	Swiss Franc	111.39	109.15
5	Australian Dollar	76.89	81.21
6	Canadian Dollar	83.92	83.10
7	Singapore Dollar	80.65	80.06
8	Japanese Yen	1.014	0.973
9	Chinese Yuan	15.91	16.34
10	Saudi Arabian Riyal	29.16	29.16
11	Qatari Riyal	30.04	30.03

12	Thai Baht	3.54	3.28
13	UAE Dirham	29.77	29.77
14	Malaysian Ringgit	26.62	26.99
15	South Korean Won	0.0927	0.0967
16	Swedish Kroner	11.68	12.31
17	Danish Kroner	16.52	17.14
18	Hong Kong Dollar	13.97	13.93
19	Kuwait Dinar	359.34	361.34
20	Bahrain Dinar	290.09	290.03
21	SDR	153.7198	153.826
22	Indian Rupees	1.60	1.60

5.3 Related Parties and Transactions with them

5.3.1 Key Management Personnel

The key management personnel are those persons having authority and responsibility of planning, directing and controlling the activities of the entity, directly or indirectly including any director. The key management of the Bank includes members of its Board of Directors and Special Class Officers (Executive Directors). The name of the key management personnel who were holding various positions in the office during the year were as follows:

S.N.	Name	Post	Date	R e m a r k s
1	Dr. Chiranjibi Nepal	Governor	2071.12.08	
2	Dr. Rajan Khanal	Finance Secretary	2074.12.26	
3	Chinta Mani Siwakoti	Deputy Governor	2072.11.19	
4	Shiba Raj Shrestha	Deputy Governor	2072.11.19	
5	Dr. Sri Ram Poudyal	Board Member	2074.01.03	
6	Ramjee Regmi	Board Member	2074.01.03	
7	CA. Dr. Suvod Kumar Karn	Board Member	2075.01.11	
8	Narayan Prasad Paudel	Executive Director	2069.06.07	retired w.e.f. 2076.02.25
9	Nara Bahadur Thapa	Executive Director	2070.03.03	retired w.e.f. 2076.02.25
10	Janak Bahadur Adhikari	Executive Director	2070.08.11	retired w.e.f. 2076.02.10
11	Bhisma Raj Dhungana	Executive Director	2071.05.15	retired w.e.f. 2076.02.25
12	Laxmi Prapanna Niroula	Executive Director	2071.05.15	
13	Shankar Prashad Acharya	Executive Director	2071.08.18	retired w.e.f. 2075.04.28
14	Maheshwor Lal Shrestha	Executive Director	2072.07.16	
15	Bhuban Kadel	Executive Director	2072.12.03	
16	Dr.Nephil Matangi Maskay	Executive Director	2073.01.12	
17	Upendra Kumar Paudel	Executive Director	2073.04.23	retired w.e.f. 2075.06.08
18	Dr. Bhubanesh Prasad Pant	Executive Director	2073.06.01	retired w.e.f. 2075.06.17
19	Neelam Dhungana (Timsina)	Executive Director	2074.02.14	
20	Jhalak Sharma Acharya	Executive Director	2074.09.19	retired w.e.f. 2076.02.25
21	Dev Kumar Dhakal	Executive Director	2074.12.14	
22	Mukunda Kumar Chhetri	Executive Director	2074.12.14	
23	Pitambar Bhandari	Executive Director	2074.12.14	
24	Sunil Udash	Executive Director	2075.02.14	
25	Rishikesh Bhatta	Executive Director	2075.05.12	
26	Pradeep Raj Poudyal	Executive Director	2075.06.18	
27	Gunakar Bhatta	Executive Director	2075.07.06	
28	Naresh Shakya	Executive Director	2076.02.31	
29	Suman Kumar Adhikari	Executive Director	2076.03.11	
30	Prakash Kumar Shrestha	Executive Director	2076.03.11	
31	Sarita Bhatta (adhikari)	Executive Director	2076.03.11	

The transactions, if any, with director-related or key management personnel – related entities occurred in the normal course of NRB's operations were conducted as arm's length transactions.

i. Transactions with Key Management Personnel

In addition to salaries, non- cash benefits (Vehicle Facility, Accommodation Facility to governor) were provided to special class officers and the executive Board members. All special class officers and three of the Board members (Governor and Deputy Governors) were entitled to termination benefits. The data relating to total compensation paid to key management personnel were as follows:

Particulars	Current Year (NRs.)	Previous Year (NRs.)
Short term employee benefits	75,933,312	70,808,464
Post-employment benefits	96,671,018	35,767,108
Other long term benefits	-	-
Total	172,604,330	106,575,571

Other transactions with the Key Management Personnel and the status of yearend balances with them were as per below.

Particulars	Current Year (NRs.)	Previous Year (NRs.)
Meeting Fees/ Incidental Expenses to Directors	8,925,042	6,200,085
Loan Facilities	73,984,100	89,937,115

ii. Salary, Benefits and Other Facilities of Board Members

Board Members are entitled for meeting allowance of NRs. 5,000.00 per meeting. In addition, non-executive board members are entitled for fuel, vehicle repair, telephone, newspaper, internet, medicine & facilities. Details of such salary, benefits and other facilities provided to executive as well as non-executive board members for FY 2075/76 are provided below:

Name	Post	Salary	Board Meeting Allowances	Other Allowances & Facilities
Dr. Chiranjibi Nepal	Governor	1,180,800	285,000	2,072,399
Dr. Rajan Khanal	Finance Secretary/Board Member		200,000	121,000
Mr. Chinta Mani Siwakoti	Deputy Governor	1,054,800	240,000	2,661,839
Mr. Shiba Raj Shrestha	Deputy Governor	1,054,800	275,000	2,641,774
Dr. Sri Ram Poudyal	Board Member		285,000	540,885
Mr. Ramjee Regmi	Board Member		270,000	300,885
CA.Dr. Suvod Kumar Karn	Board Member		235,000	540,820
	Total	3,290,400	1,790,000	8,879,602

5.3.2 Government of Nepal

The bank, being the Central Bank of Nepal, was incorporated under Nepal Rastra Bank Act, 2012 and the Government of Nepal (GON) is the controlling body of the bank holding 100% of its capital.

i. Transactions with Government of Nepal

The transaction with GON and the status of yearend balances with GON is as follows:

Particulars	Current Year (NRs.)	Previous Year (NRs.)
Transactions during the year		
Commission Income received from GON	101,568,156	98,918,534
Payment made to GON from surplus (As per Financial Statement of Previous Year)	9,000,000,000	7,500,000,000
Advance payment to GON	2,000,000,000	-
Balances at the year end		
Deposit from GON	95,605,371,467	144,165,917,369
Interest Receivable from GON	1,010,339,989	1,010,339,989
Advance payment to GON	2,000,000,000	-
Investment in Treasury Bills (GON)	18,431,422,742	25,600,825,674
Investment in Bonds (GON)	225,339,574	216,672,667
Investment in Saving Certificates (GON)	46,799,852,672	48,427,193,215

ii. Government of Nepal Treasury Position

Balance of Government of Nepal as of 31st Asar 2076 as per the records of the bank was a surplus balance of NRs. 95,605,371,467 (P.Y. NRs. 144,165,917,368). The balance is yet to be confirmed by Comptroller General's office of GON. However, based on past experience management believes that difference if any, *between* records of the bank and Comptroller General's office shall be insignificant and will not have material impact on financial position. The surplus balance of Government Treasury position as of 32nd Asar 2075 was finalized at Poush end 2075.

5.4 Inter-Office Transactions

The balance of inter-office transactions under reconciliation is NRs. 6,972,435.72 (PY NRs. 6,978,943.02) which is presented as general account under Other liabilities.

5.5 Assets Received in Grant

The various assets received as grant under the Financial Sector Restructuring Project (phase I and II) was valued at NRs. 11,585,586, out of which there was a written down balance of NRs. 123 (PY NRs.123) at the yearend. During the year, assets used in UNCDF/NRB/UNNATI-Access to Finance Project (A2F) were received as grant after the completion of the project which were recognized at nominal value of NRs. 21.

5.6 Financial Instruments

Financial Risk Management–Overview

Risk Management Framework

The Bank's Board of Directors has the overall responsibility for the establishment and oversight of the Bank's Risk Management Framework. The Board of Directors has formed the Risk Management Committee, which is responsible for developing and monitoring the Bank's risk management policies. The committee reports regularly to the Board of Directors about its activities.

The Bank's risk management policies are established to identify and analyze the risk faced by the Bank, set appropriate risk limits and control, and monitor risks and adherence to the limit. Risk management policies and systems are reviewed regularly to reflect the changes in market conditions and the Bank's activities. The Bank through its training and management standards and procedures, aims to develop a disciplined and constructive control environment in which all employees understand their roles and obligations.

The Bank's Audit Committee oversees how the management monitors compliance with the Bank's risk management policies and procedures and reviews the adequacy of the risk management framework in relation to the risks faced by the Bank. The Audit Committee is assisted in its oversight role by Internal Audit Department. Internal Audit Department undertakes both regular and ad hoc

review of risk management controls and procedures, the results of which are reported to the Audit Committee.

The Bank has exposure to the following risk arising from financial instruments

- A. Credit Risk
- B. Liquidity Risk
- C. Market Risk

5.6.1 Credit Risk

Credit Risk is risk of financial loss to a party if a customer or counterparty to a financial instrument fails to meet its contractual obligation. The Bank's credit risk in relation to a financial instrument is the risk that its customer or counter party fails to discharge its obligation in accordance with agreed terms and cause the Bank to incur a financial loss. The Bank's credit risk arises principally from the Bank's investment securities and receivable from customers. The credit risk in the bank's foreign exchange reserve is monitored and reviewed by using credit limits based on credit ratings by international rating agency.

5.6.1.1 Exposure to Credit Risk

The maximum exposure to credit risk at the yearend was as follows:

a) By Nature of Assets

Particulars	As on 31-3-2076	As on 32-3-2075
Cash Equivalents	736,487,042,343	807,123,944,475
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions	22,894,754,410	12,220,303,401
Loans and Advances to Others	15,049,976,973	2,144,802,143
Gold and Silver	50,202,241,103	45,467,467,808
Investment Securities	223,127,793,161	232,984,574,153
Other Assets	2,304,387	17,312,233
TOTAL ASSETS	1,047,764,112,376	1,109,958,404,214

b) By Geographical Region:

Particulars	As on 31-3-2076	As on 32-3-2075
India	223,315,857,841	240,523,189,482
USA	124,290,297,087	126,162,164,066
Germany	273,481,782	192,077,300
Switzerland	33,224,194,558	54,016,971,573
United Kingdom	13,543,713,120	4,073,288,713
France	26,218,785,493	28,164,274,635
Japan	1,621,926,459	5,642,751,247
Netherland	-	-
Bahrain	106,558,898,611	61,970,358,189
Australia	-	-
Singapore	141,548,748,897	68,670,617,918
Canada	9,366,587	79,169,937
Belgium	-	-
Hong Kong	117,862,358,254	203,526,814,568
U.A.E	26,114,927,068	21,902,272,015
China	59,504,974,363	60,000,571,621
Iran	-	-
Bangladesh	17,107,436,144	28,630,894,020
Thailand	-	-
Nepal	156,569,146,112	206,402,988,929
Total	1,047,764,112,376	1,109,958,404,214

c) By Nature of the Entity:

Particulars	As on 31-3-2076	As on 32-3-2075
Central Banks	44,674,832,075	43,387,687,461
Bank for International Settlement	6,156,486,180	11,039,549,998
Foreign Government	355,404,957,553	363,505,143,562
International Monetary Fund	354,810,632	164,054,814
Foreign Commercial Banks	529,526,727,770	585,905,722,484
Domestic Banks and FIs	26,619,767,601	15,572,456,095
Government of Nepal	67,456,614,988	74,244,691,556
Equity Instruments	4,517,634,218	3,783,220,109
Other Parties	13,052,281,359	12,355,878,134
Total	1,047,764,112,376	1,109,958,404,214

d) By Credit Rating

Particulars	Rating	As on 31-3-2076		As on 32-3-2075	
		Amount (NRs.)	%	Amount (NRs.)	%
Foreign Currency Financial Assets					
	AAA	20,870,199,866	1.99	34,823,423,050	3.14
	AA+	-	-	126,162,164,066	11.37
	AA-	33,722,888,590	3.22	38,127,522,188	3.44
	AA	-	-	4,073,288,713	0.37
	A+	35,783,286,448	3.42	67,926,813,980	6.12
	A	130,172,053,135	12.42	223,479,906,218	20.14
	A-	-	-	5,631,938,097	0.51
	BBB+	35,651,905,966	3.40	-	-
	BBB-	167,800,498,611	16.02	320,061,418,189	28.84
	Other*	512,116,981,594	48.88	183,521,920,063	16.54
Total		936,117,814,210	89.34	1,003,808,394,563	90.45
Local Currency Financial Assets	Other **	109,646,298,166	10.66	106,150,009,651	9.55
Total Financial Assets		1,047,764,112,376	100.00	1,109,958,404,214	100.00

All of the above ratings are as per S&P.

*/**Rating not available or rating not required as per NRB's Investment Policy

5.6.1.2 Impairment Losses

The Bank recognizes the impairment of financial assets in case there is objective evidence that the assets have been impaired. Impairment of an individual asset is tested at the end of each reporting period and the movement in the allowances for impairment of financial assets during the year is as follows:

Particulars	Allowances for Diminution in Value of Equity Investment	Allowances for Doubtful Investment in Fixed Deposit	Allowances for Doubtful Refinance/Loan	Allowances for Doubtful Receivables
Balance as on 31st Asar 2074	7,500,000	330,653,903	10,000,000	10,329,878
Impairment Loss Recognized	-	-	-	-
Amount Written Off	-	-	-	-
Reversal of Impairment Loss	-	76,893,903	-	7,994,046
Balance as on 32nd Asar 2075	7,500,000	253,760,000	10,000,000	2,335,832
Impairment Loss Recognized	-	-	-	-
Amount Written Off	-	-	-	-
Reversal of Impairment Loss	-	-	-	-
Balance as on 31st Asar 2076	7,500,000	253,760,000	10,000,000	2,335,832

The Bank believes that the un-impaired amounts that are past due by more than 30 days are still recoverable in full. The un-impaired past dues amount includes some loans provided to employees and other receivables.

i. Impairment for equity instruments

The investments of the bank in the following entities has been impaired and impairment loss has been provided for:

Name of Entity	As on 31-03-2076			As on 32-03-2075		
	Amount of Equity investment	Impairment Amount	Net Assets	Amount of Equity investment	Impairment Amount	Net Assets
Agricultural Project Services Centre	5,000,000	5,000,000	-	5,000,000	5,000,000	-
National Productivity and Eco. Dev.	2,500,000	2,500,000	-	2,500,000	2,500,000	-
Total	7,500,000	7,500,000	-	7,500,000	7,500,000	-

ii. Impairment for investment in fixed deposit

Details relating to impaired investment in fixed deposit is as under:

Name of Entity	As on 32-03-2075			As on 32-03-2075		
	Amount of Fixed Deposit	Impairment Amount	Net Assets	Amount of Fixed Deposit	Impairment Amount	Net Assets
Capital Merchant Banking and Finance Ltd.	188,360,000	188,360,000	-	188,360,000	188,360,000	-
Crystal Finance Ltd.	23,800,000	23,800,000	-	23,800,000	23,800,000	-
Himalaya Finance Ltd	41,600,000	41,600,000	-	41,600,000	41,600,000	-
Total	253,760,000	253,760,000	-	253,760,000	253,760,000	-

The above institutions have been declared problematic by the bank and the outstanding amount is overdue since long. We have been corresponding on regular basis for repayment of such amount along with interest accrued.

iii. Impairment for Refinance/Loans

The bank has provided loans at subsidized rate to one of the existing Grameen Bikas Bank (currently merged to Grameen Bikas Laghubitta BittiyaSanstha Ltd.) and the loan has been matured since long. But it is yet to realize the amount and hence made provision for the impairment for full amount.

Name of Entity	As on 31-03-2076			As on 32-03-2075		
	Amount of Loan	Impairment Amount	Net Assets	Amount of Loan	Impairment Amount	Net Assets
Grameen Bikas Laghubitta BittiyaSanstha Ltd	10,000,000	10,000,000	-	10,000,000	10,000,000	-
Total	10,000,000	10,000,000	-	10,000,000	10,000,000	-

iv. Impairment for Receivables

Impairment for receivables includes impairment of NRs. 2,335,832 (P.Y. NRs. 2,335,832) in respect to advances to staffs who have already left the bank.

5.6.1.3 Credit Quality

The credit quality of counterparty of the financial assets is assessed based on credit policy (Investment Directives) formed by the Board of Directors. Investment is made in the foreign counterparty whose credit rating is within the acceptable standard. In case of domestic investment, investment is made in the counterparty who meets the minimum standard level set by the credit policy. An analysis of credit quality of financial assets not impaired is as follows:

Counterparties	As on 31-3-2076	As on 32-3-2075
External Credit Rating at least AAA/BBB- from credit rating agency	23,921,042,988	413,393,643,476
Non Rated Counterparties	505,605,684,782	172,318,315,251
Central Banks	44,674,832,075	43,387,687,461
Bank for International Settlement	6,156,486,180	11,039,549,998
Foreign Government	355,404,957,553	363,505,143,562
International Monetary Fund	354,810,632	164,054,814
Government of Nepal	67,456,614,988	74,244,691,556
Financial Assets with Other Counterparties:	44,189,683,178	31,711,554,338
- Party with Normal Risk	43,916,087,347	31,631,722,264
- Party with High Risk	273,595,832	273,595,831
Total	1,047,764,112,376	1,109,958,404,214

5.6.2 Liquidity Risk

Liquidity Risk is the risk that the Bank will encounter difficulty in meeting the obligation associated with the financial liabilities that are settled by delivering cash or other financial assets. The Bank's approach to managing liquidity risk is to ensure as far as possible, that it will always have sufficient liquidity to meet its liabilities when due, provide finance to maintain liquidity in financial market and provide for foreign exchange to finance import of the country under both the normal and stressed conditions, without incurring unacceptable losses or risking damage to the Bank reputation. In order to control liquidity risk, the bank has maintained sufficient balance in the current account with other central banks, demand and call deposit with foreign banks and investment in highly liquid securities. The Bank maintains cash and cash equivalents and other highly marketable securities in excess of expected cash flows on financial liabilities and other obligation.

Further, the bank has credit arrangement for Rapid Credit Facilities (RCF) and Extended Credit Facilities (ECF) provided by International Monetary Fund in case of stressed condition like deficit of Balance of Payment of the country. The Government of Nepal provides credit facility to the Bank in case of financial crisis.

5.6.2.1 Assets Held for Managing Liquidity Risk

The Bank holds a diversified portfolio of cash, balances with foreign banks and high-quality highly-liquid securities to support payment obligations and contingent funding in a stressed market environment. The Bank's assets held for managing liquidity risk comprise:

- Cash and balances with foreign banks in the form of demand and call deposit.
- Balance with foreign central banks and banks for international settlement.
- Investment in Government of Nepal and foreign Governments' bonds and other securities that are readily acceptable in repurchase agreements with central banks; and
- A secondary source of liquidity in the form of highly liquid instruments in the Bank's trading portfolios.

5.6.2.2 Maturity Profile of Financial Assets

The followings are the remaining contractual maturities and other forms of financial assets at the end of the reporting period:

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Cash Equivalents	736,487,042,343	80,626,538,764	655,860,503,579			
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions	22,894,754,410			22,894,754,410		
Loans and Advances to Others						
Receivable from GON against payment to IMF						
Advance Payment to GON	2,000,000,000	2,000,000,000				
Balance with ACU						
Gross Loans to Employees	3,438,899,076	106,949,761	202,895,045	412,667,889	481,445,871	2,234,940,510
Interest Receivable	5,836,052,291	700,326,275	933,768,367	4,201,957,649		
Advance to Staff	8,427,189	842,719	1,264,078	5,646,216	421,359	252,816
Sundry Debtors	122,688,589		73,613,154	36,806,577	12,268,859	
Prepaid Expenses	614,978	7,380	30,749	576,849		
Pension Advance Account	2,684,059,189	34,892,769	53,681,184	161,043,551	233,513,149	2,200,928,535
Staff Endowment Policy Advance	10,401,500					10,401,500
Other						
Investment Securities						
US Government Treasury Notes/Bonds	65,589,931,430			96,633,241	10,913,426,674	54,579,871,515
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	59,059,765,279	2,207,725,376	7,072,278,516	22,410,419,378	27,369,342,009	
Investment in Mid-term Instruments	2,730,109,799			29,708,278	2,700,401,521	
Notice Deposit (JPY)						
Government Bond (GON)	225,339,574				225,339,574	
Fixed deposit with Bank & Financial Institutions	3,711,072,000	21,200,000	819,900,000	2,869,972,000		
Government Treasury Bills (GON)	18,431,422,742	9,330,750	5,712,482,518	12,709,609,474		
Saving Certificates (GON)	46,799,852,672		77,540,000	1,324,472,106	36,963,698,382	8,434,142,183
Investment in Rural Self Reliance Fund	253,400,000					253,400,000
Quoted equity securities	1,926,257,845					1,926,257,845
Unquoted equity securities	2,337,976,374					2,337,976,374
Other Assets	2,304,387					2,304,387
Total	974,550,371,665	85,707,813,794	670,807,957,190	67,154,267,620	78,899,857,399	71,980,475,663

Previous Year Figures (NRs.)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Cash Equivalents	807,123,944,475	80,626,538,764	726,497,405,712			
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions	12,220,303,401			12,220,303,401		
Loans and Advances to Others				-		
Receivable from GON against payment to IMF	-		-			
Balance with Asian Clearing Union (ACU)	-					
Gross Loans to Employees	3,536,562,760	176,828,138	176,828,138	353,656,276	530,484,414	2,298,765,794
Interest Receivable	5,790,048,546	579,004,855	579,004,855	4,632,038,836		
Advance to Staff	12,017,500	1,201,750	1,802,625	8,051,725	600,875	360,525
Sundry Debtors	401,416,335		240,849,801	120,424,901	40,141,634	
Prepaid Expenses	945,099	9,451	47,255	888,393		
Pension Advance Account	2,393,372,855	23,933,729	47,867,457	47,867,457	239,337,285	2,034,366,927
Staff Endowment Policy Advance	9,977,500					9,977,500
Other	461,548				461,548	
Investment Securities						
US Government Treasury Notes/Bonds	65,546,403,362			20,554,522,183	30,805,550,966	14,186,330,213
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	58,989,291,902	6,344,751,218	1,197,604,829	30,257,366,894	21,189,568,960	
Investment in Mid-term Instruments	8,387,708,224			8,387,708,224		
Notice Deposit (JPY)	18,701,060,000				5,610,318,000	13,090,742,000
Government Bond (GON)	216,672,667					216,672,667
Fixed deposit with Bank & Financial Institutions	3,332,199,000			3,332,199,000		
Government Treasury Bills (GON)	25,600,825,674		25,600,825,674			
Saving Certificates (GON)	48,427,193,215					48,427,193,215
Investment in Rural Self Reliance Fund	253,400,000					253,400,000
Quoted equity securities	1,448,320,962					1,448,320,962
Unquoted equity securities	2,081,499,147					2,081,499,147
Other Assets	17,312,233					17,312,233
Total	1,064,490,936,406	87,752,267,904	754,342,236,345	79,915,027,291	58,416,463,682	84,064,941,183

5.6.2.3 Maturity Profile of Financial Liabilities

The followings are the remaining contractual maturities and other forms of financial liabilities including estimated interest payments at the end of the reporting period:

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Bills Payable	221,828,105	221,828,105	-		-	-
Deposits from Bank and Financial Institutions	185,385,094,042	37,077,018,808	10,075,679,634	18,538,509,404	119,693,886,195	-
Deposit from Government of Nepal	95,605,371,467	20,077,128,008	22,945,289,152	30,593,718,870	21,989,235,437	-
Deposits from Others	21,252,588,039	5,100,621,129	4,888,095,249	11,263,871,661	-	-
Short Term Borrowings	-	-	-		-	-
IMF Related Liabilities	20,789,695,685	-	-	878,742		20,788,816,943
Staff Liabilities	1,881,103,006	1,147,957,220	94,055,150	262,870,035	188,110,301	188,110,301
Other Liabilities	985,889,604		985,889,604		-	-
Total	326,121,569,948	63,624,553,270	38,989,008,790	60,659,848,711	141,871,231,934	20,976,927,244

Previous Year Figures (NRs.)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Bills Payable	115,622,742	115,622,742				
Deposits from Bank and Financial Institutions	208,116,242,256	41,623,248,451	3,460,173,528	20,811,624,226	142,221,196,051	
Deposit from Government of Nepal	144,165,917,368	57,666,366,947	86,499,550,421			
Deposits from Others	25,479,607,975	5,095,921,595	20,383,686,380			
Short Term Borrowings	44,550,000,000	14,400,000,000				
IMF Related Liabilities	21,674,958,091				21,674,958,091	
Staff Liabilities	2,095,039,220	1,045,778,416	419,007,844	211,245,116	209,503,922	209,503,921.97
Other Liabilities	1,403,316,968		1,403,316,968			
Total	447,600,704,619	119,946,938,152	112,165,735,141	21,022,869,341	164,105,658,064	209,503,922

5.6.3 Market Risk

Market risk is the risk that changes in market prices, such as foreign exchange rates, interest rates and equity prices and other assets prices may affect the Bank's income or the value of its holding of financial instruments. Market risk arises from open position in interest rates, currency and equity products all of which are exposed to general and specific market movement and changes in the level of volatility of the market rates or interest rates, foreign exchange rates and equity prices. The objective of market risk management is to manage and control market risk exposure within the acceptable parameters, while optimizing the return.

5.6.3.1 Currency Risk:

Currency risk is the risk, where the value of financial instruments may fluctuate due to changes in foreign exchange rates. Foreign currency activities result mainly from the Bank's holding of foreign currency assets under its foreign exchange reserves management function. The investment committee reviews the currency composition of the reserve and monitors the Bank's compliance with the limits established for foreign currency positions by the board. The major holding of foreign currency assets are denominated in USD, CNY, AUD, GBP, EURO and INR.

The summary quantitative data about the Bank's exposure to currency risk at the reporting period was as follows:

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	USD	AUD	EUR	GBP	CNY	CAD	SDR	JPY
	57.04	3.31	0.16	0.79	11.00	0.92	0.04	0.39
Cash and Cash Equivalents	418,738,361,457	31,407,074,745	1,546,487,266	7,494,640,081	44,491,710,996	8,779,486,700	354,810,632	3,732,526,679
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions								
Loans and Advances to Others	1,842,824,495	45,840,435		6,320,474	1,093,520,762	16,739,419		
Gold and Silver	31,837,001,290							
Investment Securities	90,382,706,675	-			59,059,765,279			-
Other Assets								
Total Financial Assets	542,800,893,918	31,452,915,180	1,546,487,266	7,500,960,555	104,644,997,037	8,796,226,120	354,810,632	3,732,526,679
Bills Payable	1,422							
Deposits from Bank and Financial Institutions	1,474,772,184	22,992,813	8,084,995,066	212,943,860	-	-	-	253,690,833
Deposit from Government of Nepal								
Deposits from Others	302,335,404							
Short Term Borrowings								
IMF Related Liabilities							11,345,073,518	
Staff Liabilities								
Other Liabilities								
Total Financial Liabilities	1,777,109,009	22,992,813	8,084,995,066	212,943,860	0	0	11,345,073,518	253,690,833
Net Financial Position Exposure	541,023,784,908	31,429,922,366	-6,538,507,800	7,288,016,695	104,644,997,037	8,796,226,120	-10,990,262,886	3,478,835,846

Previous Year Figures (NRs.)

Particulars	USD	AUD	EUR	GBP	CNY	CAD	SDR	JPY
	54.79	3.62	0.45	1.77	10.45	0.80	0.02	1.93
Cash and Cash Equivalents	469,621,700,195	31,715,381,105	4,628,912,527	18,303,424,884	48,120,145,415	8,307,221,003	164,054,814	1,300,375,611
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions								
Loans and Advances to Others	1,680,307,154	85,362,439		9,824,167	1,121,904,696	15,723,868		
Gold and Silver	28,078,523,145							
Investment Securities	68,253,577,277	5,680,534,309			58,989,291,902			18,701,060,000
Other Assets								
Total Financial Assets	567,634,107,771	37,481,277,852	4,628,912,527	18,313,249,051	108,231,342,013	8,322,944,871	164,054,814	20,001,435,611
Bills Payable								
Deposits from Bank and Financial Institutions	1,165,867,060	2,514,353	1,636,484,067	147,324,175				
Deposit from Government of Nepal								
Deposits from Others	540,140							
Short Term Borrowings								
IMF Related Liabilities							12,230,335,924	
Staff Liabilities								
Other Liabilities	4,920		54,251,461					
Total Financial Liabilities	1,166,412,120	2,514,353	1,690,735,528	147,324,175	0	0	12,230,335,924	0
Net Financial Position Exposure	566,467,695,651	37,478,763,499	2,938,176,999	18,165,924,876	108,231,342,013	8,322,944,871	-12,066,281,110	20,001,435,611

Besides above currency exposures, the bank's foreign currency reserve also consists major portion of Indian currency (INR) denominated assets which stands around 24.49% (PY 24.44%) of total reserve. Since, the exchange rate of Nepalese rupee is pegged to INR the net exposure position of INR has not been presented in above table. The foreign currency reserve denominated in currencies other than stated above and INR amounted to 1.87% (PY 1.75%) of the total foreign currency reserve.

5.6.3.2 Sensitivity Analysis of Currency Risk

A strengthening (weakening) of USD, AUD, EUR, GBP, CNY, CAD, SDR and JPY against Nepalese rupee at the end of reporting period would have affected the value of financial instruments denominated in a foreign currency and increased (decreased) in profit or loss by the amount shown

below. This analysis is based on foreign exchange rate variances that the Bank considered to be reasonably possible at the end of the reporting period. This analysis assumes that all other variables, in particular interest rates, remain constant and ignore any impact of forecast cash flows.

	Impact on Profit or Loss			
	In case of Strengthening or Weakening of Currency by 10%			
	For the Year Ended 2076		For the Year Ended 2075	
	Strengthening	Weakening	Strengthening	Weakening
USD	53,956,377,832	-53,956,377,832	56,646,769,565	-56,646,769,565
AUD	3,142,992,237	-3,142,992,237	3,747,876,350	-3,747,876,350
EUR	-653,850,780	653,850,780	293,817,700	-293,817,700
GBP	728,801,670	-728,801,670	1,816,592,488	-1,816,592,488
CNY	10,464,499,704	-10,464,499,704	10,823,134,201	-10,823,134,201
CAD	879,622,612	-879,622,612	832,294,487	-832,294,487
SDR	-1,099,026,289	1,099,026,289	-1,206,628,111	1,206,628,111
JPY	347,883,585	-347,883,585	2,000,143,561	-2,000,143,561
Total	67,767,300,570	-67,767,300,570	74,954,000,241	-74,954,000,241

5.6.3.3 Interest Rate Risk

Interest rate risk is the risk that the value of financial assets will fluctuate due to changes in market interest rate. Cash flow interest rate risk is the risk that the future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates. Fair value interest rate risk is the risk that the value of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates.

The Bank takes on exposure to the effects of fluctuations in the prevailing levels of market interest rates on both its fair value and cash flow risks. Interest margins may increase as a result of such changes but may reduce losses in the event that unexpected movements arise. The Board sets limits on the level of mismatch of interest rate re-pricing which is monitored daily by the Bank Treasury.

The Bank has kept substantial investments on short-term loans thereby controlling the interest rate risk to significant extent. The interest rate profile of the interest-bearing financial instruments is as below:

Particulars	Weighted Average	As on 31-03-2076	As on 32-03-2075
Interest Sensitive Financial Assets			
Balances with Other Banks	0.23	80,612,597,573	98,530,337,509
GOI Treasury Bills	6.21	220,338,423,350	235,503,932,213
US Government Treasury Bills	2.25	16,311,683,916	16,354,309,087
Time Deposit	2.46	418,855,585,681	454,376,878,804
Investment in FIXBIS	-	-	2,174,478,354
IMF Related Assets: SDR Holdings	1.08	354,810,632	164,054,814
General Refinance	4	19,313,678,409	9,993,957,858
Special/Export Refinance	1	866,118,842	402,125,496
Standing Liquidity Facility	6.5	500,000,000	-
Loans to Employees			
House loan Uninsured	1	1,332,864	1,358,700
House Repair Loan Uninsured	1	679,857,964	783,105,532
Vehicle Loan Uninsured	3	18,643,296	45,247,931
Staff Loan Uninsured 2068	1	574,512,694	655,742,445
Investment in Paper Gold	0.4	31,837,001,290	28,078,523,145
US Government Treasury Notes/Bonds	1.71	65,589,931,430	65,546,403,362
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	3.43	59,059,765,279	58,989,291,902
Investment in Mid-term Instruments	1.5	2,730,109,799	8,387,708,224
Notice Deposit (JPY)	-	-	18,701,060,000
Time Deposit	2.74	22,062,665,446	-
Fixed deposit with Bank & Financial Institutions	10.14	3,711,072,000	3,332,199,000
Government Treasury Bills (GON)	3.91	18,431,422,742	25,600,825,674
Saving Certificates (GON)	3.68	46,799,852,672	48,427,193,215
Total Interest Sensitive Financial Assets		1,008,649,065,880	1,075,661,205,751
Interest Sensitive Financial Liabilities			
IMF Related Liabilities	1.05	20,789,695,685	21,674,958,091
Short Term Borrowings	-	-	44,550,000,000
Total Interest Sensitive Financial Liabilities		20,789,695,685	66,224,958,091
Net Interest Sensitive Financial Position		987,859,370,195	1,009,436,247,660

5.6.3.4 Other Market Prices Risk

Equity price risk arises from investment as fair value through Other Comprehensive Income as well as investment as fair value through profit or loss. The Bank monitors the mix of debt and equity securities in its investment portfolio based on market indices. Material investments within the portfolio are managed on individual basis. The objective for investment in equity instruments is to promote overall financial system of the country. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. At the end of reporting period, the Bank held equity instruments of the various 11 institutions. All the investments were measured at fair value.

5.6.4 Classification and Fair Value of financial assets

The fair value of financial assets and liabilities together with the carrying amounts as at the yearend were as follows:

Particulars	Fair Value through P/L	Fair Value through OCI	Amortised Cost	Cash & Cash Equivalents	Financial Liabilities	Total Carrying Amount	Fair Value
Cash & Cash Equivalents				755,847,715,109		755,847,715,109	755,847,715,109
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions			22,894,754,410			22,894,754,410	22,894,754,410
Loans and Advances to Others			15,049,976,973			15,049,976,973	15,049,976,973
Gold and Silver	50,202,241,103					50,202,241,103	50,202,241,103
Investment Securities	4,264,234,218	218,863,558,942				223,127,793,161	223,127,793,161
Other Assets			2,304,387			2,304,387	2,304,387
Total Financial Assets	54,466,475,322	256,810,594,711	755,847,715,109			1,067,124,785,142	1,067,124,785,142
Bills Payable					221,828,105	221,828,105	221,828,105
Deposits from Bank and Financial Institutions						185,385,094,042	185,385,094,042
Deposit from Government of Nepal					95,605,371,467	95,605,371,467	95,605,371,467
Deposits from Others					21,252,588,039	21,252,588,039	21,252,588,039
Short Term Borrowings							
IMF Related Liabilities					20,789,695,685	20,789,695,685	20,789,695,685
Staff Liabilities					1,881,103,006	1,881,103,006	1,881,103,006
Other Liabilities					985,889,604	985,889,604	985,889,604
Total Financial Liabilities		-	-	-	326,121,569,948	326,121,569,948	326,121,569,948
Net Financial Position	54,466,475,322	256,810,594,711	755,847,715,109		-326,121,569,948	741,003,215,194	741,003,215,194

5.6.5 Fair Value Hierarchy

Fair value measurements have been classified using a "fair value hierarchy" that categorizes the inputs to valuation techniques used to measure fair value. The fair value hierarchy has three different levels and gives the highest priority to quoted (unadjusted) prices in active markets and the lowest priority to unobservable inputs. The different levels are defined as follows.

Level 1 inputs are quoted prices (unadjusted) in active markets for identical assets and liabilities the entity can access at the measurement date.

Level 2 inputs are inputs other than quoted market prices included within Level 1 that are observable for the asset or liability, either directly or indirectly, quoted prices for similar assets or liabilities in active markets.

Level 3 inputs are unobservable inputs for the asset or liability.

The details showing the carrying amounts of financial assets and liabilities and segregating them to Amortised Cost and Fair Value and segregating Fair Value to Level 1 – 3 inputs are presented below:

As at 31 st Ashad 2076		Carrying Value	At Amortised Cost	Level 1	Level 2	Level 3
Financial Assets						
Financial assets carried at amortized cost						
<u>Cash Equivalents</u>		736,487,042,343				
<i>Balance with Other Banks</i>		80,626,538,764	80,626,538,764			
<i>Treasury Bills</i>		236,650,107,266	236,650,107,266			
<i>Investments</i>		354,810,632	354,810,632			
<i>Time Deposit</i>		418,855,585,681	418,855,585,681			
<i>Loans & Advances to BFIs</i>		22,894,754,410	22,894,754,410			
<i>Loans & Advances to Others</i>		15,049,976,973				
<i>Receivables from Government & International Agencies</i>		2,000,000,000	2,000,000,000			
<i>Loans to Employees</i>		3,438,899,076	3,438,899,076			
<i>Interest Receivables</i>		5,836,052,291	5,836,052,291			
<i>Other Advances</i>		3,775,025,606	3,775,025,606			
Gold & Silver at fair value		50,202,241,103		50,202,241,103		
<u>Investment Securities</u>		223,127,793,161				
<i>Investment Securities at Amortized Cost</i>		218,863,558,942	218,863,558,942			
<i>At Fair Value through Other Comprehensive Income (OCI)</i>		4,246,426,287			1,926,257,845	2,337,976,374
Other Assets		2,304,387				2,304,387
Total Financial Assets		1,047,764,112,376	993,295,332,668	50,202,241,103	1,926,257,845	2,340,280,760
Financial Liabilities						
Financial liabilities carried at amortized cost:						
Bills Payable		221,828,105	221,828,105			
Deposits from Bank and Financial Institutions		185,385,094,042	185,385,094,042			
Deposit from Government of Nepal		95,605,371,467	95,605,371,467			
Deposits from Others		21,252,588,039	21,252,588,039			
Short Term Borrowings		-	-			
IMF Related Liabilities		20,789,695,685	20,789,695,685			
Staff Liabilities		1,881,103,006				1,881,103,006
Other Liabilities		985,889,604	985,889,604			
Total Financial Liabilities		326,121,569,948	324,240,466,942	-	-	1,881,103,006

As at 32 nd Ashad 2075		Carrying value		Level 1	Level 2	Level 3
Financial Assets						
Financial assets carried at amortized cost						
<u>Cash Equivalents</u>		807,123,944,475				
<i>Balance with Other Banks</i>		98,550,291,204	98,550,291,204			-
<i>Treasury Bills</i>		251,858,241,300	251,858,241,300			-
<i>Investments</i>		2,338,533,167	2,338,533,167			-
<i>Time Deposit</i>		454,376,878,804	454,376,878,804			-
<i>Loans & Advances to BFIs</i>		12,220,303,401	12,220,303,401			-
<i>Loans & Advances to Others</i>		12,144,802,143				-
<i>Receivables from Government & International Agencies</i>		-	-			-
<i>Loans to Employees</i>		3,536,562,760	3,536,562,760			-
<i>Interest Receivables</i>		5,790,048,546	5,790,048,546			-
<i>Other Advances</i>		2,818,190,838	2,818,190,838			-
Gold & Silver at fair value		45,467,467,808		45,467,467,808		-
<u>Investment Securities</u>		232,984,574,153				
<i>Investment Securities at Amortized Cost</i>			229,454,754,044	229,454,754,044		
<i>At Fair Value through Other Comprehensive Income (OCI)</i>	3,529,820,109			1,448,320,962	2,081,499,147	
Other Assets		17,312,234				17,312,234
Total Financial Assets		1,09,958,404,214	1,060,943,804,063	45,467,467,808	1,448,320,962	2,098,811,380
Financial Liabilities						
Financial liabilities carried at amortized cost:						
Bills Payable		115,622,742	115,622,742			
Deposits from Bank and Financial Institutions		208,116,242,256	208,116,242,256			
Deposit from Government of Nepal		144,165,917,368	144,165,917,368			
Deposits from Others		25,479,607,975	25,479,607,975			
Short Term Borrowings		44,550,000,000	44,550,000,000			
IMF Related Liabilities		21,674,958,091	21,674,958,091			
Staff Liabilities		2,095,039,220				2,095,039,220
Other Liabilities		1,403,316,968	1,403,316,968			
Total Financial Liabilities		447,600,704,620	445,505,665,400	-	-	2,095,039,220

5.7 Employees Benefits - Defined Benefit Plans

The Bank currently offers three defined benefit post-employment plans to its employees, based on length of service and amount of compensation. These post-employment benefits plans are ‘Gratuity or Pension Plan’, ‘Staff Security Plan’ and ‘Leave Encashment Plan’. A defined benefit plan is post-employment benefit plan other than a defined contribution plan. The bank's net obligation in respect of defined benefits plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior period; and the benefit is discounted to determine its present value. The bank determines the net interest expense (income) on the net defined benefit liability (asset) for the period by applying discount rate used to measure the defined benefit obligation at the beginning of the period to the net defined liability (asset). The obligation under ‘Gratuity or Pension Plan’, ‘Staff Security Plan’ and ‘Leave Encashment Plan’ is calculated by a qualified actuary every year using projected unit credit method. The discount rate used is the yield at the reporting date on high quality Government Bond having maturity dates approximating the terms of the obligations and are denominated in the Nepalese rupee in which the benefits are expected to be paid.

The gratuity or pension plan and staff security plan are funded plan wherein the bank makes earmarked investment out of fund created for these plans. Leave encashment is not a funded plan.

There were no plan amendments and curtailments during the reporting period.

The details of the net liabilities based on actuarial valuation of obligation for two defined benefit plans, viz., the Gratuity and Pension plan and the Staff Security Fund are as follows:

Amount Recognized in the statement of Financial Position

Particulars	As on 32 nd Asar 2076		As on 32 nd Asar 2075	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Present Value of Obligations	18,589,350,597	1,892,985,892	18,710,462,476	2,168,339,774
Fair Value of Plan Assets/Current Balance of Provision Account	(19,170,360,000)	(2,012,800,000)	(19,391,142,000)	(2,013,600,000)
Net Liability /(Asset)	(581,009,403)	(119,814,108)	(680,679,524)	154,739,774

Changes in Fair Value of Defined Benefit Obligation

Particulars	For the Year Ended 32 nd Asar 2076		For the Year Ended 32 nd Asar 2075	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Opening Obligation	18,710,462,476	2,168,339,774	18,451,547,560	2,673,590,776
Current Service Cost	304,152,427	108,557,408	454,812,717	149,789,143
Interest Cost	1,458,088,602	150,130,107	1,442,112,165	302,762,005
Actuarial Losses (Gains)	(918,851,859)	(66,367,669)	(787,718,964)	(285,841,981)
Losses (Gains) on Curtailments				
Benefits Paid	(964,501,049)	(467,673,728)	(850,291,002)	(671,960,169)
Closing Obligation	18,589,350,597	1,892,985,892	18,710,462,476	2,168,339,774

Changes in Fair Value of Plan Assets

Particulars	For the Year Ended 32 nd Asar 2076		For the Year Ended 32 nd Asar 2075	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Opening Fair Value	19,391,142,000	2,013,600,000	15,975,407,000	1,923,466,000
Investment adjustment	(1,299,121,006)			
Expected Return	1,521,919,017	164,728,575	1,346,322,073	146,745,046
Actuarial Gains (Losses)	520,921,037	(164,728,575)	556,555,185	(146,745,046)
Contribution by Employer	-	466,873,728	2,363,148,744	646,341,019
Benefits Paid	(964,501,049)	(467,673,728)	(850,291,002)	(556,207,019)
Closing Fair Value	19,170,360,000	2,012,800,000	19,391,142,000	2,013,600,000

Amount Recognized in the Statement of Comprehensive Income

Particulars	For the Year Ended 32 nd Asar 2076		For the Year Ended 32 nd Asar 2075	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Charged to Statement of Income	(240,322,012)	(93,958,940)	190,052,952	550,602,809
Actuarial Losses Recognized in OCI	1,439,772,896	(98,360,906)	(139,096,935)	(1,344,274,149)
Total Employee Benefit Expense	1,199,450,884	(192,319,846)	50,956,017	(793,671,340)

Major Categories of Plan Assets as a Percentage of Total Plans

Particulars	For the Year Ended 32 nd Asar 2076		For the Year Ended 32 nd Asar 2075	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Government of Nepal Securities	0%	0%	0%	0%
High quality Corporate Bonds	0%	0%	0%	0%
Equity shares of listed Companies	0%	0%	0%	0%
Property	0%	0%	0%	0%
Fixed Deposit of Banks and FIs	100%	100%	100%	100%
Others	-	-	-	-
Total	100%	100%	100%	100%

Principal Actuarial Assumption at the End of the Reporting Period

Particulars	For the Year Ended 32 nd Asar 2076		For the Year Ended 32 nd Asar 2075	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Discount Rate	8%	8%	8%	8%
Expected Return on Plan Asset	8%	8%	8%	8%
Future Salary Increase	10%	10%	10%	10%
Future Pension Increase	6.70%	6.70%	6.70%	6.70%
Withdrawal Rate	0.50%	0.50%	0.50%	0.50%

The Sensitivity of the Defined Benefit Obligation to Changes in Principal Assumptions

Particulars	Change	For the Year Ended 32 nd Asar 2076		For the Year Ended 32 nd Asar 2075	
		Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Discount Rate	-1%	13.21%	12.15%	13.94%	9.63%
	+1%	-10.80%	-10.22%	-11.44%	-8.24%
Salary & Pension Increment Rate	-1%	-8.03%	-9.32%	-8.53%	-7.38%
	+1%	9.22%	10.80%	9.77%	8.42%
Mortality Rate	1 year setback	3.38%	0.11%	3.05%	0.10%
	1 year setforward	-3.35%	-0.12%	-3.45%	-0.12%

The above sensitivity analyses are based on a change in an assumption while holding all other assumptions constant.

5.8 Reserves

The Bank has maintained different reserves and funds. Some of the reserves are statutory and maintained as per the requirement of the Nepal Rastra Bank Act, 2058. Section 41 of the Act has prescribed the sequences of the appropriation of the net income. As per the section, Foreign Exchange Revaluation Gain/Loss, Gold and Silver Revaluation Gain/Loss, and Securities Revaluation Gain/Loss shall be appropriated to Foreign Exchange Equalisation Reserve and respective Revaluation Reserves maintained by the Bank. The Bank shall also appropriate 10%, 5% and 5% of net income available for appropriation to General Reserve, Monetary Liability Reserve and Financial Stability Reserve respectively. In addition, an amount equal to the capital expenditure included in annual budget shall be appropriated to General Reserve and the amount decided by Board will be maintained in Net Cumulative Surplus Reserve. The purpose of these funds is specified in the Act and they shall be utilized for the said purpose. Besides these statutory funds, different other reserve and fund are maintained and an amount is annually allocated by the Board of Directors out of the each year's Net

Income to that reserves and funds. The Board of Directors is authorized by Nepal Rastra Bank Act to allocate a part of Net Income to these reserves and funds. The details of statutory and other reserve and funds are as follows:

5.8.1 Statutory Reserves

a) *Monetary Liability Reserve*

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section an amount equal to five percent of the net income available for appropriation of each year shall be allocated and kept in such reserve. This year NRs. 1,788,500,665 (P.Y. NRs. 1,512,606,009) was appropriated to this fund.

b) *Financial Stability Reserve*

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section an amount equal to five percent of the net income available for appropriation of each year shall be allocated and kept in such reserve. This year NRs. 1,788,500,665 (P.Y. NRs. 1,512,606,009) was appropriated to this fund.

c) *General Reserve*

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount prescribed by the Board not less than ten percent of the net income available for appropriation of the Bank shall be allocated in the general reserve fund established by the Bank. While allocating an amount in the general reserve, an additional amount shall be appropriated to cover the capital expenditure referred to in the annual budget of the Bank. Accordingly, NRs. 7,371,159,330 (P.Y. NRs. 6,794,952,019) is appropriated in General Reserve during the year.

d) *Net Cumulative Surplus Fund*

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount as decided by the board shall be allocated and kept in such reserve. This year NRs. 4,572,616 (P.Y. NRs. 97,610,812) was appropriated to this fund. This fund is introduced after the amendments in NRB Act in 2073.

e) *Exchange Equalization Fund*

This fund has been maintained as per section 41 (1) (ka) of the NRB Act and as per the provision of the section the amount equal to the revaluation profit shall be kept in the revaluation reserve fund. It represents net exchange gains on various foreign currency assets and liabilities. An amount of NRs. 2,193,530,153 (P.Y. revaluation gain of NRs. 38,272,111,979) which is equivalent to net exchange loss was appropriated from/to net income to/from this fund during the year.

f) *Gold and Silver Equalization Reserve*

This fund has also been maintained as per section 41 (1) (ka) of the NRB Act. This reserve represents the gain or loss on the revaluation of gold and silver. Any appreciation or depreciation on revaluation of gold and silver is taken to/from this reserve out of net income of the year. Accordingly, an amount of NRs. 76,037,528 (P.Y. revaluation gain of NRs. 3,618,022,578) which is equivalent to net revaluation loss on revaluation of gold and silver was appropriated to this fund.

5.8.2 Other Reserve and Funds

Board of Directors of the Bank is authorized by section 41 (1) (ga) of the NRB Act to appropriate the remaining Net Income in other funds as may be necessary and pay the remaining amount to Government of Nepal. Accordingly, the Bank has maintained different reserve and fund as per Accounts Directive of the Bank and the Board of Directors appropriate some part of the net income available for distribution to these reserves and fund annually. The amount kept under these reserves and funds shall be utilized for the purpose of the reserve or fund as mentioned in the Account Directive. The following reserves/funds have been maintained:

a) Development Fund

This is the specific fund created as per Monetary Policy of the Bank to provide support for loans and refinances to banks and Financial Institutions as well as to make investment in the shares and debentures of these Institutions. The Board of Directors of the Bank annually appropriates a part of net income to this fund. Accordingly, an amount of NRs. 11,825,000,000 (P.Y. NRs. 11,000,000,000) has been allocated to this fund during the year.

b) Banking Development Fund

This fund was created to meet the expenses relating to banking promotion research and development work. The Board of Directors of the Bank annually appropriates a part of net income to this fund. Accordingly, an amount of NRs. 150,000,000 (P.Y. NRs. 110,000,000) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

c) Development Finance Project Mobilization Fund

This fund was created as a cushion to meet the probable loss on project loan. An amount equivalent to the projects' profits are appropriated and transferred to this fund. An amount equals to net income of the projects is allocated to this fund annually. Accordingly, an amount of NRs. 1,504,219 (P.Y. NRs. 18,958,350) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

d) Mechanization Fund

This fund was created to meet the amount required to develop and install modern software, hardware and allied mechanization system. An amount as required for mechanization is allocated by Board of Directors to this fund annually. Accordingly, an amount of NRs. 200,000,000 (P.Y. NRs. 150,000,000) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

e) Scholarship Fund

This fund was created to meet the amount required from time to time for the development of skilled manpower by way of providing training and higher studies to the employees of the Bank. No amount has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

f) Mint Development Fund

This fund was created to meet the heavy capital expenditure required from time to time for construction of factory building and installation of machinery for minting activities. Accordingly, an amount of NRs. 100,000,000 (P.Y. NRs. 0) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

g) Gold Replacement Fund

This fund has been created for replacing the gold / silver sold during the year. An amount equal to profit from sale of gold and silver is appropriated to this fund annually and the amount kept under this fund is utilized for replacement of gold. Accordingly, an amount of NRs. 520,775,808 (P.Y. NRs. 55,386,987) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

h) Rural Self Reliance Fund (GS Kosh)

This fund was created as per the NRB Monetary Policy to provide wholesale credit for lending purpose to the deprived sector through MFIs, corporate and NGOs and refinancing in tea, cardamom plantation and production as well as construction of cold storage etc. No amount has been appropriated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

5.9 Prior Period Errors

The prior period errors of NRs. 699,061 discovered during the year relating to a reporting period that is before the earliest prior period presented were adjusted by restating the opening balance of the

earliest prior period presented. In addition, additional expenses of NRs. 3,486,071 has been discovered during the year because of the prior period errors and has been adjusted with current year surplus available for appropriation.

Particulars	FY 2075-76	FY 2074-75	As on 01.04.2074
Restatement of Earliest Prior Period Presented: <i>Increase / (Decrease) in Property, Plant and Equipment</i>			(699,061)
Restatement of Net cumulative Surplus Fund			(699,061)
Surplus/(Deficit) Due to Prior Period Errors	(3,486,071)		
Total Effect on Equity at 31.03.2076	(4,185,132)		

5.10 Foreign Exchange Reserve

As per section 66 of Nepal Rastra Bank Act, 2058, the Bank shall maintain a Foreign Exchange Reserve. As per the provision of the section, such reserve shall be denominated in the respective foreign exchange and shall consists of gold and other precious metals, foreign currencies and securities denominated in foreign currency, special drawing rights, bill of exchange, promissory note, certificate of deposit, bonds, and other debt instrument payable in convertible foreign currencies etc. The Bank also maintains record of the foreign exchange reserve held by the licensed Banks and Financial Institutions. The gross foreign exchange reserve holding of the Banking System of Nepal at the end of the reporting period is as follows:

(in NRs. billion)

Particulars	Current Year	Previous Year
Foreign Exchange Reserve		
(a) Held by Nepal Rastra Bank		
Convertible Foreign Currency	668.03	721.33
Non-Convertible Foreign Currency	234.54	251.77
Gold Reserve	34.25	30.55
Special Drawing Rights	0.35	0.16
Sub Total	937.17	1003.81
(b) Held by Banks and Financial Institutions		
Convertible Foreign Currency	125.51	102.00
Non-Convertible Foreign Currency	10.96	11.19
Sub Total	136.47	113.19
Total Foreign Exchange Reserve of Banking System	1,073.64	1,117.00

Instrument wise Investment of Foreign Exchange Reserve of the Banking System in terms of percentage of total reserve are as follows:

Particulars	Current Year (in %)	Previous Year (in %)
Foreign Exchange Reserve:		
US Treasury Bills	1.52	1.44
Indian Treasury Bills	20.66	19.73
BIS FIXBIS	-	0.19
Bonds/Notes	11.61	11.09
Mid Term Instrument	0.25	0.74
Call Deposits	2.06	4.64
Time Deposit	46.52	40.09
Gold Deposit	3.19	2.48
Special Drawing Rights	0.03	1.58
Balance with NRB and BFIs	14.16	18.01
Total	100.00	100.00

5.11 Projects' Asset and Liability

The assets, liabilities, equity, income and expense of four projects, namely, Poverty Alleviation Project in Western Terai (PAPWT), Micro-Credit Project for Women (MCPW), Third Livestock Development Project (TLDP) and Raising Income of Small and Medium Farmers Project (RISMFP) which were run during the reporting period under subsidiary loan agreements with GON or project agreements with other funding agencies were consolidated with the Bank's financial statements. Out of these four projects, Micro-Credit Project for Women (MCPW) and Raising Income of Small and Medium Farmers Project (RISMFP) have already been closed. The Financial Position and Income statements of these projects are as below:

For the Year ended 31st Asar 2076

Statement of Financial Position

Particulars	PAPWT	MCPW	TLDP	RISMFP	Total
Equity & Liabilities					
Reserve & Surplus	15,422,897	-	37,094,312	-	52,517,209
Loans	29,200,000	-	84,750,000	-	113,950,000
Accounts Payable	-	-	-	-	-
Total Equity & Liabilities	44,622,897	-	121,844,312	-	166,467,209
Assets					
Loan to PFIs	-	-	-	-	-
Investment	39,925,000	-	110,407,000	-	150,332,000
Other Receivables	524,305	-	1,317,072	-	1,841,377
Cash and Bank Balance	4,173,592	-	10,120,240	-	14,293,832
Total Assets	44,622,897	-	121,844,312	-	166,467,209

Statement of Comprehensive Income

Particulars	PAPWT	MCPW	TLDP	RISMFP	Total
A. Income					
Interest Income	4,920,441	319,146	11,086,054	-	16,325,640
From Loan to PFIs					
On Investment	4,920,441	319,146	11,086,054		16,325,640
Foreign Exchange Gain				(10,160,668)	(10,160,668)
Loan Loss Prov. Written back					
Other Income					
Total Income	4,920,441	319,146	11,086,054	(10,160,668)	6,164,972
B. Expenditure					
Administrative Expenses					
Interest Expenses	1,040,250	61,003	3,559,500		4,660,753
Depreciation					-
Total Expenses	1,040,250	61,003	3,559,500		4,660,753
Surplus (Deficit) (A-B)	3,880,191	258,143	7,526,554	(10,160,668)	1,504,219

For the Year ended 32nd Asar 2075

Statement of Financial Position

Particulars	PAPWT	MCPW	TLDP	PCRW	RISMFP	Total
Equity & Liabilities						
Reserve & Surplus	11,542,707	5,414,180	29,567,758	-	10,160,668	56,685,313
Loans	36,500,000	6,100,286	90,400,000	-	-	133,000,286
Accounts Payable	-	30,501	-	-	-	30,501
Total Equity & Liabilities	48,042,707	11,544,967	119,967,758	-	10,160,668	189,716,100
Assets						
Loan to PFIs	-	-	-	-	-	-
Investment	45,541,000	-	100,000,000	-	-	145,541,000
Other Receivables	792,975	-	1,374,657	-	6,661,172	8,828,805
Cash and Bank Balance	1,708,732	11,544,967	18,593,101	-	3,499,496	35,346,295
Total Assets	48,042,707	11,544,967	119,967,758	-	10,160,668	189,716,100

Statement of Comprehensive Income

Particulars	PAPWT	MCPW	TLDP	PCRW	RISMFP	Total
A. Income						
Interest Income	5,806,660	1,550,891	13,636,000	1,467,436	-	22,460,987
From Loan to PFIs				16,683		16,683
On Investment	5,806,660	1,550,891	13,636,000	1,450,753		22,444,304
Foreign Exchange Gain					1,892,431	1,892,431
Loan Loss Prov. Written back				11,122		11,122
Other Income			476	93,250		93,726
Total Income	5,806,660	1,550,891	13,636,476	1,571,809	1,892,431	24,458,267
B. Expenditure						
Administrative Expenses						
Interest Expenses	1,259,250	396,519	3,785,500	58,648		5,499,917
Depreciation						-
Total Expenses	1,259,250	396,519	3,785,500	58,648		5,499,917
Surplus (Deficit) (A-B)	4,547,410	1,154,372	9,850,976	1,513,160	1,892,431	18,958,350

The three projects namely; Community Ground water Irrigation Sector Project (CGISP), Rural Self Reliance Fund (RSRF) and Gramin Kshetrama Bittiya Pahunch Karyakram (KFW) were run by the bank on behalf of the GON. The assets, liabilities, equity, income and expense of such projects were not consolidated in the accounts of the Bank. The Financial Position and Income statements of these projects are as below:

Statement of Financial Position

Particulars	As on 31st Asar 2076			As on 32nd Asar 2075		
	CGISP	RSRF**	KFW	CGISP	RSRF	KFW
Equity						
Capital Contribution	17,548,370	793,400,000		17,548,370	793,400,000	
Surplus	202,675,719	173,239,439	52,577,569	169,843,182	123,044,553	17,369,322
Financial Risk Fund	5,200,000			5,200,000		
Long-term Liabilities						
Loan from ADB - Non-Current Portion	117,085,687			123,776,297		
Current Liabilities and Provision						
Loan from ADB - Current Portion	83,632,633			76,942,023		
Service Charge due on Loan from ADB	24,987,342			22,980,161		
Loan From GON			906,240,347			389,249,226
Loan Loss Provision	186,190	111,038,461		320,958	106,054,784	
Accounts Payable	328,176	30,930,143		326,141	43,278,500	
Total Equity & Liabilities	451,644,118	1,108,608,043	958,817,917	416,937,132	1,065,777,837	406,618,547
Assets						
Non-Current Assets						
Fixed Assets	4	383,223		4	518,872	
Loan to PFI- Non Current Portion	8,193,215.00	5,762,500		18,619,035	18,162,500	
Investment	369,668,000	-		300,000,000	370,000,000	
Current Assets						
Interest Receivables	3,825,208.36	-	14,231,206	3,711,575	11,386,876.72	8,082,906
Loan to PFI-current portion	10,425,820.00	330,862,095	906,240,347	13,476,752	448,562,248	389,249,226
Cash and cash equivalents	59,531,870.25	771,600,225	38,346,364	81,129,766	217,110,340	9,286,416
Sundry Debtors					37,000	
Total Assets	451,644,118	1,108,608,043	958,817,917	416,937,132	1,065,777,837	406,618,547

** The RSRF project, which was run by the bank on behalf of the GON during the reporting period, has been handed over to Sana Kishan Laghubitta Sanstha after the reporting period. Capital Contribution in case of this project includes, contribution of the Bank amounting to Rs. 253,400,000 which was shown by way of 'investment at fair value through other comprehensive income' under note 4.5 of the financial statements.

Statement of Comprehensive Income

Particulars	As on 31st Asar 2076			As on 32nd Asar 2075		
	CGISP	RSRF	KFW	CGISP	RSRF	KFW
A. Income						
Interest Income	34,736,009	57,432,802	44,494,663	41,573,276	53,596,606	8,082,906
From Loan to PFIs	1,428,448	21,954,160	44,494,663	2,157,568	32,762,771	8,082,906
On deposit with banks	33,307,561	35,102,080		39,415,708	20,147,272	
On Investment		376,563			686,563	
Other Income	-	329,272		10,327	537,142	
Loan Loss Provision Written back	134,768	3046568		148,530	5,071,475	
Total Incomes	34,870,776	60,808,642	44,494,663	41,732,133	59,205,223	8,082,906
B. Expenditure						
Administrative Expenses	41,385	2,447,862	-	43,963	26,424,304	-
Provision for Service Charge	2,007,183			2,007,183		
Loan Loss Provision	-	8,030,245	-	-	23,815,953	-
Depreciation		135,649			128,996	
Total Expenses	2,048,569	10,613,756	-	2,051,146	50,369,253	-
Surplus (Deficit) (A-B)	32,822,208	50,194,886	44,494,663	39,680,987	8,835,970	8,082,906

5.12 Interest in other entities

The Bank has invested in quoted & unquoted equity securities of eleven different entities as presented below.

5.12.1 Investment in quoted securities

Investment in quoted equity securities includes the following. The bank holds promoter shares of such entities.

Particulars	% of holding	Investment at cost		Investment at Fair value	
		31-03-2076	32-03-2075	31-03-2076	32-03-2075
RMDC Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	4.05	21,045,000	21,045,000	105,792,675	95,881,291
Citizen Investment Trust	13.34	13,350,000	13,350,000	1,767,041,375	1,298,216,945
Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	3.05	19,998,800	19,998,800	53,423,794	54,222,726
Total		54,393,800	54,393,800	1,926,257,845	1,448,320,962

The fair value of shares in RMDC Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd. has been considered on the basis of latest trading price of promoter share of the company in stock market. In absence of trading of promoter share of Citizen Investment Trust & Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd, we have considered ratio of share price of promoter share & general share of RMDC to get fair values of other entities.

5.12.2 Investment in unquoted securities

The bank has investment in unquoted equity securities of the following entities:

Particulars	% of holding	Investment at cost		Investment at Fair value	
		31-03-2076	32-03-2075	31-03-2076	32-03-2075
Agricultural Project Services Centre	62.50	5,000,000	5,000,000	-	-
Rastriya Beema Sansthan - Life Ins.	55.56	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000
Nepal Stock Exchange Ltd.	34.60	12,080,500	12,080,500	999,382,248	1,046,014,465
National Productivity and Eco. Dev.	31.52	2,500,000	2,500,000	-	-
Deposit & Credit Guarantee Fund	10.00	407,594,000	407,594,000	1,143,088,259	884,055,389
Nepal Clearing House	10.00	15,000,000	15,000,000	61,001,402	47,178,000
Credit Information Bureau	10.03	35,000,000	35,000,000	107,189,098	82,899,198
National Banking Institute	15.29	5,000,000	5,000,000	26,315,367	20,352,096
Total		443,174,500	443,174,500	2,337,976,374	2,081,499,148

Fair Value of the shares investment in unquoted equity securities has been arrived based on the latest available audited financial statements of respective entities.

5.12.3 Significant Interest in entities

The bank has significant interest in the following entities. The details regarding interest in those entities are as under:

Name of Entity	Paid up capital	Investment at Face Value	%age of share	Principal Activity	Principal Place of Business
Agricultural Project Services Centre Pvt. Ltd.	8,000,000	5,000,000	62.50	Provides services related to agricultural activity	Singhadurbar, Kathmandu
Rastriya Beema Sansthan - Life Insurance	181,000,000	100,566,700	55.56	Life insurance service	Ramshahpath, Kathmandu
Nepal Stock Exchange Ltd.	500,000,000	172,998,950	34.60	Impart free marketability and liquidity to the government and corporate securities by facilitating transactions in its trading floor through member, market intermediaries, such as broker, market makers etc.	Singhadurbar plaza, Kathmandu
National Productivity and Eco. Dev Ltd.	7,931,472	2,500,000	31.52	Provides research and consultancy services, offers socio-economic, productivity, management, policy planning, and energy conservation consultancy services.	Balaju, Kathmandu

Significant interest in above four entities is because of the investment in equity instruments (promoter shares) of such entities which were made under specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. The bank is in the process of divestment of such investment by selling the shares the bank holds. The cost and its carrying amounts of assets recognized in the financial statements on such entities are as follows:

Particulars	Investment at cost		Carrying Amounts (Investment at Fair value)	
	31-03-2076	32-03-2075	31-03-2076	32-03-2075
Agricultural Project Services Centre	5,000,000	5,000,000	-	-
Rastriya Beema Sansthan - Life Insurance	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000
Nepal Stock Exchange Ltd.	12,080,500	12,080,500	999,382,248	1,046,014,465
National Productivity and Eco. Dev.	2,500,000	2,500,000	-	-
Total	20,580,500	20,580,500	1,000,382,248	1,047,014,465

In the absence of audited financial statements of Agricultural Project Services Centre, Rastriya Beema Sansthan and National Productivity & Economic Development Ltd., the bank is not able to estimate the fair value of investment in such entities. Therefore, the bank has made impairment by full amount for the investment in Agricultural Project Service Centre and National Productivity & Economic Development Ltd. and is not expected for its recovery. In addition, Agricultural Project Service Centre is in the process of liquidation since long. In case of Rastriya Beema Sansthan, the bank has expected to recover its investment and hence the fair value is equal to its cost.

The carrying amount of NRs. 2,345,476,374 (PY NRs. 2,081,499,147) as shown in above table has been included under Investment securities in the Statement of Financial Position. Being all the above entities as limited liability company, this is the maximum exposure to loss from its significant interest in such entities.

5.12.4 Transactions with Entities having Significant Interest

The bank has done some transactions with the entities having significant interest of the bank. Such transactions were occurred in the normal course of NRB's operations and conducted as arm's length transactions. The details of such transactions were as follows:

Entity	Nature of Transaction	FY 2075-76	FY 2074-75	Remarks
Rastriya BeemaSansthan - Life Insurance	Insurance Premium paid by the bank	156,517,243	97,153,904	
Nepal Stock Exchange Ltd.	Dividend Income received by the bank	-	51,899,685	

5.13 Transaction with the International Monetary Fund (IMF)

The Bank transacts with IMF as an agent of the Government in respect of quota where in case of Special Drawing Rights (SDRs), Loans etc. from them it transacts in its own right. The IMF revalues quota at the end of April every year and gains or losses arising from such revaluation relating to quota are borne by Government. In case of other transactions such gain/losses are borne by NRB. The Basic policies followed by the NRB on such accounts are as follows:

- Country's quota with the IMF is recorded by the Bank as depository of the Government and exchange gain/loss arising on quota are borne by Government.
- Exchange gains or losses in respect of borrowings under ECF and other facilities of the IMF, allocation of SDRs and holding of SDRs are recognized in the Income Statement.

The position of Nepal's account with the IMF account is presented as below:

Financial Position in the Fund

Particulars	As on 31 st Asar 2076		As on 32 nd Asar 2075	
	Local Currency (NRs.)	SDR Equivalent	Local Currency (NRs.)	SDR Equivalent
<u>SPECIAL DRAWING RIGHT</u>				
Net cumulative allocation	10,468,255,853	68,099,599	10,475,488,916	68,099,599
Holdings	354,810,632	2,308,165	164,054,814	1,066,496
<u>OUTSTANDING PURCHASES & LOANS</u>				
RCF Loans	876,817,665	5,704,000	1,754,847,008	11,408,000
ECF Arrangements	-	-	-	-
<u>OTHER INFORMATION</u>				
	Per cent of Quota		Per cent of Quota	
Quota	100	156,900,000	100	156,900,000
Currency Holding	89.82	140,923,637	89.82	140,923,637
Reserve Tranche Position	10.19	15,982,092	10.19	15,981,999

The SDR is converted into Nepalese rupees at conversion rate of NRs. 153.719 (P.Y. NRs. 153.826) per SDR.

5.14 Contingent Liabilities and Capital Commitments

The bank has following amounts of contingent liabilities and capital commitments.

PARTICULARS	As on Asar 31, 2076	As on Asar 32, 2075
	NRs.	NRs.
Letters of Credit	46,108,572,129	43,381,423,248
Unclaimed Account Transfer to P/L Account	103,130,144	103,130,144
Capital Commitments	2,745,630,138	-
Total	48,957,332,411	43,484,553,392

Contingent liabilities in respect of Letter of Credit (LC) are determined on the basis of LCs remaining unexpired at the end of the reporting period. The capital commitments include cost for the construction of the bank's Central Office Building and Banking Office Building as per the contract agreements less payments made till the end of the reporting period; which are expected to be settled over the period of the buildings' construction.

5.15 Non-cancellable Operating Leases

The bank leases various buildings under non-cancellable operating leases expiring within one to two years. The leases have varying terms, escalation clauses and renewal rights. On renewal, terms of the leases are renegotiated.

Commitments for minimum lease payments in relation to non-cancellable operating leases are payable as follows:

PARTICULARS	As on Asar 31, 2076	As on Asar 32, 2075
	NRs.	NRs.
Within one year	39,622,933.44	1,173,480.00
Later than one year but not later than five years	24,637,875.57	1,173,480.00
Later than five years	-	-
Total	64,260,809.01	2,346,960.00

5.16 Claims against the bank

There are 82 cases filed in the court against the various decisions of the bank against which the bank is not expected to incur a significant monetary liability.

5.17 Number of Employees

The number of employees holding office at the year-end was 1,024 (PY 954).

5.18 Events after the Reporting Period

In addition to above, there was no material event occurred after the reporting period that requires adjustments or disclosure in the financial statements.